

Helyi Esélyegyenlőségi Program



MOGYORÓD NAGYKÖZSÉG ÖNKORMÁNYZATA



2022-2027

Tartalom

Helyi Esélyegyenlőségi Program (HEP)	3
Bevezetés	3
A település bemutatása	3
Értékeink, küldetésünk.....	14
Célok.....	15
A Helyi Esélyegyenlőségi Program Helyzetelemzése (HEP HE).....	18
1. Jogszabályi háttér bemutatása	18
2. Stratégiai környezet bemutatása.....	21
3. A mélyszegénységben élők és a romák helyzete, esélyegyenlősége.....	30
4. A gyermekek helyzete, esélyegyenlősége, gyermekszegénység	54
5. A nők helyzete, esélyegyenlősége.....	75
6. Az idősek helyzete, esélyegyenlősége.....	91
7. A fogyatékkal élők helyzete, esélyegyenlősége	107
8. Helyi partnerség, lakossági önszerveződések, civil szervezetek és for-profit szereplők társadalmi felelősségvállalása	114
9. A helyi esélyegyenlőségi program nyilvánossága.....	116
A Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Terve (HEP IT).....	116
1. A HEP IT részletei	116
A helyzetelemzés megállapításainak összegzése.....	116
Jövőképünk.....	118
Az intézkedési területek részletes kifejtése (kitöltése javasolt, opcionális).....	118
2. Összegző táblázat - A Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Terve (HEP IT)	119
3. Megvalósítás	132
3.1 A megvalósítás előkészítése	132
3.2 A megvalósítás folyamata.....	132
3.3 Monitoring és visszacsatolás	134
3.4 Nyilvánosság.....	134
3.6 Érvényesülés, módosítás.....	136
4. Elfogadás módja és dátuma.....	137

Helyi Esélyegyenlőségi Program (HEP)

„Az emberi lények egyenlőségének elve nem az emberek közötti állítólagos tényleges egyenlőség leírása, hanem előírás arra vonatkozóan, hogy kell bányunk az emberi lényekkel.” (Peter Singer)

Bevezetés

Az esélyegyenlőség ma gyakran használt fogalom. Egészen pontosan azt jelenti, hogy mindennemű – a nembeli, a faji, az etnikai hovatartozáson, az életkoron, a vallási, a lelkiismereti érdeklődésen alapuló – diszkrimináció nélkül kell egyenlő esélyeket kapniuk a különböző adottságokkal rendelkező embereknek.

Összhangban az Egyenlő Bánásmódról és az Esélyegyenlőség Előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény, a helyi esélyegyenlőségi programok elkészítésének szabályairól és az esélyegyenlőségi mentorokról szóló **2021.06.30-án módosított 321/2011. (XII. 27.) Korm. rendelet alapján megjelent Belügyminisztérium „Módszertani útmutató a helyi esélyegyenlőségi programok elkészítésének szempontjaihoz és a program felülvizsgálatához” c. dokumentum szerint átdolgozva** Mogyoród Nagyközség Önkormányzata Esélyegyenlőségi Programban rögzíti az esélyegyenlőség érdekében szükséges feladatokat.

Az önkormányzat vállalja, hogy az elkészült és elfogadott Esélyegyenlőségi Programmal összehangolja a település más dokumentumait¹, valamint az önkormányzat fenntartásában lévő intézmények működtetését. Vállalja továbbá, hogy az Esélyegyenlőségi Program elkészítése során bevonja partneri kapcsolatrendszerét, különös tekintettel a köznevelés állami és nem állami intézményfenntartóira.

Jelen helyzetelemzés az Esélyegyenlőségi Program megalapozását szolgálja.

A település bemutatása

Községünk Budapesttől 18 km-re, Pest megyében, a gödöllői járásban található az M3-as autópálya mentén, a Cserhát délnyugati nyúlványát képező Gödöllői-dombság K-Nyi-i irányú mély völgyeinek egyikében. Közigazgatási területe: 3446 ha. A lakosság lélekszáma jelenleg 7964 fő, a népesség azonban gyors ütemben nő, mivel egyre többen fedezik fel a falu nyugalmas és a nagyváros közelségében rejlő előnyöket. Ennek ékes bizonyítéka a település legkésőbb épült részei, a Szentjakab Parkfalu, Lake Forest Villapark, valamint a most kiépülő Sissi Lakópark, melyek kedvező megközelíthetőségükkel és egyben nyugalmas, csendes fekvésükkel nyújtanak minőségi életkörülményeket az ide költözőknek.

A település sajátos adottsága, hogy szinte „kettészeli” az 1978-ban megépült autópálya, ami a főváros felől érkezőknek a könnyű és gyors elérhetőséget biztosítja, továbbá 2019. júliusára elkészült a Fót-Mogyoród megközelítését segítő, M3-2101-es út összekötő csomópontja, mely szintén egyszerűsíti a közlekedést. A Budapest Őrs vezér térről induló HÉV gyors és gyakori kapcsolatot biztosít mind a fővárossal, mind pedig Gödöllővel. A HÉV-állomást buszjárat is összeköti a község többi részével. A buszközlekedés azonban még fejlesztésre szorul, hisz sok esetben nincsenek összehangolva a menetrendek, az érkező és induló járművek időpontjai, csatlakozásai, emiatt gyakoriak a késések, járatkimaradások. Sajnos ezt több éve nem sikerül rendezni a BKV-val, holott nagyon sok lakossági kérés volt feléjük, valamint önkormányzati tárgyalás, egyeztetés zajlott már velük.

¹ Költségvetési koncepció, Gazdasági program, Szolgáltatástervezési koncepció, Településfejlesztési stratégia, Településrendezési terv, Településszerkezeti terv, Településfejlesztési koncepció

A falu neve a szájhagyomány szerint a mogyoróval, illetve a mogyoróbokrokkal hozható összefüggésbe, bár sehol nem találkozni hivatalosan azzal, hogy Mogyoródon különösen jól termett volna a mogyoró. A falu idősei szerint pedig az itt szolgáló papok egyike-másika próbálta a mogyorós, vagy pap-mogyoróska részen meghonosítani a mogyoróbokrokat, de nem sok eredménnyel. Mogyoródot a középkori írások Monorod-ként említik, de számos más alakban is előfordul. Több hasonló nevű település is van: a közeli Monor, az erdélyi Monorfalva és a baranyai falu, Monyoród. Elismerően tehát semmi nem igazolja, hogy a falu neve a mogyoró szóból származik, éppúgy eredhet a Magor, Megyer szavakból is, így tehát Mogyoród nevének kapcsolata a mogyoró növényvel kétséges.

Mogyoród kedvező elhelyezkedésének köszönhetően már az ókorban és a középkorban is lakott település volt. Ezt különböző ásatási leletek, történelmi dokumentumok is bizonyítják. Kiemelkedő eseményként maradt fenn az 1074. március 14-én lezajlott mogyoródi csata, amelyben Géza és László Árpád-házi hercegek döntő győzelmet arattak a német császár által támogatott Salamon király felett, megszüntetve a hűbéri függőséget. Erről a csatáról a Képes Krónika is beszámol. Szent László fogadalmat tett Szent Mártonnak, hogy ha győz, templomot épít a tiszteletére. A győzelem emlékére László a templomhoz monostort is építtetett a mai „Klastrom dombon”, melyet az 1241. évi tatárdúlás után – Mogyoród lakosságának több mint felét kiirtotta és a falut teljesen kifosztotta – Szent György oltalma alá helyeztek. Ma a monostor helyén park és emlékmű áll. Valószínűleg Buda elestével egyidejűleg, tehát 1541 őszén került Mogyoród a törökök fennhatósága alá. Az apátsági vagyon ingóságai, valószínűleg már 1480 körül idegen kézbe kerülve pusztulásnak indultak. A török megszállás idején érvényes rendelkezések tilalmazták a régi, keresztény templomok tatarozását, vagy újak építését, ami azok további romlását okozta. Ekkor a lakosság szinte egyöntetűen református volt, mint ahogy prédikátora is: e tény is siettetette az apátsági épületek pusztulását. Az apátság nem épült újjá, köveit a lakóházak felújításához, az új templom építéséhez használták fel. 1771-ben temető-dombon már állt a kálvária, amit azonban életveszélyes állapota miatt 2009-ben lebontottak. Újjáépítése az önkormányzat jövő évi tervei közt szerepel. 1683-ban a település igen gyéren lakott volt, 1686-ban teljesen lakatlanná vált, majd tíz évig az is maradt, hiszen az 1690. évi népesség-összeírásan elhagyott helyként szerepel. A török kiűzése után a váci püspökség igényt tartott a területre, így került fennhatósága alá. Ezután lassacskán visszajöttek az emberek a faluba. Az évek hosszú során folyamatos népességnövekedés volt tapasztalható, és 1828-ra a település lélekszáma elérte az 1000 főt. A lakosság, a német betelepítettekkel együtt mezőgazdasággal foglalkozott.

A XX. század végétől település funkciója megváltozott, a főváros mellett szerepe erősödött. Jelenleg a nagyarányú területnövekedés és az infrastruktúra fejlődése mellett problémát okoz a környezeti terhelés növekedése, az állandósult zaj- és légszennyezés, a megnövekedett gépjármű forgalom és nem utolsósorban a gyors lakosságszám növekedés, vendégmunkás forgalom, valamint a múlt évtől kezdve az ukrajnai háború miatti menedékesek beköltözése. A településközponttól távolabb kiépült lakóterületek mellett alközpontok nem igazán valósultak meg, az úthálózat, infrastruktúra – bár történtek előre lépések – még mindig jócskán kiépítésre szorul ezeken a külterületi helyeken, hogy hiányuk a szegregálódás lehetőségét ne növelje.

Természeti adottságai miatt Mogyoród kiválóan alkalmas kisebb kirándulásokra, sétákra, télen szánkózásra. A dimbes-dombos táj legmagasabb pontja a Somlyó-hegy (326 m), ahol a Makovecz Imre tervei alapján épült Szent László kilátó-kápolna található, melyet pályázat útján sikerült felújítani. Uniós forrásból, a Magyar Természetjáró Szövetséggel és a Pilisi Parkerdővel konzorciumban készült el Mogyoród község legújabb turisztikai attrakciója, a Szent László Tanösvény is. Az elsősorban a Hungaroringről és az Aquarénáról közismert településünk a VEKOP-4.1.1-15 kódszámú felhívásra benyújtott „Gyalogszerrel felfedezni a Budapest környéki hegységek és a Gödöllői-dombság turisztikai termékínálatát” című pályázat keretében hozta létre azt a tanösvényt, amely összekapcsolja Mogyoród meglévő természeti és kulturális értékeit, valamint az újonnan létrehozott turisztikai fejlesztéseket.

A tanösvény elsősorban a bakancsos turizmus kedvelőit, a természet szerelmeseit, a magyar történelem iránt érdeklődőket és a családos kirándulókat várja.

A projektet 2017. évben indult 129.831.959 Ft támogatással, mely összeget az évek alatt Mogyoród Nagyközség Önkormányzata további több tízmillió forinttal egészítette ki.

Mogyoród természetes vizekben gazdag, területét keresztülzeli a Csíkvölgyi-forrásból és a Hungaroring területén lévő Hármás forrásból eredő Mogyoródi-patak. Határában található még a Szódrákosi-patak. Állóvizeink a Pusztaszentjakabi-tó (Tölgyesi tó) és a Kerek-tó. A táj nemcsak szépségével, hanem karakteres boraival és a környéken egyedi pincesorával is idevonzza a látogatókat, ötvözve ezeket a már hagyománnyá vált Szent László Hét-Falunapok programsorozataival.

Az északnyugat-délkelet irányú dombok között, az alacsony hajlású domboldalakon termékeny szántók, jól termő homokos földek találhatók. A faluszerkezet kialakulását a természeti adottságok, a domborzat és a patakmedrek alapvetően meghatározták. A patak völgyek, dombhátak jelölték ki az építési lehetőségeket, határozták meg az utcák vonalvezetését. A falu egyik jellegzetessége a geológiai adottságokból származik: ezek a kőfalakba vájt pincék. A falu magja a patak völgyre van felfűzve. A vízfolyások látványa, a vizek felszín-formáló tevékenysége ma is meghatározza a település képét. A település mindenkori fejlődését elősegítette, hogy a Mogyoródi patak völgyében haladt a Budai nagyút, amelyen a Galga mente irányából érkező kereskedők megközelítették Pestet és környékét. A település történetét igen részletesen dolgozzák fel a Farkas György által írt „Gidresgödrös Mogyoród” és a „Mogyoródi évszázadok”, valamint Nagy Géza Balázs: „A Mogyoródi Apátság története 1074-1541” című könyvek.

A község látványosságai közé tartozik a római katolikus templom, amely 1745-1749 között épült és főoltárán a Bebó Károly által alkotott Szent Mihály arkangyalt ábrázoló faszobor áll. A templom mellett kőből faragott Nepomuki Szent János szobor, továbbá a Migazzi Károly váci püspök által építtetett emeletes, barokk plébánia látható az 1770-es évekből. Fontos megemlíteni, hogy községünkben szalézi szerzetes nővérek telepedtek le, és Don Bosco nevelési módszerének szellemében jelenleg is óvodát és oratóriumot működtetnek.

A lakosság a település két pontján is emléket állított történelme legkiemelkedőbb személyiségének, Szent Lászlónak. A szent királyt ábrázolja a Somlyó-hegyi kilátó kápolnában a Sebestyén Zoltán fafaragó művész által készített faszobor, továbbá a község egyik terén, a debreceni Józsa Lajos alkotása, a 180 cm magas bronzból készült Szent László szobor, mely a mogyoródi csata emlékére készült.

Mogyoród hagyományörző közösség, szokásaiknak részben történelmi, részben pedig vallási gyökerei vannak. Ennek ismertetésére lett felújítva a Templom utcában található Faluház, valamint az újonnan, pályázati támogatással épült Szent László Emlékhely a Főtér közelében.

Kiemelt helyet foglal el az éves turisztikai eseménynaptárban a Forma-1-es Magyar Nagydíj, mely a technikai sportok kedvelőinek százezreit vonzza minden évben a településre, hazánkból és külföldről egyaránt. A verseny idejére a község lélekszáma felduzzad, de mára már inkább csak ideiglenes, átmenő forgalomként jelentkezik ez. A köztudatban Mogyoród neve egyet jelent a Hungaroringgel, melynek építése 1985-ben indult, és az első versenyt 1986. márciusában már megtartották. A falu vezetése igyekszik megismertetni a turistákat Mogyoród történelmével, hagyományaival, jellegzetességeivel is, amire ez a sportesemény, továbbá a Szent László Hét programsorozat kiváló lehetőséget teremt. Országszerte ismert vízi élményparkunk, a 2003-ban épült Aquapark, mely szezonálisan jelentős számú pihenni és szórakozni vágyót vonz Mogyoródra. Hiányossága, hogy zárt rész hiányában a hideg időszakban kihasználatlanul áll. A turisztikai vonzerő növeléséhez járul hozzá többek között a szabadtéri gokart pálya és a vezetéstechnikai centrum is, valamint mindezen egységek családi, baráti és országos rendezvényszervezésre lehetőséget biztosító szolgáltatásai. Ezek mellett az utóbbi években pályázatok útján több turisztikai látványosság is megépült településünkön, mint például a Természetes Energiaállomás, Napelem Park és Innovatív Pihenőhely, egy fa játszótér, a Szélmalom, valamint a Szent László Emlékhely és Látogató Központ.

Gazdasági, társadalmi környezet

Budapest közelében az agglomerációba tömörülő lakosság jelentős része ingázik. A főváros felszívja a munkaerő jelentős részét. A főváros közelsége miatt egyre több vállalkozó, szolgáltató és ipari tevékenység települ a községbe, javítva ezzel a helyi foglalkoztatottság mértékét és a helyi adóbevételeket. Egyik ilyen munkalehetőséget és a falunak hírnevet is adó vállalkozás, a negyvenmilliárd forintból épülő és folyamatosan bővülő ASTRA Filmstúdió és csúcstechnológias filmpark, a Filmland, mely a tulajdonosok szerint Európa egyik legnagyobb filmes telephelye lesz. Remélhetőleg így a Hungaroring mellett már egy másik nagy cég is jelentősen hozzá fog járulni az iparüzési adóból származó bevétel növekedéséhez.

A terv szerint a nemzetközi stábok koncentráltan, egy helyszínen férhetnek majd hozzá a filmgyártáshoz szükséges szolgáltatásokhoz: lesznek építésműhelyek, eszközkölcsonzók, jelmezzraktár és utómunka-stúdió is. A filmparkban emellett egy mélyvizes medencés stúdió is épül, amely ritkaságnak számít: Magyarországhoz legközelebb az angliai Pinewood Studiosban érhető el. Az elképzelések szerint a stúdió a legmodernebb egészségügyi és környezetvédelmi szabványoknak is megfelel majd. A fejlesztési tervekben szerepel még egy látogatóközpont megépítése, valamint egy angol nyelvű filmes képzés elindítása is. A beruházás több fázisban valósul meg: a már ma is működő Astra 1 mellett két hónapon belül az Astra 2, majd egy újabb szakaszban készülhet el a beruházás harmadik és a negyedik része, amelyekben a tervek szerint elérhető lesz a repülőgépes forgatásokhoz alkalmas speciális műterem, egy komplex digitális műterem, valamint moduláris backlot, azaz külsődíszlet-technológia is. A filmpark egy közleményében azt írta, hogy a magyar befektetők fejlesztésével megvalósuló beruházásnak köszönhetően Európa egyik legnagyobb filmgyártói kapacitása épülhet fel és ezáltal Budapest megerősítheti előnyét a régió többi filmes központjával szemben.

(forrás: index.hu)

Rajna Gábor producer és a beruházás ötletgazdája szerint az Astrát egyedülálló helynek tervezik. Egy olyan Filmland épül Mogyoródon, ahol minden megtalálható, ami csak a filmkészítéshez szükséges. Az első három blokk befejezése után januárban indul a negyedik, majd a nyáron az ötödik blokk építése. A Fóti út mentén teraszosan épülnek majd az új stúdiók és kiszolgálóhelyek fel egészen a dombtetőig. Közvetlenül az út mellé pedig egy szolgáltató-központ lesz ételmiszerbolttal, kávézóval, éttermekkel, benzinkúttal, akár magánegészségügyi-központtal és terveznek egy vetítőtermet is, ahol utómunkákat tudnak végezni, és a szünapokon és esténként pedig megnyitnák a nagyközönség előtt. Továbbá Filmklubot terveznek, ahol az itt forgatott filmeket lehetne megnézni A domboldal hátsó részére, egészen a földűtig egy backlotot, vagyis várost formázó külső díszletet szeretnének építeni. Mivel számunkra nagyon fontos a csend, így tervben van egy fasor építése is, hogy megsűrje az autópálya zaját. A filmstúdió épülése és virágzása a mogyoródiak számára is örvendetes. Az építmény és az iparüzési adó mellett a produkciók és a filmstúdió munkahelyeket is teremtenek: statiszták százait alkalmazzák majd, és tervezik helybe költöztetni a könyvelésüket.

(forrás: *Isza Ferenc-MogyoródMa*)

A pályázatok útján megvalósuló turisztikai attrakcióink országosan is felhívták a figyelmet településünkre (pl. turistamagazin.hu; csodalatosmagyarorszag.hu; ittjartam.hu) és az átadás óta egyre többen keresik fel ezeket a látványosságokat:

Felújított Szent László Kilátó-Kápolna

A Szent László Tanösvény, mint önálló fejlesztés kiinduló helyszíne a Mogyoród területén elhelyezkedő, a Somlyó-hegyen található Szent László Kilátó-kápolna, amely Makovecz Imre tervei alapján készült. A felújítást követően az épületnél kialakításra került a környék védett növény- és állatvilágát, valamint a település nevezetességeit bemutató természetvédelmi, földrajzi és helyismereti kiállítás. A Kilátó-Kápolna közelében padok, asztalok és tűzrakó helyek kerültek kialakításra.

Természetes Energiaállomás

A tanösvényen túrázók számára a szabadidő változatos eltöltésére alkalmas pihenő pont, ami a Kilátó közelében, a Somlyó-hegy lábánál, a település szélén került kialakításra. A hagyományos pihenőhelyekhez képest újszerű, innovatív, automatizált megoldások alkalmazására kerül sor. Ilyenek például:

Napelem park és Innovatív Pihenőhely

Cél az alternatív energiaforrások gyakorlati bemutatása (napelem és szélgenerátor) és a tudatos környezetvédelmi nevelés. A pihenőhelyen ezen energiaforrások táplálják az összes elektromos eszközt és egy kisebb kiállítás az alternatív energiát felhasználó legmodernebb megoldásokat (pl. elektromos autó, szélenergia, geotermikus energia, passzív házak működése) és a jövőben várható környezetbarát fejlesztéseket mutatja be.

Fa játszótér

Az EU-szabvány játszótér kialakításánál nem csak a biztonság volt a cél, hanem az is, hogy minél jobban a környezetbe illeszkedjen, illetve, hogy a kiránduló családok több generációjának nyújtson egyidejűleg pihenési lehetőséget. A nagyobbak a Pihenőhely kiállításával ismerkedhetnek, amíg a kisebbek a játszótéren játszanak. A játszótéren a következő játékok kaptak helyet: két eszközös hinta; bástya; mászóka; egyensúlyozó gerenda; mérleghinta; láncos egyensúlyozó; rugós játék.

Szélmalom

Egy, a gyerekek számára szemléltető, tanító, érdekes malom-reprodukció. Az elektromos árammal működő malomhoz (illetve az emberi erővel hajtható kézi őrlőhöz) tartoznak sütőhelyek is, ahol a bejelentkezett csoportok számára animátor mutatja be a korabeli búzaörlés és lepénykészítés folyamatát.

Forrásvidék

A Mogyoród településen eredő Mogyoródi-patak egyik forrásvidékén, a Csíkvölgyekben, egy kb. 50 m²-es erdei fajjátszótér, valamint egy ún. Mezítábas ösvény létesült. Ez utóbbi különlegessége az, hogy magyarországi viszonylatban az egyik legtöbb fajta felülettel rendelkezik: fenyőkéreg, fa apríték, fenyőtoboz, gypeszönyeg, farönk, fadeszka, homok, folyami kavics, gyöngykavics, beton elemes burkolat, hőálló téglá, agyaglapok, kisméretű téglá, agyag. Hossza: 150 m. Különlegessége továbbá, hogy a teljes mogyoródi patakszakasz a nemzeti ökológiai hálózatnak része, mint ökológiai folyosó. Az élőhelyek egy része ez esetben is Natura 2000 jelölő élőhely. A patak egy fenyőerdő mélyén, egy erdei „mesevilágban” csörgedezik. A patak medre mentén több értékes, kis kiterjedésű társulás található, pl. sásosok, égeresek, nádasok, füzesek. Több védett faj található a patakmeder menti sávban, mely növények táblákkal jelölve megtekinthetőek. A Forrásvidéken is kiépítése került egy a természeti környezetbe illeszkedő fa játszótér, ahol következő játékok kaptak helyet: vár csúszdával és hintával; mérleghinta; láncos járóka; rugós játék; mókusdob.

Szent László Emlékhely és Látogatóközpont

A 100 m² alapterületű Szent László Emlékhely és Látogatóközpont méltó emléket állít Szent László királynak és a győztes Mogyoródi csatának. A Látogatóközpontban kap helyet a Szent László király életét és az 1074-es mogyoródi csatát bemutató kiállítás, egy helytörténeti kiállítás, illetve a Budapest-környéki turisztikai és természeti értékeket bemutató kiállítás.

A Látogatóközpontban szuvenír bolt is működik.

A projekt keretében beszerzésre kerültek továbbá: nagyméretű tájékoztató táblák, környezeti nevelést célzó tájékoztató táblák, roll-upok, növényhatározós táblák, kültéri fa hulladékgyűjtő edények, terepasztalok, élethű nagyságú korabeli katonák fegyverzettel, audiovizuális eszközök (érintőképernyős kiosk, tabletek) és elektronikai eszközök (pl. bemutató szélgenerátor, elektronos autótöltő) és egyéb eszközök.

A projekt mogyoródi összköltségvetése: 129.831.959 forint, melyhez további több tízmillió forint önkormányzati saját erő párosult.

Felújításra került még 2021-ben az önkormányzat tulajdonában lévő és a Mogyoród Turisztikai Kft. üzemeltetésében működő Hangya Terasz pincéje, így egy új rendezvény helyszínnel és közösségi térrel bővült a falu, mely főleg a fiatalabb korosztály kedvenc összejöveteli helyévé vált. Felépült az új 24 férőhelyes Mogyoródi Napraforgó Bölcsőde is, mely az idei évben nyitotta meg kapuit. Megújult emellett a Család -és Gyermekjóléti Szolgálat tetőszerkezete és nyílászárói, a Gesztenyés Óvoda tetőszerkezete és melegítőkonyhája, valamint a Szent László Általános Iskola lépcsőfeljárója és mindazon pályázatok, melyek a *Pályázatok, beruházások* bekezdésben felsorolásra kerültek. Az új bölcsőde, a Fóti úti lámpás gyalogátkelőhely átadása, az útjavítások és karbantartások jelentős mennyisége, több illegális hulladéklerakó hely felszámolása mutatja, hogy a nehézségek ellenére van eredmény is.

év	regisztrált vállalkozások száma a településen	kiskereskedelmi üzletek száma	vendéglátással is foglalkozó üzletek száma	üzleti célú szálláshelyek száma	idegenforgalmi adó (ezer forint)	kivetett iparűzési adó (ezer forint)	befizetett iparűzési adó (ezer forint)
2015	801	74	16	25	2.600	283.648	217.545
2016	853	65	17	23	2.510	249.145	239.577
2017	898	73	19	23	3.097	269.121	264.119
2018	865	89	20	19	3.853	254.865	342.298
2019	899	95	21	18	4.993	268.789	226.559
2020	1045	98	21	20	0.658	234.371	223.466
2021	1116	102	23	19	2.170	242.072	230.168

Forrás: helyi adatbázis, ASP

Az egyes adóbevételek mutatói a település gazdasági helyzetének. 2021-ben 77.215.000 Ft előre nem tervezett többletbevétele lett az önkormányzatnak. Ez a szám mutatja, hogy elsődleges szempont volt az adóhátralékok behajtása. Telekadó ellenőrzésből 1,3 millió, adóvégrehajtásból 2,2 millió Ft bevétele lett az önkormányzatnak. Építményadó tekintetében a felszólításokból 11,9 millió, behajtásból 7,2 millió Ft származott. Iparűzési adóból a 153 felszólítás 60%-a volt eredményes, ami 3,8 millió Ft bevételt jelentett. Az elmúlt 6 évben mind a kereskedelmi üzletek, mind a vendéglátással foglalkozó kereskedelmi egységek száma is nőtt, bár meg kell jegyezni, hogy a Covid19 járvány alatt sok üzlet csomagküldő kereskedelmi tevékenységet vett fel a tevékenységi körébe, hogy „életben maradjon”. A nyilvántartásba vett szálláshelyszolgáltatás tekintetében visszalépés tapasztalható, melynek egyik oka valószínűleg a pénztárgép bevezetése, az NTAK rendszer létrehozása és kötelező alkalmazása, mely a szálláshely üzemeltetéssel és nyilvántartások vezetésével járó adminisztrációs és anyagi terheket jelentősen megnövelte. Másik oka, mely Mogyoródra sajnos egyre jellemzőbb, hogy nem hivatalos szálláshelyként, hanem albérleti rendszerrel működtetnek gyakorlatilag munkásszálló típusú szálláshelyeket, mely sem a közbiztonság, sem a hivatalos idegenforgalmi adó megfizetése szempontjából nem előnyös. Ez is látszik az utóbbi két évben az idegenforgalmi adó csökkenésén.

Községfejlesztési hozzájárulásból származó bevétel 2020-ban 133.413.843 Ft, míg 2021-ben 109.432.900 Ft volt, ez csökkenést mutat, a belterületbe vonásokra a tavalyi évben kevesebb kérelem érkezett. Az ingatlanértékesítés bevételei is csökkentek 2021-ben az előző évhez képest, 61.670.708 Ft-ról 47.022.440 Ft-ra. Szabad maradvány az elmúlt két évben nőtt, 55.607.679 Ft-ról

65.512.353 Ft-ra. Közhatalmi bevételeink megközelítőleg 105%-kal nőttek, a 2020-ban befolyt 396.572.811 Ft helyett 2021-ben 418.250.455 Ft bevétel lett.

A pályázati forrás 2020-ban 130.165.732 Ft volt, 2021-ben 253.520.314 Ft. Ez hozzávetőlegesen 195% emelkedést mutat.

Összességében elmondható, hogy az adóbevételek alakulása meghatározza a település gazdasági helyzetét, és lehetőségeit, a fejlődés irányát, hiszen a jövőben az önkormányzatoknak egyre inkább a saját bevételeikre kell támaszkodniuk. Emiatt kiemelt jelentőséggel bír majd az egyes adónemek (építményadó, telekadó, IFO, IPA, talajterhelési díj) minél magasabb %-ban történő beszedése.

Az ipari és kereskedelmi tevékenységek engedélyezésének, nyilvántartásba vételének szabályait megállapító 239/2009 (X.20.), 210/2009 (IX.29.) 57/2013 (II.27.) Kormány rendeletek rögzítik, hogy az egyes tevékenységekről vezetett nyilvántartást a település honlapján mindenki számára megismerhetővé kell tenni. Ezek az ASP rendszer jóvoltából, azonnal felkerülnek a honlapra, mindemellett új országos kereskedelmi nyilvántartási rendszer is bevezetésre került, röviden OKNYIR elnevezéssel. Hivatalos kereskedelmi nyilvántartásba vétel már csak ennek a használatával történhet, így az ASP rendszer egy másodlagos nyilvántartási forma lett.

2021. évben helyszíni szemlék keretében több esetben végeztünk ellenőrzést a kereskedelmi egységekben, továbbá felmérésre kerültek a vendéglátó üzletek, melyekről a Nemzeti Turisztikai Adatszolgáltató Központnak kellett adatot szolgáltatni. Ipari tevékenységek bejelentésével kapcsolatosan lényeges változások nem történtek. A 2021. évben bejelentés-köteles ipari tevékenység nyilvántartásba vételével kapcsolatos ügyek száma 12 db volt. Telepengedély kiadás iránti kérelem nem érkezett. Hungaroring idejére parkoltatási tevékenység végzésére 5 bejelentés érkezett. A bejelentés és engedélyköteles kereskedelmi tevékenységeket érintően 2021-ben 32 db ügy volt. A tavalyi évben a vendéglátással foglalkozó kereskedelmi egységeknek az üzlettípusukra vonatkozóan bejelentési kötelezettségük volt, mely nehézkesen, többszöri felhívásra is csak év végére teljesült. Megszüntetésre vonatkozó bejelentést 9 üzletre nyújtottak be.

2021-ben szálláshely-szolgáltatási ügyben 1 db megszüntetés, valamint 3 db adatokban bekövetkezett változás tárgyában történt intézkedés, továbbá folyamatos ellenőrzés folyt a Magyar Turisztikai Ügynökség és a Nemzeti Turisztikai Adatszolgáltató Központ felé történően is.

Demográfia

1. számú táblázat - Lakónépesség száma az év végén		
Év	Fő (TS 001)	Változás
2015	6 708	bázis év
2016	6 785	101,15%
2017	6 941	102,30%
2018	7 021	101,15%
2019	7 265	103,48%
2020	7 551	103,94%

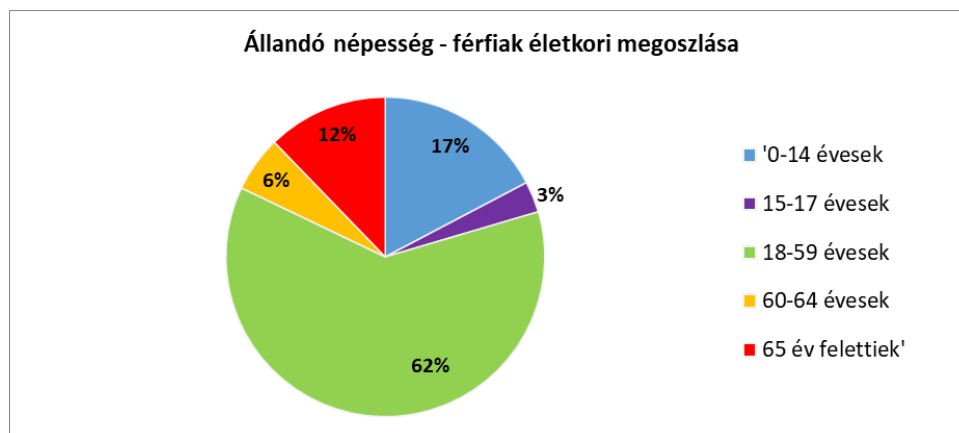
Forrás: TeIR, KSH-TSTAR



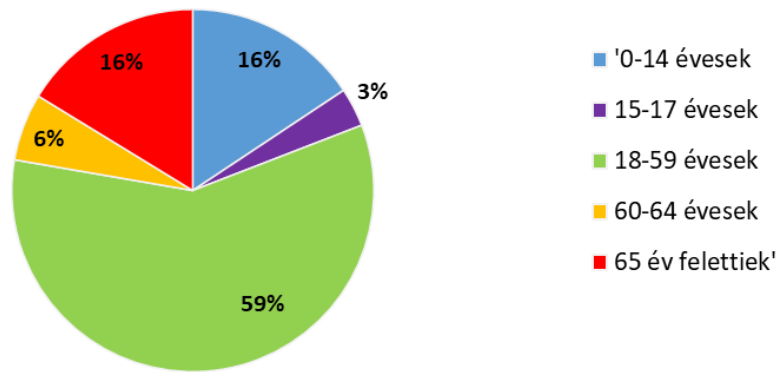
2. számú táblázat - Állandó népesség összetétele nemek és korcsoportok szerint (2018)

Korcsoport	Fő			Az állandó népességből a megfelelő korcsoportú nők és férfiak aránya (%)	
	Férfiak	Nők	Összesen (TS 003)	Férfiak (TS 005)	Nők (TS 007)
Állandó népesség száma (férfiak TS 004, nők TS 006)	3525	3496	7021	50,21%	49,79%
0-2 évesek (összes száma TS 008, aránya TS 009)			195	2,78%	
0-14 éves (férfiak TS 010, aránya TS 011; nők TS 012, aránya TS 013)	610	548	1158	8,69%	7,81%
15-17 éves (férfiak TS 014, aránya TS 015; nők TS 016, aránya TS 017)	111	121	232	1,58%	1,72%
18-59 éves (férfiak TS 018, aránya TS 019; nők TS 020, aránya TS 021)	2173	2048	4221	30,95%	29,17%
60-64 éves (férfiak TS 022, aránya TS 023; nők TS 024, aránya TS 025)	199	210	409	2,83%	2,99%
65 év feletti (férfiak TS 026, aránya TS 027; nők TS 028, aránya TS 029)	432	569	1001	6,15%	8,10%

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR



Állandó népesség - nők életkori megoszlása

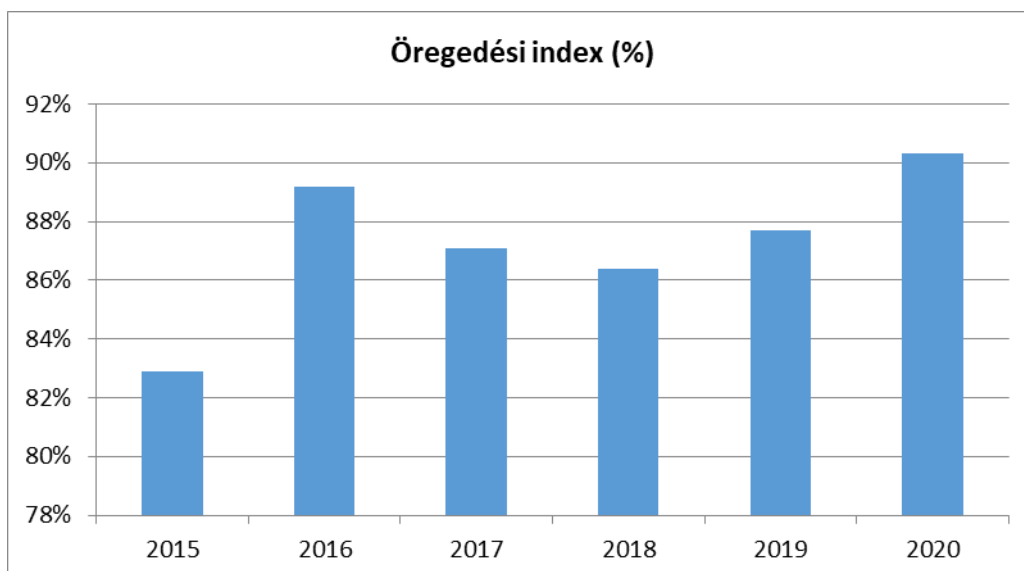


3. számú táblázat - Öregedési index

Év	65 év feletti állandó lakosok száma (fő) (TS 026 és TS 028 összesen)	0-14 éves korú állandó lakosok száma (fő) (TS 010 és TS 012 összesen)	Öregedési index % (TS 030)
2015	-	-	82,90%
2016	-	-	89,20%
2017	-	-	87,10%
2018	-	-	86,40%
2019	-	-	87,70%
2020	-	-	90,30%

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

Öregedési index (%)



4. számú táblázat - Belföldi vándorlások	
Év	Állandó oda-, és elvándorlások különbségének 1000 állandó lakosra vetített száma (fő) (TS 031)
2015	13,40
2016	15,10
2017	27,40
2018	16,40
2019	27,30
2020	33,30

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR



5. számú táblázat - Természetes szaporodás	
Év	Az élve születések és halálozások különbségének 1000 lakosra vetített száma (fő) (TS 032)
2015	3,40
2016	0,90
2017	1,00
2018	-2,40
2019	0,40
2020	3,10

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR



A statisztikai táblázatokból jól látszik, hogy Mogyoród lakóinak száma folyamatosan növekszik. Az utóbbi évtizedben egyre többen választják otthonuknak községünket. Az állandó lakosok száma a bázis évhez (2015-ben 6708 fő) viszonyítva 1256 fővel nőtt napjainkig. Ebből adódóan egyre nagyobb az igény a külterületek, víkendterületek, zártkertek belterületbe vonására, és lakóparkok, több lakásos társasházak építésére. Bár ez a tendencia nem feltétlenül egyezik meg a tősgyökeres és évtizedek óta itt élő lakosság véleményével, akik továbbra is falun szeretnének élni, nem pedig egy már szinte városi jellegű és embermennyiségű lakóközösségben. Eziránt a csendesebb, nyugalmasabb környezet iránti igény talán azért is erősödött, mert az öregedési index a településen a bázis évhez viszonyítva kb. 7%-kal nőtt. Tehát a népességszám növekedés nem minden esetben jelenti a fiatalabb korosztály idetelepülését.

A népesség számának és az ezzel együtt járó infrastruktúra igény növekedésének tényét a szociális ellátások, az intézményrendszer, az úthálózat, az idősek gondozása, valamint a szolgáltatási rendszer területén is mindenképpen figyelembe kell venni a község vezetésének.

Régebbi népesség adatokat vizsgálva elmondható, hogy 1970-től 1990-ig a népesség növekedése nem volt jellemző a településen, zártabb közösséget képviselt a falu lakossága. Lélekszám növekedés inkább 2008 után, a gazdasági válság ideje körül következett be, mely a mai napig folyamatosan tart. Ez a növekedés részben belföldi vándorlásnak, a családtámogatási rendszerek kiterjesztésével járó természetes szaporulatnak, részben az agglomerációs körzetek vonzóvá válásának, valamilyen szinten a migrációnak és vendégmunkás áradatnak, továbbá jelen helyzetben az orosz-ukrán háborús helyzetnek is köszönhető. Az állandó jellegű odavándorlás száma ettől az időszaktól minden évben magasabb, mint az elvándorlásé. Ennek legfőbb oka, valószínűleg a település földrajzi adottsága, Budapesthez való közelsége. Az állandó oda-, és elvándorlások különbségének 1000 állandó lakosra vetített száma 2015-től 2020-ig 13 főről 33-ra nőtt. Ami jól mutatja, hogy milyen mértékű költözködés, fluktuáció történt az elmúlt években.

A népességfejlődés, a korösszetétel és az öregedési index alapján elmondható, hogy településünkre még mindig inkább a fiatalos népességszerkezet jellemző, hiszen a vizsgált időszakban az öregedési index mindig 100 alatt van, továbbá a 0-17 éves állandó lakosok száma (1585 fő) még 175 fővel több, mint a 60 év felettieké (1410 fő), de már Mogyoródon is látható az országra jellemző előregedés. Míg 2015-ben 82,90% volt az öregedési index, addigra 2020-ra már 90,30%-ra ugrott. Ez a növekedési arány felhívja a figyelmet ennek a korosztálynak, elsősorban az egyedülálló, alacsony nyugdíjjal rendelkező, rossz egészségi állapotú időseknek a problémáira.

Az állandó népesség túlnyomó részét a 18-59 éves korosztály teszi ki, melyből a férfiak aránya valamivel magasabb. Az élve születések és halálozások különbözetének 1000 lakosra vetített száma 3,40-ről 3,10 főre csökkent. Ez a 2018 és 2019 évhez képest javuló tendenciát mutat, de nem olyan

mértékű, mint 2015-ben. Azaz a fiatalos népeszszerkezet bár még mindig fennáll, de már kevésbé jellemző, mint néhány évvel ezelőtt.

Önkormányzatunk 2020. január 1-ig önként vállalt feladatként, feladat-ellátási szerződés keretében a Kistarcsai Csodasziget Családi Bölcsőde igénybevételel teremtette meg a bölcsődei napközbeni ellátást, majd mivel 2020-tól kötelező feladata lett az önkormányzatoknak a bölcsőde biztosítása, így pályázott egy új önkormányzati bölcsőde megépítésére, ami 2022. márciusában, átadásra is került. A 2020-ban nyert 282 millió Ft pályázati pénzből és 56 millió Ft önerőből 24 férőhelyes bölcsőde felépítésére nyílt lehetőség, Mogyoródi Napraforgó Bölcsőde néven. A bölcsőde 2022. augusztusában fogadta az első beszoktatásra váró kisgyermeket.

A községben a közoktatási intézmények feltöltöttsége megfelelő. A település fejlesztési céljait, szociális feladatait meghatározza, hogy a jelenlegi intézményhálózat, a méretét, kapacitását illetően alkalmas lesz-e hosszabb távon is a feladatellátásra. Ez azért is fontos, mert bár az ingatlaneladásokból, építkezésekből következő további népességnövekedés hatásai előre nem számíthatók ki pontosan, de prognosztizálható, hogy folytatódik az eddigi tendencia.

A gyermekek és fiatalok számának növekedése remélhetőleg továbbra is fennáll, így az idősödő korosztály mellett ők a másik korcsoport, akikre kiemelt figyelmet kell fordítani a közeljövőben.

Értékeink, küldetésünk

Az esélyegyenlőség minden ember számára fontos érték. Megléte segíti, hogy mindenkinek esélye legyen jó minőségű szolgáltatásokra, az esélyegyenlőtlenséggel küzdő emberek előnyben részesítését az élet minden területén, függetlenül attól, hogy nő vagy férfi, egészséges vagy fogyatékossgal él, milyen a származása vagy az anyagi helyzete.

Mogyoród Nagyközség Önkormányzata folyamatosan érvényesíti a település működését, fejlesztését meghatározó alapvető dokumentumaiban szereplő esélyegyenlőségi szempontokat. Az esélyegyenlőség megvalósítását horizontális elvnek tekinti, amely áthatja valamennyi önkormányzati tevékenységet: a kötelező és önként vállalt feladatok ellátását a helyi szintű közpolitika alakítása során.

Az önkormányzat az esélyegyenlőségi politikáját munkáltatói szerepkörben, közvetlen szolgáltatásai során és intézményfenntartói szerepkörben érvényesíti. Az esélyegyenlőséggel kapcsolatos tevékenysége folyamán igyekszik mindent megtenni annak érdekében, hogy az egyes projektek kidolgozásában az érdekelt civil szerveződések is aktív szerepet játsszanak, elősegítve ezzel a község lakosságának ilyen irányú szemléletváltását is. Ennek eszközei szabályozás, támogatás és a jó gyakorlatok bevezetése, bemutatása.

Értékeink:

- Szaktudás, ügyfélbarát önkormányzat, hatékony, jogszerű ügyintézés
- Jó munkahelyi körülmények
- Esélyegyenlőség, szociális érzékenység, szolidaritás, tolerancia
- Hagyományörzés, közösségteremtés, kooperáció
- Környezetvédelem, környezettudatosság

Küldetésünk:

Ezen szempontok alapján önkormányzatunk küldetésének tekinti a lakosság igényeinek magas színvonalú kiszolgálását az alábbi területeken:

- Magas színvonalú közszolgáltatások nyújtása. Az országos politikai irányelvek helyi szintű, hatékony megvalósítása.
- A képviselő-testület és bizottságai hatékony, törvényes működésének biztosítása.
- Egyenrangú kapcsolat kiépítése a lakossággal és munkatársakkal egyaránt.

Az esélyegyenlőség megteremtésének általános céljai:

- Társadalmi összefogás a hátrányos helyzetű csoportok, egyének számára az esélyegyenlőség biztosításához
- A teljes körű szociális ellátásokhoz és valamennyi közszolgáltatáshoz hozzájutás biztosítása.
- A hátrányos megkülönböztetés megszüntetésére a szociális egészségügyi, oktatási és foglalkoztatási célok összekapcsolása.
- A település minden lakójának a megélhetéshez szükséges források biztosítása

Az esélyegyenlőség megteremtésének általános elvei:

Mogyoród Nagyközség Önkormányzata elismeri minden embernek azt a jogát, hogy egyenlő méltóságú személyként élhessen a településen, és ezt az alábbi elvek alapján próbálja megvalósítani:

- Emberi méltóság tiszteletben tartásával tiszteli az ember értékeit és egyediségét.
- Egyenlő bánásmód és megkülönböztetés tilalmával megakadályozza a hátrányos megkülönböztetés bárminemű formáját, elutasítja nemre, fajra, nemzetiségre, származásra, vallásra, politikai meggyőződésre vonatkozó megkülönböztetést.
- Az önkormányzat, a község minden tagjának érdeke a társadalmi szolidaritás erősítése.

Célok

Helyi Esélyegyenlőségi Program átfogó célja

Az önkormányzat az előző, 2013-2018. és 2018-2023. évekre szóló Helyi Esélyegyenlőségi Programjában vállalta, hogy annak tartalmával összehangolja a további (szintén jogszabályok által előírt) fejlesztési dokumentumait, valamint az önkormányzat fenntartásában lévő intézmények működtetését, amely feladatainak eleget is tett. Vállalta továbbá – és szintén teljesítette - hogy a HEP időszakonkénti felülvizsgálatába is bevonja partneri kapcsolatrendszerét, különös tekintettel a köznevelés állami és nem állami intézményfenntartóira.

Az alábbi helyzetelemzés az újabb öt esztendőre, a 2022-2027. évekre szóló HEP megalapozását célozza.

Az Európai Bizottság mind az esélyegyenlőség, mind a diszkrimináció elleni küzdelem terén megvalósuló közösségi akciók kezdeményezése, beleértve az Európai Unió antidiszkriminációs jogalkotására vonatkozó teljes harmonizációját, hazánkban az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény (továbbiakban: Ebktv.) valósította meg. A törvény kimondja, hogy az esélyegyenlőség előmozdítása elsősorban állami kötelezettség és deklarált célja, hogy hatékony jogvédelmet biztosítson a hátrányos megkülönböztetést elszenvedők számára. Lehetővé teszi a közérdekű igényérvényesítést, a jogsérelem esetén a bizonyítási teher megfordulását. Ennek megfelelően a 2005. évtől kezdődően egy speciális, az egyenlő bánásmód megsértése esetén eljáró Egyenlő Bánásmód Hatóság felállítását rendelte el. Az Ebktv 31.§-a értelmében Mogyoród Önkormányzata az alábbiakban dolgozza ki Települési Esélyegyenlőségi Programját (továbbiakban: Program)

A Program célja, hogy az élet valamennyi területén megelőzze a hátrányos megkülönböztetést és elősegítse egyes társadalmi csoportok tagjainak esélyegyenlőségét, mely az állam, az önkormányzatok és ezek intézményei, a civil szervezetek és magánszemélyek feladata.

Az esélyegyenlőség minden állampolgár számára fontos érték. Az esélyegyenlőség nem csupán követelmény, hanem az önkormányzatok hosszú távú érdeke is, hiszen azt a célt szolgálja, hogy mindenkinek esélye legyen a munkavállalásra, a karrierre, a jó minőségű szolgáltatásokra – függetlenül attól, hogy nő vagy férfi, egészséges vagy fogyatékkal élő, milyen a származása, vagy

az anyagi helyzete. Az esélyegyenlőség megvalósításának alapfeltétele a diszkriminációmentesség és a szegregációmentesség.

A Programnak a településen élő hátrányos helyzetű csoportokra kell irányulnia, akik számára a sikeres élet és a társadalmi integráció esélye a helyi társadalmat célzó fejlesztések és beruházások ellenére korlátozott marad a különböző területeken jelentkező hátrányait kompenzáló esélyegyenlőségi intézkedések nélkül. Mogyoród Önkormányzatának célja, hogy olyan településsé váljon, ahol senki nem tapasztalja a hátrányos megkülönböztetés közvetlen, vagy közvetett formáját védett tulajdonságai alapján, ahol minden lakossal szemben érvényesül az egyenlő bánásmód elve, valamint biztosított az egyenlő hozzáférés az önkormányzat és intézményei által nyújtott szolgáltatásokhoz.

A Program kiemelt figyelmet fordít a helyi esélyegyenlőségi programok elkészítésének szabályairól és az esélyegyenlőségi mentorokról szóló 321/2011. (XII. 27.) Korm. rendelet alapján elsődlegesen védettnek, illetve hátrányos helyzetűnek minősülő csoportok: a nők, a gyermekek, a romák, az idősek, a mélyszegénységben élők és a fogyatékkal élők helyzetére.

A Program egyes, hátrányos helyzetű csoportok feltárását, valamint esélyegyenlőségének előmozdítását szolgáló intézkedéseket tartalmaz, így különösen:

- az oktatás és a képzés területén a jogellenes elkülönítés megelőzése, megszüntetése;
- a közszolgáltatásokhoz, valamint az egészségügyi szolgáltatásokhoz való egyenlő eséllyel történő hozzáférés biztosítása;
- munkaerő-piaci, tevékenységi szegregáció visszaszorítása;
- a hátrányos helyzetűek munkaerő-piaci hátrányainak csökkentése, foglalkoztatási esélyeik javítása;
- az önkormányzat helyi döntéshozatalában, illetve az általa fenntartott vagy támogatott intézményekben, és az önkormányzat által ellenőrzött szolgáltatások körében az egyenlő bánásmód követelményének érvényesítése;
- a döntéshozatalban, illetve a közügyek irányításában a hátrányos helyzetű csoportok tagjai részvételének elősegítése érdekében.

Jelen esélyegyenlőségi helyzetelemzés célja az, hogy a rendelkezésre álló adatok, dokumentumok alapján feltérképezze a nagyközség problémáit, lehetőségeit.

Az elemzés öt területre koncentrál: lakhatás, foglalkoztatás, egészségügy, oktatás, szociális- és közszolgáltatások.

Mogyoród település Önkormányzata az Esélyegyenlőségi Program elfogadásával érvényesíteni kívánja:

- az egyenlő bánásmód, és az esélyegyenlőség biztosításának követelményét,
- a közszolgáltatásokhoz történő egyenlő hozzáférés elvét,
- a diszkriminációmentességet,
- szegregációmentességet,
- a foglalkoztatás, a szociális biztonság, az egészségügy, az oktatás és a lakhatás területén a helyzetelemzés során feltárt problémák komplex kezelése érdekében szükséges intézkedéseket. A köznevelési intézményeket – az óvoda kivételével – érintő intézkedések érdekében együttműködik az intézményfenntartó központ területi szerveivel (tankerülettel).

A településen élő hátrányos helyzetű csoportok helyzetének feltérképezése és a feltárt problémák komplex kezelésre szolgáló (más települési programokkal összehangolt) intézkedési terv megalkotása, a helyben érintett szereplők bevonásával, szükség szerint a települések közötti együttműködések kialakításával.

A HEP helyzetelemző részének célja

Elsődleges célunk számba venni a 321/2011. (XII. 27.) Korm. rendelet 1. § (2) bekezdésében nevesített, esélyegyenlőségi szempontból fókuszban lévő célcsoportokba tartozók számát és arányát, valamint helyzetét a településen.

E mellett célunk a célcsoportba tartozókra vonatkozóan áttekinteni a szolgáltatásokhoz történő hozzáférésük alakulását, valamint feltárni az ezeken a területeken jelentkező problémákat.

További célunk meghatározni az e csoportok esélyegyenlőségét elősegítő feladatokat, és azokat a területeket, melyek fejlesztésre szorulnak az egyenlő bánásmód érdekében.

A célok megvalósításának lépéseit, azok forrásigényét és végrehajtásuk tervezett ütemezését az HEP IT tartalmazza.

A HEP IT célja

Célunk a helyzetelemzésre építve olyan beavatkozások részletes tervezése, amelyek konkrét elmozdulásokat eredményeznek az esélyegyenlőségi célcsoportokhoz tartozók helyzetének javítása szempontjából.

További célunk meghatározni a beavatkozásokhoz kapcsolódó kommunikációt.

Szintén célként határozzuk meg annak az együttműködési rendszernek a felállítását, amely a programalkotás és végrehajtás során biztosítja majd a megvalósítás, nyomon követés, ellenőrzés-értékelés, kiigazítás támogató strukturális rendszerét, vagyis a HEP Fórumot és a hozzá kapcsolódó tematikus munkacsoportokat.

A HEP jelentősége

A HEP-ek nem csupán a felzárkózási stratégia településszintű megvalósításának alapegységei, hanem fontos szerepet töltenek be a kormányzati konzultációs rendszerben azzal, hogy megteremtik a lehetőséget a kormányzati célok társadalmasítására, a fejlesztési elképzelésekhez történő csatlakozásra és fordított irányban az alulról felfelé történő információáramlásban is lehetőséget biztosítanak a településszintű előrehaladás nyomon követésére és fejlesztési igények megfogalmazására a felzárkózási, esélyteremtési feladatokhoz kapcsolódóan.



1. Jogszabályi háttér bemutatása

1.1 A program készítését előíró jogszabályi környezet rövid bemutatása

Az egyenlő bánásmód elveinek betartása az Európai Unió és a hazai társadalom elvárása. Az Országgyűlés elismerte minden ember jogát ahhoz, hogy egyenlő méltóságú személyként élhessen, hogy hatékony jogvédelmet biztosítson a hátrányos megkülönböztetést elszenvedők számára, valamint kinyilvánította, hogy az esélyegyenlőség előmozdítása elsősorban állami feladat.

Az Alaptörvény 4. módosításával bekerült a XV. cikk (4) pontjaként, hogy „Magyarország az esélyegyenlőség és a társadalmi felzárkózás megvalósulását külön intézkedésekkel segíti.”

A helyi esélyegyenlőségi program elkészítését az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény (továbbiakban: Ebktv.) előírásai alapján végeztük.

A program elkészítésére vonatkozó részletszabályokat a törvény végrehajtási rendeletei,

- a helyi esélyegyenlőségi programok elkészítésének szabályairól és az esélyegyenlőségi mentorokról” szóló 321/2011. (XII.27.) Korm. rendelet „2. A helyi esélyegyenlőségi program elkészítésének szempontjai” fejezete és 2021.06.30-i módosítása
- a Belügyminisztérium honlapján megjelent „MÓDSZERTANI ÚTMUTATÓ a helyi esélyegyenlőségi programok elkészítésének szempontjaihoz és a program felülvizsgálatához” alapján alkalmaztuk, különös figyelmet fordítva a
- a Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény (továbbiakban: Mötv.)
- a szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény (továbbiakban: Szt.)
- a foglalkoztatás elősegítéséről és a munkanélküliek ellátásáról szóló 1991. évi IV. törvény (továbbiakban: Flt.)
- a nemzetiségek jogairól szóló 2011. évi CLXXIX. törvény (továbbiakban: nemzetiségi törvény)
- az egészségügyről szóló 1997. évi CLIV. törvény (továbbiakban: Eütv.)
- a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény (továbbiakban: Gyvt.)
- a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény (továbbiakban: Nkntv.) előírásaira.

Ezek alapján települési önkormányzat helyi esélyegyenlőségi programot készít, amelyben elemzi a településen élő hátrányos helyzetű csoportok esélyegyenlőségi helyzetének alakulását, problémáit és meghatározza az e csoportok esélyegyenlőségét elősegítő célokat. A program célja, hogy az élet valamennyi területén megelőzze a hátrányos megkülönböztetést és elősegítse egyes társadalmi csoportok tagjainak esélyegyenlőségét, mely a kormány, az állam, az önkormányzatok és intézményeik feladata.

Az öt évre szóló önkormányzati esélyegyenlőségi program tartalmazza továbbá a helyi közügyekkel és a települési önkormányzat által ellátott feladatokkal kapcsolatos célokat, megvalósításuk forrásigényét és végrehajtásuk tervezett ütemezését. Az Európai Unió elvárásai alapján a települések feladata a társadalmi egyenlőtlenségek csökkentése. A helyi esélyegyenlőségi program a vonatkozó jogszabályi előírásokra, és az Európai Unió ajánlásaira tekintettel készült és benne helyzetelemzést kell készíteni a hátrányos helyzetű társadalmi csoportok – különös tekintettel a nők, a mélyszegénységben élők, romák, a fogyatékkal élő személyek, valamint a gyermekek és idősek csoportjára – oktatási, lakhatási, foglalkoztatási, egészségügyi és szociális helyzetéről, illetve meg kell határozni a helyzetelemzés során feltárt problémák komplex kezelése érdekében szükséges intézkedéseket. A programalkotás során gondoskodni kell a helyi esélyegyenlőségi program és a helyi önkormányzat által készítendő egyéb fejlesztési tervek, koncepciók, továbbá a közoktatási esélyegyenlőségi terv összhangjáról.

A helyi esélyegyenlőségi program elkészítése során kiemelt figyelmet kell fordítani:

- az egyenlő bánásmód, az esélyegyenlőség és a társadalmi felzárkózás követelményének érvényesülését segítő intézkedésekre;
- az oktatás és a képzés területén a jogellenes elkülönítés megelőzésére, illetve az azzal szembeni fellépéssel, továbbá az egyenlő eséllyel történő hozzáférés biztosításához szükséges intézkedésekre;
- a közszolgáltatásokhoz, az egészségügyi szolgáltatásokhoz való egyenlő esélyű hozzáférés biztosításához szükséges intézkedésekre;
- olyan intézkedésekre, amelyek csökkentik a hátrányos helyzetűek munkaerő-piaci hátrányait, illetve javítják foglalkoztatási esélyeiket.

A helyi esélyegyenlőségi program időarányos megvalósulását két évente át kell tekinteni, az áttekintés alapján, szükség esetén a helyi esélyegyenlőségi programot felül kell vizsgálni.

Az esélyegyenlőség biztosításával összefüggő etikai elvek

- Megkülönböztetés tilalma, egyenlő bánásmód elve: a közszolgáltatások működésében meg kell előzni az állampolgárok hátrányos megkülönböztetését. A megkülönböztetés tilalma vonatkozik a lakosok bárminemű faj, szín, nem, nyelv, vallás, politikai vagy más vélemény, nemzeti vagy társadalmi származás, vagyoni, születési vagy egyéb helyzet szerinti diszkriminációjára. Különös tekintettel a fogyatékos emberekre, akik a társadalom egyenlő méltóságú, egyenrangú tagjai, akik a mindenkit megillető jogokkal és lehetőségekkel csak jelentős nehézségek árán, vagy egyáltalán nem képesek élni. Cél a fogyatékos személyek jogainak, a jogok érvényesítési eszközeinek meghatározása és mindezek eredményeként a fogyatékos személyek esélyegyenlőségének, önálló életvitelének és a társadalmi életben való aktív részvételének biztosítása.
- Az emberi méltóság tiszteletben tartása: Az állampolgárok emberi értékük, méltóságuk, egyediségük alapján tiszteletet érdemelnek, érdekeiket figyelembe véve olyan körülményeket és légkört kell kialakítani, melyek ezeknek az alapvető értékeknek a megőrzését és megerősítését szolgálják.
- Szolidaritás: A társadalom számára minden állampolgár egyformán értékes, ezért a község minden közösségének és polgárának érdeke a szolidaritás erősítése, mely nagyban elősegítheti a hátrányos helyzetű csoportok társadalmi integrációját, foglalkoztatási és érvényesítési lehetőségeit. A rászoruló embernek megfelelő hozzáférést kell biztosítani az erőforrásokhoz, szolgáltatásokhoz abból a célból, hogy ő maga is el tudja végezni feladatait, meg tudja birkózni a nehézségekkel.
- Méltányosság és rugalmas ellátás: A megkülönböztetés tilalma nem old fel minden létező egyenlőtlenséget. Olyan pozitív méltányos és rugalmas intézkedéseket kell kidolgozni, melyek elősegítik az érintettek társadalmi pozíciójának, életminőségének javulását.

Az esélyegyenlőségi célcsoportokat érintő helyi szabályozás rövid bemutatása

A helyi esélyegyenlőségi program figyelembe veszi Mogyoród Nagyközség Önkormányzatának mindazon dokumentumait, melyek kitérnek az esélyegyenlőség megvalósítására, így különösen:

- Mogyoródi Család -és Gyermekjóléti Szolgálat éves beszámoló
- Mogyoród Nagyközség Önkormányzatának 2019-2024. évre vonatkozó gazdasági programja
- Mogyoródi Polgárőr Egyesület éves beszámoló
- Mogyoród Település Közbiztonságának helyzetéről szóló éves rendőrségi beszámolók
- Mogyoród Nagyközség Önkormányzatának éves költségvetése
- Szociális Szolgáltatástervezési Konceptió
- Közoktatási és köznevelési intézmények éves beszámoló
- A helyi közművelődés feladatairól és a közművelődési tevékenység támogatásáról szóló 1/2002.(II.08.) rendelet

- A szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 31/2013.(XI.19.) számú önk. rendelet
- A gyermekvédelem helyi rendszeréről szóló 8/2008.(V.29.) számú önkormányzati rendelet

Az utóbbi két rendelet célja a törvényi előírásokon túl, hogy községünkben olyan támogatási rendszer működjön, amely az állampolgárok számára a prevenció, a hátrányos helyzetből adódó hatások enyhítésére szolgálnak. A szociális ellátások, szolgáltatások középpontjában az egyén és rajta keresztül a család áll.

A gyermekek hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetének megállapítása a Gyvt. szabályozása értelmében 2013. szeptember 1. napjától a jegyző feladata. Hátrányos helyzetű az a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult gyermek és nagykorúvá vált gyermek, aki esetében 3 körülményből (szülők alacsony iskolázottsága, alacsony foglalkoztatottsága, illetve a gyermek elégtelen lakókörnyezete) legalább 1 fennáll, halmozottan hátrányos helyzet megállapításához pedig a fenti 3 körülményből legalább kettőnek kell fennállnia. A hátrányos, halmozottan hátrányos helyzet megállapítása a gyermekek részére a köznevelés területén kedvezményeket, támogatásokat, jogosultságokat biztosít.

A pénzbeli és természetbeni szociális ellátások rendszere 2015. március 1-től jelentős mértékben átalakult. Az állam és az önkormányzat segélyezéssel kapcsolatos feladatai élesen elválasztásra kerültek. A helyi önkormányzatok felelőssége növekedett a helyi közösség szociális biztonságának erősítésében, a szociális segélyek biztosításában.

A kötelezően nyújtandó ellátásokat, mint az: aktív korúak ellátása, időskorúak járadéka, ápolási díj (alapösszegű, emelt összegű és kiemelt ápolási díj), közgyógyellátás (alanyi és normatív formák), egészségügyi szolgáltatásra való jogosultság, már a járási hivatalok állapítják meg.

Egyéb támogatás biztosításáról a települési önkormányzatok döntenek. Az önkormányzatok által nyújtható támogatás neve egységesen települési támogatás lett, amelynek jogosultsági feltételeit, típusait az önkormányzatok határozhatják meg.

A szociális ellátórendszereknek egyre több követelménynek kell megfelelniük a különböző élethelyzetekből eredő szükségletek miatt, ezért a helyi szabályokat és ezek hatásait folyamatosan vizsgáljuk. A rendeletet az eredményesség és hatékonyság érdekében, a felmerülő igények alapján évente legalább egy alkalommal felülvizsgáljuk.

A fenti dokumentumokban meghatározott célkitűzéseket így jelen program nem, vagy csak minimálisan tartalmazza, mivel azokban az egyes területeket érintő feladatok, határidők részletesen meghatározásra kerültek.

A helyi esélyegyenlőség biztosításával összefüggő fenntartói tevékenységek, felelőségek:

- az esélyegyenlőségi célok elérése érdekében a kötelezettségek meghatározása;
- a kötelezettségek teljesítéséért felelős személyek kijelölése, akiknek fő feladata:
 - o program megvalósításának koordinálása,
 - o a program végrehajtásának nyomon követése,
 - o az esélyegyenlőség sérülésére vonatkozó esetleges panaszok kivizsgálása;
- a program nyilvánosságának biztosítása;
- a program megvalósításában érintett intézmények vezetőinek tájékoztatása;
- esélyegyenlőségi kockázatok kezelése, intézkedési tervek készítése, értékelése, folyamatos korrekciója;
- fejlesztési célok időrendi prioritásának kialakítása, a mérhetőséget lehetővé tevő indikátorok meghatározása;
- az esélyegyenlőség javításához kapcsolódó prioritási sorrend meghatározása;
- az eredmények nyilvánosságra hozásakor a személyes adatok védelmének maximális érvényesítése

2. Stratégiai környezet bemutatása

A felzárkózás politika alapidokumentumaként Magyarország Kormánya 2011-ben fogadta el a Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégiát [1430/2011. (XII. 13.) Korm. hat.], majd 2014-ben annak frissítéseként a Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia II-t [1603/2014. (XI. 4.) Korm. hat.] 2021-ben elkészült a **Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia 2030** (MNTFS 2030), amely a következő 10 évre alapozza meg a felzárkózás-politika fő irányait.

Új Roma Stratégia (2019-2030)

Nemzeti Ifjúsági Stratégia (2009-2024)

„Legyen jobb a gyermekeknek” Nemzeti Stratégia (2007-2032)

Nők és Férfiak Társadalmi Egyenlőségét Elősegítő Nemzeti Stratégia (2010-2021)

Idősügyi Nemzeti Stratégia (2010-2022), (2023-2024)

Országos Fogyatékosügy Program (2015-2025)

A HEP-ben leképeződik a felzárkózási stratégia szemlélete, így azok a felzárkózás politika helyi szintű részeként és a végrehajtás eszközeiként működnek.

A helyi felzárkózás politika tervezési alapjaként épít a HEP-re a Pénzügyminisztérium összefogásában készült **Nemzeti Fejlesztés 2030, Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Konceptió** is.

Az Ebktv. 31. § (2) bekezdése értelmében a programalkotás során gondoskodni kell a HEP és a települési önkormányzat által készítendő egyéb fejlesztési tervek, koncepciók, továbbá a köznevelési esélyegyenlőségi terv, illetve a szakképzési esélyegyenlőségi terv és az integrált településfejlesztési stratégia antiszegregációs célkitűzéseinek összhangjáról.

2.1 Kapcsolódás helyi stratégiai és települési önkormányzati dokumentumokkal, koncepciókkal, programokkal

A Gazdasági Program keretében fontos, hogy önkormányzatunk minden területen pozitív diszkriminációban részesítse a valamilyen okból hátrányos helyzetűeket.

Az ágazati stratégiákat átszövő, a mozgáskorlátozottak, idősek és kisgyerekesek érdekeit figyelembe vevő egyik kiemelt horizontális szempont például a minél több helyen biztosított akadálymentesítés vagy az intézményrendszerek ellátottsága. Az egyes programok, koncepciók a középtávú stratégiából kiindulva saját területükre vonatkozólag határozza meg az esélyegyenlőséget előmozdító célokat, intézkedéseket. Természetesen még bőven vannak hiányosságok és szép számmal tennivalók. Egyik ilyen területe a településfejlesztésnek például a turizmus, melyről elmondható, bár rengeteg új dolog megvalósult pályázati pénzekből, mely a falu hírnevét növeli, de jelenleg Mogyoródnak még nincs átfogó, megfelelő marketinggel támogatott turizmusfejlesztési stratégiája. Az intézkedési terveink közt szerepel majd hosszabb távon ennek megalkotása, többek közt a már átadásra kerülő VEKOP projekten belül elkészült turisztikai attrakciók, valamint a jövőbeni pályázati lehetőségek miatt is.

Településünkön a Képviselő-testület igyekszik minél szorosabb társadalmi kapcsolatok kiépítésére az egyházak, szalézi nővérek, sportkör, vállalkozók, civil szervezetek, oktatási és egészségügyi intézmények, Máltai Szeretetszolgálat kirendeltsége, Magyar Vöröskereszt Pest Megyei Utcai Gondozó Szolgálat vezetőivel.

Ápoljuk a már meglévő nemzetközi kapcsolatainkat is Madéfalva és Santa Lucia di Piave testvérvárosainkkal, és igyekeztünk a világháló segítségével folytatni ezt akkor is, mikor az elmúlt 2 év Covid19-pandémiája nem engedte a személyes találkozásokat, együtt ünnepléseket.

A HEP-hez kapcsolódó helyi koncepciók, programok

Költségvetési Koncepció

Az államháztartásról szóló 2011. évi CXCV. törvény 2014. október 15-ei módosítása a költségvetési koncepció készítésére vonatkozó paragrafust hatályon kívül helyezte, így jogszabály nem írja elő a koncepció készítését.

Az Önkormányzat adott évre vonatkozó feladatainak, terveinek, gazdálkodási kereteinek meghatározása indokolja a költségvetési rendelet alapos és körültekintő összeállítását, emiatt, az Önkormányzat a költségvetési rendelet elfogadása előtt olvasatokban állapítja meg a célokat, irányokat, melyek mentén a rendelet végül elfogadásra kerül.

Az önkormányzatok központi finanszírozása az önkormányzati feladatellátáshoz igazodó, feladatalapú támogatási rendszerben történik. A gazdálkodást a jövő évben is az intézményhálózat, a településüzemeltetés működőképességének megtartása, az előző évekről áthúzódó beruházások befejezése, és további, a település fejlődését szolgáló fejlesztések előkészítése, elindítása és megvalósítása határozza meg.

Gazdasági Program 2019-2024

A Gazdasági Program elkészítésére Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény 116. §-ban meghatározottak alapján kerül sor.

Gazdasági Program a választási ciklusra szól, de olyan stratégiai jellegű célokat is tartalmaz, amelyek hosszabb távon megszabják az önkormányzati döntések irányát, és összehangoltabbá teszik azokat. Az Möt. szerint a gazdasági program, fejlesztési terv tartalmazza különösen: az egyes közszolgáltatások biztosítására, színvonalának javítására vonatkozó fejlesztési elképzeléseket. A gazdasági programnak továbbá célja az, hogy kijelölje azokat a feladatokat, melyeket az önkormányzat ebben az időszakban a legfontosabbnak tart, aminek a megvalósításán dolgozni kíván. Mogyoródon a gazdaságfejlesztés alapvető célja elsődlegesen az itt élők életminőségének javítása, a közintézmények fejlesztésének és fenntartásának finanszírozása, a környezet megóvása, új munkahelyek teremtése, a mogyoródi munkavállalási lehetőségek javítása, a Helyi Esélyegyenlőségi Programmal összhangban.

Ennek a ciklusnak főbb célkitűzései nagy vonalakban:

Ne legyen különbség a belterületen és a külterületen lakók között, kiegyenlített adóteherviselés a lakosság teljes körében, így nem csak egy kisebb csoport viseli a település működtetésének költségeit; az előző időszakban tett vállalásaink szerint a mogyoródi beruházásokat szinte teljes mértékben mogyoródi vállalkozások végezték, és ezt az elvet a következő időszakban is szeretnénk megőrizni; a következő években szeretnénk újtárra indítani egy vállalkozásfejlesztési és pályázati központot, amelynek kiemelt célja lesz a mogyoródi vállalkozások, kiváltképp a fiatal vállalkozók támogatása; arra törekszünk, hogy ezen túlmenően is minden eszközzel segítsük a vállalkozások letelepedését; fel kell építeni a művelődési házat; a meglévő tervek szerint kell folytatni az útfejlesztéseket, a közterületek fejlesztését, szépítését, további csapadékvíz elvezető beruházásokat; kezdeményezni kell az államnál az M3 autópálya zajvédő falainak magasabbra cserélését; biztosítani az idősek napközi ellátását, ezen túlmenően pedig lehetőség szerint elkezdni egy Idősek Otthonának megvalósítását; támogatni egészségmegőrző és szűrő programok indítását, helybe hozni olyan szakvizsgálatokat és szakrendeléseket, amelyekért ma még kórházi sorokat kell végig állni; minden lehetséges eszközzel segíteni az oktatási, nevelési intézményeket, tovább erősíteni a helyi kulturális kincsek megismertetését a lakossággal, biztosítani a mogyoródi hagyományok továbbvitelét, széles körű ismertetését; biztosítani a fiatalok sportolási lehetőségeit a versenysportban és a tömegsportban egyaránt, a szabadtéri sportparkokhoz szervezett edzésprogramot biztosítani a lakosság részére; újabb játszótereket építeni a nagyközség területén; elindítani egy átfogó faültetési programot, „Mogyoród Tüdeje” névvel évi 500 csemetével; a 2020 márciusában megalakult Mogyoródi Ifjúsági Testület a fiatalok érdekeit képviselje az

önkormányzatiságban, illetve alakuljon ki általuk, belőlük a jövő faluvezetését ellátó, képviselő generáció; még hatékonyabb együttműködés a helyi egyházközségekkel és a civil szervezetekkel; minden eszközzel növelni kell a biztonságot a mogyoródi utakon és tereken (az utak beláthatóságát segítő tükrök és sebességmérők kihelyezése, lámpás gyalogátkelőhely kiépítése); a civil kezdeményezés nyomán megalakult önkéntes mentő és tűzoltó egyesülettel, valamint a testvértelepülési egyesülettel szoros együttműködés.

A jövőkép kialakításában nagyon fontos számba venni a koronavírus terjedésének megakadályozása érdekében tett központi intézkedések gazdasági, társadalmi hatásait, melyek negatívumait jelen állás szerint megbecsülni még teljesen mértékben nem lehet.

Az vitathatatlan tény, hogy a Covid19 vírus miatt várhatóak a gazdasági visszaesés hatásai; az iparüzési adó csökkenés, a jövőbeli adóbevételek bizonytalan alakulása, a legnagyobb adózó, a Hungaroring Sport Zrt. által fizetett adó csökkenése, az önkormányzati bevételek jelentős kiesését fogja eredményezni, amely a bérekre, és a működésre lesz negatív hatással. Ehhez járul a lassan egy éve tartó orosz-ukrán háború, melynek következményei az egész európai gazdaságra rányomják a bélyegüket, okozva ezzel energiaválságot, élelmiszerválságot, hosszú távon munkanélküliséget és világméretű gazdasági recessziót. Ennek hatása már jelenleg is érezhető az energiahordozók, rezsiköltségek árának kiugró megemelkedésével. A HEP intézkedési terveinek meghatározása kapcsán nyilván figyelembe kell venni a fentebb felsorolt tényeket és olyan, kevesebb anyagi ráfordítással megvalósítható intézkedéseket kell előtérbe helyezni, melyek a ciklus gazdasági programjában meghatározott célkitűzések megvalósulását segítik.

Szociális Szolgáltatástervezési Koncepció

A szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény (a továbbiakban: Szt.) 92. § (3) bekezdése alapján a legalább 2 000 lakosú települési önkormányzat a rászorult személyek részére biztosítandó szolgáltatási feladatok meghatározása érdekében szolgáltatástervezési koncepciót készít. Célja, hogy a település minden lakója számára legyenek elérhetőek azok a jogszabályban előírt szolgáltatások, ellátási formák, amelyek a szociális biztonságot garantálják. A szociális szféra magas színvonalon feleljen meg a szakmai kritériumoknak és eredményesen, hatékony formában nyújtson szolgáltatásokat, továbbá a prevenció által biztosítson, jelentősen több esélyt az arra rászorulóknak. A koncepció határozza meg a szociális szolgáltatások fejlesztési alapelveit, céljait, a fejlesztések ütemét és finanszírozási lehetőségeit.

A szolgáltatástervezési koncepció elkészítését széles körű egyeztetés kíséri. A koncepció elfogadásánál Mogyoród Nagyközség Önkormányzata figyelembe veszi a Szociálpolitikai Kerekasztal véleményét.

Településszerkezeti Terv

Az épített környezet alakításáról és védelméről szóló 1997. évi LXXVIII. tv. 6.§-a alapján Mogyoród Önkormányzata a településrendezési feladatát a helyi építési szabályzat, valamint a településrendezési tervek elkészítésével és elfogadásával látja el.

A Településszerkezeti Terv (röviden: TSZT) a település főbb fejlesztési irányainak, alakításának, védelmének, a területfelhasználás módjának, valamint a műszaki infrastruktúra főbb elemeinek a település szerkezetét meghatározó térbeli kialakításának és elrendezésének meghatározására szolgál, összhangban az Országos Területrendezési Tervről szóló 2003. évi XXVI. törvénnyel, valamint a Budapesti Agglomeráció Területrendezési Tervéről szóló 2005. évi LXIV. törvénnyel.

A TSZT-t az Önkormányzat a 2015-2019 közötti ciklusban megalkotta, ezzel biztosítja Mogyoródon a gazdaságfejlesztés elsődleges kereteit. Az elmúlt évek tapasztalatait felhasználva a TSZT továbbfejlesztése szükségessé vált, az esetleges korrekciókat ki kell dolgozni. Cél továbbra is a település hagyományos, falusias arculatának megőrzése. Elsődlegesen a szolgáltató szektor erősítése, betelepülésének támogatása, a minimális szintű környezetterhelés (közlekedési forgalom, levegő-, zaj) növelése nélkül.

A település olyan természeti adottsággal rendelkezik a patakforrások miatt, amelyik páratlan vonzerőt jelentene turisztikai szempontból. Jelenlegi állapotában, mivel magánkézben van,

feltáratlan, elhanyagolt és forráshiányos. Ezért megfelelő körültekintéssel a védetté nyilvánítás, majd a közcélú kisajátítása a patakforrásoknak, közösségi érdek. A TSZT ilyen irányú átgondolása is szükséges a jövőben.

Mogyoród Nagyközség Önkormányzat Képviselő-testületének 26/2017. (XII.28.) Önkormányzati rendelete a településkép védelméről

A településkép védelméről szóló 2016. évi LXXIV. törvény 2016. júliusában lépett hatályba, melynek célja a magyarországi települések jellegzetes és értékes vonásainak megóvása, kialakítása, az épített környezet és táj egységes védelme. A törvénnyel és a törvény végrehajtási rendeleteként a 314/2012. (IX.8.) Kormányrendelettel az Országgyűlés a településkép védelmével kapcsolatos helyi, települési szintű szabályozást új alapokra helyezte.

A törvény és a kormányrendelet értelmében minden településnek el kellett készítenie a teljes közigazgatási területére kiterjedő Településképi Arculati Kézikönyvét (továbbiakban: Kézikönyv), és erre alapozva ki kellett dolgoznia a településkép védelméről szóló önkormányzati rendeletét.

A kézikönyv szemléletformáló szerepet tölt be, feladata a település épített örökségének bemutatása, az eltérő karakterű településrészek lehatárolása és jellemzése, az arculati jellegzetességek, helyi sajátosságok feltárása, bemutatása. A bemutató, elemző részeket követően javaslatokat fogalmaz meg a településképhez illeszkedő építészeti, műszaki és kertészeti kialakításra, majd néhány, a településen fellelhető jó példát is bemutat.

A kézikönyv akkor lehet hasznos, ha az abban megfogalmazott elveket a helyi közösség széleskörűen megismeri és elfogadja. A kézikönyv készítésével kapcsolatosan 2017. október 16-án, majd 2017. december 19-én lakossági fórumot tartottunk. A településkép védelméről szóló önkormányzati rendelet a kézikönyv megállapításaira alapozva, a településkép alakításával összefüggő előírásokat tartalmazza. A helyi értékvédelemről, a településképi követelményekről, a reklámokról, a reklámhordozókra vonatkozóan a településképi bejelentésről, a településképi kötelezésről szóló rendelkezések az új jogszabályi előírásoknak megfelelően épültek be a szövegbe.

Mogyoród Településképi Arculati Kézikönyvét és a településkép védelméről szóló 26/2017. (XII.28.) önkormányzati rendeletet a Képviselő-testület 2017. december 28-ai ülésén elfogadta.

A településképi rendelet előírásait 2018. január 1-től alkalmazni kell az engedélyhez nem kötött tevékenységek esetében is!

Az önkormányzat a polgármester útján a településképi követelményekről kérelemre szakmai konzultációt biztosít. A Kézikönyv legalább évente egyszer felülvizsgálatra kerül.

Településfejlesztési Koncepció

Mogyoród Nagyközség Önkormányzatának Képviselő-testülete a 2017-ben elfogadta Mogyoród településrendezési eszközeit, amelyek az elkövetkező évekre meghatározzák a településünk fejlődési irányát. A településfejlesztési koncepció hosszú távra rendszerbe foglalja az önkormányzat településfejlesztési szándékait, ennek keretében a területi adottságok és összefüggések figyelembevételével meghatározza a település jövőképét, javaslatot tesz a helyi környezet, társadalom, gazdaság és az infrastruktúra átfogó fejlesztésére, a műszaki, az intézményi, valamint a táji, természeti és ökológiai adottságok fenntartható hasznosítására. (Épített környezet alakításáról és védelméről szóló 1997. évi LXXVIII. törvény 9/A. §)

Mogyoród Nagyközség Településfejlesztési koncepciója a 409/2017.(IX.13.) határozattal, a Településszerkezeti Tervet a 410/2017.(IX.13.) határozattal lett elfogadva. A helyi építési szabályzat tárgyában a Mogyoród Nagyközség Helyi Építési Szabályzatáról szóló 16/2017. (IX.18.) önkormányzati rendeletet alkotta meg a Képviselő-testület, amely 2017. október 18. napjától hatályos.

Helyi Építési Szabályzat

A Helyi Építési Szabályzat (röviden: HÉSZ) az országos szabályokban megengedett eltérésekkel a település közigazgatási területének a felhasználásával és beépítésével, továbbá a környezet természeti, táji és épített értékeinek védelmével kapcsolatos szabályokat állapítja meg. A HÉSZ a telkekhez fűződő sajátos helyi követelményeket, jogokat és kötelezettségeket szabályozza.

Pályázatok, beruházások

1. Az előző években megvalósult beruházásokban és pályázatokban szerepelt többek között: Fitness park építése, Polgármesteri Hivatal meglévő parkoló területének bővítése térburkolással, szilárd burkolatú utak javítási, helyreállítási munkáinak előkészítése, koordinálása, csapadékvíz elvezetéssel kapcsolatos vízvezető árok helyreállítási, szikkasztó építési munkálatok előkészítése, koordinálása, védőnői szolgálat és gyermekorvosi rendelő belső festésének felújítása, tisztasági festése, Gesztenyés Tagóvoda épületének vízszigetelése, belső vakolási és festési munkálatainak elvégzése is.

2 Megvalósult pályázatok

2.1 VIS MAIOR pályázatok

2.1.1 Rózsa, Bajcsy-Zs, Sarló, Somlói orvosi rendelő előtti esőzések okozta károk helyreállítása,

Rövid leírás: a Sarló utca-Bajcsy-Zs. utca árokrendszer kiépítése, Rózsa utca kőburkolatú surrantó helyreállítása, Somlói utca árokburkolat helyreállítása, Dózsa György út betonárok helyreállítása 30 fm hosszan

Megvalósítás éve: 2016.

Elnyert összeg: 44,3 millió Ft

Önerő: 5 millió Ft

2.1.2 Nyulas utcai károk helyreállítása (4296. hrsz; 1858 hrsz.)

Rövid leírás: kb. 170 fm hosszban a Bocskai utca és az Ózike utcai szakaszon, a károsodott útburkolatot az alépítmény stabilizálása után AC11 aszfaltburkolattal kellett helyreállítani. A szikkasztóárok gyephézagos mederburkolattal lett ellátva.

Megvalósítás éve: 2017.

Elnyert összeg: 19,3 millió Ft

Önerő: 2,2 millió Ft

2.1.3 Berekakácós u., Bocskai. U., Orgona u. helyreállítási munkái

Rövid leírás: a károsodott útburkolatot el kellett bontani, majd az alépítmény stabilizálása után az eredeti állapot szerint AC11 aszfaltburkolattal kellett helyreállítani. A károsodott átterest el kellett bontani, majd az eredeti állapot szerint D=50 cm vb. csőáteresszel kellett újjáépíteni.

Megvalósítás éve: 2018.

Elnyert összeg: 29,1 millió Ft

Önerő: 3,2 millió Ft

2.1.4 Mély, Kútvölgyi és Bocskai utca helyreállítási munkái

Rövid leírás: a károsodott burkolatot, műtárgyakat az eredeti állapot szerint beton elemekkel kellett helyreállítani. A feliszapolódott mederszakaszokat ki kellett kotorni.

Megvalósítás éve: 2018.

Elnyert összeg: 24,2 millió Ft

Önerő: 2,7 millió Ft

2.1.5 Mogyoród, esőzések okozta "vis maior" jellegű útkárosodások helyreállítása a Berekakácós és Bocskai utcákban (744/4 és 744/3 hrsz)

Rövid leírás: az útkárosodások helyreállítása valósult meg a Berekakácós és Bocskai utcákban.

Megvalósítás éve: 2020.

- Elnyert összeg: 20,7 millió Ft
Önerő: 11,8 millió Ft
- 2.1.6 Mogyoródi-patak (hrsz. 1456) medre a Bajcsy-Zsilinszky u. (hrsz. 1428) és Dózsa György u. (hrsz. 109/5) helyreállítási munkái
Rövid leírás: a patakpartfal helyreállításának kivitelezése történt meg.
Megvalósítás éve: 2021.
Elnyert összeg: 30,9 millió Ft
Önerő: 8,4 millió Ft
- 2.1.7. Mogyoród, 109/7-1456. hrsz. (Mogyoródi-patak) Fő tér meder- rézsű károsodásainak helyreállítása
Rövid leírás: a Mogyoródi-patak Fő tér meder-rézsű helyreállítása valósult meg.
Megvalósítás éve: 2021.
Elnyert összeg: 30,8 millió Ft
Önerő: 3,4 millió Ft
- 2.2 „Itthon vagy – Magyarország, szeretlek” programsorozat támogatása (2014)
Rövid leírás: az önkormányzat a szüreti felvonulással és a szeptember 27-28-i szüreti programokkal csatlakozott a programsorozathoz.
Megvalósítás éve: 2014.
Elnyert összeg: 0,52 millió Ft
Önerő: 0 Ft
- 2.3 Köznevelési intézmények működtetés vállalásával kapcsolatos támogatás
Rövid leírás: az önkormányzat vállalta a köznevelési intézmények működtetését.
Megvalósítás éve: 2015.
Elnyert összeg: 2,7 millió Ft
Önerő: 0 Ft
- 2.4 D típusú sportpark megvalósítása
Rövid leírás: a terepelőkészítési munkák elvégzése a vízszintes felület kialakításával, támfalépítéssel, kertészeti feladatok ellátásával.
Megvalósítás éve: 2019.
Elnyert összeg: 4,2 millió Ft
Önerő: 0 Ft
- 2.5 Polgármesteri Hivatal energetikai felújítása
Rövid leírás: napelemek, hőszigetelés került az épületre és nyílászáró cserét végeztek, záró elszámolás megtörtént.
Megvalósítás éve: 2019.
Elnyert összeg: 53,8 millió Ft
Önerő: 122.402 Ft
- 2.6 VEKOP-4.1.1-15-2017-00007 „Gyalogszerrel felfedezni a Budapest környéki hegységek és a Gödöllői-dombság turisztikai termékínátát”
Rövid leírás: A Szent László Emlékhely építése, Mezőtlábas ösvény, Természetes Energiaállomás kialakítása és a kilátó felújítása valósult meg, a használatbavétele megtörtént.
Megvalósítás éve: 2022.
Elnyert összeg: 129,8 millió Ft
Önerő: 38,1 Ft
- 2.7 Rendkívüli önkormányzati támogatás - ASP támogatás
Rövid leírás: kártyaolvasók telepítése valósult meg a Polgármesteri Hivatalban
Megvalósítás éve: 2017.
Elnyert összeg: 0,3 millió Ft
Önerő: 0 Ft
- 2.8 Fogorvosi rendelő felújítása - Régi egészségház - Önkormányzati feladatellátást szolgáló fejlesztés (2017) pályázat Mogyoród 149/5 hrsz ingatlan

- Rövid leírás: Fogorvosi rendelő belső és külső felújítási munkái (nyílászárócseréje, fűtőtestek cseréje; rendelők, várók és szociális helyiségek burkolatának cseréje, festése, külső rámpa és lépcső kialakítása)
Megvalósítás éve: 2018.
Elnyert összeg: 29,4 millió Ft
Önerő: 5,2 millió Ft
- 2.9 2018. évi közművelődési érdekeltség-növelő pályázat
Rövid leírás: a közművelődési feladatokat segítő felszerelések beszerzése valósult meg
Megvalósítás éve: 2019.
Elnyert összeg: 0,1 millió Ft
Önerő: 0,2 millió Ft
- 2.10 PM_ONKORMUT_
Rövid leírás: Mogyoród Nagyközség településközponti útjainak felújítása valósult meg.
Megvalósítás éve: 2019.
Elnyert összeg: 144,3 millió Ft
Önerő: 7,6 millió Ft
- 2.11 Kiegészítő bérrendezési alapról nyújtható támogatásra
Rövid leírás: Működési támogatás a köztisztviselői illetményalap emeléséhez.
Megvalósítás éve: 2019.
Elnyert összeg: 6,4 millió Ft
Önerő: 0 millió Ft
- 2.12 Testvér-települési programok és együttműködések pályázat TTP-KP-1-2019/1000138
Rövid leírás: a testvértelepülési együttműködés keretében testvér-települési programok valósultak meg.
Megvalósítás éve: 2019.
Elnyert összeg: 1,8 millió Ft
Önerő: 0 millió Ft
- 2.13 Bölcsődei fejlesztési program 2018, Új bölcsőde építése PM2002-2/2019 pályázat
Rövid leírás: a Napraforgó Bölcsőde kivitelezése valósult meg.
Megvalósítás éve: 2021.
Elnyert összeg: 226,0 millió Ft
Önerő: 60,3 millió Ft
- 2.14 WiFi4EU ingyenes internetkapcsolat kiépítése a helyi közösségekben
Rövid leírás: ingyenes közterületi internetkapcsolat kiépítése valósult meg.
Megvalósítás éve: 2020.
Elnyert összeg: 4,9 millió Ft
Önerő: 0 millió Ft
- 2.15 Minimálbér és garantált bérminimum emeléséből adódó bértöbblet kifizetésére
Rövid leírás: működési támogatás a kötelező minimálbér és garantált bérminimum emeléséből adódó bértöbblet kifizetéséhez.
Megvalósítás éve: 2019.
Elnyert összeg: 7,0 millió Ft
Önerő: 0 millió Ft
- 2.16 Önkormányzati étkezési fejlesztések támogatása 2020, Gesztenyés Óvoda melegítőkonyha felújítás pályázat
Rövid leírás: a konyha felújítása és a konyhai berendezés cseréje valósult meg.
Megvalósítás éve: 2021.
Elnyert összeg: 7,7 millió Ft
Önerő: 2,6 millió Ft

3 Jelenleg futó pályázatok, beruházások

3.1 Vis maior pályázat, Mogyoródi-patak (hrsz. 1456) meder suvadás

Rövid leírás: a Mogyoródi-patak meder helyreállítása valósul meg a Bajcsy-Zsilinszky u. Dózsa György úti hídnál

Várható befejezés: 2022.

Elnyert összeg: 46,6 millió Ft

Önerő: 4,7 millió Ft

3.2 Önkormányzati fejlesztések 2021, Gesztenyés Óvoda tető felújítás pályázat

Rövid leírás: az óvoda teljes tetőfelújítása valósul meg.

Várható befejezés: 2022.

Elnyert összeg: 29,8 millió Ft

Önerő: 9,9 millió Ft

3.3 Makovecz alapítványhoz a Szent László kilátó infrastrukturális fejlesztése, útépités

Rövid leírás: a tervek szerint a kilátó megközelítését szolgáló infrastruktúra fog megújulni.

Várható befejezés: 2023. december 31.

Elnyert összeg: 105,6 millió Ft

Önerő: 0 millió Ft (100%-ban támogatott)

3.4 Terület- és Településfejlesztési Operatív Program Plusz pályázat

Rövid leírás: „Mogyoród Pisokmáj településrész csapadékvíz elvezetése”

Várható befejezés: 2025.10.08.

Elnyert összeg: 300,0 millió Ft

Önerő: 0 millió Ft (100%ban támogatott)

3.5 Terület- és Településfejlesztési Operatív Program Plusz Pályázat

(Mogyoród Településüzemeltető Nonprofit Kft.)

Rövid leírás: „Sportlétesítmények fejlesztése Mogyoródon”

Várható befejezés: 2025.10.08.

Elnyert összeg: 300,0 millió Ft

Önerő: 0 millió Ft (100%-ban támogatott)

4 Jövőbeni lehetőségek, tervek (elbírálás alatt)

4.1 Top plusz Élhető települések Juhász Jácint Művelődési ház és Könyvtár építése

4.2 Önkormányzati fejlesztések 2022. pályázat Mogyoród, József Attila u. útfelújítása

4.3 TOP_PLUSZ-1.2.3-21-PT1 - Belterületi közutak fejlesztése, Borvirág, Vörösmarty, Borsó, Temető utca felújítások.

(Költségvetési koncepció, Gazdasági program, Szolgáltatástervezési koncepció, Településfejlesztési stratégia, Településrendezési terv, Településszerkezeti terv, Településfejlesztési koncepció stb.)

2.2 A helyi esélyegyenlőségi program térségi, társulási kapcsolódásainak bemutatása

Mogyoród 2008-ban csatlakozott teljes jogú tagként a Dunakeszi Kistérségi Többcélú Társuláshoz Fóttal, Göddel és Dunakeszivel együtt. A társulás koordinálta a szociális igazgatásról és ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény szerinti egyes szociális alapszolgáltatások megszervezését, ellátását. A közigazgatás átszervezése kapcsán, a járássok kialakításával azonban a kistérségi társulás felbomlott, Mogyoród is kilépett és 2014.01.01-től községünk a Gödöllői Járáshoz tartozik. A felnőtt és gyermek központi orvosi ügyeleti ellátás tekintetében Gödöllő ellátási területéhez tartozunk, megbízási szerződéssel az Országos Orvosi Ügyelet Nonprofit Kft.-vel. Állami köznevelési közfeladat ellátása terén fenntartónk a Dunakeszi Tankerületi Központ. A szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény 65/E. §-ában nevesített utcai szociális munka működtetését és fenntartását településünk a Magyar Vöröskereszt Pest Megyei Szervezetével kötött feladatellátási szerződés keretében teljesíti. Rendszeres kapcsolattartás és információcsere működik a lakhatási problémákkal küszködő emberek tekintetében a Szervezet dunakesziről jövő kollégáival, a Család -és Gyermekjóléti Szolgálat munkatársaival és az önkormányzattal.

Mogyoród Nagyközség Önkormányzata a Gödöllő Környéki Regionális Turisztikai Egyesülettel (GKRTE) társulva biztosítja a turizmussal, idegenforgalommal kapcsolatos feladatok ellátását. Ennek helyi szerve a Mogyoród Turisztikai Kft., melynek 2013-ban történt létrehozásával az önkormányzat teljesítette a 2011. évi CLXXXIX. törvény 13.§ (1) bekezdésének 13. pontjában foglaltakat, ami szerint a turizmussal kapcsolatos feladatok ellátása kötelezővé vált a települési önkormányzatok számára. A GKRTE működési területe 16 településre terjed ki, és a kulturális turisztikai tevékenységet folytató intézmények is tagjai. A Kft. és a GKRTE szakmai együttműködése lehetővé teszi a település és környéke leendő turisztikai koncepciójának megvalósítását, továbbá a társintézményekkel együtt, főszervezőként tevékenykedik a kulturális örökségeink, helyi hagyományaink megőrzésében, települési rendezvények lebonyolításában.

1.2 A települési önkormányzat rendelkezésére álló, az esélyegyenlőség szempontjából releváns adatok, kutatások áttekintése, adathiányok kimutatása

A helyzetelemzés alapját szolgáló statisztikai adatokat a KSH, a TEIR adatbázisából, valamint a helyi nyilvántartásokból gyűjtöttük össze, de van olyan, ami nem áll rendelkezésre egyik adatbázisban sem. A hiányzó adatok megszerzése jelenleg nehézkes, talán a 2022. évi népszámlálás feldolgozott statisztikái után, a HEP legközelebbi felülvizsgálatakor már elérhetőbbek lesznek. A Program megírása során felhasználásra kerültek az önkormányzat, hivatal, intézmények rendelkezésére álló információk, valamint az érvényben lévő koncepciók adatai.



3. A mélyszegénységben élők és a romák helyzete, esélyegyenlősége

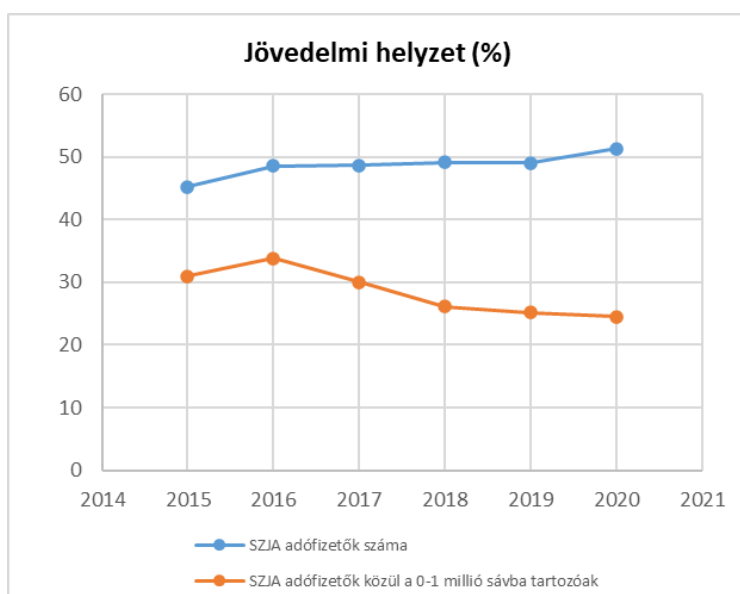
Napjainkban egyre gyakrabban használt fogalom a mélyszegénység, sajnos, mint a hétköznapi élet jelensége is. Vagyis amikor valaki egy relatív szegénységi küszöb alatt, alapvető javakat és közszolgáltatásokat nélkülözve él, és kevés esélye van arra, hogy ebből a helyzetből önerőből kilépjen. A benne élőket jelentős hátrányok sújtják az élet szinte minden (oktatás, foglalkoztatás, lakhatás és egészségügy) területén. A közhiedelemmel ellentétben a legmagasabb szegénységi kockázatú életkori csoportot nem a nyugdíjasok, hanem a gyermekek alkotják. Ennek egyik oka, hogy a szegényebb háztartásokban az átlagosnál nagyobb a gyermekek aránya, illetve a kisgyermekes családokban az anya gyakran nincs jövedelemszerző helyzetben, így ezek a háztartások kisebb jövedelemmel rendelkeznek. A közvéleménnyel ugyancsak ellentétes tény, hogy bár a mélyszegények körében felülreprezentáltak a cigányok, a többségük mégsem az, a mélyszegények harmada/fele között becsülik csak az arányukat. Mindamelllett Magyarországon a romák felzárkóztatását megcélzó politikát nem lehet elválasztani a szegénység elleni általános küzdelemtől, a társadalmi és a gazdasági versenyképesség javításától.

A mélyszegénység összetett jelenség, melynek okai társadalmi, gazdasági hátrányok, iskolai, képzettségbeli és foglalkoztatottságbeli hiányokban mutatkoznak meg és súlyos megélhetési zavarokhoz vezetnek. Hatása az alapvető létfeltételekben, a lakhatási, táplálkozási körülményekben és az érintettek egészségi állapotában is látszik. A mélyszegénység állapota az érintetteket megbélyegzi és a társadalomból való kirekesztettségüket okozza, így a szegregáció egyre súlyosabb társadalmi problémává válik. Sajnos jelenleg is nagyon sokan élnek úgy szegénységben, hogy közben dolgoznak, sőt sokan tengődnek relatív jövedelmi szegénységben még az érettségizettek, diplomások közül is. Egy részüknek tényleg reménytelen a kitörés, csapdában vannak a körülményeik miatt vagy azért, mert kisgyermeket nevelnek, vagy mert egyedülálló szülők. 2008-ban az Egyesült Államokból indult és a 30-as évek világgazdasági válsága óta a legnagyobb gazdasági válság Magyarországon is nagyon erőteljesen éreztette hatását. Rengeteg munkahely megszűnt, a munkanélküliség a többszörösére emelkedett és hosszabb távra konzerválódni látszott. Ezt a problémát szerette volna enyhíteni az akkori kormány a közfoglalkoztatás bevezetésével.

3.1 Jövedelmi és vagyoni helyzet

3.1. számú táblázat - Jövedelmi helyzet		
Év	Az SZJA adófizetők száma	Az SZJA adófizetők közül a 0-1 millió forintos jövedelemsávba tartozók
	az állandó népesség %-ában (TS 059)	az állandó népesség %-ában (TS 060)
2015	45,30	31,00
2016	48,60	33,80
2017	48,70	30,00
2018	49,20	26,10
2019	49,10	25,20
2020	51,30	24,50

Forrás: TeIR, KSH Tstar



A fenti táblázat a település állandó népességének vagyoni helyzetét mutatja az SZJA adófizetők szerint. Látható, hogy az adót fizetők száma 2-3 éves stagnálás után 2020-ra enyhe növekedést mutat. A 0-1 milliós jövedelem sávba tartozók száma viszont csökkent. Ebből látszik, hogy a megnövekedett adófizetők számával együtt a jövedelmi helyzetükben javulást mutató adófizetők száma is nőtt. Ez összefüggésben állhat a népesség korösszetételével, a faluba költözők számának növekedésével és az ország általános gazdasági növekedésével is.

3.2 Foglalkoztatottság, munkaerő-piaci integráció

A HEP-ben elhelyezett táblázatokba gyűjtött adatok, valamint a helyi önkormányzat a foglalkoztatás elősegítéséről és a munkanélküliek ellátásáról szóló 1991. évi IV. törvény (továbbiakban: Ft.) és a Möt-v-ben foglalt feladatai alapján településünkre jellemző foglalkoztatottságot, munkaerő-piaci lehetőségeket kívánjuk elemezni az elmúlt évek változásainak bemutatásával, a különböző korosztályok, illetve nemek szerinti bontásban. Az elemzést összevetjük térségi és országos adatokkal is.

A szegénység és munkanélküliség elemzése során az Ebktv. által rögzített hátrányos megkülönböztetés tilalmának érvényesülését mindig vizsgálni kell.

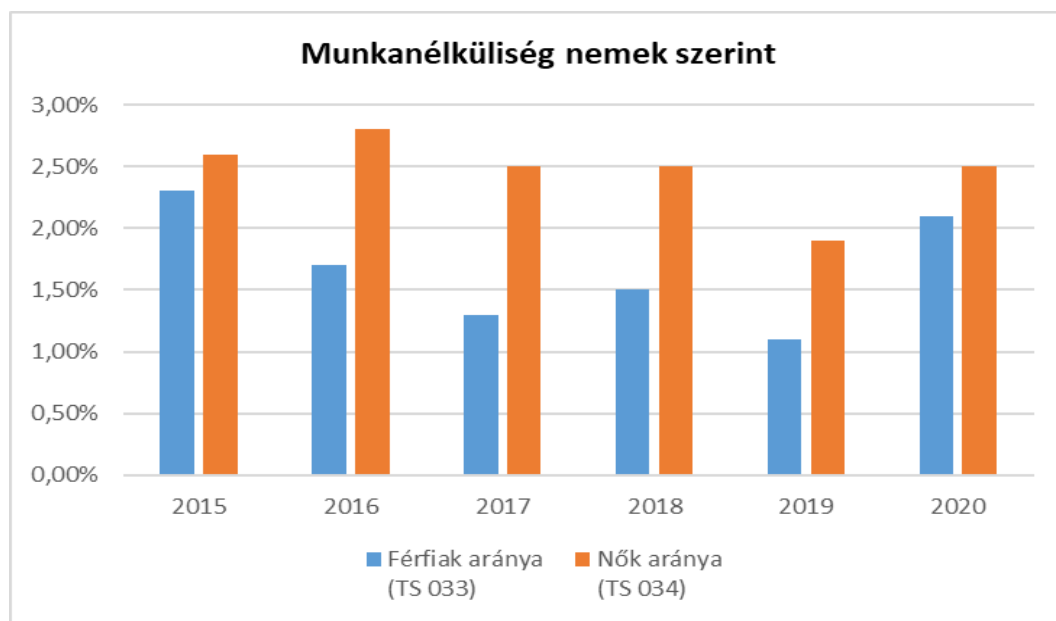
Ennek az adott, esélyegyenlőség szempontjából fontos célcsoportnak az ellátásokhoz, szolgáltatásokhoz való hozzáférést öt alapvető jogszabály segíti:

- A szociális igazgatásról és ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény
- A családok támogatásáról szóló 1998. évi LXXXIV. törvény
- A foglalkoztatás elősegítéséről és a munkanélküliek ellátásáról szóló 1991. évi IV. törvény
- A nemzetiségek jogairól szóló 2011. évi CLXXIX. törvény
- A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény

- a) foglalkoztatottak, munkanélküliek, tartós munkanélküliek helyzete;

3.2. 1. számú táblázat - Munkanélküliségi ráta nemek szerint			
Év	Nyilvántartott álláskeresők aránya az állandó népességben a 15-64 évesek körében		
	Férfiak aránya (TS 033)	Nők aránya (TS 034)	Összesen
2015	2,30%	2,60%	2,45%
2016	1,70%	2,80%	2,25%
2017	1,30%	2,50%	1,90%
2018	1,50%	2,50%	2,00%
2019	1,10%	1,90%	1,50%
2020	2,10%	2,50%	2,30%

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal



A munkanélküliségi ráta az elmúlt 7 évben a 15-64 éves férfiak és nők körében is csökkent. A nők körében az arány magasabb. Pest megyében 2015. év végén 4,2 országosan 6,0, míg 2020-ban 3,4 a megyében és országosan 4,2 százalék volt, ami magasabb, mint a településünkön. Ez mutatja, hogy a mogyoródi lakosok foglalkoztatottsága jobb volt, mint a megyei vagy országos átlag.

3.2.2. számú táblázat - Nyilvántartott álláskeresők száma korcsoportok szerint

Nyilvántartott álláskeresők száma összesen	Év	2015	2016	2017	2018	2019	2020
	Fő összesen	113	106	90	97	75	118
20 éves, vagy az alatti (TS 037)	Fő	1,00	2,00	4,00	4,00	1,00	2,00
	%	0,88%	1,89%	4,44%	4,12%	1,33%	1,69%
21-25 év (TS 038)	Fő	10,00	10,00	6,00	2,00	3,00	7,00
	%	8,85%	9,43%	6,67%	2,06%	4,00%	5,93%
26-30 év (TS 039)	Fő	10,00	7,00	4,00	2,00	3,00	7,00
	%	8,85%	6,60%	4,44%	2,06%	4,00%	5,93%
31-35 év (TS 040)	Fő	12,00	10,00	4,00	10,00	8,00	8,00
	%	10,62%	9,43%	4,44%	10,31%	10,67%	6,78%
36-40 év (TS 041)	Fő	18,00	13,00	13,00	11,00	7,00	10,00
	%	15,93%	12,26%	14,44%	11,34%	9,33%	8,47%
41-45 év (TS 042)	Fő	10,00	15,00	8,00	16,00	15,00	29,00
	%	8,85%	14,15%	8,89%	16,49%	20,00%	24,58%
46-50 év (TS 043)	Fő	12,00	12,00	14,00	8,00	6,00	15,00
	%	10,62%	11,32%	15,56%	8,25%	8,00%	12,71%
51-55 év (TS 044)	Fő	10,00	14,00	15,00	12,00	14,00	18,00
	%	8,85%	13,21%	16,67%	12,37%	18,67%	15,25%
56-60 év (TS 045)	Fő	14,00	14,00	8,00	10,00	7,00	10,00
	%	12,39%	13,21%	8,89%	10,31%	9,33%	8,47%
61 éves, vagy afeletti (TS 046)	Fő	16,00	9,00	14,00	22,00	11,00	12,00
	%	14,16%	8,49%	15,56%	22,68%	14,67%	10,17%

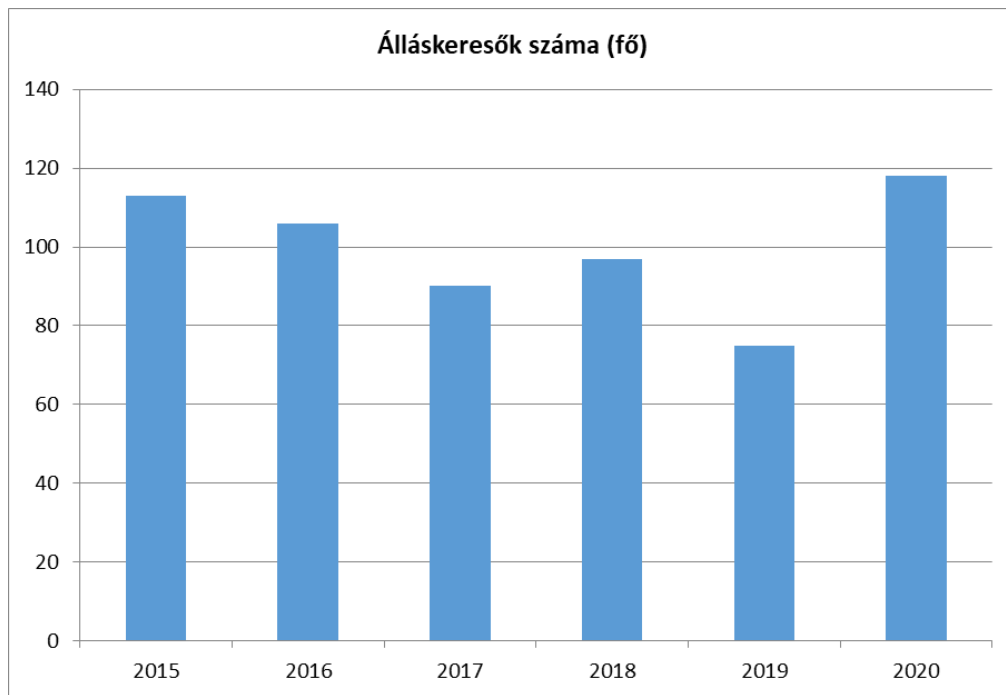
Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

A nyilvántartott álláskeresők korcsoport szerinti megoszlásából látjuk, hogy a 20 év alattiak, illetve a 41 és 50 év közötti aktív lakosság körében 2020-ra nőtt a regisztrált álláskeresők száma. A 21 és 40 év közöttiek keresettebbek a munkaerőpiacon mint a középkorú korosztály. 56 év felett szintén csökken a számuk, de valószínűleg ez azért is van, mert ebben a korcsoportban a munka nélkül lévők nem regisztrálnak a munkaügyi központokban, illetve alkalmi munkájuk van, amiből élnek.

A 20 év alattiak munkaerőpiaci helyzete azért nehezebb, mert valószínűleg nincs megfelelő iskolázottságuk, sem munkatapasztalatuk, illetve lehet, hogy tanulnak is még.

A 41 és 50 év közötti aktív, ám munkanélküli lakosság növekedését az is befolyásolhatja, hogy bár ők a munkavállalás szempontjából a legkedvezőbb korosztály, ám már kevésbé rugalmasak, mobilak, tovább képezhetők és a bérezés szempontjából is több költséggel járnak a munkáltatónak, mint a fiatalabbak.

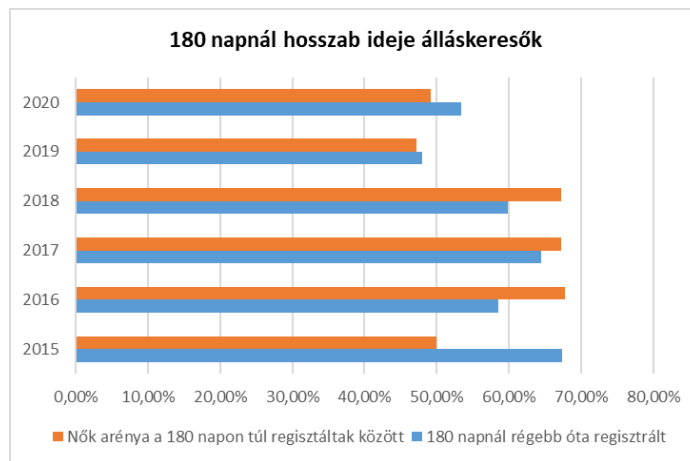
A 2015-ös, de 2018/19. évhez viszonyítva is jól látható a számok növekedése, ami a Covid19 járvány következménye is, a munkahelyek (különösen a szolgáltatást végzők pl. éttermek, szállodák) bezárása okán.



3.2.3. számú tábla - A 180 napnál hosszabb ideje nyilvántartott álláskeresők aránya

Év	180 napnál hosszabb ideje regisztrált munkanélküliek aránya (TS 057)	Nők aránya a 180 napon túli nyilvántartott álláskeresőkön belül (TS 058)
	%	%
2015	67,30%	50,00%
2016	58,50%	67,70%
2017	64,40%	67,20%
2018	59,80%	67,20%
2019	48,00%	47,20%
2020	53,40%	49,20%

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal



A 180 napnál hosszabb ideje regisztrált, azaz tartós munkanélküliek száma az elmúlt években csökkent, a nemek eloszlásában nézve a férfiak száma magasabb.

A nyilvántartott álláskeresők száma Pest megyében 2020. év végén 23.861 fő volt, országosan pedig 290.694 fő. Mogyoród még az emelkedő számú 118 álláskeresőjével sem tartozik szerencsére azon településekhez, ahol égető problémát jelent a munkanélküliség.

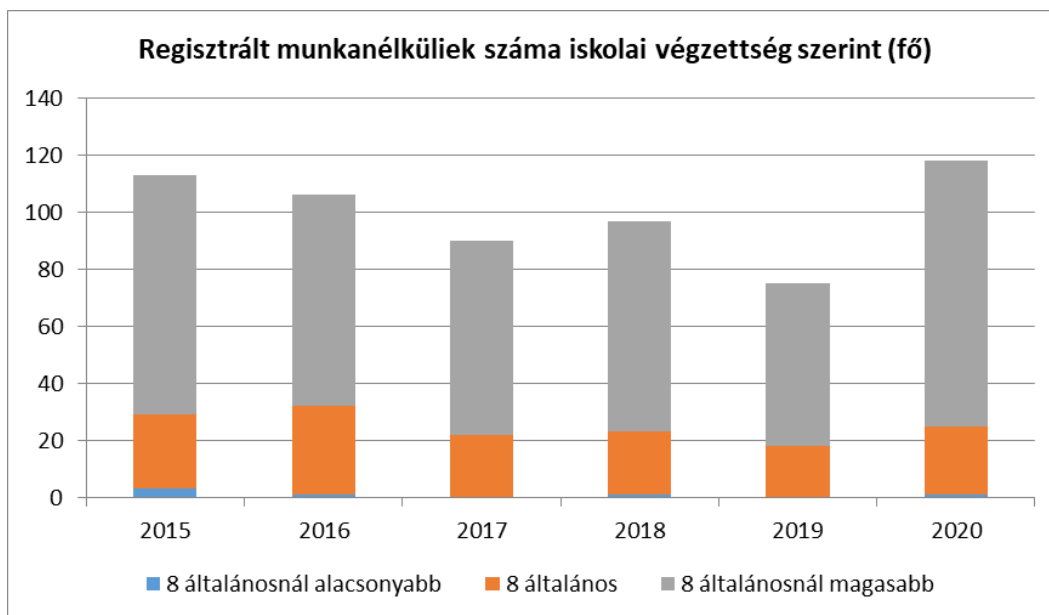
Ami a foglalkoztatáspolitikai középtávú célrendszerét illeti, azt a foglalkoztatási ráta tekintetében Magyarország az Európa 2020 stratégia keretében évente felülvizsgált Nemzeti Reform Programban határozta meg (jelenleg a 20-64 éves népesség 75 százalékában) A kormány többféle stratégiával és programmal segíti a munkába állókat. A foglalkoztatáspolitikai képzési szakterület prioritásai a 2014-2020 közötti uniós programozási időszakban olyan területekre terjedt ki, mint a munkaerő-piaci belépés segítése, a fiatalok fenntartható munkaerő-piaci integrációja, az egész életen át tartó tanulás ösztönzése a szakképzés és felnőttképzés támogatása és fejlesztése, a munkavállalók és vállalkozások munkaerő-piaci alkalmazkodóképességének fejlesztése, a szociális gazdaság és non-profit foglalkoztatási programok támogatása.

b) alacsony iskolai végzettségűek foglalkoztatottsága;

Év	Regisztrált munkanélküliek/nyilvántartott álláskeresők száma összesen (TS 052)	Regisztrált munkanélküliek/nyilvántartott álláskeresők megoszlása iskolai végzettség szerint					
		8 általánosnál alacsonyabb végzettség (TS 036)		Általános iskolai végzettség (TS 035)		8 általánosnál magasabb iskolai végzettség	
		Fő	%	Fő	%	Fő	%
2015	113	3	2,65%	26	23,01%	84	74,34%
2016	106	1	0,94%	31	29,25%	74	69,81%
2017	90	0	0,00%	22	24,44%	68	75,56%
2018	97	1	1,03%	22	22,68%	74	76,29%
2019	75	0	0,00%	18	24,00%	57	76,00%
2020	118	1	0,85%	24	20,34%	93	78,81%

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

A fenti, iskolázottságra is vonatkozó táblázatok alapján azonban az elmondható, hogy a 8 általánosnál magasabb végzettségűek közt több a munkanélküli, míg az iskolázatlanok közt ez minimális és még csökkenő tendenciát is mutat. Valószínűleg ez a réteg, bejelentett munkahely nélkül, napi, alkalmi munkavégzésből valamennyi keresethez jut, így nem is regisztráltatja magát, vagy nem is tud róla, hogy lehetősége lenne felkeresni a munkaügyi központot.



- c) közfoglalkoztatás, közfoglalkoztatásból az elsődleges munkaerőpiacra történő átlépés lehetőségei;

3.2.5. számú táblázat - Foglalkoztatáspolitikai

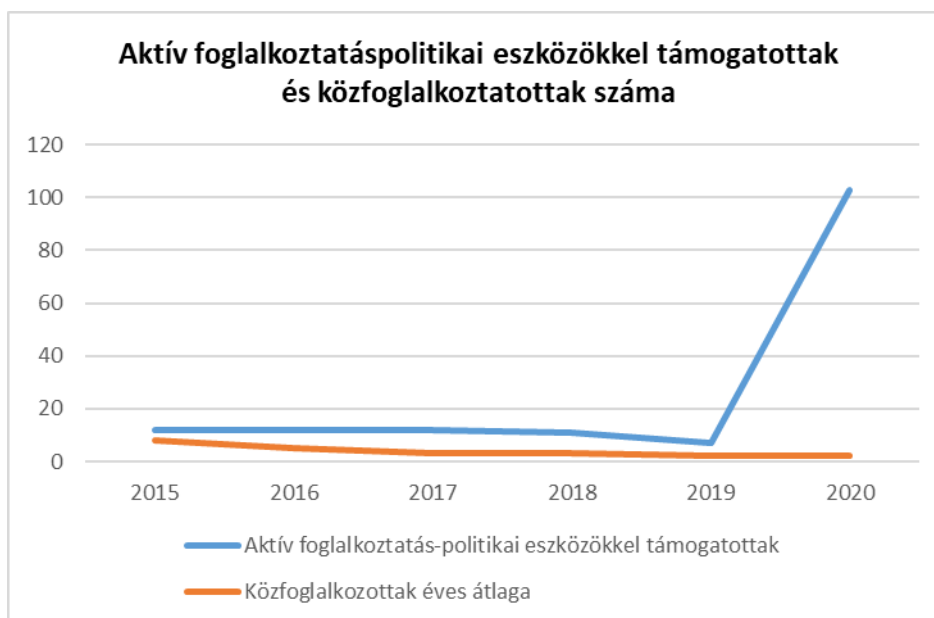
Év	Aktív foglalkoztatás-politikai eszközökkel támogatottak száma (TS 050)	Közfoglalkoztatottak száma (TS 055)
	Fő	(éves átlag - fő)
15	12	8
16	12	5
17	12	3
18	11	3
19	7	2
20	103	2

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

2008-ban az USA-ból indult gazdasági válság anno Magyarországon is nagyon erőteljesen éreztette hatását. Rengeteg munkahely megszűnt, a munkanélküliség a többszörösére emelkedett és hosszabb távra konzerválódni látszott. Ezt a problémát szeretne volna enyhíteni az akkori kormány a közfoglalkoztatás bevezetésével. A közfoglalkoztatás arra szolgál, hogy az ily módon foglalkoztatottakat visszavegye az elsődleges munkaerőpiacra, azaz eredetileg egy átmeneti lehetőség azoknak, akik tartósan kiszorultak, vagy be sem kerültek oda. Tehát átmeneti munkalehetőséget biztosít azok számára, akiknek az önálló álláskeresése hosszú ideje

eredménytelen. A baj azonban az, hogy sokszor nincs kitörési lehetőség ebből az élethelyzetből, aki egyszer bekerül, az hosszú évekre bennragad. Helyzetükön az sem sokat segít, hogy a közfoglalkoztatási bér jelenleg is kb. fele a minimálbérnek. Így többek közt ők is a dolgozói szegények közé sorolhatók. Azonban az utóbbi évek foglalkoztatáspolitikája, a munkahelyek bővülése és az Európát is jellemző munkaerőhiány/munkaerőkereslet miatt a közfoglalkoztatás jelenleg településünkön sem jelentős.

A 2011. szeptemberétől hatályba lépett jogszabályváltozás létrehozta a közfoglalkoztatás új rendszerét. A foglalkoztatás szervezését Mogyoródon a Nonprofit Településüzemeltető Kft. végzi, de jelenleg nincs közfoglalkoztatott emberük. A közfoglalkoztatásban részt vevők közül néhányan az intézményvezetőkkel egyeztetve kaptak kihelyezett munkalehetőséget, de zömében a közterületek tisztántartásában, karbantartásban dolgoznak. Mivel a közfoglalkoztatottakra pályázni kell a munkaügyi központoknál, így számuk meghatározott, valamint adott a foglalkoztathatóságuk ideje, hossza és a betöltendő munkakör is. Településünk több személy közfoglalkoztatását is tudná vállalni, igény mind az önkormányzat, a Kft., mind a pályázati helyek számában megmutatkozik, azonban a regisztrált munkanélküliek és az aktív korúak ellátásában részesülők száma egyre kevesebb, így a meglévő helyeket nem tudjuk feltölteni. 2020-ban két fő közfoglalkoztatott személy kaphatott munkalehetőséget. Az idei évben már egy sincs. Ez nagy veszteség a Kft.-nek és a településnek is.



A foglalkoztatáspolitikában jelenleg is cél a foglalkoztatottak körének bővítése, de megjelent mellette a munkaerőhiány, főleg a szakemberek, szakmunkások terén. Az eszközökről folyamatos vita van, de még mindig dominálnak a pénzügyi jellegű ösztönzők, és kisebb figyelmet kapnak azok, amelyek az érintettek öntevékenységének segítésére, azaz az információhoz való hozzáférésre, a célirányos képzettség megszerzésére koncentrálnak.

Amint a táblázatok mutatják, az aktív foglalkoztatáspolitikai eszközökkel támogatottak száma 7 év alatt 9-szeresére nőtt, a közfoglalkoztatottak száma jelentősen csökkent a faluban.

- d) a foglalkoztatáshoz való hozzáférés esélyének mobilitási, információs és egyéb tényezői; közlekedés, potenciális munkalehetőségek, tervezett beruházások, lehetséges vállalkozási területek, helyben/térségben működő foglalkoztatási programok;

A kormány a Pest megyei foglalkoztatási-gazdaságfejlesztési együttműködések Projekt keretében Pest Megye Önkormányzatának segítségével foglalkoztatási-gazdaságfejlesztési együttműködések létrehozását és működtetését kívánja megvalósítani egész Pest megyére kiterjedően.

Mogyoród Gazdasági Programjában szerepel tervként egy vállalkozásfejlesztési és pályázati központot útnak indítása, amelynek kiemelt szándéka a mogyoródi vállalkozások, kiváltképp a

fiatal vállalkozók támogatása és ezzel együtt a munkahelyteremtés. Cél, hogy minden eszközzel segítsük a vállalkozások letelepedését és a lakosság helyben történő munkavállalásának lehetőségét növeljük, mely különösen a kisgyermekes szülők, kiváltképp a nők elhelyezkedését könnyítené meg. Az önkormányzat megkereste a településen regisztrált vállalkozásokat és egy kérdőív formájában igyekezett felmérni a helybeliek foglalkoztatottságát. Sajnos a válaszadók száma elég elenyésző volt, összesen 14 kérdőív érkezett vissza. Ezek alapján összesítve az adatokat, látszik, hogy a 14 vállalkozás 295 főt foglalkoztat, melyből 45 fő mogyoródi munkavállaló (ez 15%) és közülük 31 fő nő. Ez is mutatja, hogy lenne még bőven lehetőség helyi munkaerő alkalmazására és biztosan lenne még igény a nők körében is arra, hogy helyben, az utazást megspórolva tudjanak dolgozni. A helybeli foglalkoztatottak közt egy egészségkárosodott van, nyugdíjas viszont nincs. Iskolai végzettség szempontjából a középfokú végzettséggel, illetve szakmunkásként végzettek azok, akik helyben kaptak munkát. Ezután jönnek az általános iskolai, majd a diplomával rendelkezők. A jövőben ezek az arányok az Astra Filmstúdió teljes kiépülésével remélhetőleg megsokszorozódnak.

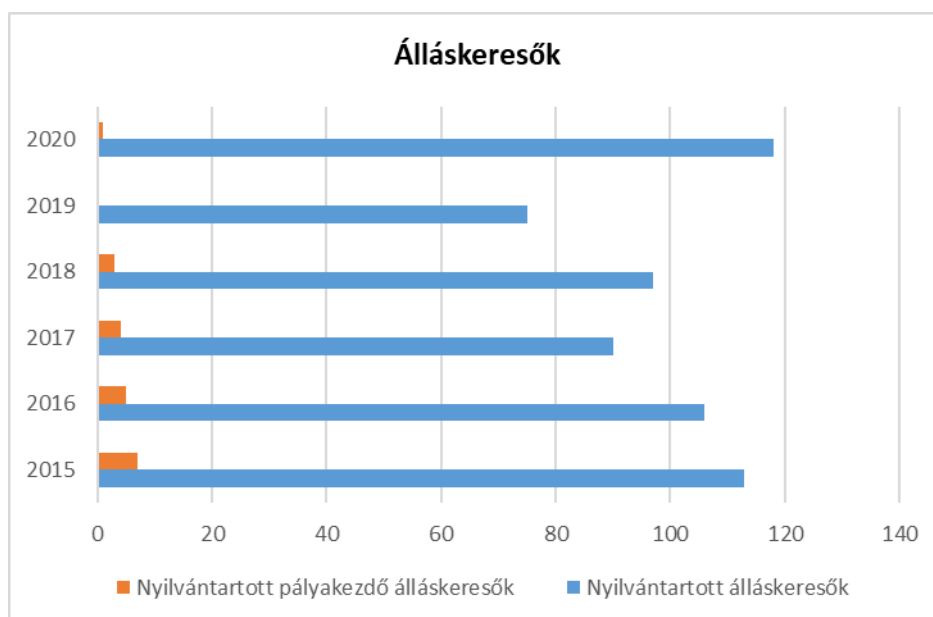
- e) fiatalok foglalkoztatását és az oktatásból a munkaerőpiacra való átmenetet megkönnyítő programok a településen; képzéshez, továbbképzéshez való hozzáférésük;
- f) munkaerő-piaci integrációt segítő szervezetek és szolgáltatások feltérképezése, szakképzéshez, felnőttképzéshez és egyéb munkaerő-piaci szolgáltatásokhoz való hozzáférés, helyi foglalkoztatási programok;

Településünkön a 15 évesnél idősebb lakosság és az álláskereső nagy része az általánosnál nagyobb iskolai végzettségű. A 8 általános iskolát el nem végzettek száma szerencsére csökken, ahogy a munkanélküliek száma is. Sajnos a felnőttoktatásról és az abban résztvevők számáról nem áll adat a rendelkezésünkre, így nincs rá mód, hogy számszerűen is kimutassuk, hogy a munkaerő-piaci hátrányokat okozó alacsony iskolázottság javítására vonatkozó felnőttoktatásba milyen létszámban, arányban vonódnak be a településen élők. Mogyoródon nincs felnőttoktatás, nincs pontos képünk a fiatalok foglalkoztatásáról, a munkaerőpiacra történő bekerülésüket segítő programokról és a foglalkoztatáshoz való hozzáférés esélyeiről sincs információ, helyi statisztika. Ezeket a szolgáltatásokat, oktatási lehetőségeket más településen kell a helybelieknek igénybe venni.

Az azonban elmondható, hogy Budapest, de leginkább Gödöllő vonzáskörzetében lévő településünk viszonylag kedvező helyzetben van képzés, továbbképzések elérhetőségének szempontjából. Gödöllőn a Szent István Egyetem, mint felsőfokú intézmény képzései, programjai, de Budapesten, Vácott számos képzési, továbbképzési lehetőség adott a fiatalok foglalkoztatását és a felnőttképzést tekintve. A felsőoktatási intézmények a főváros közelsége miatt könnyen elérhetők a fiatalok számára. Településünk az elmúlt években szerződést is kötött a gödöllői Szent István Egyetemmél a felnőttképzések terén, és a művelődési házunk az egyetem Felnőttképzési-Partner Intézményeként is működött.

3.2.6. számú táblázat - Pályakezdő álláskeresők száma		
Év	Nyilvántartott álláskeresők száma (TS 052)	Nyilvántartott pályakezdő álláskeresők száma (TS 053)
	Fő	Fő
2015	113	7
2016	106	5
2017	90	4
2018	97	3
2019	75	0
2020	118	1

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal



Településünk fiataljait is érintette/érinti az az állami intézkedés, ami a fiatalkori inaktivitás csökkentésére, a korai munkatapasztalat és munkajövedelem-szerzés elősegítésére irányult. Ez a 2013-ban indított és országosan folytatódott „Nyári diákmunka” program, amely elsősorban bértámogatással ösztönzi a középiskolások, egyetemisták vakációs foglalkoztatását. A támogatásokat önkormányzatok és a mezőgazdaságban, turizmusban, vendéglátásban működő vállalkozások hívhatják le.

A programba 16–25 év közötti, nappali tagozaton tanuló diákok jelentkezhetnek, akik jelenleg nem állnak munkaviszonyban és nincs vállalkozási jogviszonyuk.

A kétmilliárd forintos keretösszeggel induló programba a területileg illetékes járási hivatalok foglalkoztatási osztályainál lehet regisztrálni. Eddig kilenc esztendő alatt több mint 242 ezer fiatal munkához jutását segítette a kormány közel 24 milliárd forintból. 2021-ben 177 különböző munkakörben dolgoztak a diákok a hivatalsegédttől a szállodai recepcióson át a zöldségtermesztőig. Mogyoródon is számottevő fiatal élt ezzel a pénzkeresti lehetőséggel, mind helyben (pl. önkormányzat, Aquapark, Hungaroring), mind a környéken és Budapesten.

Budapest közelében az agglomerációba tömörülő lakosság jelentős része ingázik. A főváros és a környező települések felszívják a munkaerő jelentős részét. Bár hivatalos adat nem áll rendelkezésünkre, de a tapasztalatok alapján ugyanez mondható el a településünkre is. Mogyoródon jelentős mértékű az alkalmi jellegű foglalkoztatás, ami szezonális, a nyári idénymunkákra, és a Forma-1 Nagydíj idejére esik. Ezen kívül a helyi vállalkozók és kisebb mértékben a Nonprofit Településüzemeltető Kft. tud még munkalehetőséget biztosítani. A községben a regisztrált vállalkozások számát tekintve növekedés mutatkozik. A főváros közelsége és jó megközelíthetősége miatt azonban remélhetően még több vállalkozó és szolgáltató telepszik majd meg a községben, javítva ezzel a helyi foglalkoztatottság mértékét és az adóerő képességet. Mogyoród Képviselő-testülete erre törekszik és igyekszik egy fejlettebb ipari, gazdasági övezet kialakítására, infrastruktúra kiépítésére.

A Pest Megyei Munkaügyi Központ Gödöllői Kirendeltsége a rendelkezésre álló eszközökkel segíti az álláskeresőket elhelyezkedésükben, de mióta az aktív korúak ellátásának megállapítása a Járási Hivatalokhoz került, már nem olyan közvetlen a kapcsolatuk az Önkormányzattal. Mindezek mellett mivel az önkormányzatoknak kötelező feladata a nemzeti és etnikai kisebbségek jogainak érvényesítése, a településnek is fokozott figyelmet kell fordítania a roma népességre, a munkaerőpiaci szempontból hátrányos helyzetűek foglalkoztatására. A község közmunka programjának erre is lehetőséget kell nyújtania. Ezen túlmenően a hátrányos helyzetűek elhelyezkedése nagyon nehéz, elsősorban a szakmával nem rendelkezők esetében.

A foglalkoztatás elősegítésének egyik alappillére az iskolázottsági szint emelése. Erre elsősorban a hátrányos helyzetű lakosság körében van szükség. A felnőttképzéseket főleg a gödöllői régió látja el Mogyoród tekintetében.

Figyelemfelhívó az a tény, hogy egyre több fiatal és pályakezdő dönt úgy, hogy külföldön próbál megélhetést biztosítani magának, elsősorban jóval magasabb bérek miatt. Ezen tendencia alól községünk sem kivétel.

Bár a Gödöllői Munkaügyi Központ lehetőségeihez mérten igyekszik a foglalkoztatásokat, elhelyezkedéseket támogatni, de mégsem tud elég hatékony segítséget nyújtani az álláskereső elhelyezkedésében. Ezért nem is regisztrálnak már sokan a munkanélküliek közül. Ez viszont azt a hátrányt hordozza, hogy a különböző önkormányzatokon keresztül kapott állami támogatásoktól a regisztráció, illetve együttműködés hiányában elesnek. A foglalkoztatáspolitikai szempontból hátrányos helyzetű társadalmi csoportok (megváltozott munkaképességűek, romák stb.) még mindig kiszorulnak a munkaerőpiacról, bár egyre nagyobb számban próbálják meg őket foglalkoztatni, elsősorban a munkaadóknak biztosított állami kedvezmények, járulékok miatt. Az esélyegyenlőséget megerősítő pozitív intézkedések azért is szükségesek számukra, mert e csoportok a munkaerőpiacon összetett szemléletbeli hátrányokkal küzdenek, az aktív támogatásokban pedig munkanélkülieken belüli arányuknál sokkal kisebb arányban vesznek részt.

- g) mélyszegénységben élők és romák települési önkormányzati saját fenntartású intézményekben történő foglalkoztatása;

A településünk roma népességére vonatkozóan kevés hivatalos adat áll rendelkezésünkre. A népszámlálási adatok azért megbízhatatlanok, mivel a legtöbb roma származású ember nem vallja magát romának. A roma lakosság szociális helyzetére vonatkozóan sincsenek pontos adatok, azonban megállapítható, hogy a roma népesség átlagos életszínvonala, lakhatási körülményei, egészségi állapota, iskolázottsága, foglalkoztatottsága a társadalom egészéhez viszonyítva településünkön is rosszabb. Ezt a beérkező segélykérelmek, valamint a környezettanulmányok alapján lehet kijelenteni. Az önkormányzat fenntartásában lévő intézményekben elvéve dolgoznak roma származású lakosok, és nem hosszú távon, tekintettel arra, hogy szakképzettséggel nem rendelkeznek, iskolai végzettségük is alacsony, legtöbbször nyolc általános. Így az oktatási, nevelési intézményeinkben csak fizikai munkára, takarításra alkalmazhatóak, illetve a Településüzemeltető Nonprofit Kft. foglalkoztatott közterületi munkára időszakosan roma munkást.

A munkaerő piaci helyzet szempontjából a munkanélküliség a roma származású embereket még mindig nagyobb mértékben sújtja. Annak ellenére, hogy egyre több roma nő dolgozik, de sok csak alkalmi munkában.

A férfiak az építőiparban vagy mezőgazdasági idénymunkában dolgoznak alkalmi munkásként. A községünkben élő roma lakosság közül zömének a lakásviszonyai rosszak, van, aki komfortnélküli lakásban él. Településünkön a romák kulturális identitásának elsorvadását jelzi, hogy semmilyen cigány szokást, hagyományt tudomásunk szerint nem ápolnak, a nyelvet sem beszélik.

- h) hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás területén;
- i) digitális ismeretek megszerzésének és hozzáféréseinek lehetőségei

Sajnos a foglalkoztatás terén történő hátrányos megkülönböztetésről nincs adatunk, ahogy a digitális ismeretek megszerzésének és hozzáféréseinek lehetőségeiről sem készült felmérés még a településen. Az idei évben történő népszámlálás már feltérképezi a lakosság digitális ismereteit, így a jövőre nézve szolgál majd statisztikával ezen a téren is.

3.3 Pénzbeli és természetbeni szociális ellátások, aktív korúak ellátása, munkanélküliséghez kapcsolódó támogatások

Az alacsony jövedelműek bevételeinek számottevő része az állami pénzbeli juttatások rendszereiből származik (családi pótlék, rendszeres szociális segély, települési támogatások, időskorúak járadéka, gyes, gyed, stb.). Az elmúlt évtizedekben nehezen kialakított létforma fenntartása ma már sokuknak egyre nehezebb vagy szinte lehetetlen is. Az emberek többsége az esetlegesen korábban összegyűjtött, megspórolt pénzét éli fel, újabbra alig van lehetőség, lassan a napi szintű megélhetés lesz a fő cél, a hosszabb távú, jövőt biztosító megtakarítás szinte elérhetetlen lesz már nem csak a szociálisan rászorulóknak, hanem az átlag keresetű emberek számára is.

A pénzbeli és természetbeni szociális ellátások rendszere 2015. március 1-jétől jelentős mértékben átalakult. Az állam és az önkormányzat segélyezéssel kapcsolatos feladatai elkülönültek. Az 1993. évi szociális törvényben szabályozott kötelezően nyújtandó ellátásokat 2015. március 1-jétől a járási hivatalok állapítják meg. Ezek az ellátások a következők:

- aktív korúak ellátása (foglalkoztatást helyettesítő támogatás, és egészségkárosodási és gyermekfelügyeleti támogatás)
- időskorúak járadéka,
- ápolási díj (alapösszegű, emelt összegű és kiemelt ápolási díj),
- közgyógyellátás (alanyi és normatív formák),
- egészségügyi szolgáltatásra való jogosultság.
- gyermekek otthongondozási díja

Természetben nyújtott szociális szolgáltatásnak minősül járási szinten a közgyógyellátás és az egészségügyi szolgáltatásra való jogosultság. Egyéb támogatás biztosításáról a települési önkormányzatok döntenek.

Településünkön Mogyoród Nagyközség Önkormányzata szociális ellátásként a jogosult számára:

- a) pénzbeli ellátásként
 - aa) települési támogatást,
 - ab) rendkívüli települési támogatást,
 - b) természetbeni ellátásként
 - ba) rendkívüli települési támogatást
 - bb) köztemetés költségeinek megtérítése alóli mentesítést
- biztosít a Szoc. tv.-ben, valamint az e rendeletben meghatározott feltételek szerint.

Települési támogatásként:

- a) lakásfenntartási támogatást,
- b) sajátos nevelési igényű gyermekek nevelésének támogatását,
- c) rendszeres gyógyszer-támogatást,
- d) 75 éven felüliek támogatását biztosítja.

Az önkormányzatok által adható ellátás neve 2015. március 1-jétől egységesen települési támogatás. E támogatás keretében az önkormányzatok az általuk támogatandónak ítélt, rendeletükben szabályozott élethelyzetekre nyújthatnak segítséget. Az önkormányzat kötelezettsége abban állt, hogy a települési támogatásról rendeletet alkosson. Annak eldöntése, hogy e támogatás keretében milyen célokra, mely feltételek teljesülése esetén milyen összegű támogatást nyújt, az a szociális törvénnyel összhangban, de az önkormányzat mérlegelési jogkörébe tartozik. A szociális törvény által szabott egyetlen kötelezettség az volt, hogy a Képviselő-testület a létfenntartást veszélyeztető rendkívüli élethelyzetbe került, valamint az időszakosan vagy tartósan létfenntartási gonddal küzdő személyek részére rendkívüli települési támogatást köteles nyújtani. A létfenntartást veszélyeztető élethelyzet, a létfenntartási gond meghatározása az önkormányzat jogosultsága, hasonlóan az ilyen helyzetekben nyújtandó támogatás összegének meghatározásához.

Ha megnézzük például a 2021. évet, látjuk, milyen jellegű segítséget igényeltek többnyire a rászorulóknak. A tavalyi évben a kérelmek alapján 112 esetben került rendkívüli települési támogatás megállapításra, 1 alkalommal a lakásfenntartás költségeihez kapott havi támogatást a kérelmező. Elhunyt hozzátartozója temetési költségeinek enyhítésére 3 személy részesült temetési segélyben. Azoknak, akik a magasabb összegű temetési segélyt jövedelemhatár túllépése miatt nem tudták igénybe venni, polgármester úr döntése alapján kivételes méltányosság keretében segítettünk. Polgármester döntése alapján 21 kérelmező kapott támogatást kivételes méltányosságból, az ügyfél rendkívüli élethelyzetére tekintettel. 5 kérelem került elutasításra, 3 esetben pedig az ügyfél nem teljesítette a hiánypótlást, így az eljárást megszüntettük. 1 kérelmező részére havi részletekben történő kifizetéssel került megállapításra a rendkívüli települési támogatás.

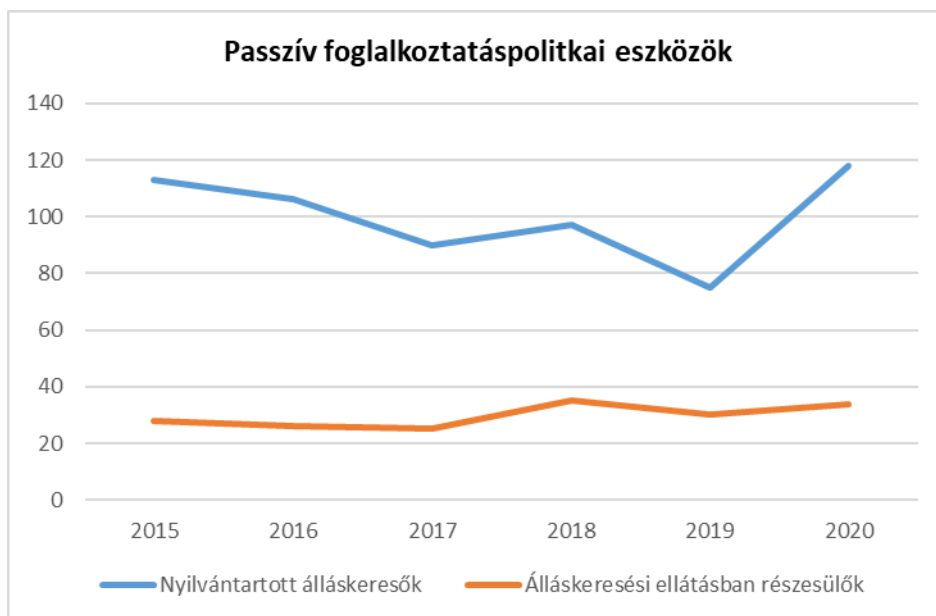
Sajátos nevelési igényű gyermeke után, valamint középiskolás gyermek iskolai étkeztetése további 50 %-os költségének kifizetésére 2021-ben nem érkezett kérelem.

Visszanézve a statisztikákat, Mogyoródon a 2015-ben iktatott szociális segélykérelmek száma 152 db volt, 2018-ban 148 db, 2019-ben 124 db, 2020-ban 157 db és 2021-ben 133. Ha az elmúlt hét évet nézzük, elmondható, hogy csökken ez a szám, kivéve a 2020. évet, ami a pandémia hatását tükrözi.

Az aktív korúak ellátására való jogosultsággal összefüggésben az önkormányzatoknak 2015. február 28. napjáig volt feladatuk, ezt követően, és azóta is, a Járási Hivatalok állapítják meg és tartják nyilván ezt az ellátási formát. A járási hivatalnak 39 személy iratanyagát adtuk át 2015-ben

3.3. 1. számú táblázat - Passzív foglalkoztatás-politikai eszközök - Álláskeresők ellátásai I.				
Év	Nyilvántartott álláskeresők száma (TS 052)		Álláskeresői ellátásban részesülő nyilvántartott álláskeresők száma (TS 047)	
	Fő	15-64 év közötti népesség %-ában	Fő	Nyilvántartottak %-ában
2015	113	-	28	24,78%
2016	106	-	26	24,53%
2017	90	-	25	27,78%
2018	97	-	35	36,08%
2019	75	-	30	40,00%
2020	118	-	34	28,81%

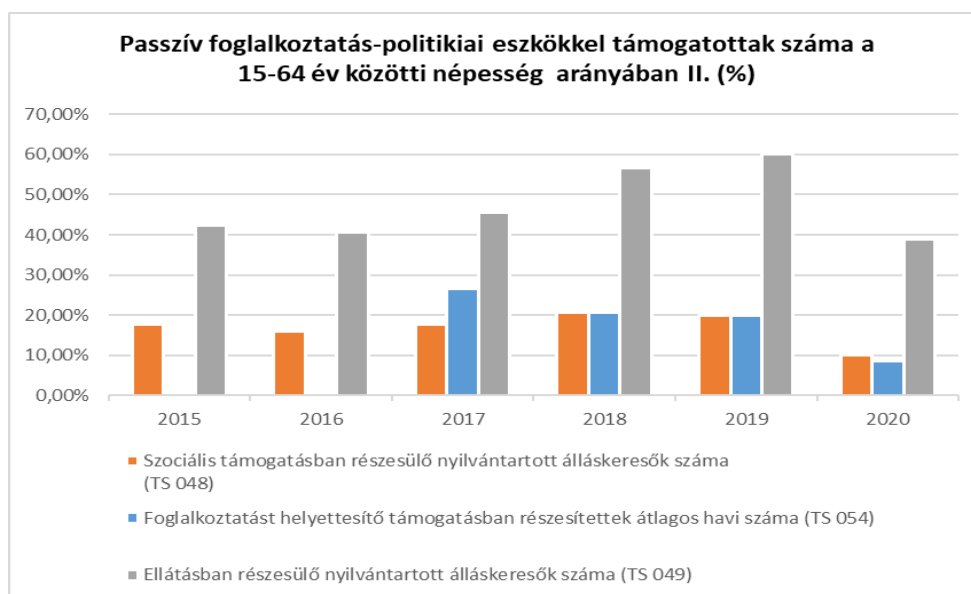
Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal



3.3.2. számú táblázat - Passzív foglalkoztatás-politikai eszközök - Álláskeresők ellátásai II.

Év	Szociális támogatásban részesülő nyilvántartott álláskeresők száma (TS 048)		Foglalkoztatást helyettesítő támogatásban részesítettek átlagos havi száma (TS 054)		Ellátásban részesülő nyilvántartott álláskeresők száma (TS 049)	
	Fő	Nyilvántartottak %-ában	Fő	Nyilvántartottak %-ában	Fő	Nyilvántartottak %-ában
5	20	17,70%	n.a.	-	48	42,48%
6	17	16,04%	n.a.	-	43	40,57%
7	16	17,78%	24	26,66%	41	45,56%
8	20	20,62%	20	20,62%	55	56,70%
9	15	20,00%	15	20,00%	45	60,00%
0	12	10,17%	10	8,47%	46	38,98%

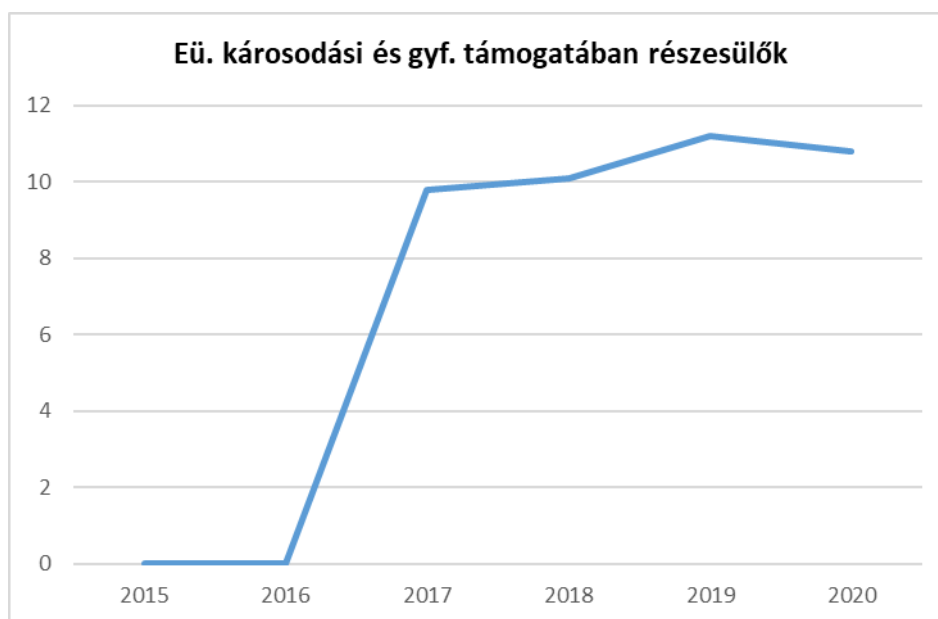
Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal



A táblázatok adataiból jól látszik, hogy a nyilvántartott álláskeresők száma csökken, de a közülük álláskeresési ellátásban részesülők száma viszont nő, vagyis az álláskeresők közül többen kapnak ellátást, mint az előző években. Ez azt mutatja, hogy aki munkát keres egyre inkább rákényszerül, hogy igénybe vegye a neki járó támogatást, mivel egyre bizonytalanabbá válik - a tavalyi év végétől kezdve, idén már egyre inkább - hogy milyen forrásból fedezik az ellátás nélküli emberek a napi megélhetésüket. Ez a bizonytalanság kezdődött a járvánnyal, majd az ukrán-orosz háború és a következményeként kirobbanó gazdasági válság miatt pedig mindinkább probléma lesz.

3.3.3. számú táblázat - Egészségkárosodási és gyermekfelügyeleti támogatás	
Év	Egészségkárosodási és gyermekfelügyeleti támogatásban részesítettek havi átlagos száma (TS 056)
	fő
2015	n.a.
2016	n.a.
2017	10
2018	10
2019	11
2020	11

Forrás: TeIR, KSH



A táblázat adatsora azt jelzi, hogy az adott településen az egészségkárosodási és gyermekfelügyeleti támogatás (EGYT) milyen mértékben van jelen. Jól látszik, hogy ebben az ellátásban részesülők száma minimális az aktív korú lakosság számához képest. Az egészségkárosodási és gyermekfelügyeleti támogatást egészségkárosodott, illetve 14 éven aluli kiskorú gyermeket nevelő személy veheti igénybe (amennyiben a gyermek ellátását napközbeni ellátást biztosító intézményben, illetve nyári napközis otthonban, óvodában vagy iskolai napköziben nem tudják biztosítani).

3.4 Lakhatás, lakáshoz jutás, lakhatási szegregáció

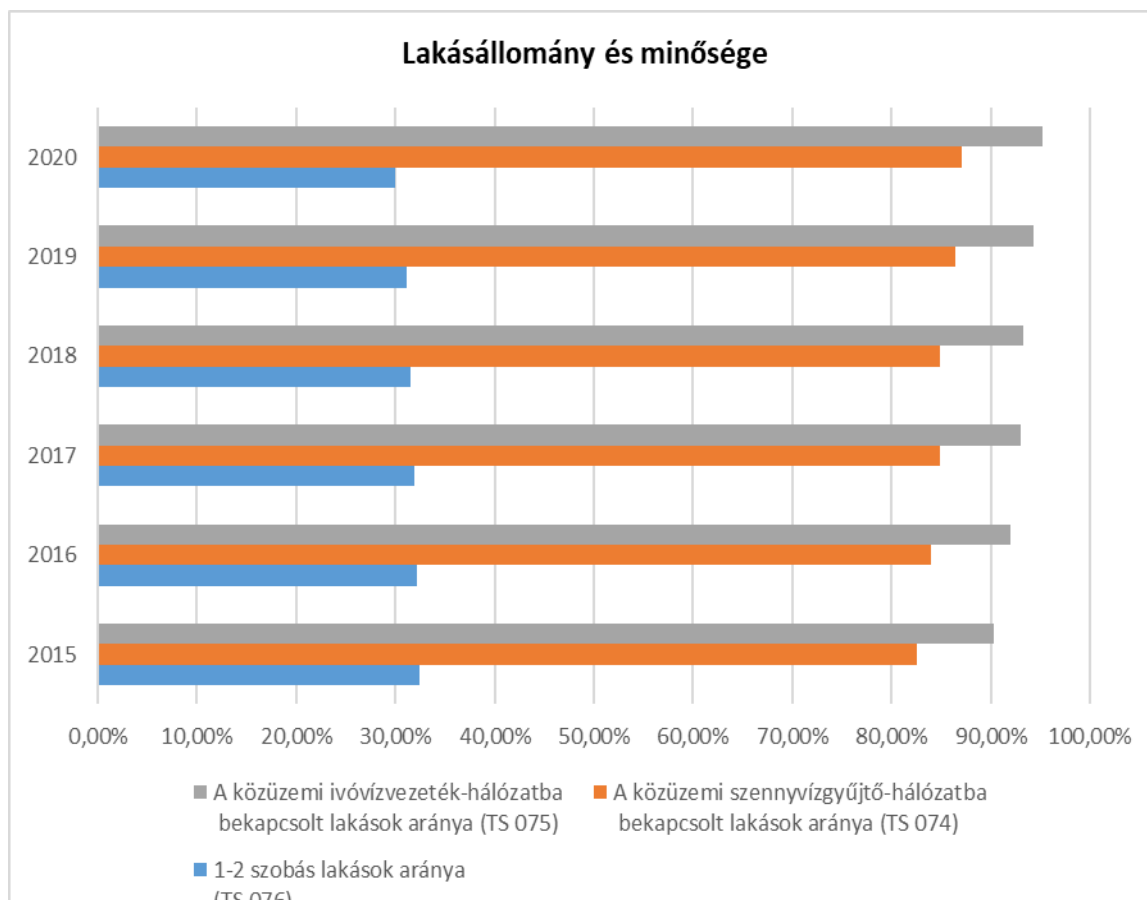
E fejezetben a lakhatáshoz kapcsolódó területet elemezzük, kiemelve a bérlakás-állományt, a szociális lakhatást, az egyéb lakáscélra nem használt lakáscélú ingatlanokat, feltárva a településen

fellelhető elégtelen lakhatási körülményeket, veszélyeztetett lakhatási helyzeteket és hajléktalanságot, illetve a lakhatást segítő támogatásokat. E mellett részletezzük a lakhatásra vonatkozó egyéb jellemzőket, elsősorban a szolgáltatásokhoz való hozzáférést.

3.4.1. számú táblázat - Lakásállomány						
Év	Lakásállomány (db) (TS 073)	Épített lakások száma (TSv 077)	Épített lakások száma 1000 lakásra (TS 078)	1-2 szobás lakások aránya (TS 076)	A közüzemi szennyvízgyűjtő-hálózatba bekapcsolt lakások aránya (TS 074)	A közüzemi ivóvízvezeték-hálózatba bekapcsolt lakások aránya (TS 075)
	db	db	db	%	%	%
2015	2368	11	5	32,40%	82,50%	90,30%
2016	2374	8	3	32,20%	84,00%	92,00%
2017	2410	36	15	31,90%	84,90%	93,00%
2018	2432	23	10	31,50%	84,90%	93,20%
2019	2472	40	16	31,10%	86,40%	94,30%
2020	2578	106	41	30,00%	87,10%	95,20%

Forrás: TeIR, KSH Tstar, önkormányzati adatok

A lakásállomány évről évre fokozatos és folyamatos növekedést mutat.



3.4.2. számú táblázat - Bérlakás és szociális lakás állomány **opcionális (önkormányzati adatok)**

Év	Lakásállomány (db) (TS 073)	Ebből elégtelen lakhatási körülményeket biztosító lakások száma	Bérlakás állomány (db)	Ebből elégtelen lakhatási körülményeket biztosító lakások száma	Szociális lakásállomány (db)	Ebből elégtelen lakhatási körülményeket biztosító lakások száma	Egyéb lakáscélra használt nem lakáscélú ingatlanok (db)
	db	db	db	db	db	db	db
2015	2 368	n.a	n.a	n.a	n.a	n.a	n.a
2016	2 374	n.a	n.a	n.a	n.a	n.a	n.a
2017	2 410	n.a	n.a	n.a	n.a	n.a	n.a
2018	2 432	n.a	n.a	n.a	n.a	n.a	n.a
2019	2 472	n.a	n.a	n.a	n.a	n.a	n.a
2020	2 578	n.a	n.a	n.a	n.a	n.a	n.a

Forrás: TeIR, KSH Tstar, önkormányzati adatok

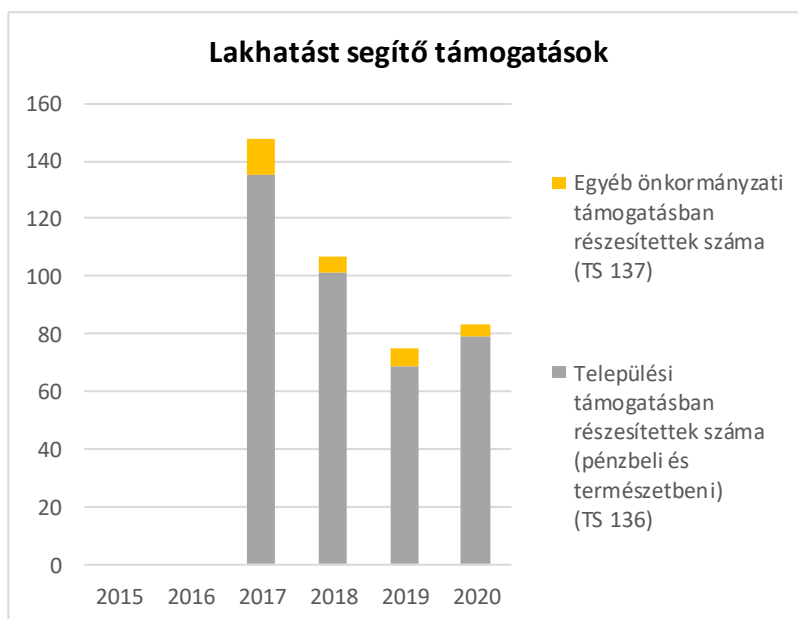
- a) bérlakás-állomány
- b) szociális lakhatás
- c) egyéb lakáscélra használt nem lakáscélú ingatlanok
- e) lakhatást segítő támogatások

Az elégtelen lakáskörülményekről nincs konkrét adatunk. Közvetve a Mogyoródi Család -és Gyermekjóléti Szolgálat KSH 1775-ös számú statisztikájában található adat a nyilvántartott veszélyeztetett kiskorúak számáról elégtelen lakáskörülmények miatt. Eszerint 2015-ben elégtelen lakáskörülmények álltak fenn 24 gyermek tekintetében, a kilakoltatás veszélye 1 gyermeknél. 2016-ban ez a szám 22 és 0. 2017-ben 10 és 0. 2018. évben 3 és 0. A 2019. évben 0 és 0, viszont 2021-ben 20 gyermeket az elégtelen lakáskörülmény és 5 gyermeket a kilakoltatás érintett. Ez hatalmas ugrás az előző két évhez képest és mindenképp figyelemfelhívó a település vezetősége számára, hogy hosszú távon keresni kell a szociális lakásállomány, valamint a bérlakások létrehozásának, kialakításának lehetőségeit, mivel ezen a téren Mogyoródon nincs egy kialakult koncepció a szociálisan nehéz helyzetben lévők lakhatásának segítésére, továbbá a rendkívüli élethelyzetbe került családoknak is a családотthonokba juttatásával tudunk csak segíteni.

3.4.3. számú táblázat - Lakhatást segítő támogatások

Év	Települési támogatásban részesítettek száma (pénzbeli és természetbeni) (TS 136)	Egyéb önkormányzati támogatásban részesítettek száma (TS 137)
	Fő	Fő
2015	n.a.	n.a.
2016	n.a.	n.a.
2017	135	13
2018	101	6
2019	69	6
2020	79	4

Forrás: TeIR, KSH Tstar



f) eladósodottság

g) lakhatás egyéb jellemzői: külterületeken és nem lakóövezetben elhelyezkedő lakások, minőségi közszolgáltatásokhoz, közműszolgáltatásokhoz, közösségi közlekedéshez való hozzáférés bemutatása

A lakásfenntartási támogatás szabályai 2015. március 1-jétől kikerültek a szociális törvényből. Ettől az időponttól kezdődően a támogatás ebben a formában nem állapítható meg a kérelmezők részére. Az önkormányzatok a települési támogatás keretében biztosíthatnak támogatást a lakhatáshoz kapcsolódó rendszeres kiadások viseléséhez.

Mogyoród Nagyközség Képviselő-testülete a szociálisan rászoruló háztartások részére a háztartás tagjai által lakott lakás, vagy nem lakás céljára szolgáló helyiség fenntartásával kapcsolatos rendszeres kiadásaik viseléséhez, a lakhatást legnagyobb mértékben veszélyeztető villanyáram, a víz- és a gázfogyasztás, a csatornahasználat és a szemétszállítás díjához, illetve a tüzelőanyag költségeihez települési támogatást biztosít (a továbbiakban: lakásfenntartási támogatás).

Önkormányzatunk nem rendelkezik bérlakással, szociális lakások és lakáscélra használt ingatlanok nincsenek a településen. Bérbe adott, az önkormányzat tulajdonában lévő lakás 2 db van, melyet a polgármesteri hivatal egyik dolgozója, valamint egy védőnő bérel kedvezményes bérleti díjjal. Veszélyeztetett lakhatási helyzet három esetben volt az elmúlt időszakban, mindegyiknél elemi kár (kigyulladt és részben leégett a ház) miatt.

A lakásviszonyok jellemző problémái a közműdíj-, illetve lakáshitel-tartozások, hátralékok felhalmozódása. A szociális törvény rendelkezik az adósságkezelési szolgáltatásról is, amely akkor nyújt támogatást, ha már összegyűlt egy nagyobb összegű díjhátralék, ez azonban községünkben nincs, mivel nem érjük el a 10.000 fős lakosság számot. Tapasztalataink alapján elmondható, hogy a szegénység jellemzője a lakhatással összefüggő hátralékok felhalmozódása, és a lakossági adósságállomány folytonos újra termelődése. Sajnos ez az utóbbi évben már egyre jobban látszott és - az energiaárak emelkedését nézve - a jövőben még nagyobb probléma lesz, sok család megélhetése fog veszélybe kerülni.

A legveszélyeztetettebb csoportok a kedvezőtlen jövedelmi helyzetű családok, pályakezdők, nagycsaládosok, a hajléktalansággal veszélyeztetett, kilakoltatás előtt álló családok, a lakásfenntartási nehézséggel küzdők, a lakhatással összefüggő adósságot felhalmozott háztartások és súlyos betegséggel küzdő családok. Községünkben hajléktalan személy hivatalosan nincs nyilvántartva, de a Máltai Szeretetszolgálat Pest Megyei Utcai Gondozó Szolgálat rendszeresen kijár a faluba és folyamatos egyeztetést, információcserét tart a Családsegítő Szolgálattal a rossz lakhatási viszonyok közt lakókról, akiket látogatnak és gondoznak is szükség esetén.

A KSH adatbázisában a települési szintű háztartások számára vonatkozóan az elmúlt évekre nincs adat, csak járásra lebontva. A külterületeken és nem lakóövezetben elhelyezkedő lakások, minőségi

közszolgáltatásokhoz, közműszolgáltatásokhoz, közösségi közlekedéshez való hozzáférése nehezkesebb, a személyszállítás okoz gondot, az őszi-téli hónapokban az aszfaltos utak hiánya, valamint a hóeltakarítás, bár ez egyre kevésbé jelent problémát az időjárási viszonyok változása miatt. Felváltják ezt az esőzésekből adódó károk, beázások, csapadékvíz elvezetési gondok. A Képviselő-testület ezért hosszú távú célként tűzte ki az önkormányzati utak felújítását, csapadékvíz elvezetést, melyeket folyamatosan végeznek.

Ha a szociálisan rászorult, segélyben részesülő hátrányos helyzetű családok területi eloszlását megnézzük a településünkön, látszik, hogy a legnagyobb számban bizonyos településrészekről, kerülnek be az önkormányzat, valamint a Gyermekjóléti és Családsegítő Szolgálat látóterébe. Ezek a részek, utcák már évek óta zömében a roma családok otthonait képezik. Érdekes jelenség a segélyezés szempontjából például, hogy az ún. régi falu lakói, a helybeliek közül jóval kevesebb a segélykérő, még akkor is, ha egyébként rossz anyagi körülmények közt élnek. A másik, fokozott figyelmet igénylő területe a községnek szociális szempontból a külterület, zártkerti részek: Kukuk-hegy, Bolnoka, Berektető. A szociálisan hátrányos helyzetű külterületen lakó és életvitelszerűen ott tartózkodó személyek száma egyre magasabb. Ennek oka, hogy az ingatlan árak itt a leginkább megfizethetőek. Így elsősorban többgyermekes családok, nyugdíjasok, idősek, rossz egészségi állapotban élők és egyszülős családok élnek ott, sokszor nem megfelelő lakhatási körülmények között, és az önkormányzatnak nincs kellő információja róluk, hiszen sokszor be sem jelentkeznek, és nem kerülnek be a lakcímnnyilvántartásunkba. Ez azért is probléma, mert bejelentett lakcím nélkül az önkormányzat sokszor segíteni sem tud illetékesség hiányában.

Erre a szociális ellátások során fokozottan figyelni kell az önkormányzatnak, hiszen ez az ellátórendszer bővítését, a segélykérelmek számának növekedését és a szegregált településrészek kialakulását vetíti előre.

Ezeknek a településrészeknek ellentétei a gombamód növekvő lakóparkok szinte luxus kategóriájú házai, mely szintén gondot jelent az önkormányzatnak, hiszen az innét érkező extra igényeket is néznie kell és egy másik társadalmi réteg szükségleteit is ki kell elégítenie.

3.5 Telepek, szegregátumok helyzete

- a) a telep, /szegregátum mint lakókörnyezet jellemzői (kiterjedtsége, területi elhelyezkedése, megközelíthetősége, a közösségi közlekedés, és a munkába jutás egyéb lehetőségei, lakásállományának állapota, közműellátottsága, közszolgáltatásokhoz való hozzáférés lehetőségei, egyéb környezet-egészségügyi jellemzői);
- b) a telepen, /szegregátumokban élők általános jellemzői és társadalmi problémák szempontjából főbb mutatói: életkori megoszlás, iskolai végzettség, foglalkoztatottsági helyzet, segélyezettek, hátrányos, halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek aránya;;
- c) a szegregációval veszélyeztetett területek, a lakosság területi átrendeződésének folyamatai.

Mogyoródon a telepek, szegregátumok képződéséről még nincs adat, hivatalosan nem léteznek, a roma lakosság tekintetében sem. Hosszabb távon azonban a tapasztalat azt mutatja, hogy a külterületi, illetve zártkerti részek Pl. Kukuk-hegy, Bolnoka, Berektető vonatkozásában számolnia kell az önkormányzatnak ezzel a társadalmi problémával. Mint az esélyegyenlőségi koncepció elején már említettük, ezeken a területeken a szociálisan hátrányos helyzetű személyek száma magasabb, mint a falu belterületi részén. Ennek oka, hogy az ingatlan árak itt a leginkább megfizethetőek és az agglomerációban a hiteltartozások miatt lakásukat eladni kényszerülők itt még tudnak a megmaradt pénzükből egy pl. lakhatásra nem mindig teljesen alkalmas hétvégi házat venni. Így elsősorban szegény gyermekes családok, nyugdíjasok, idősek, rossz egészségi állapotban élők és egyszülős családok élnek ott, sokszor nem megfelelő lakhatási körülmények között és az önkormányzatnak nincs kellő információja róluk, hiszen sokszor be sem jelentkeznek, és nem kerülnek be a lakcímnnyilvántartásunkba. Ezeknek az embereknek, családoknak a feltérképezésében Családsegítő Szolgálat és a védőnők sok segítséget nyújtanak. Településünkön ennek ellenpéldájaként az egyre terjeszkedő lakóparkok is megjelennek, melyek látványos ellentétet

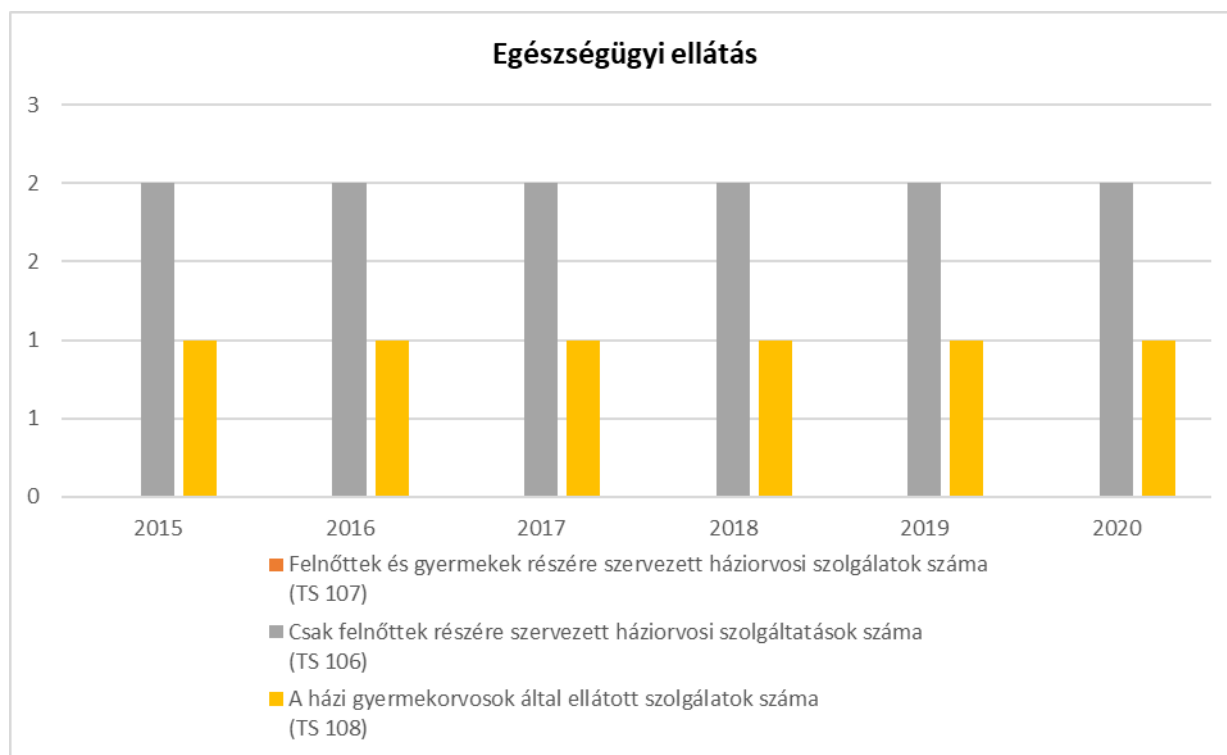
okoznak mind településképben, mind az igényeknek az önkormányzat részéről történő kielégítésében.

3.6 Egészségügyi és szociális szolgáltatásokhoz való hozzáférés

- az egészségügyi alapszolgáltatásokhoz, szakellátáshoz való hozzáférés

3.6.1. számú táblázat – Egészségügyi ellátás						
Év	Felnőttek és gyermekek részére szervezett háziorvosi szolgálatok száma (TS 107)	Csak felnőttek részére szervezett háziorvosi szolgáltatások száma (TS 106)	A házi gyermekorvosok által ellátott szolgálatok száma (TS 108)	Gyógyszertárak és fiókgyógyszertárak száma (TS 110)	Közgyógyellátási igazolvánnyal rendelkezők száma (alanyi és normatív alapon kiadott) (TS 133)	Ápolási díj, alanyi jogon: támogatásban részesítettek évi átlagos száma (TS 135)
	db	db	db	db	Fő	Fő
2015	0	2	1	1	n.a.	n.a.
2016	0	2	1	1	n.a.	n.a.
2017	0	2	1	1	82	35
2018	0	2	1	1	95	33
2019	0	2	1	1	100	16
2020	0	2	1	1	93	16

Forrás: TeIR, KSH Tstar



Az egészségügyről szóló 1997. évi CLIV. törvény előírja, hogy a települési önkormányzat az egészségügyi alapellátás terén gondoskodik a háziorvosi, házi gyermekorvosi, fogorvosi

alapellátásról, az alapellátáshoz kapcsolódó ügyeleti ellátásról, a védőnői és az iskola-egészségügyi ellátásról.

Mogyoródon a háziorvosi feladatokat 2 házi orvos, a házi gyermekorvosi feladatokat pedig egy orvos látja el. A fogorvosi alapellátás területén két fogorvosi praxis elégíti ki a lakossági szükségleteket, A három védőnői körzetben jelenleg mindhárom védőnő dolgozik, aki a házi gyermekorvossal szoros együttműködésben végzi munkáját és szükség esetén még helyettesítési feladatokat is ellátnak a környező településeken. Tevékenységükkel a település egészét lefedik, nem kis teherrel a vállukon, hiszen sok gyermeket látnak el a körzeteikben.

Az éjszakai és munkaszüneti központi felnőtt és gyermek orvosi ügyelet, 24 órás sürgősségi ügyelet formájában tevékenykedik Gödöllőn, valamint Kistarcsán. Az iskola- és ifjúság-egészségügyi szolgálat orvosi feladatait a védőnő és a gyermekorvos látja el.

A területi ellátásért felelős kórház a Kistarcsán működő Pest Megyei Flór Ferenc Kórház, míg a gyermekek vonatkozásában a Heim Pál Kórház és Madarász utcai telephelye áll rendelkezésre.

A személyes gondoskodást nyújtó szociális szolgáltatásokhoz 2020 óta az önkormányzathoz tartozó Mogyoródi Család -és Gyermejjóléti Szolgálat biztosítja lakosaink számára az egyenlő esélyű hozzáférést. A preventív rendszerszemléletű szociális munka keretében komplex segítséget nyújtanak az állampolgárok önálló életvitelének és készségének megőrzéséhez, erősítéséhez. Tevékenységük a szociális étkeztetés, a házi segítségnyújtás, a családsegítés, gyermekjóléti szolgáltatás terén fejt ki hathatós segítséget. A szociális ellátások és a szolgáltatások összehangoltan, koordináltan működnek, nagymértékben lefedik a szociális szükségleteket.

b) prevenció és szűrőprogramokhoz (pl. népegészségügyi, koragyermekkorai kötelező szűrésekhez) való hozzáférés

c) fejlesztő és rehabilitációs ellátáshoz való hozzáférés

d) közétkeztetésben az egészséges táplálkozás szempontjainak megjelenése

e) sportprogramokhoz való hozzáférés

f) személyes gondoskodást nyújtó szociális szolgáltatásokhoz való hozzáférés

g) drogprevenció szolgáltatások;

h) hátrányos megkülönböztetés, az egyenlő bánásmód követelményének megsértése a szolgáltatások nyújtásakor;

i) előnyben részesítési (hátránykompenzáló juttatások, szolgáltatások) a szociális és az egészségügyi ellátórendszer keretein belül.

A népesség egészségügyi helyzetére jellemző, hogy egyes népbetegségek, mint a magas vérnyomás, a szív- és érrendszeri elváltozások Mogyoródra is vonatkoztathatóak a házi orvosok statisztikája szerint. Az emésztőszervi és az anyagcsere betegségek, valamint az ún. belgyógyászati megbetegedések fordulnak elő leggyakrabban (magas vérnyomás, különböző szívbetegségek, anyagcsere-kórképek, cukorbetegség, rosszindulatú daganatok). A gyermekek esetében továbbra is az asztma, különféle allergiák, valamint a táplálkozási és anyagcsere megbetegedések a legjellemzőbbek.

A személyes gondoskodást nyújtó szociális szolgáltatásokhoz biztosítani kell az egyenlő esélyű hozzáférést. A preventív rendszerszemléletű szociális munka keretében komplex segítséget kell nyújtani az állampolgárok önálló életvitelének és készségének megőrzéséhez, erősítéséhez. Ide sorolható: a szociális étkeztetés, a házi segítségnyújtás, a jelzőrendszeres házi segítségnyújtás, idősek nappali ellátása, fogyatékosok nappali intézménye, nappali melegedő, családsegítés, gyermekjóléti szolgáltatás, bölcsőde, családi napközi és idősek átmeneti elhelyezését nyújtó intézménye. A szociális ellátások és a szolgáltatások összehangoltan, koordináltan működnek, nagymértékben lefedik a szociális szükségleteket. A helyi szociális ellátórendszer középpontjában továbbra is a segítségre szoruló emberek állnak, akiknek színvonalas ellátása feltételezi az emberi értékek tiszteletben tartását. A helyi szociális szolgáltatások gyakorlatában a személyközpontú

szociális munka folyamatosan biztosított, amely megteremti a hátrányos helyzetben élők támogatásának, az esélyegyenlőség megteremtésének feltételeit.

A népegészségügyi, koragyermekkorai kötelező szűrésekhez való hozzáférés a lakosság számára biztosított. A primer és szekunder prevenció tevékenységét leghatékonyabban a védőnői szolgálat és a házi gyermekorvosi ellátás biztosítja. Mogyoródon 2 házi orvos, 1 gyermekorvos, 3 védőnő dolgozik. Fogászati szűrést az iskola-egészségügyi feladatok közt a fogorvos végzi az oktatási intézményekkel egyeztetve.

Az egészségügyi alapellátás megfelelő, az EU-s előírásoknak is eleget tevő biztosítása érdekében az önkormányzat egyik fő feladatának tartotta egy új egészségház felépítését. Ennek megvalósulása pályázat útján sikerült, egy korszerű, modern egészségügyi intézmény áll 2020 óta a lakosság részére, ahol a két házi orvos, a gyermekorvos és a védőnők rendelnek. Településünkön a prevenció és szűrőprogramok szervezésének hagyománya van, ahogy az Egészségnapnak és az egészségügyben dolgozók megbecsülésének, munkájuk fontosságának elismeréseként tartott Semmelweis nap megrendezésének is. A programok az egészséget szolgáló egyéni magatartásminták kialakítását célozzák a lakosság körében a házi orvosok, védőnők, meghívott orvosok és a helyi gyógyszerészek közreműködésével. Ilyen ingyenes lakossági szűrővizsgálat zajlott most már évek óta a Szent László Hét programsorozaton belül, ahol vércukor, vérnyomás mérés, melanoma szűrés, allergia, légzésfunkció, lábállapot felmérés is folyt.

Az önkormányzat a Nonprofit Kft. által minden köznevelési intézményben megszervezi a közétkeztetést, amely megfelel az érintett korosztály egészséges étrendjére vonatkozó elvárásoknak. A szolgáltatók minőségi és mennyiségi ellenőrzése folyamatos, szakemberek bevonásával történik. Szükség is van erre, hiszen a pedagógusok, óvónők, konyhai dolgozók tapasztalatai alapján elmondható, hogy sajnos a hétvégék, szünetek utáni első tanítási és ovis napon a visszatérő gyermekek közül sokan sokkal éhesebbek és többet repetáznak, mint a hétköznapokon, amikor rendszeresen háromszor étkeznek naponta. Ez azt mutatja, hogy sok családban nem tudják a megfelelő tápértékű, vagy mennyiségű ételt biztosítani a szülők. A szociális nyári étkeztetéssel lehetőség van ingyenes déli meleg étkezésre a nyári szünet teljes ideje alatt.

A községünkben folyó sporttevékenység igyekszik magába foglalni a testmozgás minél változatosabb formáit, a gyermekek és felnőttek rekreációs és szabadidős tevékenységétől, rendszeres testmozgásától, a versenysportokig, beleértve a testnevelés, testedzés és az egészségmegőrzés minden kapcsolódó területét. Nem utolsó sorban a tehetséges és a nehéz anyagi körülmények közt élő fiatalok felkarolását és esetükben a sport pozitív jellemformáló hatásának kiaknázását. Ezért is fontos egy Sportkoncepció, mely minden korosztálynak segítséget nyújthat a sportoláshoz, az egészséges életmód kialakításához anyagi körülményeire való tekintet nélkül. Ennek jegyében elsőként egy szabadtéri fitnesspark kialakítása történt meg.

Meg kell említeni a főtí Gyermekközpont Mogyoródra kihelyezett lakásotthonában élő különböző nemzetiségű utógondozottjait is, a Sportkör tagdíj elengedéssel, ingyenes utaztatással és egyéb eszközökkel is részt vesz a fiatalok támogatásában. Rajtuk kívül tudunk még ilyen kezdeményezésről egy kick-box oktató és a helyi Szent László Íjászegyesület körében is. Nem véletlen tehát, hogy településünk íjász világbajnokkal, ritmikus sportgimnasztika, birkózó, tájfutó, ultrafutó bajnokokkal is büszkélkedhet. Az önkormányzat sportlétesítmény hálózata folyamatosan bővült, mára már korszerű és modern létesítmények állnak rendelkezésre, többek közt falunk sportéletéért sokat tevő, Ober Jánosról elnevezett Sportcentrum és egy fiatalon elhunyt sportolóról, Kertész Györgyről elnevezett műfüves pálya, valamint a Grosics Gyula Sportszarnok, mely egyre több országos versenynek, rendezvénynek is helyt ad. Mogyoród speciális helyzetben van a sport terén azáltal is, hogy községünkben található a Hungaroring versenypálya. A szabadidős sportolásra egy kültéri edzőterem és egy gumi borítású kézilabda pálya is lehetőséget ad.

Az ellátórendszer elemei településünkön mindenki számára hozzáférhetőek, egységes, egymásra épülő szolgáltatásokat nyújtanak folyamatos és megbízható módon. Az ellátórendszer

hatékonyaságát eredményezi az is, hogy az egészségügyi, az oktatási, közművelődési, sport és a foglalkoztatási intézmények, szervezetek a szakmai programjuk megvalósítása során együttműködnek.

2014-ben megalakult a Nagycsaládosok Helyi Egyesülete is, a védőnők elvégezték a méhnyak szűrő program képzését, így a méhnyak rák szűrése helyben is megvalósul. Családtervezés, nem kívánt terhességek, az abortusz megelőzésére a rászorultaknak fogamzásgátló spirál megvételével segített az önkormányzat. A kétéves korú állandó mogyoródi lakhellyel rendelkező gyermekek bárányhimlő elleni ingyenes oltása megvalósult. A táplálékallergiás gyermekek részére külön mikrosütő és hűtő került a közétkeztetési intézményekbe. Megvételre került egy defibrillátor készülék, mely mindenki számára elérhető helyen rendelkezésre áll.

Az önkormányzattal szemben a közszolgáltatások nyújtása során hátrányos megkülönböztetés, az egyenlő bánásmód követelményének megsértése miatt szankció megállapítására nem került sor.

A pénzbeli ellátások és a közszolgáltatások szervezése során pozitív diszkriminációval segítjük a célcsoporthoz tartozókat. Ez részben szabályozási eszközökkel, részben eljárások bevezetésével, részben a nyilvánosság eszközeinek alkalmazásával történik

3.6.2. Népkonyha	
Év	Népkonyhán kiosztott ételadagok száma (db)
2015	0
2016	0
2017	0
2018	0
2019	0
2020	0

Forrás: Önkormányzati adat

Népkonyha településünkön nem üzemel.

3.7 Közösségi viszonyok, helyi közélet bemutatása

- a) közösségi élet színterei, fórumai;
- b) közösségi együttélés jellemzői, konfliktuskezelési megoldások;
- c) helyi közösségi szolidaritás megnyilvánulásai;
- d) a helyben élő nemzetiségek kulturális sokszínűségének bemutatása és kulturális identitásuk megőrzésének lehetőségei;
- e) helyi lakossági önszerveződések.

A közösségi élet színterei sokrétűek, ilyenek a lakóközösségek, a munkahelyek, önkormányzati intézmények, a templomok, a civil szervezetek. Községünk kedvező természeti adottságokkal, értékekkel rendelkezik, melyeket ki kell aknáznunk.

A lakosság egészségét, gazdasági és társadalmi jólétét, életminőségének javítását úgy lehet biztosítani, ha tevékenységeink során a környezet és fejlődés, illetve a gazdaság, társadalom és környezet problémáit együtt kezeljük.

A helyi kultúra és művelődés, valamint a hagyományok ápolásának, a rendezvények megszervezésének fő színtere volt Mogyoród szülöttéről, a közismert színésről, Juhász Jácintról

elnevezett Juhász Jácint Művelődési Ház és Könyvtár, mely azonban sajnos lebontásra került 2019-ben, és helyére épült az új Dr. Kamarás József Egészség ház. Itt működött 2004 óta a Mogyoródi E-PONT is. Reméljük helyette mielőbb megépítésre kerülhet egy új művelődési ház, mely ma már elengedhetetlen intézmény egy akkora településen, mint Mogyoród. A könyvtár részleg – mivel a közművelődési feladatok ellátása kötelező feladata az önkormányzatoknak – bérleti szerződés alapján a helyi evangélikus templom plébániájának egy helyiségében működik, ahol néhány száz könyvvel áll rendelkezésére a falu olvasni szerető lakosságának.

Az információáramlást segíti a helyi média: a Mogyoród Ma újság is. A civil szervezetek, alapítványok, valamint egyházi vonalon a Don Bosco Nővérek és a szalézi munkatársak aktívak, sokszínű tevékenységeikkel a községünk fejlődéséhez járulnak hozzá. Az önkormányzat pályázati lehetőségek biztosításával, anyagi támogatással, rendszeres tájékoztatással és folyamatos párbeszéd fenntartásával segíti munkájukat. Számos szervezet és magánember is, az önkéntes munkájával és adományok közvetítésével enyhíti a hátrányos helyzetű családok mindennapjait. A szolidaritás és felelősség mind a magánemberekben, mind a településen működő gazdasági szervezetekben jelen van. Ez jellemzően felajánlások és önkéntes munkában nyilvánul meg (pl. Mindenki Karácsonya, cipősdoboz akciók, időseknek karácsonyi ajándécsomagok osztása, 75 év felettiek karácsonyi ajándékutalványa, tartós élelmiszer osztása, nyári étkeztetés, szociális étkeztetés, nyári oratórium stb.) A Szolgálat tapasztalata azt mutatja, hogy egyik probléma a településünkön a hátrányos helyzetű nagycsaládosok körében a beintegrálódás, a közösségi életbe való bekapcsolódás, valamint a nyári szabadidő hasznos eltöltése anyagi erőforrások nélkül. Erre mindenképpen jó lenne megoldási lehetőségeket keresni.

A helyi kötelező közzolgáltatási feladatok megszervezése, a humán szolgáltatások, a szociális és gyermekjóléti ellátások, a település üzemeltetési feladatai, a közterületek tisztántartása biztosított. A lakosság számára elérhetőek, megfelelő színvonalon működnek és minden jogos igényt igyekeznek kielégíteni. Az önkormányzat részben, mint intézményalapító és fenntartó, részben szolgáltatási szerződés útján gondoskodik ezekről. Az egyes feladatok ellátása során együttműködik a helyi, nem önkormányzati fenntartású intézményekkel, civil szervezetekkel, gazdasági társaságokkal, a történelmi egyházakkal és egyéb szervezetekkel. A Mogyoród Turisztikai Kft. megalapítása, mely korábban a művelődési házzal együtt a helyi rendezvényeket, néphagyományokat és nem utolsósorban az idegenforgalmat hivatott fellendíteni, jó ötletnek bizonyult. Feladata a Helyi Értéktár Bizottsággal való együttműködés és az oktatás tekintetében, az érettségi előtt álló mogyoródi fiatalok 50 órás önkéntes munkájának elősegítése is.

A közzolgáltatások esetében folyamatos cél az ellátás minőségének további javítása, a szolgáltatási biztonság megteremtése, illetve fenntartása, az érintett szolgáltatások megfizethetősége, egyben a közzolgáltatások fenntartása. A településen élő emberek életminősége az élhető mindennap alapfeltételeit tartalmazza, ide tartoznak a fizikai környezettel kapcsolatos tényezők és az un. humánszolgáltatások, a gyermekjóléti, a szociális, egészségügyi, oktatási-nevelési, közművelődési, sport és egyéb szabadidős tevékenységek. Alapvető cél az állampolgári elégedettség, a jó közérzet elérése, fenntartása, az esélyegyenlőség biztosítása ezen a területen is.

3.8 A roma nemzetiségi önkormányzat célcsoportokkal kapcsolatos esélyegyenlőségi tevékenysége, partnersége a települési önkormányzattal

A Mogyoródi Cigány Kisebbségi Önkormányzat 2006. októberében alakult meg. Céljuk volt, hogy a helyi cigány kisebbségbe tartozó lakosokat összefogják, érdekeiket képviseljék, tevékenységüket a Nemzeti és Etnikai Kisebbségek jogairól szóló 1993. évi LXXVII. törvényben megfogalmazott feladatok alapján végezzék. Sajnos, annak ellenére, hogy a község önkormányzata minden segítséget megadott a munkájukhoz, 2008. januárjában megszűntek, mert a vezetőség lemondott azzal az indokkal, hogy nem a várakozásaiknak megfelelően alakult a működésük és tevékenységük ellátása. A 2014. október 12-én megtartott Roma Települési Nemzetiségi Önkormányzati Képviselők Választását követően 2014. október 27-én ismét megalakult a Mogyoródi Roma Nemzetiségi Önkormányzat. Két képviselőjük azonban 2017. március 14-től képviselői mandátumáról lemondott. Mivel így a képviselők száma a Képviselő-testület működéséhez

szükséges létszám alá csökkent, ezért az üres helyekre időközi választást kellett kitzütni, melyet a Helyi Választási Bizottság 2017.06.18-ra írt ki. A választás eredményes és érvényes volt és működtek egészen 2019-ig, míg az országos önkormányzati választásokon ismét megalakultak és azóta is jelen vannak, mint nemzetiségi önkormányzat. A legutóbbi választás alkalmával 44 állandó mogyoródi lakcímmel rendelkező személy regisztráltatta magát, mint roma nemzetiségi lakos. Tevékenységükről beszámolót nem készítettek eddig, de tudomásunk szerint évente egyszer, a szeptemberi iskolakezdekőskor 16 roma család részére 10.000 Ft-os utalványt osztanak szét támogatásként. Az állami támogatás miatti kötelező feladataikat teljesítik, ahogy a román nemzetiségi önkormányzat is, de mivel önkormányzatunk külön pénzbeli juttatásban nem részesíti őket, így egyéb beszámolást a tevékenységükről nem nyújtanak be felénk.

3.9 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása.

A mélyszegénységben élők és a romák helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
Vállalkozásfejlesztési és pályázati központ létrehozása	A mogyoródi vállalkozások, kiváltképp a fiatal vállalkozók támogatása.
Roma lakosság szocializációja, életvezetési problémáinak csökkentése	Felhívni a figyelmet a tanulás fontosságára, jó gyakorlatok, követendő minták bemutatása, háztartásvezetési, családfenntartási előadások, életvezetési tanácsadások
Szociális és egészségügyi szakemberek szorosabb együttműködése a hátrányos helyzet átörökítésének csökkentésére	A generációk során tovább vitt nehéz szociális helyzet felszámolása, az „öröklődő” rossz szokások, életviteli problémák csökkentése, stabilabb megélhetés megteremtése
Kiskorú és hátrányos helyzetű kismamák segítése	Megfelelő körülmények közé szülessen minden csecsemő, a kismamák felkészítése mentálisan, szociálisan, a születendő gyermek fogadására
Új sporttámogatási rendszer létrehozása	Sportegyesületek elkülönített támogatási rendszerének megalkotása

4. A gyermekek helyzete, esélyegyenlősége, gyermekszegénység

4.1 A gyermekek helyzetének általános jellemzői gyermekek száma, aránya, életkori megoszlása, demográfiai trendek

4.1. számú táblázat - Gyermekkorú népesség összetétele nemek és korcsoportok szerint (2.számú táblázatból)					
Korcsoport	Fő			Az állandó népességből a megfelelő korcsoportú nők és férfiak aránya (%)	
	Férfiak	Nők	Összesen (TS 003)	Férfiak (TS 005)	Nők (TS 007)
	Fő	Fő	Fő	%	%

Állandó népesség száma (férfiak TS 004, nők TS 006)	3 525	3 496	7021	50,21%	49,79%
0-2 évesek (összes száma TS 008, aránya TS 009)			195	2,78%	
0-14 éves (férfiak TS 010, aránya TS 011; nők TS 012, aránya TS 013)	610	548	1158	8,69%	7,81%
15-17 éves (férfiak TS 014, aránya TS 015; nők TS 016, aránya TS 017)	111	121	232	1,58%	1,72%

Forrás: TeIR, KSH Tstar

Mogyoródon a legutóbbi adatok szerint a 0-17 év közötti gyermekek száma 1390 fő volt, ebből 669 lány és 721 fiú, a megoszlás a nemek terén majdnem fele-fele. Ez a korosztály a helyi össznépesség 19,8%-át teszi ki.

A népességfejlődés, a korösszetétel és az öregedési index alapján elmondható, hogy településünkre még mindig a fiatalos népegykezerkezet jellemző, hiszen az öregedési index még mindig 100 alatt van, továbbá a 0-14 éves állandó lakosok száma 1158 fő, ami több, mint a 65 év felettieké, mindemellett már Mogyoródon is látható az országra jellemző előregedés.

A település fejlesztési céljait, szociális feladatait meghatározza, hogy a jelenlegi intézményhálózat, a méretét, kapacitását illetően alkalmas lesz-e hosszabb távon is a fiatalokkal kapcsolatos feladatellátásra. Ez azért is fontos, mert bár az ingatlaneladásokból, építkezésekből következő további népességnövekedés hatásai előre nem számíthatók ki ugyan pontosan, de prognosztizálható, hogy folytatódik az eddigi tendencia.

A Gyermekek Jogairól szóló ENSZ Egyezményt a Magyar Országgyűlés az 1991. évi LXIV. törvényében hirdette ki, majd elfogadta a 47/2007. (V.31.) számú határozatával a „Legyen jobb a gyermekeknek” Nemzeti Stratégiai Programját, mely a 2007-2032-es időszakra szól. A dokumentum fő célja volt, hogy csökkentse a gyermekek és családjaik nélkülözését, javítsa a gyermekek fejlődési esélyeit. Ez minden gyermekre kiterjed, de azokra a gyermekekre kell hangsúlyt helyezni, akiknek érdekei a legjobban sérülnek. Másik fontos indoka, a szegénységi ciklus megszakításának szükségessége, az újratermelődő, nemzedékekre átörökített szegénység megszüntetése.

A helyi ellátórendszer különféle támogatásokkal és szolgáltatásokkal segíti a családokat a gyermekek nevelésében, és védelmet is biztosít. A helyi rendszer további jellemzője, hogy a veszélyeztetettség megelőzését szolgálja. A megelőző tevékenység a köznevelési, egészségügyi, szociális, közművelődési és sport intézményhálózaton keresztül (esetenként civil szervezetek bekapcsolódásával) valósul meg, és az egyes ágazatok együttműködésén alapul. Mogyoródon a gyermekvédelmi alapellátások kiépültek, a preventív gyermekvédelem minden gyermekekkel foglalkozó intézményben, szakmai programban jelen van. Ezt a több szakmaközi konferencia, jelzőrendszeri hálózat egyre szorosabb együttműködése, a kommunikáció hatékonyabb működésére tett erőfeszítéseknek köszönhető. A Család és Gyermekegészségi Szolgálatunk maximálisan megtesz mindent a folyamatos tájékoztatás terén, mind az önkormányzat, mind az intézmények felé. Másik egyre dominánsabb probléma a gyermekszegénység csökkentése, ami átfogó, minden ágazatra kiterjedő intézkedéseket igényel. Az egyes részterületeken a foglalkoztatás, az oktatás, a lakásügy, az egészségügy, a szociális és gyermekegészségi, gyermekvédelmi szolgáltatások egymással összhangban álló és egymásra épülő intézkedéseit kell meghozni, amelyek a gyermek megszületésének pillanatától segítenek az esélyek javításában.

- a) veszélyeztetett és védelembe vett, hátrányos helyzetű, illetve halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek, valamint fogyatékkal élő gyermekek jellemzői, egészségügyi, szociális, lakhatási helyzete;

4.1.1. számú táblázat - Védelembe vett és veszélyeztetett kiskorú gyermekek

Év	Védelembe vett kiskorú gyermek száma (TS 116)	Veszélyeztetett kiskorú gyermek száma (TS 115)
	Fő	Fő
2015	3	42
2016	4	85
2017	11	31
2018	18	34
2019	10	40
2020	21	25

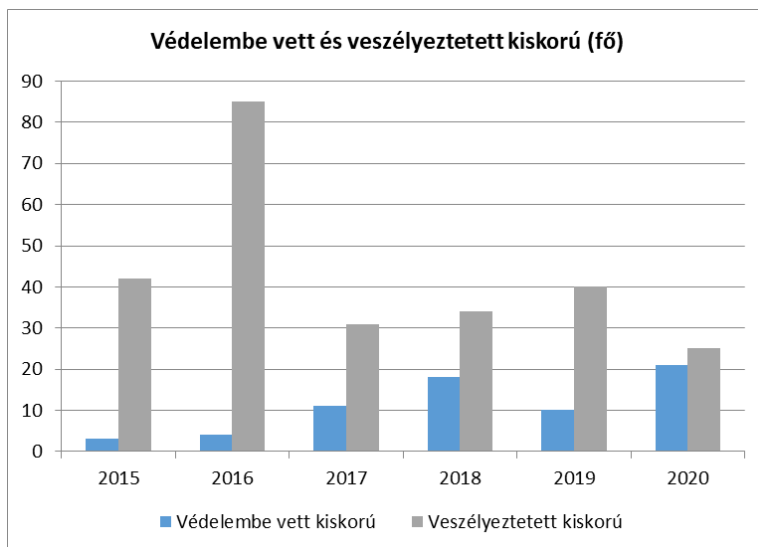
Forrás: TeIR, KSH Tstar

Az elmúlt években a veszélyeztetett gyermekek száma szerencsére csökkent, ez a jelzőrendszer hatékonyságának köszönhető valószínűleg, hiszen visszatartó erő a szülők bántalmazó magatartása szempontjából az, hogy hamarabb kiderül a külvilág számára a bántalmazás, elhanyagolás. A védelembe vételére viszont magasabb lett, ami szintén jelzi a hatékonyabb együttműködést és a jelzések áramlását az intézmények, védőnők, Szolgálat közt.

Nagy arányú változás vélhetően a gyermekvédelmi törvény 2016-os változásának tudható be, amely a hatóság közeli gyermekvédelmi intézkedéseket a gyermekjóléti központok feladatkörébe utalta, így a védelembe vételi eljárások lefolytatását is. A központ így gyakrabban él a védelembe vétel lehetőségével, ezen belül a kontrollálás szerepével, ami nem feltétlenül jelenti a súlyosabb esetek számának a növekedését. A Szolgálatnál előforduló problémák sem változtak jelentősen az elmúlt években. Továbbra is vezető helyen állnak a szülők vagy család életviteléből adódó probléma típusok, család -és kapcsolati konfliktus, magatartászavarok, gyermeknevelési problémák. Összességében sajnos nőtt a családon belüli konfliktusok száma, több esetben volt szükség családon belüli bántalmazás miatt a szociális segítő munkára, megjelent az elhanyagolás is, mint elsődleges probléma, nagy számban tapasztaltunk a családokban gyermeknevelési problémát, illetve a gyermekeknél, mint a családi működési zavarok tünezhordozóiként, magatartás és teljesítményzavart.

Ezzel párhuzamosan a gyermekvédelemben is gyökeres változást zajlott le. Kiskorú veszélyeztetettsége estén különvált a hatósági és az alapellátásban történő munka. A hatóságközeli intézkedések megtételét a járási szinten létrehozott család- és gyermekjóléti központok hatáskörébe utalták. Ezen feladatok ellátására protokollokat hoztak létre, amelyek még szigorúbban szabályozzák és írják elő a szolgálatok és központok együttműködésének kereteit. Ez meghatározó a közös munka során és az együttműködés érdekében egyre több esetkonzultációval és esetkonferenciával valósítható meg. Ugyanakkor nehézséget jelent, hogy az egyre több szakember bevonása egy-egy család életébe, a leszervezendő esetkonferenciák megvalósítása egyre több időt vesz igénybe, és sokszor nem a probléma kritikus szakaszában valósul meg, hanem jóval később annál. 2020. június 30-án megszűnt a Mogyoród Nagyközség Önkormányzat és a Magyar Protestáns Segélyszervezet közötti ellátási szerződés a település szociális szolgáltatásainak ellátására. A Képviselő Testület döntése értelmében Mogyoród Nagyközség önálló saját intézményt alapított a kötelező feladat ellátására, a Mogyoródi Család -és Gyermekjóléti Szolgálatot. Az intézmény indulását nehezítette a járványhelyzet, de a nehézségek ellenére az Önkormányzat segítségével biztosítható volt a folyamatos ellátás, és szolgáltatás. 2020-ban összesen 136 fő fordult meg a Szolgálatnál. Együttműködési megállapodás alapján: 61 fő, ebből 31 kiskorú; tanácsadottként: 48 fő, ebből 4 kiskorú. A szolgáltatást igénybe vevők legnagyobb arányban a

gyermek, illetve a 25-49 év közötti nők. Ez a gyakorlatban azt jelenti, hogy ügyfeleink leginkább azok a gyermekes családok, ahol a szülők alacsony iskolai végzettségűek, de ennek ellenére foglalkoztatottak, vagy az anyák gyeseen vannak.



b) rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülők

4.1.2. számú táblázat - Rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesítettek	
Év	Rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesítettek évi átlagos száma (TS 111)
	Fő
2015	123
2016	112
2017	89
2018	90
2019	88
2020	77

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati adatok

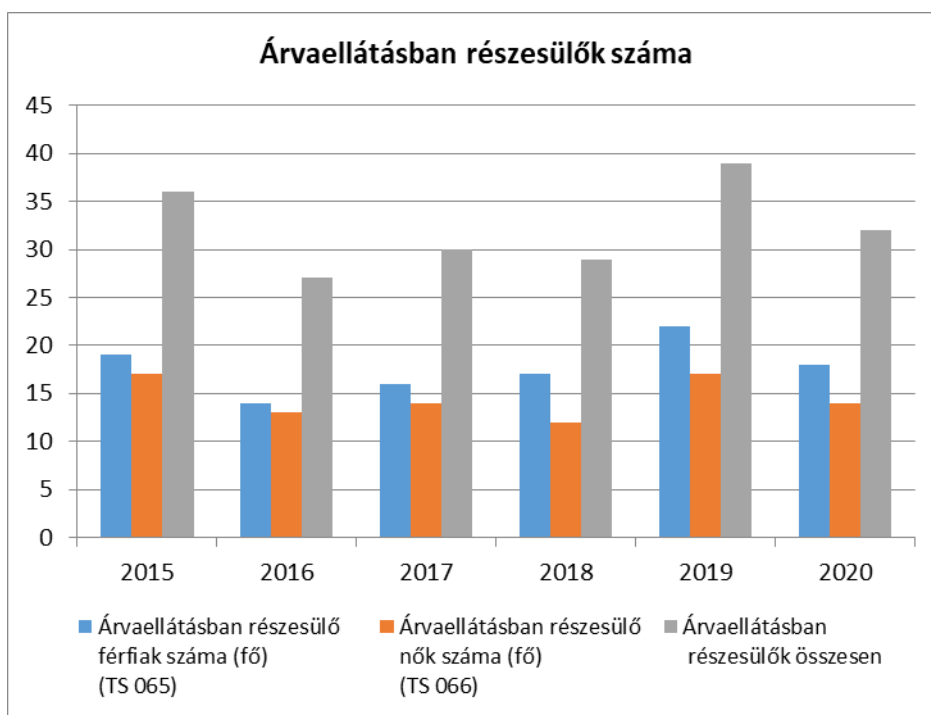
A gyermekek és fiatalok arányának növekedése várhatóan a jövőben is fennáll, már a migráció és a háború miatt is, viszont ezzel nem egyenes arányos pl. a rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény iránti kérelmek mennyisége. Ennek egyik oka, hogy a minimálbérek emelkedésével sok család kiesik már a jövedelemhatár átlépés miatt a jogosultságból, bár tudjuk, hogy az a jövedelem, amiből élnek, még mindig nagyon kevés, abból megélni nagyon nehéz. Így van ez annak ellenére is, hogy az idei évben a veszélyhelyzet kihirdetése miatti intézkedések közt találjuk a gyermekvédelmi kedvezmény esetében az egy főre jutó nettó jövedelemhatár megemelését.

c) a gyermek jogán járó helyi juttatásokban részesülők helyzete;

4.1.3. számú táblázat - Árvaellátás			
Év	Árvaellátásban részesülő férfiak száma (fő) (TS 065)	Árvaellátásban részesülő nők száma (fő) (TS 066)	Árvaellátásban részesülők összesen
	Fő	Fő	Fő
2015	19	17	36
2016	14	13	27
2017	16	14	30
2018	17	12	29
2019	22	17	39
2020	18	14	32

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati adatok

Az árvaellátásban részesülők adatait tekintve látszik, 2019-ben ugrás következett be a számokban. Ez sajnos a pandémia időszaka, amikor a rengeteg megbetegedés mellett sok halálos áldozatot is követelt a Covid19 járvány. A helybeli gyermekek közül tudomásunk szerint 3 családnál voltak, akik félárván maradtak.

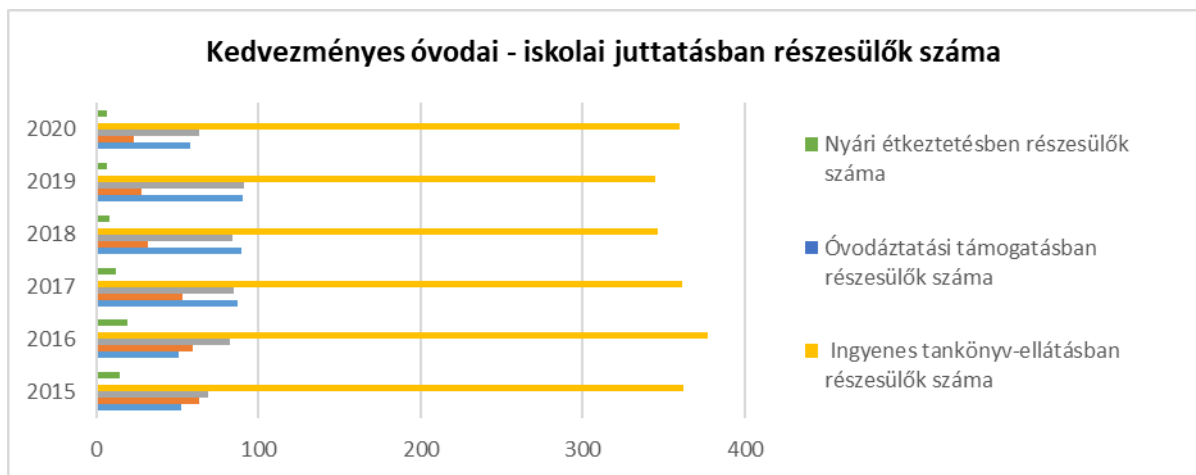


d) ingyenes vagy kedvezményes iskolai étkeztetésben részesülők jellemzői

4.1.4. számú táblázat – Kedvezményes óvodai - iskolai juttatásokban részesülők száma (A táblázat kitöltése és elemzése opcionális.)

Év	Ingyenes étkezésben résztvevők száma óvoda	Ingyenes étkezésben résztvevők száma iskola 1-8. évfolyam	50 százalékos mértékű kedvezményes étkezésre jogosultak száma 1-13. évfolyam	Ingyenes tankönyv-ellátásban részesülők száma	Óvodáztatási támogatásban részesülők száma	Nyári étkeztetésben részesülők száma
	Fő	Fő	Fő	Fő	Fő	Fő
2015	52	63	69	362	0	14
2016	51	59	82	377	0	19
2017	87	53	85	361	0	12
2018	89	32	84	346	0	8
2019	90	28	91	345	0	6
2020	58	23	63	360	0	6

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati adatok



A gyermekek egészséges fejlődésének alapfeltétele az egészséges étkezés. A mélyszegénységben élő gyermekek közül otthon sokan nem jutnak megfelelő mennyiségű egészséges táplálékhoz. Ezért nagy jelentőségű az önkormányzat által szervezett intézményekben történő közétkeztetés. A rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő bölcsődés, óvodás és általános iskolás gyermekek az intézményekben térítésmentesen étkeznek, a rászoruló középiskolások 50%-os támogatást kapnak. Ehhez csatlakozik önkormányzatunk települési támogatása, étkeztetési díj formájában, mely a rászoruló középiskolások gyermekek számára biztosítja a további 50 %-os kedvezményt.

Az óvodáinkban, és az iskolában havonta átlagosan 446 gyermek étkezik, ebből 312 az iskolában és 134 az óvodában az étkező gyermekek közül jelenleg 4 fő veszi igénybe a diétás étkeztetést, 0 fő gluténmentes, 3 fő laktózmentes és 1 fő laktóz és tojásmentes diéta szerint étkezik. A diétás étkezők létszáma előzetes igényfelmérés és nyilatkozat alapján alakult ki. A diétás étkeztetést az Önkormányzat nem saját maga állítja elő, hanem vásárolt szolgáltatásként biztosítja, mert az összes étkezői létszámhoz viszonyítva minimális az igény rá, így nem rentábilis emiatt dietetikus foglalkoztatása, illetve egy elkülönített főzőkonyha üzemeltetése. Normatív étkezési kedvezményben az étkező gyerekek 39%-a részesül. Valamennyi szociálisan rászoruló és normatív támogatásra jogosult gyermekétkezési lehetősége biztosított.

2016. évben a gyermekvédelem területén új támogatási formaként jelent meg a szünidei gyermekétkeztetés. A mogyoródi Önkormányzat a hátrányos, és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek számára biztosít a szünidőben napi egyszeri meleg ételt a rászoruló gyermekeknek.

A gyermekek védelmét szolgálják a pénzügyi és természetbeni ellátások, a gyermekjóléti alapellátások, gyermekvédelmi szakellátások és hatósági intézkedések. Az adatokat vizsgálva látszik, hogy az iskolás korú gyerekek nagy része részesül kedvezményben, támogatásban az iskoláztatás terén. Az óvodások pedig ingyenes étkezésben.

A gyermekek napközbeni ellátása ingyenes, erre egy önkormányzati és egy egyházi óvoda, egy általános iskola, valamint az idei évtől egy bölcsőde áll rendelkezésre. Az önkormányzat ezen a területen minden igényt kielégített, várakozó, helyhiány miatt elutasított gyerek nem volt. Az iskolaotthonos képzéssel együtt a napközit, tanulószobai foglalkozásokat is igénybe veszik a gyerekek. A védőnőkhöz családlátogatásaik során a várandós kismamák, gyermekes anyukák fordulnak a problémáikkal. Nagyon sokszor elég egy megerősítő beszélgetés a gondok kezeléséhez, megoldásához. A védőnők az iskoláskorúaknál érzékszervi méréseket és egészségügyi ismeretterjesztést végeznek. Krízishelyzet esetén a családokat elsősorban a Család- és Gyermekjóléti Szolgálat látja el, együttműködésben a védőnőkkel, gyermekorvossal, oktatási, nevelési intézményekkel és nem utolsósorban az önkormányzattal. Szociális alapszolgáltatások felajánlásával, étkeztetés, házi segítségnyújtás biztosításával segítik a rászorulókat.

Külön meg kell említeni a településünk szempontjából speciális és hatékony segítséget jelentő Don Bosco Oratórium és Ifjúsági Központot, ami 1992 óta működik Mogyoród Nagyközségben. Az itt letelepedett Segítő Szűz Mária Leányai Don Bosco Nővérek (szalézi nővérek) munkájában közvetlenül részt vesznek a Római Katolikus Egyházközség és tagjai, az Ifjúsági Központ civil munkatársai, (szalézi munkatársak, animátorok, kisanimátorok, önkéntesek), a református, evangélikus egyház, és a 2020-ban megalakított Mogyoródi Ifjúsági Testület. A Testületet azzal a szándékkal hozta létre az önkormányzat, hogy minél több programot szervezzenek a helyi korosztálynak, bevonva őket a közösségi életbe, és remélhetőleg kinevelődjön belőlük a képviselők jövőbeni nemzedéke.

e) magyar állampolgársággal nem rendelkező gyermekek helyzete;

f) állampolgársággal rendelkező, illetve magyar állampolgársággal nem rendelkező külföldről visszatért, hátrányos helyzetű családban élő gyerekek jellemzői.

A nem magyar állampolgársággal rendelkező gyermekek száma településünkön 2015-2020-ig 6-8 fő volt, így intézkedés velük kapcsolatban nem volt szükséges. Az ukrán-országi háború kirobbanása óta viszont egyre több magyar, valamint ukrán származású, magyar nyelvet nem beszélő gyerek, illetve család is megjelent a településen. Pontos számukat nem tudni, mert igen nagy a mobilitás a körökben, de akik helyben maradtak az 9 család 19 gyerekekkel. Rajtuk kívül van még egy népesebb csoport, akik ukránok és nem akartak segítséget. Ez 5 család volt, legalább 10 gyerekekkel. Attól függetlenül, hogy visszautasították a segítséget, a Szolgálat igyekszik figyelemmel tartani őket. Ezen menedékes gyermekek ellátása, iskolába, óvodába elhelyezése, magyar nyelvre tanítása nem kis feladatot ró az önkormányzatokra, oktatási intézményekre. Önkormányzatunk főleg természetbeni segítséggel, valamint tájékoztatással, ügyintézésben való eligazítással igyekszik támogatni az itt lévő menedékes családokat.

4.2 Szegregált, telepszerű lakókörnyezetben élő gyermekek helyzete, esélyegyenlősége

Szegregált, telepszerű lakókörnyezetben élő gyerekek léte a településünkön még nem jellemző, így vizsgálatuk nem releváns, bár vannak utcák és egyes külterületi részek, ahol jobban tömörülnek a nehéz helyzetű, szociálisan rászorult, szegény családok (pl. Kukukkhegy, Berektető, Tölgyes) Ezeket a településrészeket minél jobban be kell vonni majd a falu vérkeringésébe és odafigyelést igényelnek.

A helyi gyermekvédelemben dolgozó szakemberek tapasztalata szerint különös tekintettel kell foglalkozni a rossz szociális és lakhatási körülmények közt, széthulló családokban élő, a család életmódja miatt veszélyeztetett, bántalmazott, törődés és szeretethiányban felnövő, a családban

súlyos beteget ápoló, mentálisan és személyiségükben sérült, valamint a HH/HHH és SNI gyermekekkel.

A halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek, tanulók nyilvántartása a szülő által önkéntesen benyújtott nyilatkozat alapján történik. A sajátos nevelési igényű (SNI) tanulókat integráltan oktatják az iskolában, fejlesztésükben segítenek a veresegyházi EGYMI utazó gyógypedagógusai. Az autisták és a fogyatékos tanulók oktatását a helyben működő általános iskola nem tudja felvállalni, ezért ezek a gyerekek többségében Veresegyházra járnak.

4.3 A hátrányos, illetve halmozottan hátrányos helyzetű, valamint fogyatékossgal élő gyermekek szolgáltatásokhoz való hozzáférése

A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény 67/A.§-a értelmében:

„(1) Hátrányos helyzetű az a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult gyermek és nagykorúvá vált gyermek, aki esetében az alábbi körülmények közül egy fennáll:

a) a szülő vagy a családbafogadó gyám alacsony iskolai végzettsége, ha a gyermeket együtt nevelő mindkét szülőről, a gyermeket egyedül nevelő szülőről vagy a családbafogadó gyámról - önkéntes nyilatkozata alapján - megállapítható, hogy a rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény igénylésekor legfeljebb alapfokú iskolai végzettséggel rendelkezik,

b) a szülő vagy a családbafogadó gyám alacsony foglalkoztatottsága, ha a gyermeket nevelő szülők bármelyikéről vagy a családbafogadó gyámról megállapítható, hogy a rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény igénylésekor az [Szt. 33. §-a](#) szerinti aktív korúak ellátására jogosult vagy a rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény igénylésének időpontját megelőző 16 hónapon belül legalább 12 hónapig álláskeresőként nyilvántartott személy,

c) a gyermek elégtelen lakókörnyezete, illetve lakáskörülményei, ha megállapítható, hogy a gyermek a településre vonatkozó integrált településfejlesztési stratégiában szegregátumnak nyilvánított lakókörnyezetben vagy félkomfortos, komfort nélküli vagy szükségglakásban, illetve olyan lakáskörülmények között él, ahol korlátozottan biztosítottak az egészséges fejlődéséhez szükséges feltételek.

(2) Halmozottan hátrányos helyzetű

a) az a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult gyermek és nagykorúvá vált gyermek, aki esetében az (1) bekezdés a)-c) pontjaiban meghatározott körülmények közül legalább kettő fennáll,

b) a nevelésbe vett gyermek,

c) az utógondozói ellátásban részesülő és tanulói vagy hallgatói jogviszonyban álló fiatal felnőtt.”
A szegénységben vagy szegénység kockázatával élő gyermekek közt is sajátos csoportot alkotnak a fogyatékos gyermekek, őket külön figyelemmel kell kísérni minden szempontból.

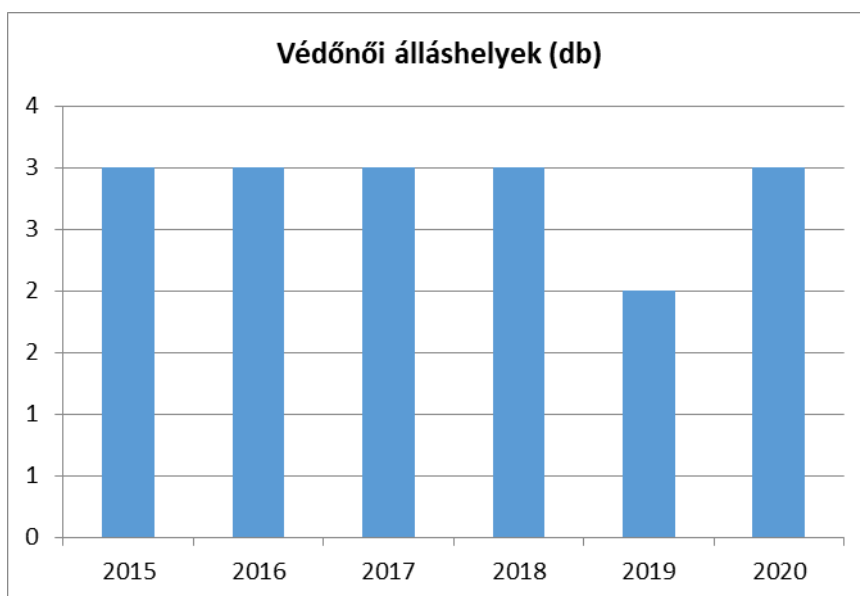
Az éves gyermekvédelmi rendszer működéséről szóló beszámoló adatait és tapasztalatait értékelve meghatározhatjuk a veszélyeztetettségi okokat, figyelve arra, hogy egy-egy gyermek, fiatal több szempontból is érintett lehet, a veszélyeztetettségi tényezők halmozottan jelentkezhetnek.

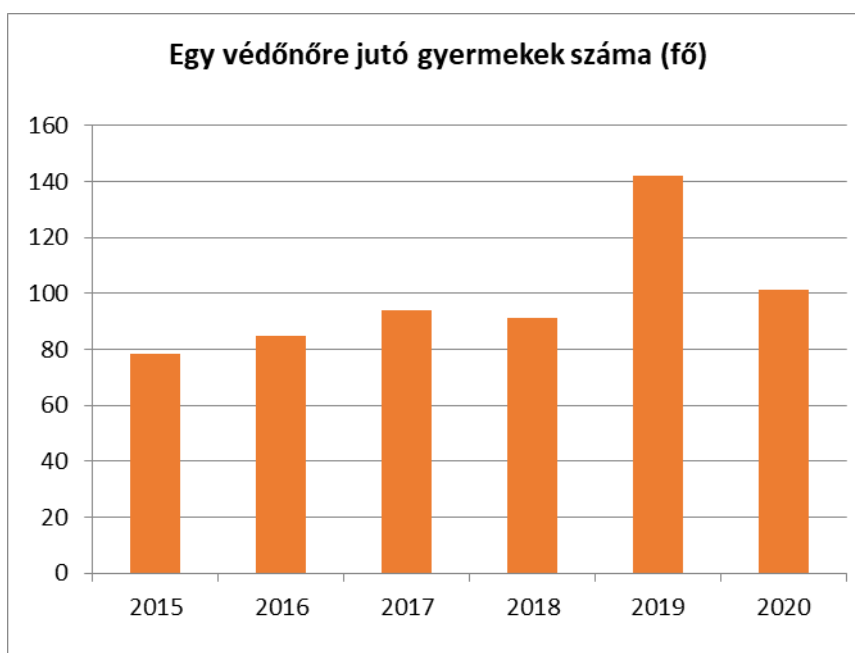
A Szolgálat gondozási tevékenysége lényegében magába foglalja a településen élő összes 18 év alatti gyermeket és azok családját, mivel feladata a veszélyeztetettség megelőzése érdekében végzett munka, a prevenció is, amelynek minden gyermekre ki kell terjednie. Ez jelentheti a széleskörű tájékoztatást, de olyan programot is, ami a lehető legtöbb gyermek számára elérhető. 2018. szeptember 1-től a gyermekvédelmi törvény módosításának köszönhetően minden településen a család- és gyermekjóléti központok iskolai-óvodai szociális munkát biztosítanak a helyi köznevelési intézményekben. Mogyoródon a Gödöllői Forrás Szociális Segítő és Gyermekjóléti Központ fog iskolai/ óvodai szociális munkát biztosítani a Szent László Általános Iskolában, az önkormányzati óvodában és a katolikus óvodában. Ennek keretében szorosan együttműködnek a pedagógusokkal, szülőkkel, gyermekekkel, prevenciók tevékenységekben vesznek részt, gyermekek veszélyeztetettsége esetén jelzéssel élnek a Család- és Gyermekjóléti Szolgálat, valamint központ felé.

a) védőnői ellátás jellemzői (pl. a védőnő által ellátott települések száma, egy védőnőre jutott ellátott, betöltetlen státuszok)

4.3.1. számú táblázat – Védőnői álláshelyek száma			
Év	Betöltött védőnői álláshelyek száma (TS 109)	0-3 év közötti gyermekek száma	Átlagos gyermekszám védőnőnként
	db	Fő	Fő
2015	3	235	78
2016	3	254	85
2017	3	282	94
2018	3	273	91
2019	2	284	142,00
2020	3	304	101,33

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati adatok





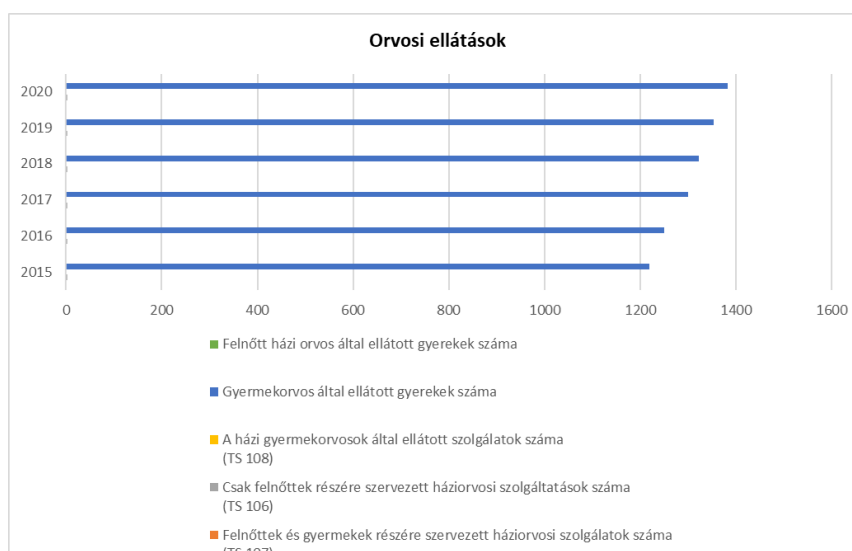
A fenti adatok a finanszírozott körzeten belüli egy védőnőre jutó 0-6 éves korú gyermekek átlag számát mutatják, az iskolában ellátottak nélkül. Mogyoródon három védőnői körzet van, de így is, ha összességében nézzük, jóval 100 fő fölött van az ellátandó gyermek száma. Az egyik védőnő ellátja az óvodai és iskolai szűréseket is, sőt két védőnő Csömörön még helyettesítést is végez.

b) gyermekorvosi ellátás jellemzői (pl. házi gyermekorvoshoz, gyermek szakorvosi ellátáshoz való hozzáférés, betöltetlen házi gyermekorvosi praxisok száma)

4.3.2. számú táblázat – Gyermekorvosi ellátás

Év	Felnőttek és gyermekek részére szervezett háziorvosi szolgáltatások száma (TS 107)	Csak felnőttek részére szervezett háziorvosi szolgáltatások száma (TS 106)	A házi gyermekorvosok által ellátott szolgáltatások száma (TS 108)	Gyermekorvos által ellátott gyerekek száma	Felnőtt házi orvos által ellátott gyerekek száma
	db	db	db	Fő	Fő
2015	0	2	1	1 220	0
2016	0	2	1	1 250	0
2017	0	2	1	1 300	0
2018	0	2	1	1 322	0
2019	0	2	1	1 353	0
2020	0	2	1	1 382	0

Forrás: TelR, KSH Tstar, Önkormányzati adatok



- c) 0–7 éves korúak speciális (egészségügyi-szociális-oktatási) ellátási igényeire (pl. korai fejlesztésre, rehabilitációra) vonatkozó adatok
- d) gyermekjóléti alapellátások, Biztos Kezdet Gyerekház, Tanoda, gyermekszegénységet csökkentő speciális szolgáltatások;
- e) gyermekek napközbeni ellátásai, bölcsődei ellátás;

4.3.3. a.) számú táblázat - Bölcsődék és bölcsődébe beíratott gyermekek száma

Év	Működő, önkormányzati bölcsődei férőhelyek száma	Önkormányzati bölcsődébe beírt gyerekek száma
	db	Fő
2015	0	0
2016	0	0
2017	0	0
2018	0	0
2019	0	0
2020	0	0

Forrás: Önkormányzati és intézményi adatgyűjtés

4.3.3. b.) számú táblázat - Bölcsődék és bölcsődébe beíratott gyermekek száma

Év	Működő munkahelyi bölcsődei férőhelyek száma (TS 126)	Munkahelyi bölcsődébe beírt gyerekek száma (TS 122)	Működő családi bölcsődei férőhelyek száma (TS 125)	Családi bölcsődébe beírt gyerekek száma (TS 121)	Működő mini bölcsődei férőhelyek száma (TS 127)	Mini bölcsődébe beírt gyerekek száma (TS 123)	Működő (összes) bölcsődei férőhelyek száma (TS 124)	Bölcsődébe (összes) beírt gyermekek száma (TS 120)
	db	Fő	db	Fő	db	Fő	db	Fő
2015	0	0	0	0	0	0	0	0
2016	0	0	0	0	0	0	0	0
2017	0	0	0	0	0	0	0	0
2018	0	0	0	0	0	0	0	0
2019	0	0	0	0	0	0	0	0
2020	0	0	0	0	0	0	0	0

Forrás: TeIR, KSH Tstar

- f) gyermekvédelem;
- g) krízishelyzetben igénybe vehető szolgáltatások;
- h) egészségfejlesztési, sport-, szabadidős és szünidős programokhoz való hozzáférés;
- i) gyermekékeztetés (intézményi, hétvégi, szünidei);
- j) eltérő kultúrájú, vagy a hátrányos és nem hátrányos helyzetű gyermekcsoportok közötti programok;
- k) hátrányos megkülönböztetés, az egyenlő bánásmód követelményének megsértése a szolgáltatások nyújtásakor;
- l) előnyben részesítés, hátránykompenzáló juttatások, szolgáltatások az ellátórendszerek keretein belül.

Községünkben két felnőtt házi orvos és egy gyermek házi orvos látja el az orvosi teendőket. Betöltetlen felnőtt házi orvosi praxisok nincsenek és felnőtt házi orvos által ellátott gyermekek sem. A táblázatban az adatok a házi orvosi és házi gyermekorvosi ellátásban megjelentek és meglátogatottak számát mutatják. Magas betegellátási számról beszélhetünk.

0–7 éves korúak speciális egészségügyi-szociális-oktatási ellátási igényeire tekintettel az integrált oktatást, különleges gondozást a gyermek életkorától és állapotától függően – a fogyatékoságot megállapító szakértői bizottság szakvéleményében foglaltak szerint – a korai fejlesztés és gondozás, a fejlesztő felkészítés, az óvodai nevelés, az iskolai nevelés és oktatás keretében szervezzük meg.

Az óvodapedagógusaink és tanáraink felkészültek, folyamatosan képzéseken vesznek részt. Az óvoda infrastruktúrája magas szintű ellátást biztosít, és ennek előnyeit a HH/HHH gyermekek is élvezik. Logopédiai foglalkoztató és tornaterem van az óvodában és dolgozik fejlesztő pedagógus is igény szerint az intézményekben. Az iskolában dolgozó pedagógusok képzettsége, és innovációs készsége kiemelkedő, a kompetenciafejlesztés, egyéni differenciálás terén. Iskolapszichológus munkájára a gyermekekkel való egyéni beszélgetés mellett a pedagógusoknak is nagy igényük van a gyermek személyiségfejlesztése során. A Szolgálatnál ez év szeptemberétől az önkormányzat pszichológust tudott felvenni főállásban, aki az óvodánál, iskolánál is be tud segíteni. Az iskolai pszichológiai megsegítést a helyben működő Pedagógiai Szakszolgálat munkatársai is segítik. A Gödöllői Rendőrkapitányság ifjúságvédelmi szakemberei tartottak előadásokat, prezentációkat az iskolában a dogprevenció és az internetes zaklatás témakörében. Ehhez a szalézi nővérek csatlakoztak a 2020-ban a nyári oratórium foglalkozásaiban.

A gyermekek egészségügyi szűrése biztosított, részben a védőnői hálózaton keresztül, részben intézményhálózaton keresztül. Az óvodában, általános iskolában zajló szűrőprogramok rendszeresek, amelyeket korrekt tanácsadás egészít ki. A közoktatási intézményben a tanórán kívüli tevékenységek jelentős része az egészség megőrzését, a betegségek megelőzését célozta. 2013-tól minden iskolában, így a helyi Szent László Általános Iskolában is bevezetésre került a mindennapos testnevelés. A helyi adottságot erre jó lehetőséget nyújtanak (tornaterem, tornacsarnok, sportudvar). Ezen kívül még jó néhány sportolási lehetőség van az iskolában (kick bokszt, zumba, birkózás, foci, kézilabda stb.)

4.4 A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek/tanulók, valamint fogyatékosággal élő gyerekek közoktatási lehetőségei és esélyegyenlősége

- a) a hátrányos, illetve halmozottan hátrányos helyzetű, valamint sajátos nevelési igényű és beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermekek/tanulók óvodai, iskolai ellátása, a köznevelési intézménybe és más településen található fejlesztő programokra való eljutás módja, lehetőségei;

4.4. a) 1.számú táblázat - Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű óvodás gyermekek			
Év	Óvodába beírt gyermekek száma (gyógypedagógiai neveléssel együtt) (TS 087)	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű óvodás gyermekek száma (gyógypedagógiai neveléssel együtt) (TS 092)	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű óvodás gyermekek aránya az óvodás gyermekekben belül (TS 093)
	Fő	Fő	%
2015	232	8	-
2016	225	10	-
2017	233	7	-
2018	222	7	-
2019	243	7	-
2020	257	1	-

Forrás: TeIR, KSH Tstar

4.4.1. számú táblázat - Óvodai nevelés adatai (A táblázat kitöltése és elemzése opcionális.)		
ÓVODAI ELLÁTOTTSÁG (Laura Vicuna Rk. Óvoda)		
Az óvoda telephelyeinek száma (db)	1	
Hány településről járnak be a gyermekek	3	
Óvodai férőhelyek száma (fő)	84	
Óvodai gyermekcsoportok száma (gyógypedagógiai neveléssel együtt)	3	
Az óvoda nyitvatartási ideje (...h-tól ...h-ig):	7	18
A nyári óvoda-bezárás időtartama (nap)	28	
Személyi feltételek	Fő	Hiányzó létszám
Óvodapedagógusok száma	4	2
Ebből diplomás óvodapedagógusok száma	4	2
Gyógypedagógusok létszáma	1	0
Dajka/gondozónő	3	0
Kisegítő személyzet	2	0

Forrás: Önkormányzati, intézményi adatgyűjtés

4.4.1. számú táblázat - Óvodai nevelés adatai (A táblázat kitöltése és elemzése opcionális.)		
ÓVODAI ELLÁTOTTSÁG (Önkormányzati óvoda)		
Az óvoda telephelyeinek száma (db)	2	
Hány településről járnak be a gyermekek	2	
Óvodai férőhelyek száma (fő)	270	
Óvodai gyermekcsoportok száma (gyógypedagógiai neveléssel együtt)	9	
Az óvoda nyitvatartási ideje (...h-tól ...h-ig):	6	1
A nyári óvoda-bezárás időtartama (nap)	10	
Személyi feltételek	Fő	Hiányzó létszám
Óvodapedagógusok száma	13	5
Ebből diplomás óvodapedagógusok száma	13	5

Gyógypedagógusok létszáma	2	4
Dajka/gondozónő	9	0
Kisegítő személyzet	17	0

Forrás: Önkormányzati, intézményi adatgyűjtés

Az önkormányzati óvodában 270 férőhely van: 9 csoport és 30 fő mindenhol engedélyezett, jelenleg egyébként 198 gyerek jár az óvodába. A gyógypedagógusok a Pest megyei Pedagógiai Szakszolgálat Gödöllői Tagintézménye mogyoródi telephelyének az alkalmazottai, de óvodánként 1 logopédus és 1 fejlesztő pedagógus segíti a felzárkóztatásban a gyerekeket.

Megbízási szerződést a 6 fő SNI gyerekekre még kötni fog az óvoda valószínű 4 kollégával, 3 logopédussal és 1 gyógypedagógussal. A kisegítő személyzet összetétele: 3 törvényileg járó pedagógiai asszisztens, 6 fő pedagógiai asszisztens képviselő testületi döntés alapján a hiányzó óvodapedagógusok helyett, illetve az SNI gyerekek segítése miatt, 5 fő konyhás (4 a székhelyen, 1 a tagóvodában), 1 fő óvodatitkár, 1 fő ételmezési ügyintéző 6 órában megbízással, 1 fő ételmezési vezető 4 órában megbízással.



4.4. a) 2. számú táblázat - Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű általános iskolai tanulók			
Év	Általános iskolai tanulók száma a nappali oktatásban	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű általános iskolai tanulók száma (gyógypedagógiai oktatással együtt) (TS 094)	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű tanulók aránya az általános iskolai tanulókon belül (TS 095)
	Fő	Fő	%
2015	393	21	-
2016	377	32	-
2017	351	19	-
2018	346	23	-
2019	344	10	-
2020	360	29	-

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati és intézményi adatgyűjtés

4.4. a) 3. számú táblázat - Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzet a középszintű oktatásban						
Év	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gimnáziumi tanulók száma (TS 096)	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű tanulók aránya a gimnáziumi tanulókon belül (TS 097)	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű szakközépiskolai tanulók és hátrányos helyzetű szakiskolai és készségfejlesztő iskolai tanulók száma a nappali oktatásban (TS 098)	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű szakközépiskolai tanulók és hátrányos helyzetű szakiskolai és készségfejlesztő iskolai tanulók aránya a tanulók számához viszonyítva (TS 099)	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű szakgimnáziumi tanulók száma (TS 100)	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű tanulók aránya a szakgimnáziumi tanulókon belül (TS 101)
	Fő	%	Fő	%	Fő	%
2015	18	-	n.a.	-	n.a.	-
2016	4	-	n.a.	-	n.a.	-
2017	4	-	n.a.	-	n.a.	-
2018	2	-	n.a.	-	n.a.	-
2019	5	-	n.a.	-	n.a.	-
2020	3	-	n.a.	-	n.a.	-

Forrás: TeIR, KSH

4.4. a) 4. számú táblázat - Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzet		
Év	Megállapított hátrányos helyzetű gyermekek és nagykorúvá vált gyermekek száma (TS 114)	Megállapított halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek és nagykorúvá vált gyermekek száma (TS 113)
	fő	fő
2015	34	25
2016	30	21
2017	33	16
2018	37	14
2019	42	9
2020	56	5

Forrás: TeIR, KSH Tstar



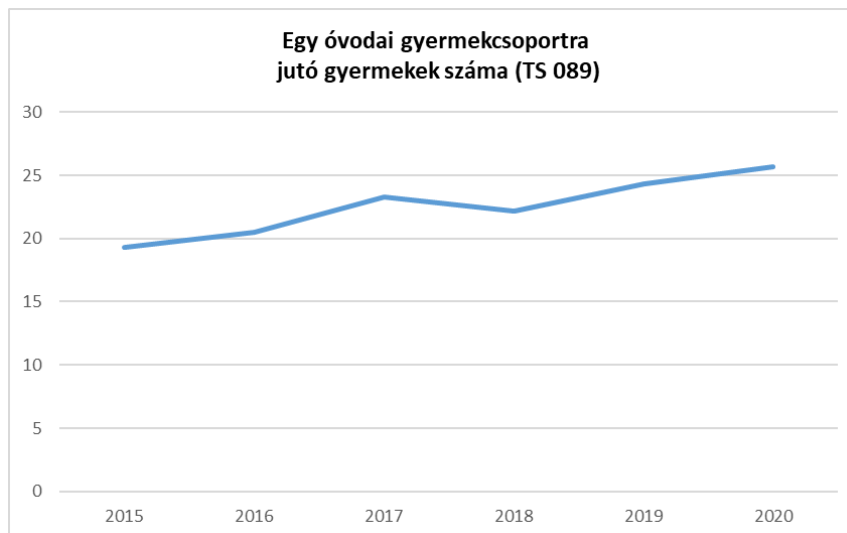
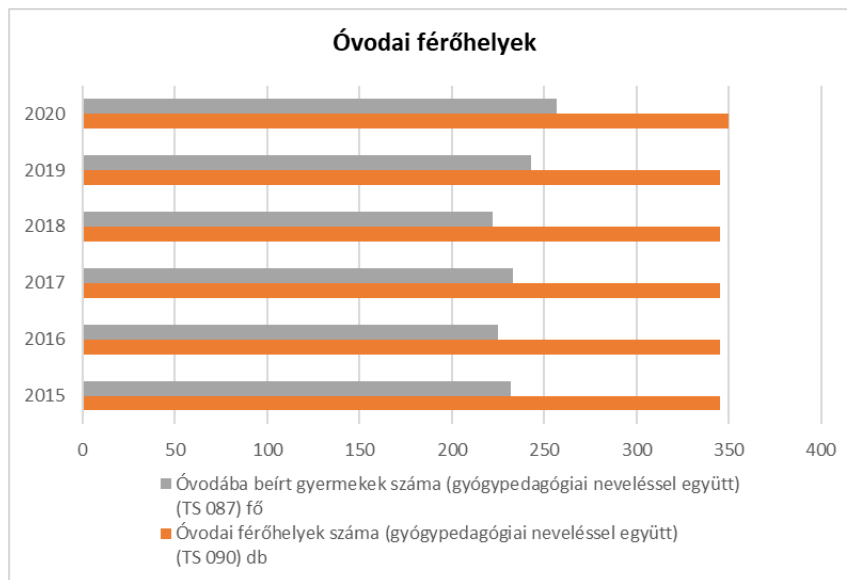
A településen a 2020. évi adatok alapján 56 hátrányos helyzetű (HH) és 5 halmozottan hátrányos helyzetű (HHH) gyermek, illetve fiatal volt nyilvántartva. A hátrányos helyzet oka legtöbb esetben az alacsony iskolázottság, majd a foglalkoztatottság és a rossz lakhatási körülmények.

A fogyatékos gyermeket nevelő családok helyzete az átlagosnál sokkal nehezebb, különösen a halmozottan fogyatékos gyermeket nevelő családok esetében figyelhető ez meg. Sajnos a számuk még mindig feltérképezetlen, nincs kellő információ róluk, mivel a népszámlálási adatgyűjtésben is csak önkéntes jelleggel nyilatkoznak az állampolgárok ezekről az adatokról. Még mindig van egy általános sajnálkozás és tartózkodás a köztudatban, a fogyatékossgal élő gyermeket, felnőttet gondozó családok vonatkozásában. Sok esetben az ilyen családok is rosszul élik meg az információadást a helyzetükről. Ezért nagyon fontos a társadalom, a helyi közösség érzékenyítése a másság elfogadása iránt. Ennek érdekében mind az óvodában, mind az iskolában érzékenyítő programokat szerveznek. A bölcsőde, óvodák és az iskola alsó tagozata részére az önkormányzat érzékenyítő mesekönyv vásárlásával igyekezett a gyerekekhez közelebb hozni fogyatékos társaikat. A mesekönyvet egy helybeli édesanya írta egy család életéről, akiknek több gyermeke közt fogyatékos gyermek is van. Az iskolában kerekesszékes fiatalok tartottak előadást mindennapjaikról. Az óvodában van mozgássérült, valamint testi fogyatékossgal élő gyermek is, akiket a társaik elfogadtak, barátaik vannak és nagyon jól beilleszkedtek a közösségbe.

b) a közneveléshez kapcsolódó kiegészítő szolgáltatások (pl. iskolára/óvodára jutó gyógypedagógusok, iskolapszichológusok száma stb.)

Év	3-6 éves korú gyermekek száma	Óvodai gyermekcsoportok száma - gyógypedagógiai neveléssel együtt (TS 085)	Óvodai férőhelyek száma (gyógypedagógiai neveléssel együtt) (TS 090)	Óvodai feladatellátási helyek száma (gyógypedagógiai neveléssel együtt) (TS 088)	Óvodába beírt gyermekek száma (gyógypedagógiai neveléssel együtt) (TS 087)	Óvodai gyógypedagógiai gyermekcsoportok száma (TS 086)	Gyógypedagógiai oktatásban részesülő óvodás gyermekek száma az integráltan oktatott SNI gyermekek nélkül (TS 091)	Egy óvodai gyermekcsoportra jutó gyermekek száma (TS 089)
	fő	db	db	db	fő	db	fő	fő
2015	235	12	345	3	232	0	0	19
2016	254	11	345	3	225	0	0	21
2017	282	10	345	3	233	0	0	23
2018	273	10	345	3	222	0	0	22
2019	284	10	345	3	243	0	0	24
2020	304	10	350	3	257	0	0	26

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati adatgyűjtés



Az önkormányzat 2017 óta biztosított önként vállalt feladatként a településen kívül, Kistarcsán bölcsődei ellátást. A Csodasziget Családi Bölcsődével kötött feladatellátási szerződésben 5 gyermek részére, havi 20.000 Ft önkormányzati támogatással volt lehetőség a bölcsődei férőhely igénybevételére. 2020. január 1-től kötelező lett az önkormányzatoknak a bölcsődék létrehozása, hogy azon szülők igényét, akik vissza szeretnék menni dolgozni a GYED után teljesíteni lehessen. Idén településünkön átadásra került a saját, önkormányzat által működtetett Mogyoródi Napraforgó Bölcsőde, mely két csoportban, 24 hellyel fogadhatja a kicsiket.

Mogyoródon jelenleg egy házi gyermekfelügyelet működik még alternatív lehetőségként a kisgyermek napközbeni ellátására. Óvodáink telítettsége jó, helyhiány miatt gyermeket nem kell elutasítani. Lehetőség van más településről jövő gyermekek felvételére is, a jövőre nézve is biztosítottnak tűnik a férőhelyek száma. Az óvodai nevelésre vonatkozó táblázatok alapján elmondható, hogy az ellátás e téren a településünkön kielégítő.

- c) hátrányos megkülönböztetés és jogellenes elkülönítés az oktatás, képzés területén, az intézmények között és az egyes intézményeken belüli szegregációs jelenségek;
- d) az intézmények között a tanulók iskolai eredményességében, az oktatás hatékonyságában mutatkozó eltérések;
- e) előnyben részesítés, hátránykompenzáló juttatások, szolgáltatások.

4.4.4. számú táblázat - Általános iskolák adatai: osztályok, gyógypedagógiai osztályok, feladatellátási helyek					
Tanév	Az általános iskolai osztályok száma a gyógypedagógiai oktatásban (a nappali oktatásban) (TS 080)	Az általános iskolai osztályok száma (a gyógypedagógiai oktatással együtt) (TS 081)	Általános iskolai feladatellátási helyek száma (gyógypedagógiai oktatással együtt) (TS 079)	Egy általános iskolai osztályra jutó tanulók száma a nappali oktatásban (gyógypedagógiai oktatással együtt) (TS 082)	Más településről bejáró általános iskolai tanulók aránya a nappali oktatásban (TS 084)
	db	db	db	fő	%
	17	17	1	23	2,50%
	17	17	1	22	2,10%
	16	16	1	22	2,30%
	16	16	1	22	11,00%
	16	16	1	22	14,50%
	16	16	1	23	15,30%

Forrás: TeIR, KSH Tstar

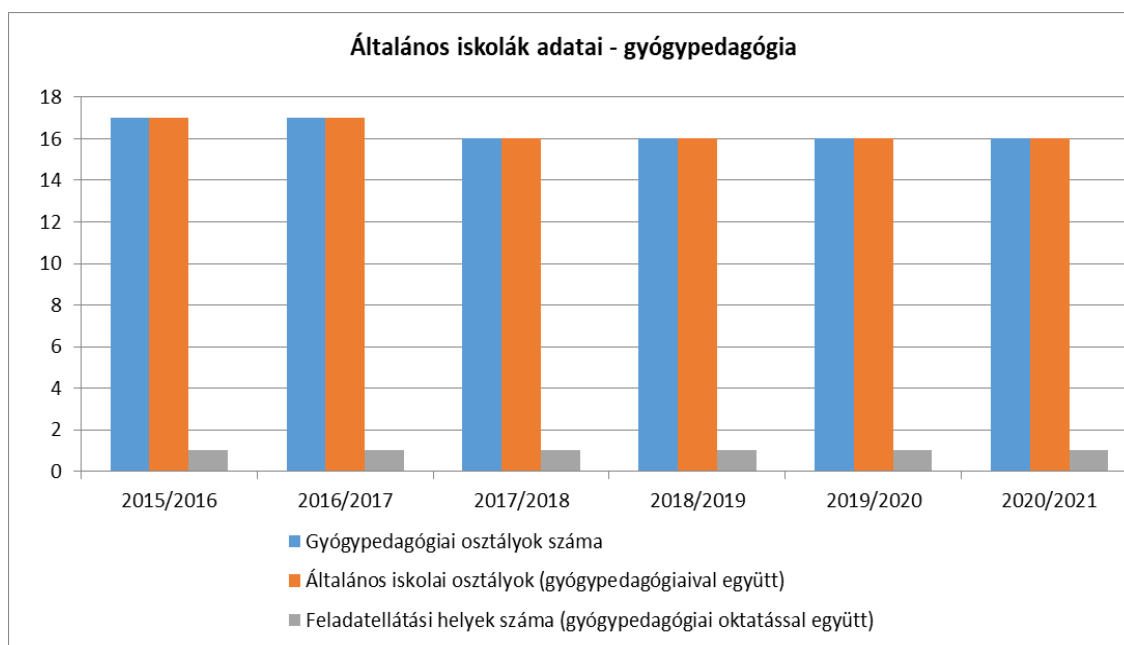
Fejlesztő programok:

- A hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek, tanulók iskolai sikeressége érdekében óvodai fejlesztő programot, valamint képesség-kibontakoztató és integrációs felkészítést (Integrációs Pedagógiai Rendszer) kell szerveznie az óvodának, iskolának. A programokban megvalósuló tevékenységek többek között: együttnevelés, egyéni tanulástámogatás a tanulók számára, a szülőkkel való kapcsolattartás, intézményfejlesztés. A programokról az óvodákban, iskolákban lehet tájékozódni.
- Arany János Tehetséggondozó Program. Arany János Kollégiumi Program és Arany János Kollégiumi-Szakiskolai Program
Az Arany János Tehetséggondozó Program, az Arany János Kollégiumi Program és az Arany János Kollégiumi-Szakiskolai Program az érettségi megszerzéséhez és a felsőfokú tanulmányok folytatásához szükséges felkészüléshez, a sikeres szakmaszerzéshez nyújt tanulási, szociális, egészségügyi támogatást hátrányos, halmozottan hátrányos helyzetű, valamint rászoruló tanulók számára kollégiumi elhelyezéssel. Az Arany János Tehetséggondozó Programnak és az Arany János Kollégiumi Programnak előkészítő évfolyama is van, ezek a programok 5 évesek. Az Arany János Kollégiumi-Szakiskolai Program 3 éves. A programokban megvalósuló tevékenységek többek között: tehetségsegítés, egyéni fejlesztési és tanulási tervek kialakítása, pályaválasztás segítése, tanulmányi versenyeken, kulturális és sportrendezvényeken való részvétel, szociális hozzájárulás biztosítása. A 8. évfolyamos tanulók pályázat útján jelentkezhetnek a programokba, a pályázatokat az Emberi Erőforrások Minisztériuma jelenteti meg minden év szeptemberében.
- Útravaló-MACIKA Ösztöndíj program
A középfokú oktatási intézményekbe történő zökkenőmentes bejutás, a sikeres továbbtanulás számos család számára nehezen biztosítható anyagi kiadásokat követel meg. Ezt kívánja enyhíteni a hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű, köztük roma tanulókat célzó Útravaló-MACIKA Ösztöndíj program. A program ösztöndíjat és a tanulást segítő mentori támogatást nyújt a 7-8. osztályos és középfokú tanulóknak. A programba történő jelentkezés pályázati úton történik.
- Az alapfokú művészetoktatásban való részvétel támogatása
Minden esetben ingyenes a hátrányos, halmozottan hátrányos helyzetű tanuló részére az első alapfokú művészetoktatásban való részvétel.
- A lemorzsolódás megelőzését szolgáló rendelkezések
A halmozottan hátrányos helyzetű tanuló esetében a tankötelezettség magántanulóként történő folytatásához az iskola igazgatójának be kell szereznie a gyermekjóléti szolgálat véleményét. Fizetési hátralék miatt a hátrányos helyzetű tanuló tanulói jogviszonya, kollégiumi tagsága nem szüntethető meg.
- Iskolai felvétel

Az oktatási esélyegyenlőség javításának érdekében, ha a településen több általános iskola működik, az általános iskolai körzeteket úgy kell meghatározni, hogy kialakíthatóvá váljon a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek egyenletes aránya a nevelési-oktatási intézményekben. Ha az általános iskola a felvételi kötelezettsége teljesítése után további felvételi, átvételi kérelmeket is teljesíteni tud, előnyben kell részesítenie a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekeket, tanulókat. A középfokú iskola a felvételi vizsgák befejezése után rangsorolja a jelentkezőket, a rangsorolás során az azonos eredményt elérő tanulók közül előnyben kell részesíteni a halmozottan hátrányos helyzetű tanulót.

- Nyári gyermekétkeztetés

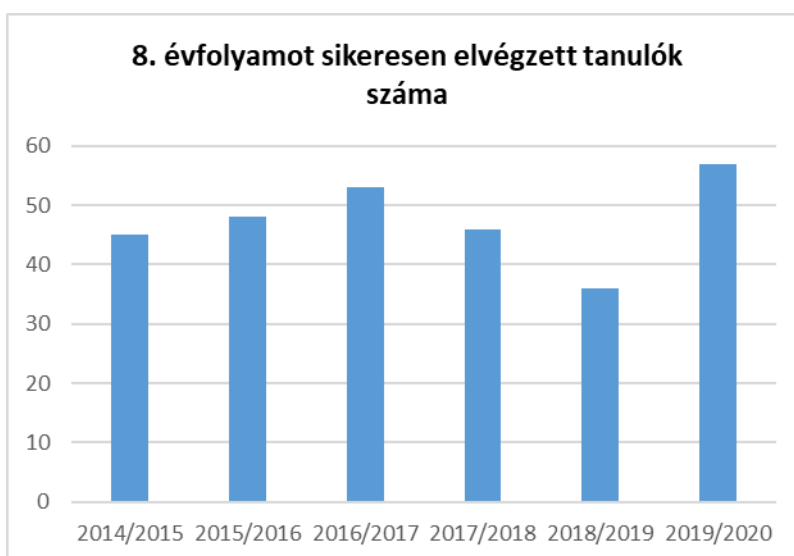
A hátrányos, és halmozottan hátrányos, rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő gyermek a jogszabályban meghatározott esetekben jogosult a szünidei gyermekétkeztetésre.



4.4.5. számú táblázat - A 8. évfolyamot eredményesen befejezők a nappali oktatásban

Tanév	A 8. évfolyamot eredményesen befejezte a nappali oktatásban (TS 083)
	Fő
2014/2015	45
2015/2016	48
2016/2017	53
2017/2018	46
2018/2019	36
2019/2020	57

Forrás: TeIR, KSH Tstar



A hatékonyabb, eredményesebb munkavégzést segítik az iskolában a pedagógiai asszisztensek. Fontos lenne a pszichológus általi további terápiás fejlesztés egyénileg és csoportokban is, mely a társas kapcsolatok alakulására, később pedig a társadalomba való beilleszkedés elősegítésére is szolgálna, a pedagógusok továbbképzéseinek támogatása pedig a pszichés zavarokkal küzdő gyermekek integrálását könnyítené meg. A Szolgáltatnál idei év őszétől főállásban alkalmazott pszichológus remélhetőleg nagy segítség lesz ebben.

Mogyoródon egy iskola működik ezért csak a település hátrányos helyzetű tanulóinak összlétszámához tudunk viszonyítani. Az adatokból kitűnik, hogy a halmozottan hátrányos helyzetű gyermek száma alacsony, ám ez inkább abból adódik, hogy nem működik megfelelően a szülők nyilatkozattétele, így nincs teljesen pontos adatunk róluk. Az SNI tanulókat a veresegyházi EGYMI utazó gyógypedagógusai látják el.

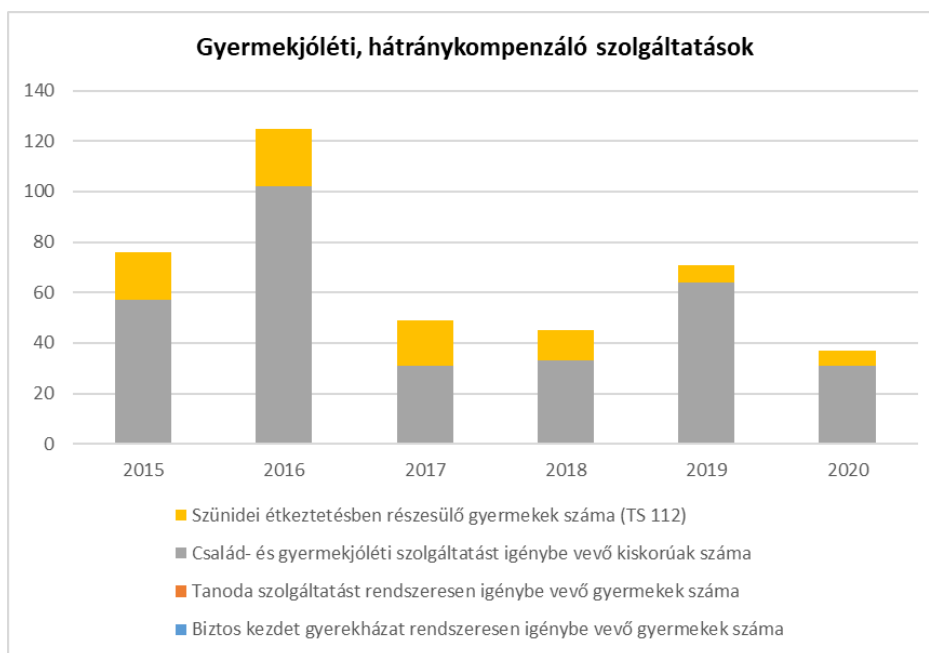
A nyolc általános iskolát nappalin befejezettek aránya 100%, tehát szerencsére az elmúlt években már nincs lemorzsolódás a fiatalok körében és a minimum alapképzettség, készségeket sikerül elsajátítaniuk, valamint minden tanulónak sikerült biztosítani a továbbtanulást. Iskolánkban évek óta működik iskolaotthon, jelenleg egész napos iskolaként működik. A rászoruló tanulók a szükséges étkezés támogatásokat megkapják, a tankönyvet minden gyermek ingyen kapja a 2017/18. tanévtől. A gyerekek táboroztatásához, kirándulásokhoz a támogatást az Erzsébet-program pályázatiból nyeri az iskola.

Az elmúlt évek országos kompetenciamérési adatait nézve megállapítható, hogy a helyi általános iskola tanulói a szövegértés terén mindkét évfolyamon jobban teljesítettek, mint az országos átlag, míg matematika tantárgyból valamivel az átlag alatt vannak. A továbbtanulási mutatókat nézve gimnáziumba jelentkezők száma nőtt, megelőzve a szakközépiskolába jelentkezőkét. Népszerűek lettek a szakgimnáziumok is, magas az ilyen iskolákba jelentkezők száma. A szakiskolai képzésbe felvételizők aránya nagyon alacsony a településen. Egyebekben a helyi továbbtanulási mutatók megfelelnek az átlagos országos jelentkezési mutatóknak. Sajnos a hátrányos helyzetű és HHH gyermekek felvételi esélyeiről nincs külön nyilvántartásunk, adatunk, így összehasonlítást nem tudunk végezni.

Itt kell megemlíteni a középiskolás és felnőtt fiatalok felkarolását is, mivel az önkormányzat már évekkal ezelőtt csatlakozott az Emberi Erőforrás Támogatáskezelő Bursa Hungarica Felsőoktatási Önkormányzati Ösztöndíjprogramhoz, mellyel évente 6-8 felsőoktatásban tanuló fiatalot támogat 900.000 Ft-os keretösszeggel.

4.4.6. számú táblázat - Gyermekjóléti, hátránykompenzáló szolgáltatások				
Év	Biztos kezdet gyerekházat rendszeresen igénybe vevő gyermekek száma	Tanoda szolgáltatást rendszeresen igénybe vevő gyermekek száma	Család- és gyermekjóléti szolgáltatást igénybe vevő kiskorúak száma	Szünidei étkeztetésben részeseülő gyermekek száma (TS 112)
	Fő	Fő	Fő	Fő
2015	0	0	57	19
2016	0	0	102	23
2017	0	0	31	18
2018	0	0	33	12
2019	0	0	64	7
2020	0	0	31	6

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati és intézményfenntartói adatok



Mogyoródon a gyermekjóléti és hátránykompenzáló szolgáltatások közül a Családsegítő -és Gyermekjóléti Szolgálat ellátásai vehetők igénybe, valamint a szünidei étkeztetés van biztosítva a hátrányos helyzetű gyermekek körében.

4.5 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása.

A gyerekek helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
Pedagógiai szakszolgálati ellátás kapacitásának növelése	Több óraszám, több szakember, többféle szakszolgálati terület (logopédus, gyógypedagógus,

	mozgásterapeuta, pszichológus) létrehozása
Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyerekek tanítás utáni szabadidejének hasznos eltöltése	A szabadidő hasznos eltöltése, prevenció.
ADHD-val élő gyerekek iránti érzékenyítés előadásokkal	A szülők és pedagógusok helyén kezeljék az ADHD- val élő gyerekek problémáit
Védőoltási program tovább folytatása	Minden gyermek megkaphassa ugyanazt az egészségügyi prevenciót, ugyanazokat az oltásokat, amiket a jobb anyagi helyzetben élő családok gyermekei, kevesebb megbetegedés
Iskolás kor előtti mozgásfejlesztések támogatása	Minden rászoruló gyermek kapjon fejlesztést az iskola megkezdése előtt

5. A nők helyzete, esélyegyenlősége

5.1 A nők gazdasági szerepe és esélyegyenlősége

Önkormányzatunk és intézményei a helyzetelemzés készítésének időpontjában sajnos kevés adattal rendelkezett a gender szempontok és problémák tekintetében, ezért az elkövetkezendő években egyik feladata lesz, hogy ezen a területen is felmérje a valós helyzetet.

Magyarország Alaptörvényének XV. cikke rögzíti, hogy a nők és férfiak egyenjogúak, vagyis mind a nőket, mind a férfiakat azonos jogok kell, hogy megillessék a polgári, politikai, gazdasági, szociális, kulturális jog tekintetében.

Hosszú évszázadokig a nőknek megvoltak a hagyományos szerepeik, háztartást vezettek, gyermeket neveltek, míg férjük dolgozott. Az 1900-as években azonban fordulat következett, a nők egyre nagyobb számban jelentek meg a munkaerőpiacon, napjainkban pedig már természetes, hogy a nő is dolgozik. A munka egyre jelentősebb szerepet tölt be a nők életében, sokan vágnak karrierre, szakmai elismerésre, ugyanakkor sokak szeretnék gyermeket vállalni és családot alapítani. Nőnek lenni sok mindent jelent: anyaságot, karriert, önmegvalósítást, házasságot, családot. Néha mindezt egyszerre. Nemi összetétel tekintetében a nők aránya mindvégig alulmarad a férfiak arányához képest. Ebben átlagosnak mondható hazánk, a többi európai országhoz képest. A férfiak foglalkoztatási rátája az EU összes tagállamában meghaladja a nőkéét, de tagállamonként jelentős eltérések mutatkoznak. A magyarországi helyzet egy erős középmezőny, hazánkban is alulmarad a női foglalkoztatottság, az arányok évről évre hasonlóak, ha nő a férfi foglalkoztatás, ezzel párhuzamosan nő a női is. Az EU-ban a részmunkaidős foglalkoztatás népszerű a nők körében, míg Magyarországon ez a foglalkoztatási forma sajnos még nem olyan elfogadott, főleg a munkaadók körében, melynek negatívumaként sok tanuló, anya és idős ember esik el a munka lehetőségétől. Az utóbbi évek családpolitikája Magyarországon azonban nagyon felkarolta a családosok, köztük is főleg a nagycsaládok körét, ezzel együtt nyilvánvalóan a nők, családanyák helyzetét is. Európa egyik legsúlyosabb kihívása a demográfiai válság. 2020-ban egyetlen európai országban sem érte el a születések száma a népességszám fenntartásához szükséges szintet. Magyarországon az elmúlt tíz évben fordulat történt, és ez a világviszonylatban is kimagasló családtámogatási rendszernek is köszönhető.

Az egy nőre eső gyermekek száma az Európai Unió egyik tagállamában sem éri el a népesség fenntartásához szükséges kettes szintet. A termékenységi arányszám a visegrádi országokban a legnagyobb mértékben Magyarországon nőtt 2010 óta, 1,25-ről 1,55-re. Ezzel a magyar adatok meghaladják az uniós átlagot, de még a javulás ellenére is fenntartható szint alatt van. Nyugat-Európában a bevándorlás és migráció miatt a csökkenő születésszám ellenére is növekedett a lakosságszám, de jól látszik már az elmúlt évek pozitív migrációs politikája nyomán kialakuló problémák következménye. A magyar kormány álláspontja azonban a nyugat nyugat-európai bevándorláspolitikával szöges ellentétben áll. A kormányzás egyik alappillére, hogy a demográfiai problémákat a tömeges bevándorlás helyett a családok támogatásával kell megoldani, és ehhez

számos családpolitikai intézkedés született, amelyeket alább fel is sorolunk. Az Európai Uniónak nincs központi családpolitikája, a tagállamok nemzeti szinten kezelik a demográfiai folyamatokat saját kulturális és pénzügyi lehetőségeik függvényében, amely szintén magyarázhatja a politikai támadásokat. A Kopp Mária Intézet a Népesedésért és a Családokért 2019-ben a népesedési világnap alkalmából felállította egy rangsort, amelyben az EU tagállamait, valamint további 17 európai ország családpolitikáját hasonlítja össze 12 intézkedéstípus alapján. Az európai családpolitikai rangsorban Magyarország Franciaországgal együtt holtversenyben a rangsor élén áll, a lehetséges 12 pontból ez a két ország 10,5 pontot gyűjtött be. A szülési szabadság hosszát, a gyermekgondozási támogatások meglétét vagy az adórendszerben elérhető kedvezményeket vették figyelembe. A családok támogatására szánt költségvetési források összege 2010-ben 960 milliárd volt, amely idén 2600 milliárd forintra nőtt. Ez nagyjából a GDP 5 százaléka, amellyel Magyarország európai éllovasnak számít. A támogatások azt célozzák, hogy ne legyen anyagi akadálya a gyermekvállalásnak.

Magyarországi családtámogatások legfontosabb elemei

Családi pótlék

Magyarországon a családi pótlék alanyi jogon jár a gyermek 18 éves koráig, ha felsőoktatási intézmény hallgatója, akkor 20 éves koráig, fogyatékkal élő gyermek esetén pedig akár 23 éves. Összege gyerekenként 12 200 és 25 900 forint közötti sávban mozog, előbbi kétszülős családban az egyetlen gyermek után járó összeg, utóbbi pedig egyszülős családban a tartósan beteg, fogyatékkal élő gyermek utáni járandóság.

Csecsemőgondozási díj (csed)

24 hétig jár, összege az igénylést megelőző jövedelem 70 százaléka.

Gyermekgondozási díj (gyed)

A gyerek kétéves koráig jár. Összege a jövedelem naptári napi átlagának 70 százaléka, gyermekeként maximum a mindenkori minimálbér kétszeresének 70 százaléka, ami havi bruttó 234 ezer forint jelenleg. A minimálbér 200 ezer forintra emelésével a maximális érték havi bruttó 280 ezer forint lehet, a hallgatói gyed alapképzés esetén bruttó 140 ezer forintra emelkedik.

Gyes extra

A gyermekgondozási díj a csecsemőgondozási díj lejártát követő naptól a gyermek kétéves koráig jár, akkor is, ha a szülő dolgozik, és akkor is, ha a gyermeknek testvére születik.

Gyermekek otthongondozási díja (gyod)

A gyermekek otthongondozási díjának havi összege bruttó 147 315 forint, amely a minimálbér-emeléssel 180 ezer forintra ugorhat. Több otthon gondozott gyermek esetén az alapösszeg másfélszerese, bruttó 220 975 forint.

Gyermekgondozást segítő ellátás (gyes)

Alanyi jogon járó, havi pénzügyi támogatás a gyermeket saját háztartásában nevelő szülő részére, a gyermek születésétől 3. életévének betöltéséig. Összege a mindenkori nyugdíjminimum, 28 500 forint gyerekenként. A gyermek 6 hónapos korától a szülő időkorlátozás nélkül dolgozhat a folyósítás mellett. Felsőoktatási hallgatók kaphatnak úgynevezett diplomás gyermekgondozási díjat.

Anyasági támogatás

Minden gyerek után alanyi jogon járó egyszeri támogatási forma, amelynek összege az öregségi nyugdíj legkisebb összegének (28 500 forint) 225 százaléka, ikergyermek esetén 300 százaléka.

Apaszabadság

Az apák által igénybe vehető fizetett szabadság egy gyermek születése esetén 5, ikergyermek esetén 7 munkanap.

Ingyenes tankönyv

Idén már 1,2 millió tanulónak nem kellett fizetnie a tankönyvért. A költségvetés 13 milliárd forintot különített el erre a célra 2020-ban.

Babakötvény

Az egyik legnépszerűbb és egyben legjobb kamatozású lakossági állampapír az infláció feletti 3

százalékpontos kamatprémiumával. Minden magyar állampolgárságú gyerek után jár 42 500 forint életkezdési támogatás. Évente a befizetett összeg 10 százalékát, maximum hatezer forintot hozzátesz az állam a gyermek 18 éves koráig.

Nagycsaládosok autóvásárlási programja

Több ezer nagycsaládoson segített a 2019-ben indult program, amely 2022-ben fut ki. A támogatás az új hétszemélyes autó teljes vételárának a fele, de maximum 2,5 millió forint lehet.

Diákhitel – Diákhitel Plusz

A Diákhitel Központ júniusban döntött arról, hogy kamatmentes marad az önköltségi képzési díj fedezésére felvehető Diákhitel 2, valamint a szak- és felnőttképzésben bevezetett Képzési Hitel 2. A szabadfelhasználású hitel rekordalacsony, 1,99 százalékos kamattal igényelhető. A kormány 2018-ban döntött, hogy elengedi a tartozás felét, valamint a teljes összeget, a második, illetve a harmadik gyermek születése után.

Otthonteremtési kedvezmény (csok)

A kormány 2015 nyarán indította el a családi otthonteremtési kedvezmény új lakás vásárlásához vagy építéséhez, valamint használt lakás vásárlásához vagy bővítéséhez igényelhető vissza nem térítendő támogatás. A kedvezmény igénybevételének feltétele legalább egy meglévő vagy vállalt gyermek. A kedvezmény maximális összege 2020-ban új lakás vásárlása vagy építése esetén: egy gyermek után 600 000, két gyermek esetén 2,6 millió, három gyermeknél 10 millió forint. A kedvezmény maximális összege használt lakás vásárlása, bővítése esetén gyerek: 600 000, 1,43 millió, illetve 2,2 millió. Négy vagy annál több gyermek esetén 2,75 millió forint.

Otthonteremtési hitel

A vissza nem térítendő támogatás mellett kamattámogatott hitel is felvehető. Kétgyermekesek 10 millió forintot, a három vagy annál több gyereket nevelők 15 millió forintot igényelhetnek. A második gyermek születése után az állam jóváír egymillió forintot, a harmadik gyermeknél négy milliót, majd a további gyermekek esetében egy-egy millió forintot. 2020 végéig 155 milliárd forintnyi kérelmet nyújtottak be, és a családok átlagosan 8,6 millió forintot igényeltek.

Illetékkedvezmény

Lakásvásárlásnál 15 millió forintos vételárig 50 százalékos vagyonszerzési illetékkedvezményre jogosultak a 35 év alattiak, függetlenül attól, hogy házasok-e vagy sem. Életkortól és vételártól függetlenül kérhető 12 hónapos kamatmentes részletfizetés az illetékre. Csokkal vásárolt ingatlan esetében egyáltalán nem kell vagyonszerzési illetéket fizetni, sem az új, sem a használt lakások után.

Otthonfelújítási támogatás

A gyermeket nevelő családok a felújítás költségeinek felét, maximum három millió forint állami támogatásra jogosultak 2022. december 31-ig.

Babaváró támogatás

2019-ben vezették be a kormány eddigi talán legnépszerűbb családtámogatási formáját. Három éven át 2022-ig minden fiatal házaspár, ahol a nő 18 és 40 év közötti, maximum 10 millió kamatmentes, szabad felhasználású kölcsönt igényelhet. Az elsőgyermek születésekor három évig szünetel a törlesztés, a második gyermeknél az összeg 30 százaléka, a harmadik gyermek születésekor pedig a teljes fennmaradó összeg elengedésre kerül. A hitel népszerűségét mutatja, hogy az összes kihelyezett bankhitel közel harmadát adta a babaváró 2020-ban és a teljes lakossági hitelállomány közel 15 százalékát teszi ki.

Családi adókedvezmény

A kormány első intézkedései között szerepelt az adórendszer átalakítása. Az szja-kulcsok csökkentése mellett prioritás volt, hogy a gyermekes családok kevesebb adót fizessenek. 2010 óta folyamatosan nőttek a kedvezmények is. A családi adókedvezmény az adóalapból kerül levonásra, és az eltartott gyerekek számának emelkedésével arányosan több kedvezmény jár. Egy gyerek után a nettó 10 000 forinttal, három gyermek után pedig gyerekenként 33 000 forinttal nő, amennyiben megfelelően magas az adóalap.

Szja-mentesség

2020 óta nem kell fizetniük jövedelemadót a négy- vagy többgyermekes anyáknak. A kedvezmény

a vér szerinti és az örökbe fogadott, illetve a már felnőtt gyermekek után is jár. Az intézkedés mintegy 46 ezer édesanyát érintett 2020-ban. A mentesség nem zárja ki más családi kedvezmények igénybevételét.

Szja-visszatérítés

Jövőre a munkaviszonyban lévők mellett a gyermeket nevelő kisvállalkozók is visszakaphatják az idén befizetett személyi jövedelemadójuk egy részét, amennyiben 5,5 százalékot meghaladó lesz idei gazdasági növekedés. Az adó-visszatérítés a 2021-es átlagkereset szintjéig jár majd. Az egy gyermeket nevelők akár 1,3 millió forintot is kaphatnak, és a becslések szerint összesen 600 milliárd forint kerül a háztartásokhoz.

25 évesek adókedvezménye

2022. január elsejével felmentést kap a személyi jövedelemadó megfizetése alól minden 25 év alatti fiatal a bruttó átlagkereset KSH által előző év júliusában megállapított mértékéig. Az intézkedés több mint negyedmillió bejelentett állással rendelkező fiatalot érint, akiknek a nettó bére így több mint tíz százalékkal emelkedhet.

Első házások kedvezménye

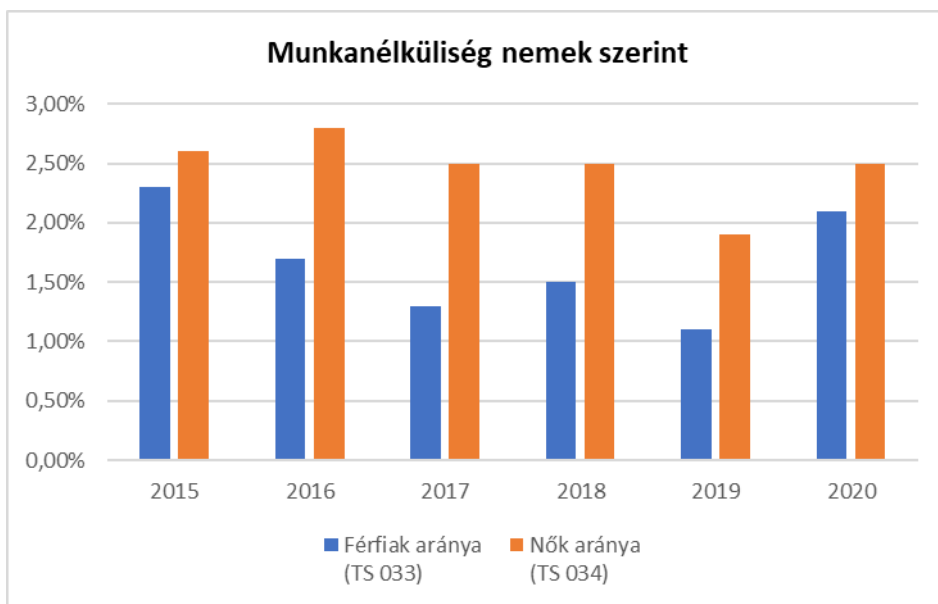
Minden házaspárnak jár a házasságkötést követő hónaptól két éven át havi nettó 5000 forint, éves szinten egy párnak így 120 000 forint adókedvezmény jár. Fontos, hogy ez nem jár automatikusan, hanem nyilatkozni kell év közben az adóelőleg megállapításánál, vagy az éves adóbevallásban kell feltüntetni.

Mindezen intézkedések jelentős hatással voltak, vannak a népességnövekedésre. Az Állami Számvevőszék egy 2021-ben végzett elemzése a családpolitikai intézkedéseket és azok eredményeit vizsgálta. Az elemzés rámutat, hogy a magyar családpolitikai támogatások eszköztárának, nemzetközi összehasonlításban is egyedülálló mértékű és változatosságú bővítésének köszönhetően Magyarországon emelkedett a termékenységi ráta. A gyermekvállalás feltételeinek javítása emellett segíti a gyermeket vállaló édesanyák munkavállalását, így hosszabb távon kedvezően hat a gazdasági aktivitásra és ezen keresztül a fenntartható fejlődésre is.

a) foglalkoztatás és munkanélküliség a nők körében

5.1.1. számú táblázat - Munkanélküliségi ráta nemek szerint (a 3.2.1. táblával azonos)			
Év	Nyilvántartott álláskeresők aránya az állandó népességben a 15-64 évesek körében		
	Férfiak aránya (TS 033)	Nők aránya (TS 034)	Összesen
	%	%	%
2015	2,30%	2,60%	2,45%
2016	1,70%	2,80%	2,25%
2017	1,30%	2,50%	1,90%
2018	1,50%	2,50%	2,00%
2019	1,10%	1,90%	1,50%
2020	2,10%	2,50%	2,30%

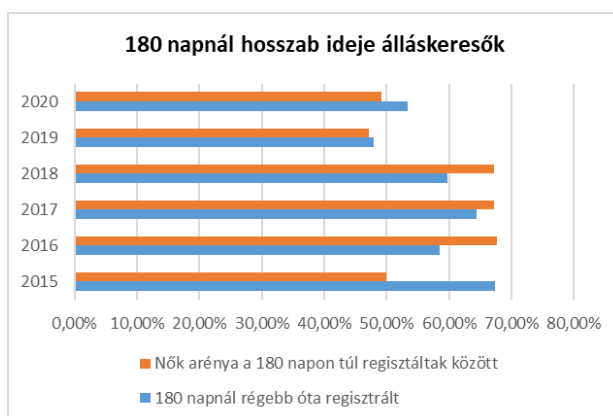
Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal



5.1.2. számú tábla - A 180 napnál hosszabb ideje nyilvántartott álláskereső (a 3.2.3. táblával azonos)

Év	180 napnál hosszabb ideje regisztrált munkanélküliek aránya (TS 057)	Nők aránya a 180 napon túli nyilvántartott álláskeresőknél (TS 058)
	%	%
2015	67,30%	50,00%
2016	58,50%	67,70%
2017	64,40%	67,20%
2018	59,80%	67,20%
2019	48,00%	47,20%
2020	53,40%	49,20%

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal



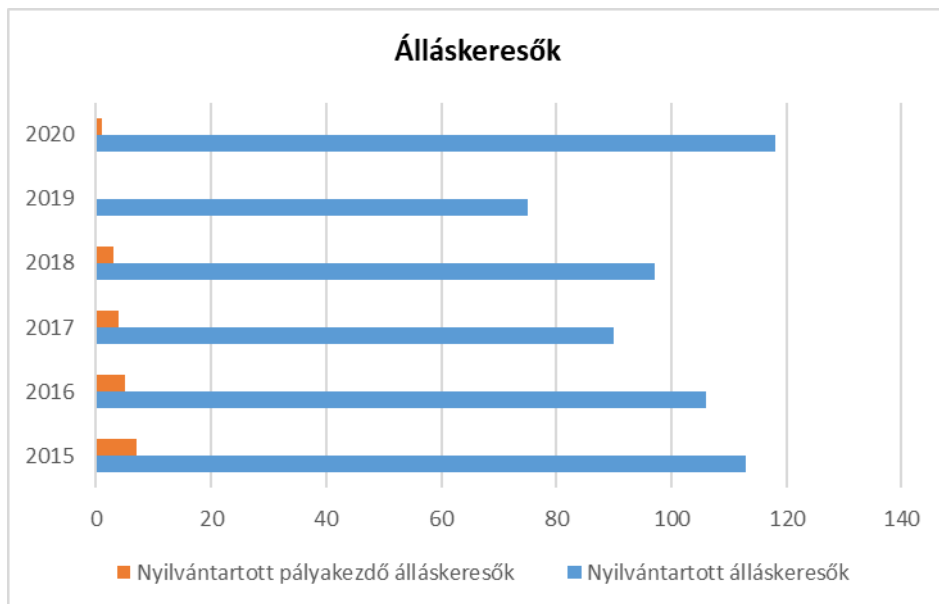
A Közép-magyarországi régió gazdasági szempontból Magyarország legjelentősebb és egyben legfejlettebb területi egysége. A régiót a főváros és Pest megye alkotja, így Mogyoródot is a rájuk jellemző helyzet jellemzi. A KSH munkaerő-felmérésének legfrissebb adatai szerint 2020 I. negyedévében Pest megyében a 15-74 éves népességből a gazdaságilag aktívak száma 636 ezer főt tett ki, mely az előző évhez képest több mint ezer fős növekedést jelent. Az aktivitási arány 0,3%-ponttal, 64,7%-ra csökkent egy év alatt, ami országosan a legmagasabb aktivitási arányok között van. A foglalkoztatottak száma 619,8 ezer fő, a munkanélküliek száma 16,2 ezer fő. A munkanélküliségi ráta 2,5% (a legkedvezőtlenebb helyzetben ebből a szempontból Baranya megye van, ahol a munkanélküliségi ráta Pest megyéhez képest több mint 3 szoros értéket mutat). A gazdaságilag inaktív 15-74 éves népesség száma 346,4 ezer fő volt, ami több mint 12 ezer fővel kevesebb az előző évi értéknél. Az NFSZ adatai a munkanélküliség csökkenését mutatják 2019 második felében, majd 2020 első felében jelentős növekedés tapasztalható. A nyilvántartott álláskeresők negyedéves átlagos száma a megyében az elmúlt fél év alatt a rendkívüli helyzet miatt jelentősen megemelkedett (18,3; 18,1; 18,9; 28,2 ezer fő). A nyilvántartott pályakezdő álláskeresők negyedéves átlagos száma az elmúlt egy év alatt emelkedett Pest megyében (859; 857; 880; 1064 fő). A pályakezdők aránya a nyilvántartott álláskeresőkön belül a II. negyedévben 3,7% volt. Ez az arány a félévvel korábbi időszakhoz képest 1%-ponttal esett vissza. A 25 év alatti álláskeresők negyedéves átlagos száma folyamatosan nőtt (1531; 1557; 1644 2707), akárcsak a 25 év alatti álláskeresőknek az álláskeresőkön belüli aránya. Iskolai végzettség szerint a középfokú és – részletesebb bontásban – az általános iskolai végzettségű álláskeresők száma a legmagasabb, de biztató, hogy ugyanakkor az általános iskolai végzettségű csoport aránya a leggyorsabban csökkenő. Az elmúlt egy évben mintegy 16,3 ezer új álláshelyet jelentettek be a munkáltatók Pest megyében. A 2019. évi 35,4%-ról az elmúlt egy évben 30,3%-ra csökkent a támogatott álláshelyekre benyújtott igények aránya. A nem támogatott állásigények legnagyobb része intézményi takarítót és kisegítőt, konyhaikisegítőt, mechanikaigép-összeszerelőt, rakodómunkást, tehergépkocsi-vezetőt, termék-összeszerelőt, bolti eladót, fizioterápiás asszisztent, masszörzt, kézi csomagoló, pultfeltöltőt, irodai adminisztrátort, húsfeldolgozót, szabót, targoncavezetőt, állattenyésztőt, szakácsot, péket, lakatost, hegesztőt és kőművest keresett

A fenti, álláskeresők arányát és a 180 napnál hosszabb ideje munka nélkül lévők (azaz tartós munkanélküliek) számát mutató táblázatokból látszik, hogy bár 2015-től csökken a 15-64 éves aktív korú lakosság körében az álláskeresők száma, de a nők még mindig magasabb arányban vannak köztük. Ez az országos átlag is a nemek foglalkoztatottságát tekintve, annak ellenére, hogy a nők munkába állását a kormány több módon is segíti. (pl. gyes melletti munkavállalás, home office lehetősége, országos bölcsőde építési program stb.)

Települési viszonylatban 14 helyi vállalkozásnál tavaly végzett felmérés szerint a 295 foglalkoztatottjukból 45 volt mogyoródi munkavállaló és közülük 31 fő volt nő. Ez még ha szűk felmérési körben, viszonylatban is nézzük, nagyon jó helyi arány.

5.1.3. számú táblázat - Pályakezdő álláskeresők száma (a 3.2.6. táblával azonos)		
Év	Nyilvántartott álláskeresők száma (TS 052)	Nyilvántartott pályakezdő álláskeresők száma (TS 053)
	fő	Fő
2015	113	7
2016	106	5
2017	90	4
2018	97	3
2019	75	0
2020	118	1

Forrás: TeiR



b) nők részvétele foglalkoztatást segítő és képzési programokban

c) alacsony iskolai végzettségű nők elhelyezkedési lehetőségei

d) hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás területén (pl. bérkülönbség)

Az Európa 2020 stratégia az Európai Unió növekedési és foglalkoztatási stratégiája, melynek egyik célkitűzése a 75 százalékos foglalkoztatási ráta elérése. Ehhez jelentős potenciált jelenthet a női foglalkoztatás növelése, amelynek rátája az egyes tagországokban 43,8%-tól 74,5%-ig terjed, az uniós átlag 61,6%.

Bár évek alatt történtek javulások a női foglalkoztatás területén, az aktivitási és a foglalkoztatási ráta nemek közti különbségei még mindig magasak, különösen a teljes munkaidőben foglalkoztatottak körében.

Magyarország az utóbbi 3-4 évben igyekezett az eu-s ún. barcelonai célok elérésének teljesítésére, vagyis a bölcsődei és óvodai ellátást biztosító intézmények számának növelésére, bölcsődei-óvodai férőhely biztosítására.

A nők nagyobb számban vesznek részt a felsőoktatásban és a képzéseken, és emellett bizonyos szakmacsoportokban (oktatás, egészségügy, segítő szakmák) felülreprezentáltak, a horizontális szegregáció érvényesül. A női foglalkoztatás alacsony jövedelmisíntvonala és a nők munkában eltöltött idejének rövidege meghatározza a nemek közti magas, átlagosan 30-40%-os nyugdíjkülönbséget is, bár némi közeledés tapasztalható már e téren.

Településünkön sajnos nincs rendelkezésre álló adat, hogy ez a különbség a béreknél milyen mértékben áll fenn. Foglalkoztatottság terén - az előzőekben már említett helyi vállalkozók szűk köréből kapott visszajelzések alapján – nők magasabb arányban dolgoznak helyben, mint férfiak. Az alacsony iskolai végzettségű nők elhelyezkedési lehetőségéről utoljára 2015-ből áll rendelkezésre helyi adat. A 69 munkanélküli nőnek kb. egyharmada volt alacsony iskolai végzettségű.

A nők személyes és szakmai kiteljesedését nehezíti az a hagyományos felfogás és gyakorlat, miszerint a háztartás vezetése és a gyermeknevelés elsődlegesen a nők feladata. Gyakran ezeket a sztereotípiákat a nők is elfogadják megfelelő segítő szolgáltatások híján – kényszerűségből. A gyermekgondozási feladatok mellett, és a háztartáson kívül a családban lévő beteg- és idősgondozás feladatai is általában a nőkre hárulnak. A beteg- és idősgondozói szakmában dolgozók is szinte kivétel nélkül nők. A munkavállaló nőkkel szemben kétféle elvárás is megjelenik: egyrészt egy férfiakra szabott, rugalmatlan munkakörnyezetben kell dolgozniuk, ugyanakkor elvárás a hagyományos női szerepek betöltése is: anyaság, gondoskodás, család. A női munkavállalók, különösen a hivatásukat komolyan vevő nők nem jelennek meg példaként a médiában, hanem gyakorta elutasítón, „karrieristának” bélyegezve, ugyanakkor nem pozitív szerepmoделlek a három

vagy többgyermekes nők sem. Továbbra is zajlik a kisgyermekes anyákkal szembeni diszkrimináció az állásinterjúk, az előléptetések, a visszatérések esetén. A munkaerő-piaci ki- és belépések önmagukban is jelentősen fokozhatják a diszkrimináció jelenlétét és mértékét. A bérek közti különbséggel kapcsolatban, ami az okokat illeti - különösen azonos végzettségű, beosztású, és munkakörű, de eltérő nemű személyek esetén - többnyire mindenféle racionalitást nélkülöznek, és alapjuk pusztán mélyen rögzült, helytelen konvenció. Mindazonáltal a közsférában nagyrészt megvalósul a nemek közötti egyenlő bérezés a törvényileg meghatározott feltételrendszerből következően.

Esélyegyenlőség céljai között szerepel a gazdasági és szociális szférában a nők és férfiak esélyegyenlőségének érvényesítése, valamint a munka és a családi élet összeegyeztetése, mind a férfiak, mind a nők számára. Településünk önkormányzata, mint munkáltató eleget tesz az egyenlő munkáért egyenlő bér követelményének.

A mindennapok tapasztalatai azt mutatják, hogy a gyermekvállalás, a munkahelytől való hosszabb idejű távolmaradás nagymértékben rontja a nők munkaerőpiacra való visszalépésének esélyeit. A nők között is kiemelten hátrányos helyzetben vannak a 45 év feletti nők, a változó képzettségi követelmények; a pályakezdők, a szakmai tapasztalat hiánya; a gyeden, gyesen lévő, illetve a kisgyermekes anyukák a munkából való kiesés miatt.

A veszélyeztetett korcsoportba és célcsoportba tartozó nők foglalkoztatása különös figyelmet és támogatást igényel. Az anyagi kiszolgáltatottságukat fokozza, hogy sokan nem tudják felmutatni a nyugdíjjogosultsághoz szükséges ledolgozott munkaidőt.

Településünkön önálló kezdeményezés a nők érdekvédelme szempontjából nincs, országos, illetve Budapesten lévő szövetségek, egyesületek állnak csak rendelkezésre, mint pl. Magyar Nők Szövetsége, Nők a Nőkért Egyesület, Közéleti Roma Nők Egyesülete, Patent Egyesület, Női Érdek stb.) A nők esetében a gyermekvállalás, mint legfőbb tényező a munkahelytől való távolmaradás tekintetében, még mindig rontja a munkaerőpiacra való visszatérés esélyeit. Társul ehhez az is, hogy a gyermekes anyukákat nem szívesen foglalkoztatják, mert a kisgyerekek általában sokat betegek. A nyugdíjkorhatár megemelésével nincsenek a fiatalabb korosztályú családokban a gyerekvígázás szempontjából szabad kapacitású nagymamák, nagypapák, hiszen még ők is aktív keresők. Ez hosszabb távon a nemzedékek eltávolodását is előrevetíti. Lényeges szempont az is, hogy egy nő, anya sokkal nehezebben tud a lakóhelyétől távolabb elhelyezkedni dolgozni, mert a gyerekek óvodába, iskolába vitele, hazahozásuk sokszor rájuk hárul. Így természetesen nagyobb előny, ha helyben vagy a lakóhelyhez minél közelebb tud munkát vállalni. Ezért is szükséges egy-egy településnek minél több helyben biztosítható munkahelyet teremteni. A nők tanulásba fektetett energiáinak hasznosítása mind az országnak, mind a nőknek és férfiaknak alapvető érdeke. A magasan képzett nők azzal a nehézséggel szembesülnek, hogy az oktatásban eltöltött évek és a karrierkezdés miatt jelentősen lecsökken a termékeny periódusuk, miközben a potenciális anyaszerepek betöltése miatt a pályakezdés során is diszkriminációval szembesülnek. A magasan képzett nők munkát is és családot is szeretnének – előbb munkát és egzisztenciát, utána családot. Az alacsony iskolai végzettségük számára pedig az eleve nehéz elhelyezkedés és/vagy visszatérési lehetőség teszi kockázatosá a gyermekvállalási döntést.

Ami a női béreket illeti országosan mindig alatta maradtak a férfiakénak. A foglalkozási szegregáció mindkét formája változatlanul jelen van a munkaerőpiacon, és gátolja a nemek egyenlő esélyét. Az elérhető jövedelmek is jelentősen különböznek, és a nők által dominált szakmákban, szakterületeken sokkal kisebb a kereseti lehetőség. A vertikális szegregáció sem csökken: a nők továbbra is alulreprezentáltak a vezető pozíciókban, és a vezetői szinteken is látványos a lemaradásuk a férfiakhoz viszonyítva. A tudományos, oktatási pálya szegregációja ugyanezt a képet mutatja, így az oktatásban résztvevő fiatal lányok kevés modellt láthatnak a munka és a családi élet/magánélet összehangolására. A szegregációval szorosan összefüggő jelenség a nők kereseti hátránya.

A nők kereseti lemaradását nagyban befolyásolja a gyermekvállalás, illetve a gyermekvállalás következtében a munkaerőpiactól távol töltött idő. A visszatérési nehézségek mellett a bérvésztesség is jelentős, a magasabb iskolai végzettségű és beosztású csoportoknál egyre nagyobbra nyílik a nemek közötti kereseti olló. A részmunkaidős foglalkoztatás ugyanakkor kétarcú: önként vállalt formája munkavállalói részről megkönnyíti a gyermek- és idősápolást, kényszerhelyzetben azonban előtérbe kerülhetnek negatív vonásai: az alacsonyabb jövedelem, és a munkahelyi továbbképzésből és előmenetelből való kirekesztődés. A részmunka elterjesztését a kormányzat járulékcsoökkentéssel, a START programok kiterjesztésével, valamint az új családvédelmi törvény értelmében azzal is segíti, hogy a közigazgatás után a gazdasági szférában is kötelezővé tette a részmunka biztosítását, amennyiben ezt az érintett szülő kéri gyermeke három éves koráig.

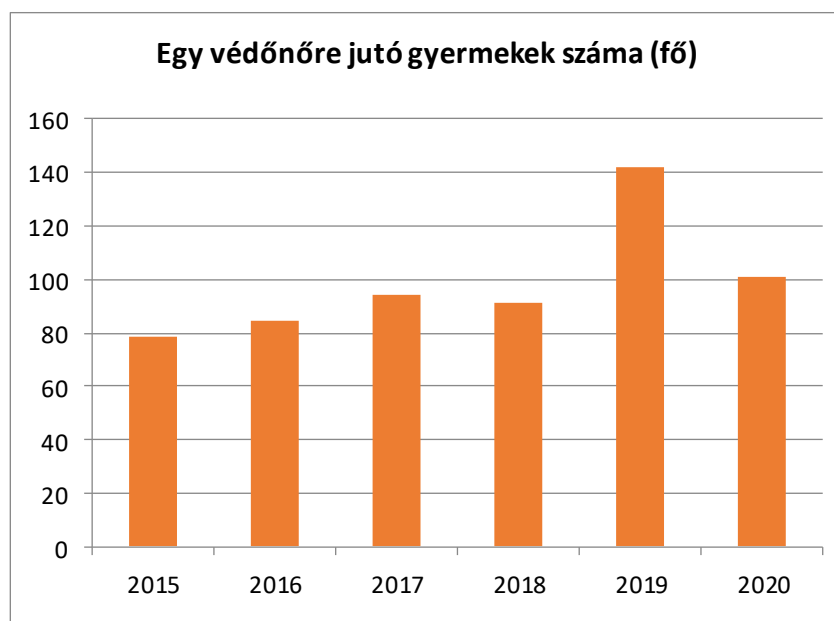
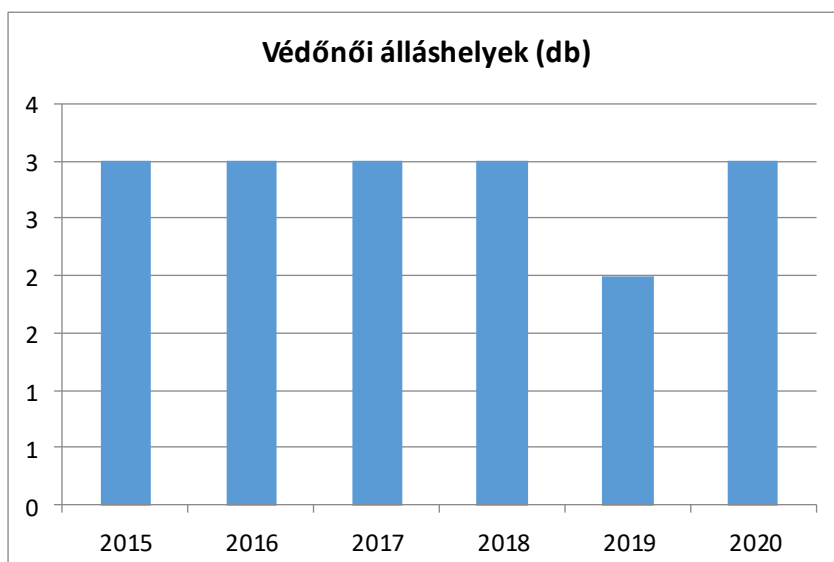
Önkormányzatunk és intézményei fokozottan figyelnek a GYED-ről, GYES-ről visszatérő nők további, folyamatos foglalkoztatására, a lehetőség szerinti rugalmasabb munkaidőre. A GYED, GYES alatt lévő kolléganőkkel folyamatos volt a kapcsolattartás, munkahelyi rendezvényekre, kirándulásokra meghívást kaptak (köztisztviselő napi kirándulás, karácsonyi vacsora, Mikulás csomag stb.) és a béren kívüli juttatásoknál is létszámba vették őket.

Sajnos a foglalkoztatást segítő és képzési programokról sincs központi statisztikai adat elérhető, ezért nincs információ arról, hogy milyen lehetőségei vannak a nőknek e téren. Így Mogyoród tekintetében sincs még pontos adat és információ a helybeli nők, különösen az alacsonyabb iskolázottságúak elhelyezkedési lehetőségeiről, bár a felmérésre voltak próbálkozások, de nehézséget okoz, hogy a kliensek körében sokszor nincs visszajelzés. Probléma az is, hogy még mindig nagyon sokan dolgoznak bejelentés nélkül, nem hivatalos foglalkoztatásban, illetve egyszerűsített foglalkoztatásban, mezőgazdasági idenymunkában is. Ez főként a roma származású lakosság körében elterjedt. Mogyoródnak csak a térségi képzések, illetve Budapest jelenti a fejlesztést ilyen téren.

5.2 A munkaerő-piaci és családi feladatok összeegyeztetését segítő szolgáltatások (pl. bölcsődei, családi napközi, óvodai férőhelyek, férőhelyhiány; közintézményekben rugalmas munkaidő, családbarát munkahelyi megoldások stb.)

5. 2. 1. számú táblázat – Védőnői álláshelyek száma (a 4.3.1. táblával azonos)			
Év	Betöltött védőnői álláshelyek száma (TS 109)	0-3 év közötti gyermekek száma	Átlagos gyermekszám védőnőnként
	db	fő	fő
2015	3	235	78
2016	3	254	85
2017	3	282	94
2018	3	273	91
2019	2	284	142
2020	3	304	101

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati adatok



A védőnői ellátás táblázatában az átlagos gyermekszámhoz jön még a várandós kismamák száma, ami átlagosan körzetenként 36 kismamát jelent és az iskolában ellátott gyermekek száma. Így a valóságban 100 fő fölé emelkedik az egyes védőnőkhöz tartozó gyermeklétszám. Feladatuk sokrétű, ami az iskolai szexuális felvilágosítástól kezdve a szülők iskoláján át, ami az szülővé válásra, anyaságra készíti fel a gyermekvállalókat, az Anyatejes Világnap megszervezéséig kiterjed.

A védőnői beszámolók alapján fejlesztendő terület lenne még a gyermekorvosi rendelőben egy elkülönített helyiség, ahol a fertőző beteg gyermekek várakozhatnak az orvosi ellátásra, külön a más betegség miatt ott lévőkötől. Hatékony segítség lenne egy konduktor vagy gyógytornász alkalmazása az arra rászoruló gyermekeknek pl. Mozgó Szakorvosi Szolgálat rendszerben havi 1 alkalommal vagy akár részmunkaidőben foglalkoztatva. Hosszabb távon megoldásra vár a tömegközlekedési eszközökkel nem megközelíthető településrészek (pl. Kukukkhegy, Berektető) környékén lakó gyermekek óvodába, iskolába való könnyebb eljuttatása (pl. iskolabusz működtetésével).

Településünkön a HPV oltást megszervezése óta tovább folyik a kedvezményes oltásprogram, mely a bárányhimlő elleni vakcina ingyenes hozzájárulását támogatja. A jövőben is szeretné folytatni az önkormányzat az oltási programsorozatát a prevenció jegyében.

5.2.2. a) Bölcsődék és bölcsődébe beiratott gyermekek száma (4.3.3. a.) számú táblázatból		
Év	Működő, önkormányzati bölcsődei férőhelyek száma	Önkormányzati bölcsődébe beírt gyermekek száma
	db	Fő
2015	0	0
2016	0	0
2017	0	0
2018	0	0
2019	0	0
2020	0	0

Forrás: Önkormányzati és intézményi adatgyűjtés

5.2.2. b) Bölcsődék és bölcsődébe beiratott gyermekek száma (4.3.3. b.) számú táblázatból								
Év	Működő munkahelyi bölcsődei férőhelyek száma (TS 126)	Munkahelyi bölcsődébe beírt gyerekek száma (TS 122)	Működő családi bölcsődei férőhelyek száma (TS 125)	Családi bölcsődébe beírt gyerekek száma (TS 121)	Működő mini bölcsődei férőhelyek száma (TS 127)	Mini bölcsődébe beírt gyerekek száma (TS 123)	Működő (összes) bölcsődei férőhelyek száma (TS 124)	Bölcsődébe (összes) beírt gyermekek száma (TS 120)
	db	Fő	db	Fő	db	Fő	db	Fő
2015	0	0	0	0	0	0	0	0
2016	0	0	0	0	0	0	0	0
2017	0	0	0	0	0	0	0	0
2018	0	0	0	0	0	0	0	0
2019	0	0	0	0	0	0	0	0
2020	0	0	0	0	0	0	0	0

Forrás: TeIR, KSH Tstar

A nők munkaerő-piaci elhelyezkedése szempontjából lényeges a gyermekek számára nyújtott napközbeni ellátásokhoz való hozzáférés.

A kisgyermeket nevelő nők és férfiak esélyeit a szolgáltatási hiányosságok alapvetően rontják. A kisgyermekesek munkaerő-piaci esélyeinek tekintetében elsődleges a 0-3 éves korú gyermekek tekintetében a bölcsőde megléte. Mivel helyben ez idáig nem volt bölcsőde, így az önkormányzat már 2017 óta önként vállalt feladatként, majd a jogszabályi előírásnak megfelelően 2020-tól kötelező feladatként ellátási szerződés keretében a kistarcsai Csodasziget Családi Bölcsődével oldotta meg a gyerekek elhelyezését. Ott 5 gyermek részére, havi 20.000 Ft önkormányzati támogatással volt lehetőség a bölcsődei férőhelyek igénybevételére egészen ez év augusztusáig, mikor az apróságok birtokba vehették a két csoportos, 24 fős önkormányzati fenntartású Mogyoródi Napraforgó Bölcsődét. Mogyoródon jelenleg egy házi gyermekfelügyelet működik még alternatív lehetőségként a kisgyermekesek napközbeni ellátására.

Mindemellett mindenképpen propagálandó és családbarát megoldási lehetőségnek bizonyulna, ha otthon végezhető munkát vagy részmunkaidős munkahelyet tudna biztosítani településünk is a gyermekes szülők, anyák számára. Így anyagi lehetőségeik javulnának és maradna idő a családra, a gyerekekre is, ami a nevelésük, egészséges személyiségfejlődésük szempontjából nagyon fontos lenne, hiszen társadalmunk alapsejtje, bölcsője a család.

Magyarországon ma az egészségbiztosítás a következő szolgáltatásokat nyújtja: házi orvosi ellátás, szakellátás, kórházi ellátás, rehabilitáció, pénzügyi juttatások (táppénz, gyed stb.)

Akinek tehát munkaviszonya van (kivéve az alkalmi vagy idegymunkából élők), nappali tanulmányokat folytat, álláskereső támogatásban részesül vagy egyéb jogcím folytán biztosított (18 éven aluli, nyugdíjas, GYES-t, GYED-et kap, rendszeres szociális segélyben részesülők, hajléktalanok, ápolási díjban részesülők, fogvatartottak) az biztosított lesz, és aki biztosított az a társadalombiztosítás valamennyi ellátására, szolgáltatására jogosult. A biztosítást a munkáltatók fizetik be az alkalmazottaik után, ami az egyhavi fizetés 15,5%-a. Akinek nincs munkaviszonya, az saját maga tudja befizetni a társadalombiztosítását, ami után igénybe veheti az összes egészségügyi szolgáltatást a pénzbeli juttatásokat kivéve. Aki nem biztosított, azt is ellátják az egészségügyben, de később számlát kap az igénybevett szolgáltatásokról.

5.3 Családtervezés, anya- és gyermekgondozás területe

A család és nővédelmi gondozást az Eütv. 41.§-a rögzíti, melynek értelmében biztosítani kell a gyermekvállalás körülményeinek elősegítését a tanácsadás, gondozás eszközeivel, a nők egészségvédelmét szolgáló intézkedésekkel. A védőnői hálózat hatékony működése a gyermek és az anya védelmét szolgálja, a családtervezés, anya- és gyermekgondozás vonatkozásában, de mindenképpen szoros együttműködést igényel a családsegítő és a gyermekjóléti szolgálattal is. Ennek során a szociálisan nehéz helyzetben élő várandós anyára és a gyermekekre fokozott figyelmet fordítanak. A leendő szülők számára a gyermekgondozással kapcsolatos ismeretek átadását már várandós korban kezdik meg, tanfolyamok, beszélgetések, családlátogatások formájában. Segítséget nyújtanak a családi és szociális juttatások megismerésében, valamint a hozzá tartozó nyomtatványok, kérelmek kitöltésében. Családtervezéssel kapcsolatban a gyermekek felvilágosítására alapvetően az iskolában kerül sor. A Nagycsaládosok Országos Egyesületével karöltve már Mogyoródon is működik a nagycsaládosok érdekvédelmi egyesülete. A családtervezés, anya- és gyermekgondozás a védőnői hálózat szakmai munkájában jelenik meg. Ennek során a szociálisan nehéz helyzetben élő várandós anyára és gyermekekre fokozott figyelmet fordítanak. A leendő szülők számára a gyermekgondozással kapcsolatos ismeretek átadását már várandós korban kezdik meg: tanfolyamok, beszélgetések, családlátogatások formájában. Segítséget nyújtanak a családi-, szociális juttatások megismerésében és a hozzá tartozó nyomtatványok kitöltésében. Ezt a Családsegítő Szolgálat, a védőnők és a gyermekorvos, valamint a művelődési ház rendezvényei, baba-mama klub segíti. Családtervezéssel kapcsolatban a gyermekek felvilágosítására alapvetően az iskolában kerül sor, az iskolavédőnő és iskolaorvos által. Az anyáknak a védőnői és háziorvosi hálózaton keresztül szűrőprogramok, méhnyak rákszűrés, Anyatejes nap, a nehéz anyagi körülmények közt élő nőknek pedig igény szerint – az abortuszok visszaszorítására – fogamzásgátló spirálhoz való ingyenes hozzájutás biztosított.

A roma nők egészségügyi szolgáltatásokhoz való hozzáféréséről általánosságban elmondható, hogy a szegénységi, és az előítéletekből fakadó okokon túl a családi kötelezettségeik és a nemi szerepeikből adódó akadályok is hátráltathatják őket. Ezen kívül vannak olyan kulturális hagyományok, szokások, amelyek meghatározzák a roma közösségek egészséghez, betegségekhez, életmódhoz való viszonyát, hozzáállását, amelyek bár nem mindenkire érvényesek, de a csoport egészét tekintve máig élő hagyománynak lehet tekinteni. A közösségi élet alapvető szervező ereje, hogy a csoport az mindig fontosabb, mint az egyén. A roma családoknál egyébként is a nők feladata tradicionálisan az egészséggel foglalkozni. A család tagjainak (sőt az egész közösségnek) az egészségügye a nők feladata, ők tartják számon a betegségeket, ők intézkednek hivatalos ügyekben. A roma nők ilyen jellegű közvetítő szerepe is közre játszik abban, hogy ha valaki megbetegszik, az nem az adott orvos/egészségügyi rendszer és egy ember közötti egyszemélyes kapcsolat, hanem az egész család, olykor az egész közösség ügye.

A roma nőknek ez a szerepük gyakran háttérbe szorítja a saját egészségi állapotukkal, betegségükkel való törődést. Vannak olyan tradíciók is, amelyek szintén hátráltathatnak bizonyos egészségügyi problémák kivizsgálását vagy egészséges életmód elterjedését. Így a pozitív családtervezés területén is elmaradtak.

Mogyoródon a háziorvosok felmérése szerint nem rosszabb a roma nők egészségi állapota az átlag helyi lakossághoz képest, és elmondható, hogy az egészségügyi szolgáltatáshoz való jogosultságuk

90%-ban biztosított, igaz soknak az állam által. Ez a jó arány a felvilágosításnak, ellátásokhoz való hozzájutás segítségével az eredménye.

5.4 A nőket érő erőszak, kapcsolati erőszak

A nők elleni erőszak Magyarországon több mint 760.000 nőt érint, és a nők elleni diszkrimináció legszélsőségesebb formája. A nők alacsony részvétele a politikai életben, a munkahelyi "üvegplafon", amely egy bizonyos ponton túl nem engedi a női alkalmazottak előléptetését, a nők férfiakkal viszonyított alacsonyabb bérezése csak néhány példája a nők tágabb társadalomban megélt hátrányos megkülönböztetésének. A nők elleni diszkrimináció széles skáláján a családon belüli erőszakot kiemelt helyen kell kezelni. A statisztikai adatok azt mutatják, hogy a nők ellen elkövetett bűncselekmények között egyértelműen a családon belüli erőszak a leggyakoribb halálozási ok. A helyzetet tovább nehezíti, hogy a családban, az otthon falai mögött folyó erőszak a privát szféra sérthetlenségénél fogva gyakran láthatatlan, ami az áldozat számára jelentősen megnehezíti a segítségkérést, a környezet számára pedig a segítségnyújtást. A nők elleni erőszak áldozatainak védelme, az áldozatok helyzetének javítása terén a rendszerszintű, az áldozatok szükségleteit megcélzó szakpolitikák elengedhetetlenek. A nők elleni erőszak áldozatainak jelenleg Magyarországon folyamatos rendszerproblémákkal kell szembenéznük. Nehezen hozzáférhetőek az áldozatok szükségleteire megfelelően reagáló szolgáltatások és intézmények. Az egyes intézményekre vonatkozóan és az intézmények közötti együttműködés kapcsán ritkán találhatóak olyan, szakmailag megalapozott iránymutatások, melyek a nők elleni erőszak áldozataival való munkára fókuszálnak. A szakemberek, akikkel az áldozatok kapcsolatba kerülnek – például szociális munkások, pszichológusok, rendőrök, bírók, gyermekvédelmi szakemberek – gyakran nem képzetek a nők ellen elkövetett erőszak témájában, miközben ez a tudás elengedhetetlen lenne ahhoz, hogy valódi segítséget tudjanak nyújtani az áldozatoknak. Rengeteg nő esik áldozatul az erőszaknak és a bántalmazásnak Magyarországon is, a statisztikák szerint azonban kevesen merik jelenteni az eseteket. A statisztikák kimutatták, hogy a magyar nők 23%-a szenved el élete során valamilyen fizikai erőszakot. Az érintettek átlagosan 35 alkalommal élnek át bántalmazást, mielőtt segítségért fordulnak, és sokszor csak akkor lépnek, amikor az agresszió már a gyerekeiket is közvetlenül érinti. A Krízisambulanciát heti rendszerességgel keresik fel a fizikailag és lelkiileg bántalmazott nők és gyermekeik.

A nőket érő erőszak, családon belüli erőszak

év	rendőrök riasztása családi viszályhoz	tényleges feljelentések száma	bírósági ítélet
2015	3	2	na
2016	2	1	na
2017	2	1	na
2018	na	na	na
2019	3	na	na
2020	2	na	na

Sajnos ahogy a táblázat adataiból is látszik, jellemzően az erőszak jó része településünkön is a családban marad, hiszen a nőket, illetve a családokat érő erőszakos cselekedetek nagy része ma még felderítetlen.

A Család -és Gyermekjóléti Szolgálat beszámolója szerint a 2019-es évhez képest 2021-ben megfigyelhető, hogy nőtt a családon belüli konfliktusok száma, több esetben volt szükség családon belüli bántalmazás miatt a szociális segítő munkára, megjelent az elhanyagolás is, mint elsődleges probléma, nagy számban tapasztaltak a családokban beilleszkedési problémát, illetve a gyermekeknél, mint a családi működési zavarok tünetezőjeiként, magatartás és teljesítményzavart.

A gyermekvédelmi, szociális szolgáltatások, a védőnői hálózat, a rendőri tevékenység eredményeként, a jelzőrendszerek alapján egyre több esetre derül fény, egyre többen tudják, hogy problémáikkal hova fordulhatnak segítségért országos szinten. Fontos feladata minden intézménynek a nők tájékoztatása, illetve a társadalmi érzékenyítés minden lehetséges formájára (pl. felvilágosító programok az iskolában, terhesgondozáson; plakátok felhívó szerepe stb.) való felhívás az erőszak ellen. A Gödöllői Rendőrkapitányság az oktatási intézményekkel, családsegítő szolgálatokkal történő szorosabb kapcsolattartás, valamint a körzeti megbízotti szolgálatok részvételével törekszik a családon belüli erőszak visszaszorítására, bár ennek ellenére sajnos e téren is hiányosak a helyi adataink, információ hiányában

A fenti táblázatból is látszik, hogy a családon belüli erőszak miatt történt rendőrségi feljelentések száma nagy valószínűséggel alulmarad a tényleges esetek számától. A rendőrségi riasztások és bírósági eljárások számszerű adatainak összegyűjtése mellett érdemes megnézni, hogy működik-e olyan szervezet, ahová a bántalmazott nők fordulhatnak. Sajnos erről a területről is elmondható, hogy nagy a látencia, a bántalmazott nők még mindig nem mernek családvédelmi, valamint rendvédelmi szervekhez fordulni segítségért. A családon belüli erőszak témaköre közvetlenül érinti a gyermekvédelem területét. A családon belüli erőszak jelenléte akkor is veszélyeztető körülménynek minősül, ha nem irányul a gyermekekre. Az anya brutális bántalmazása, ami a gyermek szeme előtt zajlik, megvalósítja a súlyos veszélyeztetés fogalmát és megalapozhatja a gyermek családból való azonnali kiemelését és ideiglenes hatályú elhelyezését is. A családon belüli erőszak kezelése tehát komplex szemléletet igényel, szorosan együtt kezelve a problémát a gyermekvédelemmel.

Alapvető problémát jelent, hogy a nők félnek feljelenteni a bántalmazót, ennek több oka is lehet pl.: továbbra is együtt élnek a bántalmazóval, a hosszadalmas jogi procedúra, a szégyenérzet, továbbá a család egyben tartási szándéka. A nők a jogaik érvényesítése kapcsán tovább lépnek azon, hogy bántalmazás esetén csupán a rendőrséget riasszák, nem alkalmi megoldást várnak, hanem teljes körű igazságszolgáltatást. Ebben segítenek az alábbi országos szinten működő egyesületek: NANE, Patent Egyesület, Nők Joga, Stop-Férfierőszak Projekt, OKIT.

5.5 Krízishelyzetben igénybe vehető szolgáltatások (pl. anyaotthon, családok átmeneti otthona)

Nagyon fontos, hogy a krízishelyzetben igénybe vehető szolgáltatások lehetőségéről és elérhetőségéről mindenki tudomást szerezhessen. A krízishelyzetben lévő nők számára fontos tényező az idő, de a sokszor várólistával működő szállók nem tudnak azonnali segítséget nyújtani. OKIT azonnal fogad krízishelyzetben lévő bántalmazott nőket, gyerekekkel is. A kríziskezelő hálózat intézményeinek elsődleges feladatai közé tartozik a bántalmazás miatt akut krízisben lévő áldozatok azonnali befogadása, közreműködése a fenyegetettség megszüntetésében. A krízisközpont és titkos menedékház a bántalmazás miatt kialakult krízishelyzet megszüntetését mozdítja elő olyan komplex, szükség szerinti teljes körű ellátás biztosításával, mely magában foglalja:

- bántalmazás miatti akut krízis esetén az azonnali befogadást
- szolgáltatást igénybe vevők fizikai (élelmiszer, tisztálkodási, tisztítószer, egészségügyi ellátáshoz való hozzáférés, szállás) ellátását a családok átmeneti otthonának rendszerén belül
- szakemberek segítségének (jogász, pszichológus vagy mentálhigiénés szakember, szociális munkás) biztosítását
- a szociális munka eszközeit, amelynek segítségével képviselik a bántalmazottak érdekeit, családgondozást végeznek, együttműködnek a jelzőrendszer tagjaival és más a bántalmazás során érintett intézményekkel, szervezetekkel
- a krízisellátás megszüntetése érdekében tett előkészületeket, biztonságos lakhatási megoldás keresését

Ezért fontos a megfelelő tájékoztatás, az igények és a kapacitás összhangba hozása. Mogyoródon ez kiemelten fontos terület, hiszen helyben nincs anyaotthon, családok átmeneti otthona és egyéb

krízishelyzetben segítséget nyújtó intézmény. A település lakosait szükség esetén az erdőkertesi Családok Átmeneti Otthona (CSÁO) látja el. Férőhely függvényében fogadnak csak minket is, nagyon jó lenne, ha lenne ellátási szerződésünk például velük. Nem önkormányzati anyaotthon 17 db van a település 50 km-es körzetén belül. Ahogy már előzetesen is ismertettük, az utóbbi években a CSÁO-ba bekerülő családok jelentős része több problémával kénytelen szembe nézni, egyre nehezebb sorsú családok kerülnek az otthonba. Ez mindenképp a szegénységet jelenti, de legalább ilyen nagyságrendű probléma a családi háttér, a természetes segítő kapcsolatok hiánya. (Pl. Egyedül álló anya több gyermekkel, férj, élettárs, szülői háttér nélkül) Jellemző az alacsony iskolai végzettség, és a munkaerő piaci tapasztalat hiánya.

Az otthonba kerülő családok többsége rendkívül rossz körülmények közül kerül az intézménybe (zsúfoltság, komfortnélküliség, vizes, leromlott lakás), az albérletek megszűnésének legfőbb oka a családok fizetéseképtelenné válása. Már a felvétel időszakában látható, hogy a gondozási idő letelte utáni lakhatásuk biztosításához jelentős erőforrásokat kell mozgósítani.

Az otthon által biztosított szolgáltatások, ellátások:

- Életvezetési, gyermeknevelési tanácsadás
- Jogi tanácsadás
- Intézményi kapcsolattartás koordinálása
- Adósságkezelés segítése
- Mentálhigiénés tanácsadás és konzultáció
- Ingatlanpiaci tanácsadás
- Munkaerő-piaci re-integráció előkészítése
- Szabadidős programok szervezése

Az intézmény gyermekvédelmi alapellátást is végez. A szülővel közösen kialakított terv megvalósulását a családgondozón kívül szakgondozók és szociálpedagógus segíti.

Az otthonunkban élő gyermekek számára szociálpedagógus szakember vezetésével rendszeresen, heti 2-3 alkalommal, csoportos foglalkozásokat biztosítanak. Pszichológiai, gyógypedagógiai probléma esetén a gyermekeket a veresegyházi Nevelési Tanácsadó látja el térítésmentesen.

5.6 A nők szerepe a helyi közéletben

Magyarországon a nők a politikai életben alul reprezentáltak. A nők politikai szerepe a döntéshozatal minden területén csekély, az önkormányzatoktól a minisztériumi hierarchiáig, bár valamelyest ez az arány már javul és mindenképp figyelemre méltó, hogy országunk köztársasági elnöke jelenleg nő. A nemzetközi szakirodalom a nők parlamenti részvételét az esélyegyenlőség mércéjeként használja. A nők parlamenti aránya ugyanis magas korrelációt mutat más politikai intézmények vezetői pozícióival, tükrözi a pártok nőpolitikáját, a pártok és a választók esélyegyenlőség iránti elkötelezettségét és a nők politikai aktivitását is.

év	Képviselőtestület tagja		Városi bíróság és ítélőtáblák vezetői		Közgyűlések tagjai	
	Férfi	Nő	Férfi	Nő	Férfi	Nő
2018	8	1	na	na	na	na
2021	7	2	na	na	na	na

2019 óta Mogyoródon a Képviselő-testület 9 fővel áll fenn, ebből közéleti tisztséget két nő tölt be, egyikük az alpolgármester, másik a Pénzügyi Bizottság tagja. Polgármesterünk férfi, női polgármester még nem volt településünk önkormányzata élén.

Az előző ciklusokat nézve kb. ez az arány volt a közéleti szereplők nemek szerinti megoszlásánál.

év	Polgármesteri Hivatal dolgozói létszáma		Vezetői tisztséget betöltők száma		Közgyűlések tagjai	
	Férfi	Nő	Férfi	Nő	Férfi	Nő
2021	5	20	1	4	na	na
2022	5	20	1	4	na	na

A Polgármesteri Hivatal dolgozóinak összetételét nézve a nők vannak túlnyomó többségben, ők töltik be a négy iroda vezetői tisztségét, férfi jegyzővel és férfi polgármesterrel az élen. Hivatalunknál a nemek közti diszkrimináció nem él, a bérezésben, munkakörökben nincs különbségtétel.

Településünk intézményeinek vezetőségét tekintve a bölcsőde, óvodák, iskola, Családsegítő Szolgálat élén női vezető áll, a Településüzemeltető Nonprofit Kft., valamint a Turisztikai Kft. élén férfi a vezető. Sajnos a művelődési ház nem üzemel, a hozzá tartozó könyvtárban nő dolgozik. Az egészségügyi dolgozók (orvosok, védőnők, fogorvosok) aránya 2:10 a nők javára. A Család -és Gyermekjóléti Szolgálatnál csak női kollégák dolgoznak és a Nonprofit Kft. munkatársai közül is csak a két vezető férfi, az adminisztrációs munkát nők végzik. A Turisztikai Kft. dolgozói közt viszont csak férfiak találhatók. Ez az arány az országos átlagnak felel meg, hisz az elnöiesedett szakmák közt ott az oktatás, egészségügy, szociális terület, az irodai, adminisztrációs feladatokkal járó munkakörök. És az is az átlagos statisztikát növeli, hogy a magasabb vezetői beosztásban (polgármester, jegyző, ügyvezető) férfiak találhatók.

Településünkön nincs olyan szervezet, amely a nők érdekvédelmére alakult volna, a Család -és Gyermekjóléti Szolgálathoz fordulhatnak problémáikkal. Ennek lehetőségét és az erre való igények felmérését a jövőben meg kell tenni.

5.7 A nőket helyi szinten fokozottan érintő társadalmi problémák és felszámolásukra irányuló kezdeményezések

A romák, a kisgyermeket nevelő, a sokgyermekes, vagy gyermeküket egyedül nevelő anyák, valamint a 45 év feletti nők különösen, többszörösen is hátrányos helyzetben vannak a munkaerőpiacon. A munkanélküliség aránya körükben magasabb, ez ösztársadalmi probléma, amelyen komplex programokkal lehet enyhíteni.

Az ügyfelek leggyakrabban életkor, anyaság (terhesség), egészségi állapot és nemzetiséghez való tartozás miatti diszkriminációra hivatkoztak

Településünkön a foglalkoztatás területén lévő hátrányos megkülönböztetésre (pl. bérkülönbség) hivatalosan nem érkezett még panasz, bejelentés, és igazából nem is rendelkezünk ezzel kapcsolatosan információval, mint ahogy a nők iskolai végzettségével kapcsolatos elhelyezkedési esélyeiről sem. Ezen területek mindenképpen feltérképezésre várnak.

Ennek oka egyebek között a magyar társadalom hagyományos családmódeljében keresendő: faluhelyen, a tanyavilágban még mindig tartja magát az a szemlélet, hogy a nők helye a ház körül, a családban van, nem a munkaerőpiacon. Ezt a szemléletet tovább súlyosbítják a nőkkel kapcsolatos negatív sztereotípiák.

Mellesleg nem elvetendő elmélet az, hogy a nők szerepe az anyaság, a család szempontjából az egyik legfontosabb szerep. A mai nő számára lehetőség van a választásra elméletileg (anyagilag legtöbbször nem, mert az egykeresős családmódel nálunk nem élhető létforma), hogy anya vagy felső vezető legyen, ez utóbbi döntés viszont hazánkban a csökkenő népességszámot sajnos nem fogja megállítani.

Szakmai tapasztalataink szerint a gyermek születését követően az otthon maradó szülő magányosnak érzi magát, egy teljesen más életformába csöppen, ahol a gyermek áll a

középpontban. Ezért az önkormányzatnak a közművelődés, a sport, a szabadidő eltöltésének terén olyan családbarát környezetet kell teremteni, amely közösségi teret nyújt számukra is. A pandémia előtt a Szalézi Nővéreknél Baba-Mama Klub, női kondicionáló torna, jóga, néptáncsoport és egyéb szabadidős tevékenységek várják az érdeklődőket.

5.8 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása.

A nők helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
Nők, illetve a családon belüli erőszak eseteinek hatékonyabb felderítése	Az erőszakos esetek számának felderítése, csökkentése
„Otthon vagy munkahely?”	Családbarát munkahelyek kialakítása rész munkaidős vagy rugalmas munkavégzés lehetőségével, szegénység csökkentése a foglalkoztatottság növelésével, családok támogatása, a nők körében magasabb munkanélküliség csökkentése, esélyegyenlőség a nemek közt, a nők családi feladatellátásához igazodó munkahely és munkarend kialakítása
Nőket érintő szűrőprogramok szervezése, önszűrések megtanítása	Prevenció, hatékonyság növelése, betegségek mihamarabbi felismerése, önvizsgálatok megtanítása
Pozitív, tudatos családtervezés elősegítése	Családtervezés és gyermekvállalás területén a tudatosság növelése, tanácsadás
Baba-Mama Klub szervezése a Covid19 járvány miatti szocializációs problémák enyhítésére	A szocializációs probléma megszűnjön, illetve megelőzzük. Bezártság, szeparáltság csökkentése

6. Az idősek helyzete, esélyegyenlősége

Az öregség az érettséget követő életszakasz. Annak ellenére, hogy nincs konkrét életkor, amely az emberben való megjelenését jelezné, az Egészségügyi Világszervezet ezt a stádiumot 60 éves kornak tekinti. Bár az időskor fokozatos szerves romlást von maga után, a korábbi életkörülmények és genetikai tényezők határozzák meg ennek a szakasznak a kedvező fejlődését. Általában tehát akkor beszélünk öregségről, ha a szervezet biológiai visszafejlődése, hanyatlása megindul, és ha a felnőttkori társadalmi szerepek betöltése nehezedik. Az egyes személyek mentális és érzelmi egészségi állapotától függően a szomorúság és a társadalmi elszigeteltség forrását jelenthetik. 55 évtől emlegetik az átmeneti korhatárt, ettől a kortól jellemző az atrófia vagy az izomtömeg gyengülése, megváltozott alvási szokások és lassú emésztés. A nőknél ezt a stádiumot a menopauza vége is kíséri, amely hormonális és fizikai változásokat foglal magában. 65 éves kortól beszélünk általában idős korról, 80 éves kor után az öregség életszakaszáról, 90 év feletti embereket pedig már agg korúaknak hívjuk.

A magyar társadalom igyekszik tenni az idősekért, a szociálpolitikai erőfeszítések zöme velük kapcsolatos, igyekeznek megszervezni az öregek gondozását, ám nagyon nehézkesen halad előre az idős emberek társadalmi integrációja, kevés előrelépés történik az idősek és a fiatalok közötti kommunikáció elősegítése terén. Az idősek közösségi integrálása helyett inkább az idősek napközi otthona a jellegzetes megoldás, ami szociálpolitikai gondolkodás szintjén talán könnyít a helyzeten, de az öregek elkülönülését fokozza.

Az Országgyűlés az Alaptörvényben foglalt elveknek megfelelően az időskorúak és a tartósan vagy véglegesen munkaképtelenné válók, valamint hozzátartozóik megélhetésének biztosítása érdekében törvényt alkotott társadalombiztosítási nyugellátásról. A törvény célja, hogy a biztosítottak és

hozzátartozóik részére nyújtandó társadalombiztosítási nyugellátásokat – figyelemmel a magán nyugdíjrendszerre is – egységes elvek alapján szabályozza. A kötelező társadalombiztosítási nyugdíjrendszer működtetése és fejlesztése az állam feladata. A társadalombiztosítási nyugdíjrendszer öregség, megrokkánás, megrokkánással járó baleset esetén a biztosított részére, elhalálása esetén a hozzátartozója részére egységes elvek alapján nyugellátást biztosít. A szociális jogok az Alaptörvényben rögzített állampolgári jogok körében a gazdasági, szociális, kulturális jogok nagy csoportjába tartoznak. Ennek megfelelően az állam köteles a megélhetésükhöz szükséges ellátást nyújtani mindazon állampolgárok számára, akiknek megélhetése öregség, betegség, rokkantság, özvegyiség, árvaság, vagy önhibájukon kívül bekövetkezett munkanélküliség miatt nem biztosított.

A szociális jogokat az állam a társadalombiztosítás útján és a szociális igazgatás és szociális intézmények fenntartása által garantálja.

6.1 Az időskorú népesség főbb jellemzői (pl. száma, aránya, jövedelmi helyzete, demográfiai trendek stb.)

Míg a fejlődő országok számára az élelmiszerhiány, a szegénység, az oktatás hiánya, az alapvető egészségügyi ellátások biztosításának hiánya jelent problémát, addig a világ fejlettebb országainak az elöregedő népességgel, az aktív munkaképes korú lakosság arányának csökkenésével kell szembenéznie. Világszinten a középmezőnyben vagyunk, ám a prognózisok szerint 2050-re már több mint kétszáz 65 év feletti jut száz gyermekkorúra. Nálunk gyorsabb ütemben öregszik Németország, Görögország, Spanyolország és Portugália. A 2020-as adatok szerint Európában jelenleg Olaszországban legmagasabb az öregedési index: 179 időskorú jut száz gyermekre. Világszerte pedig Japán viszi a prímet: a szigetországban napjainkban 228 65 év feletti jut száz 14 év alattira. Egy 2021-es nemzetközi statisztikai adat szerint a világon a születéskor várható átlagos élettartam mindkét nemre nézve jelenleg 73,2 év.

Magyarországon 2021-ben száz aktív korúra 22 gyermek és 30 időskorú lakos jutott és ezek a számok évről évre emelkednek. Míg 2020-ban száz gyermekkorúra 133 időskorú jutott, 2021-ben már ez a szám már 137 fő lett.

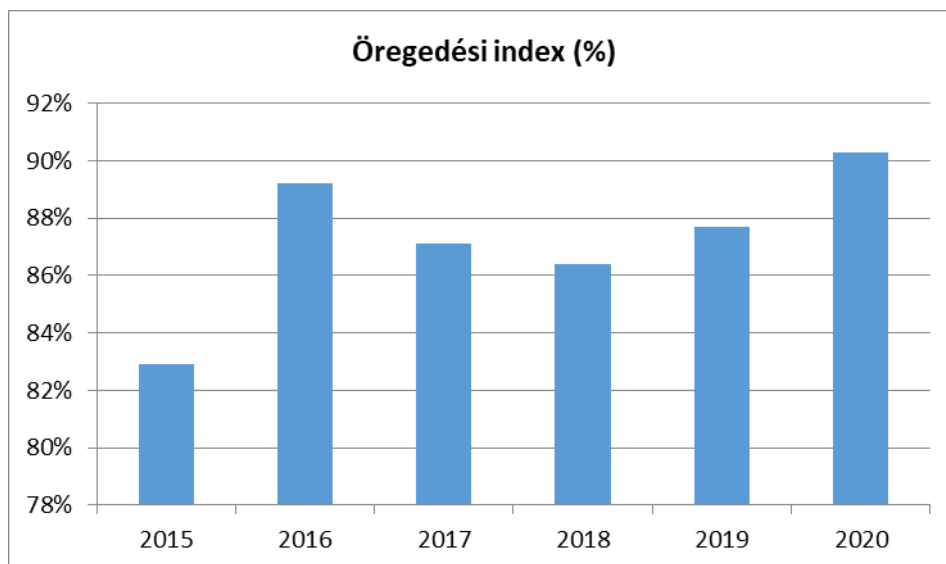
Az öregedési index az idős korú népességnek (65–X éves) a gyermekkorú népességhez (0–14 éves) viszonyított arányát fejezi ki. A népesség korösszetétele változásának és az elöregedés folyamatának legfontosabb indikátora, amelynek a demográfiai jövő szempontjából van kiemelt jelentősége.

Az idős népesség eltartottsági rátája az idős korú népességnek (65–X éves) az aktív korú (15–64 éves) népességhez viszonyított arányát fejezi ki. Az indikátor a népesség korösszetételéről nyújt információt, amelynek a társadalmi ellátó rendszerekben van jelentősége. A mutató mértéke és változásának iránya azt jelzi, hogy mekkora, és hogy növekvő vagy csökkenő terhet jelent a munkavállalási korú népességnek az időskorúak eltartása. Míg 2015-ben Pest megyében az idős népesség eltartottsági rátája 23,7% volt, 2020-ra ez a szám 26,7%-ra emelkedett. Az öregedési index pedig ugyanezen időszak alatt 96,2%-ról 103,9%-ra.

6.1. számú táblázat - Öregedési index			
Év	65 év feletti állandó lakosok száma (fő) (TS 026 és TS 028 összesen)	0-14 éves korú állandó lakosok száma (fő) (TS 010 és TS 012 összesen)	Öregedési index % (TS 030)
2015	-	-	82,90%
2016	-	-	89,20%

2017	-	-	87,10%
2018	-	-	86,40%
2019	-	-	87,70%
2020	-	-	90,30%

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR



Ha Mogyoród öregedési indexét vizsgáljuk, megállapíthatjuk, hogy az országosan, szűkebb körben Pest megyére is jellemző mértékű növekedést mutatja: az időződő korosztály létszáma folyamatosan növekszik. Noha még Mogyoródon a 0-14 éves korosztály létszámát nem éri el a 65 éveseknél idősebbek aránya, nem úgy, mint az országos átlagban, de már látszik, hogy növekvő teherként fog jelentkezni a munkavállalási korú népességnek az időskorúak eltartása.

Az idős korosztály jellemzője, hogy csökken a személyes fogyasztás (nemcsak a mennyisége, hanem a milyensége is megváltozik), emelkedik a közületi fogyasztás (egészségügyi, szociális, speciális lakások iránti szükséglet).

Az öregség két módon is szembetűnővé válik: az egészséges idős emberek nagyobb társadalmi aktivitásán át, valamint a bajban lévő idősök gondjainak nagyobb nyilvánossága révén. Megjelenésének mindkét oldala társadalmi probléma is. Az öregek megoldatlan ügyei és bajai politikai feszültségeket okoznak, gazdasági terhet jelentenek, aktivitásuk pedig új szituációkat teremt, a különböző intézmények számára alkalmazkodási feladatokat képez: - a társadalom kénytelen szembenézni az öregséggel, az öregség egyre többre kerül a társadalomnak, az öregség, mint gazdasági erő, az öregek társadalmi elégedetlensége nő, fokozódó eltávolodás idős és fiatalok között, növekvő társadalmi és politikai aktivizálódás az öregek körében, növekvő mobilitás, fogyasztás, aktivitás az idősök körében, az öregek növekvő értéktermelése, erősödő küzdelem az öregség tünetei és szövődményei ellen.

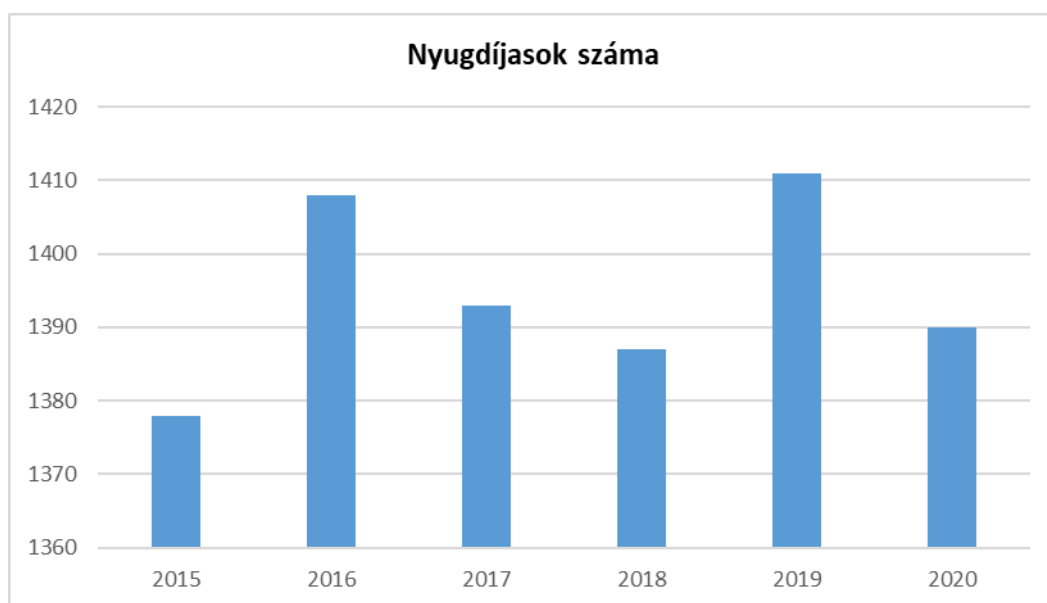
6.1.1. számú táblázat – Nyugdíjban, ellátásban, járadékban és egyéb járandóságban részesülők száma			
Év	Nyugdíjban, ellátásban, járadékban és egyéb járandóságban részesülő férfiak száma (TS 063)	Nyugdíjban, ellátásban, járadékban és egyéb járandóságban részesülő nők száma (TS 064)	Összes nyugdíjas
2015	556	822	1378

2016	582	826	1408
2017	566	827	1393
2018	573	814	1387
2019	587	824	1411
2020	573	817	1390

Forrás: TeIR, KSH Tstar

Az öregedés fontos társadalmi állomása a nyugdíjkorhatár, az az életkor, amely jogosulttá tesz valakit arra, hogy a munkából visszavonuljon és a továbbiakban a korábbi munkájával szerzett járadékából éljen. A munkájából, kereső tevékenységéből visszavonult ember általában öregedőnek tekinti magát. Noha nagyok az egyéni különbségek, az életkor általában meghatározó. Az öregséggel kapcsolatos megfigyelhető szabályszerűségek annál nagyobb valószínűséggel érvényesek az idősek csoportjaira vagy egyes öregekre, minél előrehaladottabb az életkoruk.

A legfrissebb előrejelzések szerint 2050-ben elérheti a 200 százalékot a magyar öregedési index, vagyis demográfiai változások nélkül sokkal több nyugdíjast kell eltartania az aktív dolgozóknak. A ma 30-59-es korosztályba tartozó magyarok pedig most úgy gondolják, ha elérkezik számukra a nyugdíjaskor, havi 215 ezer forintra lesz szükségük, hogy kényelmesen megéljenek. A táblázat alapján a nyugdíjasok száma csökkenő tendenciát mutat, de ez valószínűleg azt fejezi ki, hogy sokan nyugdíj mellett vállaltak munkát vagy nyugdíjba vonulás nélkül folytatják a keresőtevékenységet.



6.1.2. számú táblázat - Nyugdíjszerű ellátások

Év	Életkoron alapuló ellátásban részesülő férfiak száma (TS 067)	Életkoron alapuló ellátásban részesülő nők száma (TS 068)	Öregségi nyugdíjban részesülő férfiak száma (TS 069)	Öregségi nyugdíjban részesülő nők száma (TS 070)	Özvegyi és szülői nyugdíjban részesülő férfiak száma (TS 071)	Özvegyi és szülői nyugdíjban részesülő nők száma (TS 072)	Időskorúak járadékában részesítettek havi átlagos száma (fő) (TS 134)
2015	16	18	442	688	3	22	n.a.
2016	12	4	468	710	3	20	n.a.
2017	11	3	462	711	3	21	0
2018	13	3	468	708	3	19	0
2019	11	3	475	711	4	15	0
2020	11	3	473	717	4	14	0

Forrás: TeIR, KSH Tstar

Különbséget kell tenni az öregségi nyugdíj és öregségi nyugdíjkorhatár közt. Az öregségi nyugdíj az az összeg, amit idős korunkban az államtól kapunk a munkával töltött éveink után. Az öregségi nyugdíjkorhatár pedig nem más, mint az az életkor, melynek elérésétől az öregségi teljes- vagy résznyugdíj megállapítható. Ebből kifolyólag öregségi nyugdíjra akkor vagyunk jogosultak, ha a jogszabályban meghatározott életkort betöltöttük, valamint rendelkezünk megfelelő szolgálati idővel. Ez utóbbi nem más, mint a munkával töltött évek száma, vagyis amikor biztosítottak voltunk és az előírt mértékű nyugdíjjárulékot megfizettük.

Életkoron alapuló ellátásoknak (korhatár alattiaknak járó ellátások) nevezzük a nyugdíjkorhatárt be nem töltött személyek részére folyósított ellátásokat, melyek a 2012 előtti különféle korai öregségi nyugdíjakat váltották fel. Az ide tartozó ellátások (korhatár előtti ellátás, szolgálati járandóság, átmeneti bányászjáradék, balettművészeti életjáradék) a nyugdíjkorhatár betöltése után korbetöltött öregségi nyugdíjja alakulnak át.

A táblázatból látszik, hogy mind a férfiak, mind a nők körében csökkent az életkoron alapuló ellátásban részesülők száma, míg az öregségi nyugdíjban részesülőké nőtt. Özvegyi és szülői nyugdíjban több nő érintett, bár számuk valamelyest csökkent az elmúlt években.

Időskorúak járadéka településünkön nem volt releváns az elmúlt öt évben.

2019 elején a Nyugdíjfolyósító Igazgatóság a lakosság több mint negyedének folyósított nyugdíjat (ezek: öregségi, özvegyi, szülői nyugdíj, árvaellátás), vagy valamilyen egyéb ellátást (ezek: életkoron alapuló ellátások, megváltozott munkaképességűeknek járó ellátások, egyéb járadékok, járandóságok), 1%-kal kevesebb embernek, mint az előző évben. Ezzel folytatódott az ellátottak számának és népességén belüli arányának lassú csökkenése. Országosan a 2,6 millió ellátottból:

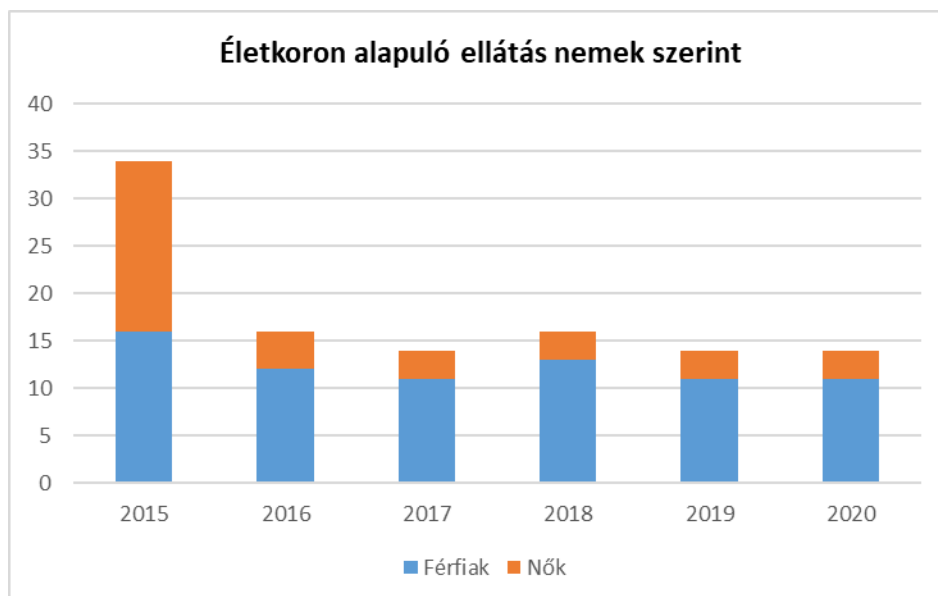
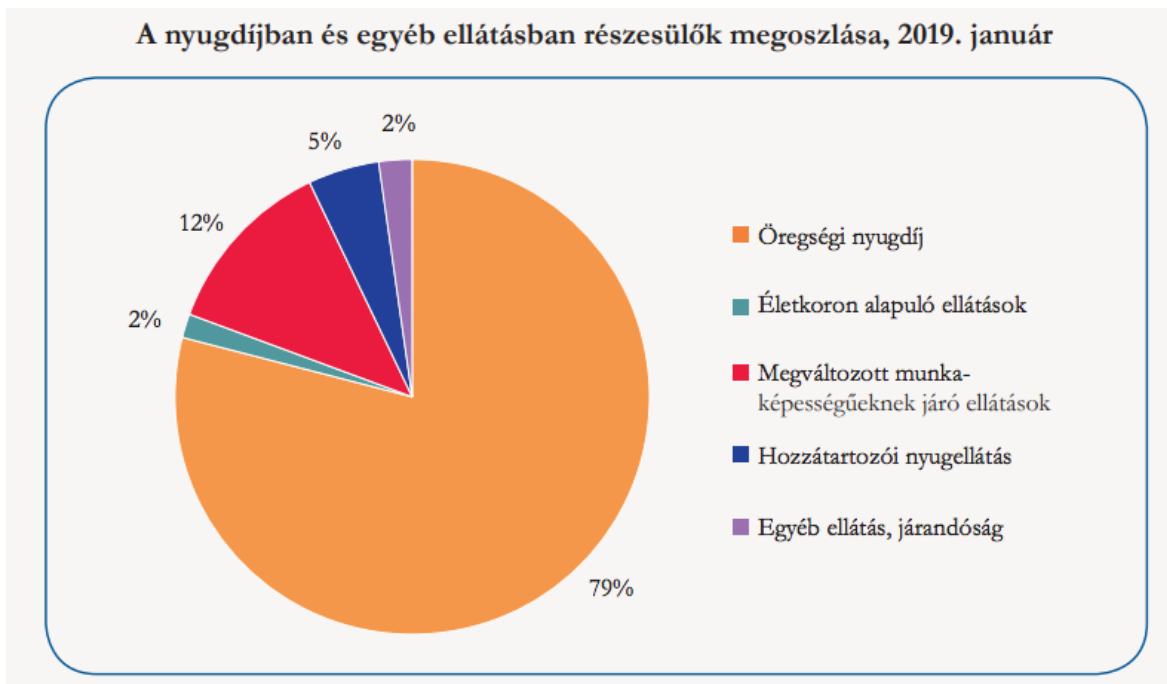
- több mint 2 millió 32 ezren öregségi nyugdíjban,
- 42 ezren életkoron alapuló ellátásban,
- 125 ezren hozzátartozói nyugellátásban,
- 315 ezren megváltozott munkaképességűeknek járó ellátásban,
- 58 ezren egyéb ellátásban, járandóságban részesültek főellátásként.

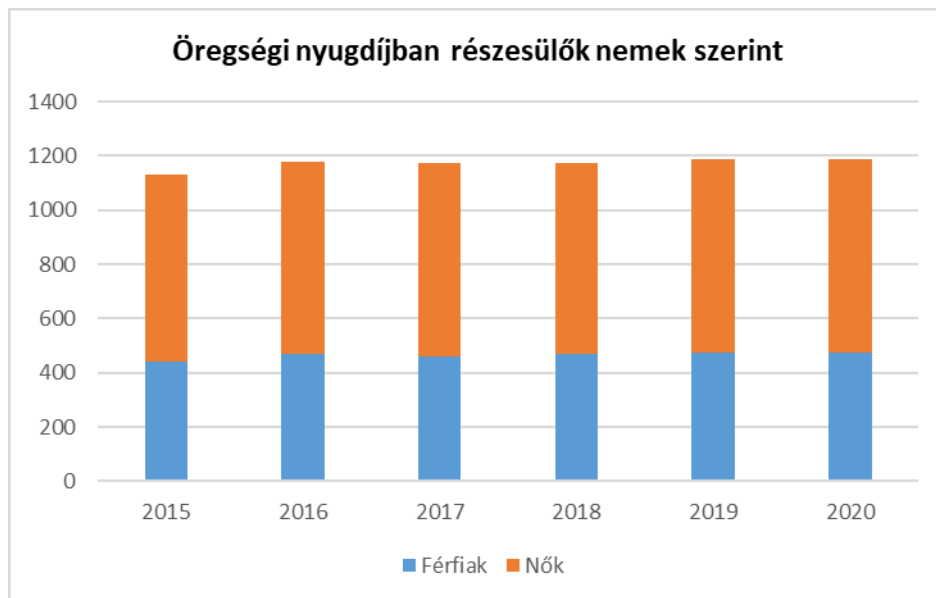
Nyugdíj az éppen aktív munkavállalók járulékaiból kerül finanszírozásra. Amíg van elegendő aktív korú, addig a befizetések eltartják az idős embereket. Ha viszont nincs elég befizető, mert például fogy a népesség vagy sokan inkább külföldön vállalnak munkát, akkor a rendszer szép lassan roskadozni kezd. Mindezek tehát oda vezetnek, hogy előregedő társadalomban élünk, a nyugdíjasok aránya évről évre nagyobb lesz, míg a munkaképes fiatalok száma jóval kevesebb. Éppen ezért az állam kénytelen szigorításokat bevezetni, ami hatással van a nyugdíjkorhatárra is. Mindez tehát azt jelenti, hogy 2023-ra – a jelenlegi helyzetet figyelembe véve – a nyugdíjkorhatár még tovább fog emelkedni.

Magyarországon nincs különbség a férfiak nyugdíjkorhatára és a nők nyugdíjkorhatára között, viszont nők számolhatnak a 40 éves korengedménnyel. Az öregségi nyugdíjkorhatár mindenhol egységes lett, ami egyúttal azt is jelenti, hogy számos korábbi kedvezményt az évek során eltöröltek. 2020. júliusában viszont jelentős változások és kedvezmények kerültek bevezetésre, aminek legfőbb célja, hogy megkönnyítse a nyugdíjas munkavállalók helyzetét. Így az szabályozásnak köszönhetően nyugdíj mellett vállalhatnak munkát vagy nyugdíjba vonulás nélkül folytathatják a keresőtevékenységet. Az új szabályok hatással vannak a nők kedvezményes öregségi nyugdíjára is. Míg a változás előtt főszabály volt, hogy a kedvezményes nyugdíjban részesülő nők, ha tovább dolgoznak és elérik a munkavégzésből származó kereset havi minimálbér 18-szorosát, akkor a következő hónaptól fel kell függeszteni abban az évben nyugdíjának a folyósítását. Ez alól csak az jelent kivételt, ha betöltik a normál öregségi korhatárt. Viszont mivel járulégmentessé vált a nyugdíj melletti munkavégzés, ezért a fenti korlátozás megszűnt. Így a nők, a kedvezményes öregségi nyugdíj mellett már nem csak munkavállalóként, hanem megbízottként, vállalkozóként is korlátozás nélkül kereshetnek a versenyszférában is. Magyarországon a nyugdíjkorhatár 2021-ben 65 évnél tart, az emelkedés ugyanakkor nem ért véget, ami azt eredményezi, hogy tovább kell dolgozni. Ez nem feltétlenül jelent rosszat, hiszen hosszabb ideig kapjuk a fix kiszámítható jövedelmünket és akár a nyugdíjünk összege is növekedhet ezáltal. Az idős korúak járadéka a

megélhetést biztosító jövedelemmel nem rendelkező időszerű személyek részére nyújtott támogatás. Mogyoródon 2020-ban a lakosság 20,7%-a nyugdíjas volt.

A szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény alapelve kimondja, hogy az önkormányzatok kötelesek gondoskodni a területükön élők ellátásáról. Ezt helyi rendeletben szabályozottan a települési támogatás, illetve a rendkívüli települési támogatás formájában valósítja meg a testület.





Az életkoron alapuló ellátások nemek szerinti eloszlásánál látható, hogy arányaiban a férfiak közt jellemzőbb és viszonylag egyenletes számot mutat.

6.2 Idősek munkaerő-piaci helyzete

a) idősek, nyugdíjasok foglalkoztatottsága;

6.2. számú táblázat - Hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás terén (a 3.2.2. táblázatból)

Nyilvántartott álláskeresők száma összesen	Év	2015	2016	2017	2018	2019	2020
	Fő összesen		113	106	90	97	75
41-45 év (TS 042)	Fő	10	15	8	16	15	29
	%	8,85%	14,15%	8,89%	16,49%	20,00%	24,58%
46-50 év (TS 043)	Fő	12	12	14	8	6	15
	%	10,62%	11,32%	15,56%	8,25%	8,00%	12,71%
51-55 év (TS 044)	Fő	10	14	15	12	14	18
	%	8,85%	13,21%	16,67%	12,37%	18,67%	15,25%
56-60 év (TS 045)	Fő	14	14	8	10	7	10
	%	12,39%	13,21%	8,89%	10,31%	9,33%	8,47%
61 éves, vagy afeletti (TS 046)	Fő	16	9	14	22	11	12
	%	14,16%	8,49%	15,56%	22,68%	14,67%	10,17%

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

Az idősek, nyugdíjasok átlag jövedelmi helyzetét ismerve elmondható, hogy az egészséges öregek szívesen végeznének jövedelemkiegészítő tevékenységet és ezt az állam az utóbbi években történt intézkedéseivel támogatta is (pl. nyugdíj mellett vagy helyett munkavállalás) Erre esély a munkaerő-piacon akkor nagyobb, ha szaktudással, tapasztalattal rendelkeznek, bár a gyakorlat azt mutatja, hogy egyre szívesebben foglalkoztatnak vissza a munkáltatók nyugdíjban lévőket. A táblázatból jól látszik, hogy a regisztrált munkanélküliek száma minimálisan nőtt, az 55 év feletti munka nélkül lévőek száma és aránya csökkent, sőt a 60 felettieké is.

A Családsegítő Szolgálat az elmúlt években aktív felvilágosító munkát végzett ennek a korosztálynak a munkahelykeresés és munkaügyi központtal való kapcsolattartása érdekében: önéletrajzírás, internethasználat, álláslehetőségek felkutatása, regisztráláshoz eljutás a munkaügyi központba.

b) tevékeny időszak, élethosszig tartó tanulás, idősek, nyugdíjasok foglalkoztatásának lehetőségei a közintézményekben, foglalkoztatásukat támogató egyéb programok a településen;

Településünkön a kapacitásbővítés mellett komoly szakmai megújulás is kellene, olyan szolgáltatásokkal, amelyek jobban koncentrálnak az idős emberek egyedi igényeire. Sajnos kifejezetten ezt a korosztályt célzó program nem szolgálja időseink foglalkoztatását. A life-long learning, azaz az élethosszig tartó tanulás tekintetében kiemelendő a Digitális Jólét Program keretében indult idősügyi infokommunikációs program az elmúlt két évben, melynek révén a 65 év feletti időseink juthattak hasznos alapismeretekhez a számítógép- és internethasználat területén.

c) hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás területén.

A foglalkoztatás terén időseket ért hátrányos megkülönböztetés kapcsán konkrét esetről nincs tudomásunk, de mivel egy rendkívül kiszolgáltatott munkaerő-piaci csoportról beszélünk, így településünkön is lehetséges a velük szembeni diszkrimináció előfordulása. A nyugdíjazás előtt álló munkavállalók nehézségekkel szembesülnek a munkaerőpiacon, mert sok munkáltató nem szívesen alkalmazza őket, és a vállalati leépítéseknek is gyakori célpontjai. Ezen a helyzeten javíthat a Munka Törvénykönyvének azon rendelkezése, hogy a munkáltató a nyugdíjasnak nem minősülő munkavállaló határozatlan tartamú munkaviszonyát a munkavállalóra irányadó öregségi nyugdíjkorhatár betöltését megelőző öt éven belül csak a munkavállaló munkaviszonyt ellehetetlenítő magatartása, illetve súlyos kötelezettség-szegés okán történő felmondással szüntetheti meg.

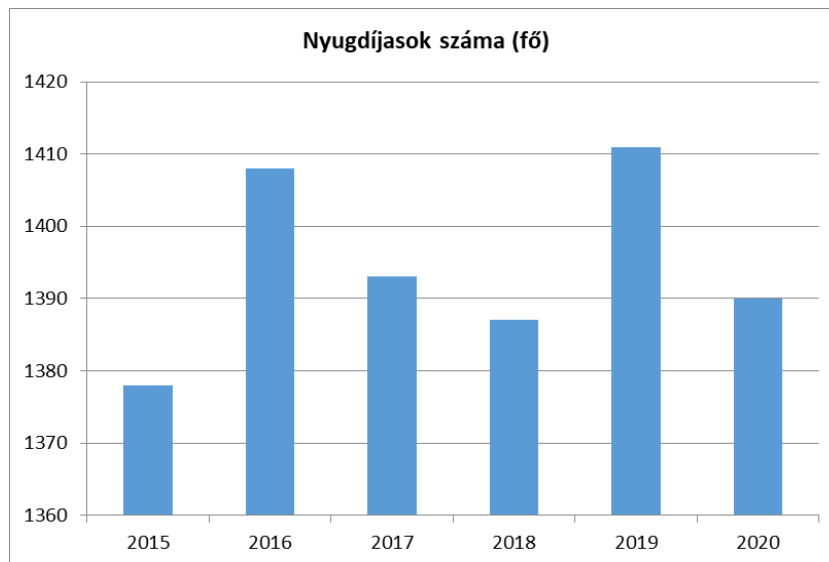
A fenti adatok alapján általánosságban elmondható, hogy a veszélyeztetett életkorú népesség kedvezőtlen munkaerő-piaci helyzete problémaként jelenhet meg nem csak országos, hanem helyi szinten is. A korábbiakban már említett településünkön működő vállalkozások közt végzett felmérésben a nyugdíjasokat foglalkoztató vállalkozások aránya 0% (14 foglalkoztatóból egy sem alkalmaz nyugdíjast).

6.3 A közszolgáltatásokhoz, közösségi közlekedéshez, információhoz és a közösségi élet gyakorlásához való hozzáférés

a) az idősek egészségügyi és szociális szolgáltatásokhoz való hozzáférése;

6.3.1. számú táblázat - 65 évnél idősebb népesség és nappali ellátásban részesülő idős korúak száma				
Év	65 év feletti lakosság száma (férfiak TS 026, nők TS 028)	Nappali ellátásban részesülő idős korúak száma (TS 129)	Házi segítségnyújtásban részesülők száma (TS 130)	Szociális étkeztetésben részesülők száma (TS 131)
	Fő	Fő	fő	fő
2015	-	0	3	13
2016	-	0	4	13
2017	-	0	5	11
2018	-	0	7	11
2019	-	0	7	11
2020	-	0	5	11

Forrás: TeIR, KSH Tstar



2019 végén megszűnt az arról szóló hivatalos adatközlés, hogy épp hány idős ember vár állami, önkormányzati idősotthoni férőhelyre. Így a szociális szakemberek azóta jobb híján legfeljebb csak megbecsülni tudják a sorban állók számát. Bár az utóbbi két évben némileg javultak a bejutási esélyek, de sajnós a pandémia időszakában idősotthonokban sokan hunytak el koronavírusban. Ettől függetlenül még így is többéves várakozásról beszélnek a szakemberek. Különösen akkor, ha valakinek viszonylag alacsony a jövedelme és nem túl magas a gondozási szükséglete. Akik viszont magasabb nyugdíjjal rendelkeznek, és már komolyabb, napi szintű ápolást igényelnek, azok előbb jutnak férőhelyhez. A becslések szerint 55 ezer idősotthoni férőhelyre körülbelül negyvenezen várakoztak a múlt évben. A demográfiai folyamatok egész Európában gondozási válságot jeleznek, amit nálunk csak fokoz, hogy európai összehasonlításban viszonylag rövid a magyarok egészségesen eltöltött várható élettartama (61,1 év). Azon túl, hogy a betegség már évekkal a hivatalos nyugdíjkorhatár előtt megjelenik, szintén riasztó adat, hogy a 65 év feletti magyar lakosság 75 százaléka küzd olyan krónikus betegséggel, amely rendkívül negatívan hat az életminőségre. Az időskori demencia, a szellemi leépülés pedig már most nagyjából negyedmillió embert érint.

A hazai idősellátásban napi szinten közel kétszáz ezer embert gondoznak az ágazat dolgozói, ami az idősek összlétszámához képest még mindig nem túl kimagasló arány. Természetesen nem minden 65 év feletti igényel aktív szakmai segítséget, az viszont tény, hogy ma kétféle ember, azaz minden ötödik, Magyarországon élő személy 65 év feletti. És a korfa egyre csak idősödik, míg 2001-ben a lakosság 15,1 százalékát tették ki a 65 éven felüliek, addig 2020-ra ez az arány elérte a 19,9 százalékot. Alapvetően állami, önkormányzati vagy egyházi fenntartásban lehetnek a hazai időseket ellátó intézmények, ám ezek sem ingyenesek, többnyire az egyszeri belépési pénz után jövedelme nyolcvan százalékát fizeti be az idős gondozott a teljes ellátásért.

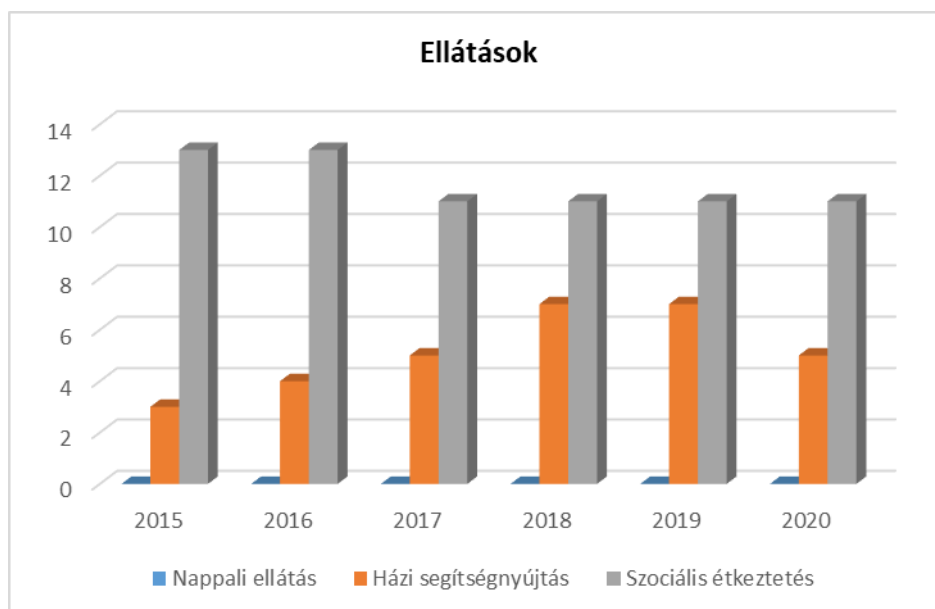
Sajnos az országos arculatba Mogyoród is beleillik. A táblázatból látszik, hogy településünkön sajnós az idősek napközbeni ellátása sem biztosított, pedig az átlagéletkor növekedése és a fentebb említett öregedési index emelkedése miatt a jövőben mindenképp tervezni kell az idősek ellátásának lehetséges formáival, továbbá az idősödő korosztály, azon belül is az egyedülálló, alacsony nyugdíjjal rendelkező, megromlott egészségi állapotú idősek problémáival. Bár a napközbeni ellátás kötelező önkormányzati feladat, az anyagi erőforrások hiánya miatt még nem tudott megvalósulni.

Az időskorúak családi állapotára jellemző, hogy korban előre haladva fokozatosan csökken a házások, és növekszik az özvegyek aránya, azon belül is a nőké. Az időskorban jellemző megbetegedések - a daganatok, keringési zavarok, szív- és érrend- szeri megbetegedések, ízületi problémák - mellett pszichés problémák is jelen vannak. Az idős ember egyedül marad, izolálódik, szellemi és fizikai aktivitása hanyatlik, önállósági képessége beszűkül. Ez nagyon sok embernél okoz pszichés megbetegedéseket. Különösen gyakori a depresszió és a demencia kialakulása.

Jellemző, hogy a betegségek általában együttesen fordulnak elő, különösen 70 éves kor fölött jellemzőek a súlyos, krónikus megbetegedések és az előrehaladott demencia. Az emberek a korral mindinkább különböznek egymástól, nincs ún. egységes öregedési minta, de kimondható, hogy van egészséges öregedés. Az idős emberek azért betegek, mert megbetegedtek, és nem azért, mert idősek. Az idősödéssel mindinkább az "5 I"-vel lehet számolni orvoslásban, ápolásban, gondozásban egyaránt. Ezek: immobilitás (mozgásképtelenség), instabilitás (állásképtelenség), intellektuális hanyatlás, az iatrogénia (az egészségügyi ártalmak) és az inkontinencia (vizelet-, széklet tartási problémák). Ezek a tények szükségessé teszik a helyi egészségügyi ellátórendszerek kialakítását, korszerűsítését, fejlesztését. Ez településünkön, mint máshol is, folyamatos feladat, bár sok javulás történt az elmúlt két évben. 2020-ban átadásra került az új egészségházunk, ahol a két háziorvos, egy gyermekorvos és a védőnők kaptak helyet, valamint egy prevenció helyiség, ahol a lakossági szűrővizsgálatok lebonyolítása történik, illetve egészségmegőrző programok szervezését tervezik. Felújításra került ezzel párhuzamosan a régi egészségházunk épülete is, ahol két európai színvonalon elkészült fogorvosi rendelő és két önkormányzati lakás lett kialakítva.

Azt, hogy az idősek hogyan élik meg ezt a helyzetüket, nagymértékben függ a társadalom, és az őket körülvevő szűkebb környezet nyújtotta életkörülményektől, a velük szemben tanúsított magatartástól. Sokszor nehezíti a helyzetet, hogy a család aktív tagjai távol vannak. Máshol laknak, máshol dolgoznak vagy a megélhetési gondok miatt több mint nyolc órát dolgoznak, így kevés idő marad az idős családtaggal való törődésre. Ennek következményeként megnő a személyes gondoskodást nyújtó szociális ellátások iránti igény, ami jelentős kihívások elé állítja az önkormányzatokat. Mogyoródon az időskorúak járadékában, mely a megélhetést biztosító jövedelemmel nem rendelkező időskorú személyek részére nyújtott támogatás, nagyon kevesen részesülnek, az évi átlagos létszám egy főnek vehető, adat szempontjából nem releváns.

Időseket támogató szociális ellátások például az időskorúak járadéka, települési támogatás, közgyógyellátás, az alapellátások közül étkeztetés, házi segítségnyújtás, jelzőrendszeres házi segítségnyújtás, családsegítés, és tanyagondnoki szolgáltatás, gondozási feladatokat ellátó integrált intézmények, szakellátások (pl. idősek napközbeni ellátása, átmeneti és tartós gondozásra az idősek gondozóháza, idősek otthona stb.)



Mogyoródon 2020-ban a lakosság 20,7%-a nyugdíjas volt. A Mogyoródi Család és Gyermejköltségi Szolgálat két alaptevékenységet lát el rájuk, illetve az idősekre tekintettel:

1. Házi segítségnyújtás
2. Étkeztetés

Házi segítségnyújtás

A házi segítségnyújtásban 1 fő szociális gondozó gondoskodik azokról az időskorú személyekről, akik otthonukban önmaguk ellátására saját erőből nem képesek, és róluk más nem gondoskodik. Azokról a pszichiátriai betegekről, fogyatékos személyekről és szenvedélybetegekről, akik állapotokból adódóan az önálló életvitellel kapcsolatos feladataik ellátásában segítséget igényelnek, de egyébként önmaguk ellátására képesek. Azokról az egészségi állapotuk miatt rászoruló személyekről, akik ezt az ellátási formát igénylik, illetve bentlakásos intézményi elhelyezésre várnak. Azokról a személyekről, akik a rehabilitációt követően a saját lakókörnyezetükbe történő visszailleszkedés céljából támogatást igényelnek önálló életvitelük fenntartásához. A házi segítségnyújtás olyan gondozási forma, amely az igénybe vevő önálló életvitelének fenntartását lakásán, lakókörnyezetében biztosítja. A szociális gondozó feladatai ellátása során segítséget nyújt ahhoz, hogy az ellátást igénybe vevő fizikai, mentális, szociális szükséglete saját környezetében, életkorának, élethelyzetének és egészségi állapotának megfelelően, meglévő képességeinek fenntartásával, felhasználásával, fejlesztésével biztosított legyen.

Az ellátottak megoszlása kor és nem szerint:

Életkor	Férfi	Nő
65-69	-	1
70-74 éves	1	-
75-79 éves	1	-
80-89 éves	2	-
összesen	4	1

A szolgáltatás igénybevételének feltétele a gondozási szükséglet pontozásos módszerrel történő kétszereplős vizsgálata. A napi életvitel fenntartásához szükséges elemeket (étkezést, öltözködést, tisztálkodást, kontinenciát, látást, hallást, hely- és helyzetváltoztatást és a kommunikációs képességeket) szolgálatunk, míg a mentális funkciókat (térbeni-időbeni tájékozódás, helyzetnek megfelelő viselkedés), a terápiakövetés képességét, valamint a felügyeleti igényt a házi orvosok pontozzák.

Az ellátottak megoszlása gondozási szükséglet szerint

Fokozat	Jellemzők	Fő
0.	Az egyén a vizsgált tevékenységeket el tudja végezni. A szolgáltatás a szociális és egészségi állapot szinten tartására korlátozódik.	-
I.	Az egyén egyes tevékenységekben hetente többször segítségre szorul vagy figyelmet, irányítást igényel.	3
II.	Az egyén bizonyos tevékenységek elvégzésében napi rendszeres segítségre szorul vagy napi szintű kontrollt igényel.	-
III.	Az egyén teljes ellátásra, folyamatos gondozásra, ápolásra szorul, intenzív odafigyelést és gyakori beavatkozást igényel.	2

A célcsoportot tehát a fenti kritériumoknak megfelelő, és igényükkel a szolgálatot megkereső személyek képezik. A Szolgálat feladatellátási kötelezettsége a megállapított gondozási szükséglettel rendelkező kérelmezőkre terjed ki. A gondozási szükséglettel nem rendelkező személy ellátását a szolgálat csak kapacitása erejéig vállalja. Ebben az esetben a szolgáltatási önköltséggel azonos mértékű személyi térítési díj megfizetését szerződésben kell vállalnia az ellátást igénylőnek vagy a térítési díjat megfizető más személynek.

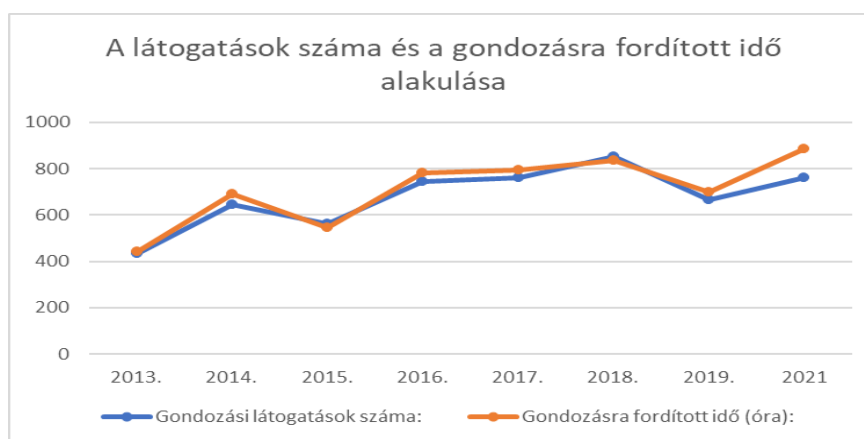
A szolgáltatásban ellátható személyek száma a működési engedély szerint összesen 9 fő, ebből személyi gondozásra befogadott ellátotti létszám 4 fő.

A gondozási szükséglet vizsgálatának törvényi bevezetése óta eltelt időszakban három alkalommal módosult a szolgáltatás igénybevételéhez szükséges pontszám. A szabályozásnak köszönhetően a

szolgálat által ellátott gondozási esetek egyre inkább a szükségletek teljes kielégítése irányába tendálnak. Egyre nagyobb arányban jelennek meg súlyos mozgáskorlátozott (állapota miatt fogyatékosági támogatásban részesülő), fekvő, teljes mértékben ágyhoz kötött, vagy súlyosan demens ellátottak. Összességében elmondható, hogy a korábban a teljes ellátásra szoruló, és emiatt szakellátásba (idősek otthonaiba) kerülő idős emberek gondozása, mára az alapellátás nem könnyű feladatává vált.

A gondozási tevékenység mutatói

	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2021
Tárgyév folyamán ellátást kért (fő):	3	2	1	1	1	4	3	6
Tárgyév folyamán ellátásba került (fő):	3	2	1	1	1	4	3	6
Tárgyév folyamán az ellátásból kikerült (fő):	3	1	2	0	0	2	3	6
Ellátottak száma az év folyamán (fő):	6	5	5	4	5	7	7	10
Gondozási látogatások száma:	435	645	564	743	762	852	667	762
Gondozásra fordított idő (óra):	440,5	690	545,5	783,5	794	835,5	698,5	886
Térítési díjat fizetett (fő)	6	5	5	4	5	7	7	10
Térítési díjat nem fizetett (fő)	0	0	0	0	0	0	0	0



Az ellátásban részesülőkre fordítható időt az igénybe vevő fizikai, mentális, szociális szükséglete, egyéni élethelyzete és lakáskörülményei határozzák meg. A gondozásra fordított időben tapasztalható ingadozás az ellátottak egészségi állapotából adódik, a kórházi kezeléseik ideje alatt az ellátásuk átmenetileg szünetel, helyük nem tölthető fel más ellátottal. Ugyanakkor az állami támogatás elszámolása időalapú, így ezek az időszakok az állami támogatás szempontjából is kiesnek, nehéz helyzetbe hozva a szolgáltatókat.

Étkeztetés

Étkeztetések esetében azoknak a szociálisan rászorultaknak a napi egyszeri meleg étkezéséről gondoskodunk, akik azt önmaguknak vagy eltartottaik részére tartósan vagy átmeneti jelleggel nem képesek biztosítani. A szolgáltatás célcsoportját Mogyoród nagyközség területén tartózkodó kora, egészségi állapota, fogyatékosága, pszichiátriai betegsége, szenvedélybetegsége, vagy hajléktalansága miatt rászoruló személyek képzik.

Az étkeztetés biztosításának legfontosabb alapelve, hogy rászorultság esetén az igénylőnek a lehető legrövidebb időn belül biztosított legyen a napi egyszeri meleg étkezés. A Szolgálat az étkeztetést egyéb főzőhely keretében, vállalkozási szerződés alapján biztosította. Étkeztetés keretében napi egyszeri meleg ételt, főétkezést (ebédet) biztosít azoknak, akik egészségi állapotuk, koruk miatt önmaguk részére ezt nem tudják biztosítani és élelmezésük családtagjaik segítségével sem oldható meg. Az étkeztetést a szolgálat az étel lakásra szállításának megszervezésével biztosítja. A

Szolgálat szakorvosi javaslatra diétás étkezést is biztosít a rászorulóknak. A szolgáltatás az ünnepnapok kivételével hétfőtől péntekig elérhető a rászorulóknak számára. Az ünnepnapon és hétfői étkeztetést igény esetén a szolgálat konzervekkel segíti, illetve segítséget nyújt a rászorulóknak a különböző ételfutár cégekkel való kapcsolatfelvételben, illetve, ha szükséges az anyagi források megteremtésében. Az étkeztetést igénylők zöme egyszemélyes háztartásban él, többségében idős és/vagy egészségi állapotából adódóan rászorult egyén, vagy egészségkárosodott aktív korú nem foglalkoztatott személy.

Étkezésben részesülők megoszlása kor és nem szerint

Életkor	Férfi	Nő
18-39		
40-59	2	3
60-64		
65-69		
70-74	2	
75-79		1
80-89	2	3
90 év feletti		1
Összesen:	6	8

Az ellátottak számának alakulása 2020. II. félévében

Tárgyévet megelőző év XII. 31.-én ellátásban részesült	8 fő
Tárgyév folyamán ellátást kért	6 fő
Tárgyév folyamán ellátásba került	6 fő
Tárgyév folyamán kikerült az ellátásból	3 fő
Ellátottak száma tárgyév XII. 31.-én	11 fő
Tárgyév során összesen ellátásban részesült	14 fő

A szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény a települési önkormányzat jogszabály szerint köteles biztosítani:

- az idősök nappali ellátását, ha területén háromezer főnél több állandó lakos él;
- a nappali ellátás egyéb formáit, tízezer főnél több állandó lakos esetén.

A nappali ellátást biztosító intézmény az ellátást igénybe vevők részére szociális, egészségi, mentális állapotuknak megfelelő, napi életritmust biztosító szolgáltatást nyújt, a helyi igényeknek megfelelő közösségi programokat szervez, valamint helyet biztosít a közösségi szervezésű programoknak, csoportoknak, biztosítja, hogy a szolgáltatás nyitott formában, az ellátotti kör és a lakosság által egyaránt elérhető módon működjön. Kötelezettségét az önkormányzat egyházi vagy más nem állami szervvel, fenntartóval kötött ellátási szerződés útján is teljesítheti. Településünkön az önkormányzat anyagi források hiányában még nem tudta teljesíteni ezt a kötelező feladatát, ezért hosszabb távú céljai közé tartozik majd az idősök napközbeni ellátásának megszervezése, mely olyan nappali ellátást nyújtó intézmény, ami az igénybe vevők részére szociális, mentális és közösségi szolgáltatásokat nyújt az elsősorban még egészséges, aktív öregeknek és amely elsősorban a saját otthonukban élők részére biztosít lehetőséget a napközbeni tartózkodásra, étkezésre, társas kapcsolatokra, valamint az alapvető higiéniai szükségletek kielégítésére. Az idősök klubjaként lehetőséget nyújt olyan életkörülmény, életminőség biztosítására, amelyeket az igénybe vevők otthonukban nem kaphatnak meg. A szolgáltatást azok veszik igénybe, akik mindennapi életük nehézségeinek leküzdésére itt megoldást találnak, szabadidejüket hasznosan és értelmesen tölthetik.

b) kulturális, közművelődési szolgáltatásokhoz való hozzáférés;

Az önkormányzat igyekszik eleget tenni minden kötelező feladatának és emellett önként vállalt intézkedések lehetőségét is megvizsgálja, hogy különös figyelemmel legyen az idősök irányába. Ezt tükrözi a szépkorúak köszöntése, a 75 év felettek karácsonyi csomagokkal való megajándékozása, egészségnap, szűrővizsgálatok szervezése is.

Alapvető célunk az idős korosztály tekintetében az aktív életvitel biztosítása, hiszen az aktivitással kivédhető a feleslegessé válás érzése, és nem kevésbé fontos az idősebbek élettapasztalata során szerzett szellemi, szakmai tőkájük átörökítése az utódoknak. A hátrányos helyzetű és külterületen élő időseket néhány éve még ellátta a Tanyagondnoki Szolgálat, ez azonban megszűnt és jelenleg a Családsegítő Szolgálat egyik munkatársa látogatja ezeket az embereket, időseket. Ez természetesen nagyon kevés, tűzoltás a peremhelyzetben élő idősök gondozása terén. Ez nyilván a kulturális, közművelődési szolgáltatásokhoz való hozzáférésüket is akadályozza, de mégis segítség az egyes bajos dolgok intézésébe, egészségügyi ellátáshoz való eljuttatásukba. Gyógyszervásárlás, receptíratás, önkormányzathoz, orvoshoz szállítás a külterületekről, illetve szociális ellátások, segélyek intézése is ide tartozik.

Az idősebbeknél a fent említett változások és jellemzőik miatt a velük való stratégiák speciálisak, körültekintő és gondos munkát igényelnek, személyre szabottan, a kapacitást figyelembe véve és mégis hatékonyan. A személyre szabott szolgáltatások biztosítását a helyi ellátórendszeren belüli koordináció, együttműködés biztosítja. Erre fokozottan szükség van, mert sajnos az utóbbi évek statisztikája azt mutatja, hogy településünkön is, az országos átlagot leképezve, sok az idősök ellen elkövetett bűnesetek száma. Ezek leginkább lopás, csalás büntetében nyilvánultak meg, és főként az egyedül élő idős emberek sérelmére követték el. Önkormányzatunknak ezért fokozottan gondoskodnia kell a koruk miatt már eleve esendőbbé vált idősök anyagi segítségén kívül a bűnözéstől történő megóvásukról is. A folyamatos figyelemfelkeltésen, felvilágosításon, felhíváson túl, szükség van megfelelő technikai rendszerek, közvilágítás fejlesztésére is, melyek segítségével javíthatjuk az idősök, egyedülállóknak biztonságérzetét. Mindezt a helyi Polgárőrség, a körzeti megbízott rendőr, valamint a Gödöllői és Kistarcsai Rendőrkapitányság munkatársainak szoros együttműködése is segíti.

c) idősök informatikai jártassága;

d) a generációk közötti programok.

Kulturális, közművelődési szolgáltatásokhoz való hozzáférés

év	Mozielőadás látogatása	Színházelőadás látogatása	Múzeumi kiállítás megtekintése	Könyvtár látogatása	Közművelődési intézmény rendezvényén részvétel	Vallásgyakorlás templomban	Sportrendezvényen részvétel
	alkalom	alkalom	alkalom	alkalom	alkalom	alkalom	alkalom
2015	7	11	5	20	25	n.a	n.a
2016	10	15	8	19	27	n.a	n.a
2017	9	14	9	21	27	n.a	n.a
2018	4	11	5	25	26	n.a.	n.a.

Forrás: Helyi adatgyűjtés

Idősök informatikai jártassága

év	Összes megkérdezett fő	Számítógépet használni tudók száma		Internetet használni tudók száma	
		fő	%	fő	%
2015	100	55	55%	54	54%
2016	100	56	56%	54	54%

2017	100	57	57%	55	55%
2018	100	57	57%	55	55%

Az idősök informatikai jártasságáról és a kulturális, közművelődési szolgáltatásokhoz való hozzáférésről az utolsó rendelkezésre álló adatunk 2018-ból van. Ennek oka, hogy akkor lebontásra került a Juhász Jácint Művelődési Ház és Könyvtár épülete, és onnantól kezdve nem volt igazán helye a kulturális tevékenységnek és a könyvtár is több helyen volt kitélepítve azóta. A „művelődési háznak”, illetve az ott végzett közművelődési, kulturális tevékenységnek az új Kamarás József Egészségház alsó részén biztosított az önkormányzat helyet, de ez nyilván nem pótolta, pótolja a régi közművelődési intézményt. Településünk vezetősége többször tárgyalt már az új művelődési ház megépítéséről, de sajnos egyre távolabbi célnak tűnik a felépítése, hiszen a megemelkedett építőipari árak miatt, még pályázati lehetőség mellett is többszáz millió forint önrésszel járna. Természetesen hosszú távon egy művelődési ház megléte elengedhetetlen egy ekkora lakosságú településnek, mint Mogyoród, és a főváros közelsége, a közművelődési feladatok színvonalas ellátása ezt meg is követeli. Így a település hosszútávú intézkedési tervei közt mindenképp szerepel.

A táblázatból látszik, hogy a megkérdezett időskorú lakosság alig több, mint fele rendelkezik informatikai jártassággal és hasonló az internetet használók, kezelni tudók száma is. Ez valószínűleg azonban javult az előző évekhez képest, amihez remélhetőleg az „okos” informatikai eszközök mellett az is hozzájárult, hogy a művelődési ház a NAGYINET program keretében szervezett internetes oktatást a nyugdíjas korosztály részére és alapfokon megtanulták az idősebbek is kezelni ezeket az eszközöket.

6.4 Az időseket, az életkorral járó sajátos igények kielégítését célzó programok a településen

Az időseket célzó programok a településen

év	Az idősebb célcsoport igényeit célzó programok száma
2015	34
2016	33
2017	39
2018	31

A Juhász Jácint Művelődési Ház és Könyvtár nagyon sokat tett ennek a korosztálynak az érdekképviseletében. Lehetőséget nyújtott többek közt az olyan időskorúak számítógép használatára és internetezési lehetőségére, akik otthonukban nem rendelkeznek ilyen elérhetőséggel. Az általuk megalakított Nyugdíjas Klub jelenleg is működik, közül sokan részt vesznek a gyerekek szervezett játszóházban és kézműves foglalkozásokon is, amely jó lehetőséget biztosít a generációk közti távolság csökkentésére. Ezen kívül számos szórakozási, művelődési lehetőség nyújtott az idősebb korúaknak a színházlátogatások, nótaest, olvasóköri, szavalóverseny, amatőr kiállítások, Film Klub és rendszeres honismereti kirándulások szervezésével. Hagyományokat őrzött és adott át a fiatalabb nemzedékeknek. Ezt a rengeteg értéket nem szabad hagyni elveszni, ezért bármilyen nehéz anyagi helyzetben van egy település erre megoldást kell találni és tovább folytatni a kulturális értékek továbbvitelét a jövőben is.

Mivel ezeken a programokon legtöbbször ugyanaz a lelkes mag vesz részt, így sok még a megszólítatlan, közéletből, szabadidős tevékenységből kimaradt idős ember. Ennek megoldása egyik lényeges feladata lesz még a jövőben minden érintett intézménynek, szervezetnek.

Fontos megemlíteni a könyvtárat, amely, mint tudástár és információs központ, törekszik az információhoz való egyenlő esélyű hozzáférés biztosítására.

Az infokommunikációs akadálymentesítés érdekében még akad tennivaló. De van, ami már megvalósításra került. A kikölcsönzött dokumentumok meghosszabbítása, előjegyzés, észrevételek küldése a könyvtár email rendszerén keresztül megoldott. A könyvtár és művelődési ház honlapja létrejött. A könyvtár a honlapon, és a Facebook oldalon keresztül tájékoztatja olvasóit és az érdeklődőket állandó és alkalmankénti szolgáltatásairól, eseményeiről, programjairól. Ehhez kapcsolódóan szem előtt kell tartan a life long learning (LLL) életen át tartó tanulás támogatását is. Az információs esélyegyenlőség sarkalatos pontja a kurrens szakirodalomhoz való hozzáférés. Választható szolgáltatás lehetne a találatok vagy a teljes szöveg kinyomtatása, exportálása, saját hordozóra mentése. Jelenleg csak az ingyenes adatbázisok állnak az olvasók rendelkezésére. Ezek az adatbázisok, e-szolgáltatások sok esetben segítenek a más módon nem vagy sok pénzért elérhető publikációk megszerzésében. Ezen a téren is vannak még intézkedési lehetőségek.

A művelődési ház és könyvtár által az elmúlt években nyújtott szolgáltatások az esélyegyenlőségért a munkanélkülieknek, időseknek: beiratkozás fejében csekély évi 400 Ft-os áron internetezési lehetőség biztosítása, ami adott esetben segítséget nyújtott visszatérni a munka világába, segített a környezettel, családtagokkal való kapcsolattartásban, információszerzésben és az elmagányosodás, egyedüllét visszaszorításában, kedvezményes/ingyenes beiratkozási lehetőség a nyugdíjasok számára, továbbá rugalmas kölcsönzési lehetőség biztosítása. Azok részére, akik személyesen nem tudták felkeresni az intézményt „házhoz szállították” a könyveket. Továbbá “könyvmegálló” formájában lehetőség volt, van olyan könyvek elvitelére, melyeket magánszemélyek a könyvtárnak adományoztak és ha kiolvasták visszahozhatják vagy megtarthatják ezeket az olvasók. Mindezen dolgok nehézséggel folytathatók így, hogy nincs épülete, állandó helye a rendezvényeknek, programoknak.

Igen nagy szervezést igényelt évről évre az Idősek Világnapja. Ez a program minden év október elején került megrendezésre, ahol az idősek ünneplése, kulturális programmal színesített köszöntése a cél. A szép korúak szállítását a művelődési ház dolgozói, és nyugdíjas klubjának tagjai közösen biztosítják. A Nyugdíjas Klub tagjai részt vesznek a gyerekeknek szervezett játszóházi programokban és kézműves foglalkozásokon, ezáltal szerepet játszanak abban, hogy a generációk közötti távolság csökkenjen, és a hagyományok átörökítődjenek a következő nemzedékek számára. Még számos más szórakozási, művelődési lehetőséget nyújt az idősebb korúaknak, mint például az örömtánccal a felejtés ellen, az öregkori demencia megelőzésére szolgáló program közös vidám délutánjai, nótastek, olvasóköri, szavalóverseny, honismereti kirándulások szervezésével, továbbá a Jakab Mihály Népdalkör hagyomány és népdal őrző tevékenységével.

Megvalósításra váró feladatok, célkitűzések még vannak bőven, hiszen minél több közéletből, tevékeny szabadidős tevékenységből kimaradt idős embert kell még megszólítani, a programok aktív tagjaivá tenni.

6.5 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása.

Az idősek helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
Idősek napközbeni ellátásának biztosítása	Az idős, de nem leromlott egészségi állapotú, egyedül élő emberek nappali tevékenységeinek megsegítése, szabadidő hasznos eltöltése
Időskorban-biztonságban	Egyedül élő idősek biztonságérzetének fokozása
Generációk találkozása	Generációk közti távolság csökkenése, korosztályok egymás iránti tolerancianövelése
Derűsebb időskor: egyedül élő, hátrányos helyzetben lévő idősek elmagányosodásának csökkentése	A szabadidős és kulturális programokhoz való hozzáférés, a lakóhelyi szegregáció hatásainak mérséklése és az időskorú népesség társadalmi izolációjának, elmagányosodásának megszüntetése,

	aktivitásuk fenntartása
„Élet, erő, egészség!”, Szűrővizsgálatok lehetőségének megteremtése helyben	Idősek betegségeinek csökkentése a szűrőprogramok biztosításával

7. A fogyatékkal élők helyzete, esélyegyenlősége

7.1 A településen fogyatékossgal élő személyek főbb jellemzői, sajátos problémái

A fogyatékos személyek jogairól és esélyegyenlőségük biztosításáról szóló 1998. évi XXVI. törvény definiálja a fogyatékos személy fogalmát. Eszerint fogyatékos az a személy, aki tartósan vagy véglegesen olyan érzékszervi, kommunikációs, fizikai, értelmi, pszichoszociális károsodással - illetve ezek bármilyen halmozódásával - él, amely a környezeti, társadalmi és egyéb jelentős akadályokkal kölcsönhatásban a hatékony és másokkal egyenlő társadalmi részvételt korlátozza vagy gátolja. A fogyatékos emberek a társadalom egyenlő méltóságú, egyenrangú tagjai, akik a mindenkit megillető jogokkal és lehetőségekkel csak jelentős nehézségek árán vagy egyáltalán nem képesek élni. A fogyatékos emberek hátrányainak enyhítése, esélyegyenlőségük megalapozása, illetve a társadalom szemléletmódjának alakítása mindannyiunk feladata. Az állam köteles gondoskodni a fogyatékos személyeket megillető jogok érvényesítéséről, a fogyatékos személyek hátrányait kompenzáló intézményrendszer működtetéséről a nemzetgazdaság mindenkori lehetőségeivel összhangban. A fogyatékos személyek az őket mindenki mással egyenlően megillető jogaikkal állapotukból fakadóan kevésbé tudnak élni, ezért indokolt, hogy minden lehetséges módon előnyben részesüljenek. A fogyatékos személyek esélyegyenlőségének általános érvényesítése (mainstreaming) egyelőre a foglalkoztatásra és a munkavállalásra, az azzal szorosan összefüggő szakképzésre, valamint az akadálymentesítésre terjed ki. A fogyatékossgal élő személyek igényeihez való észszerű alkalmazkodásról, röviden az akadálymentesítésről szóló rendelkezés az egyenlő bánásmód elvének egyik legfontosabb garanciája. A fogyatékos személyek igényeihez való észszerű alkalmazkodásról szóló rendelkezés egyértelműen jelzi azt a szemléletváltást, melyben az orvosi modellt egy más társadalmi felfogás váltja fel. Az új nézet szerint nem a fogyatékossgal élő személy – vagy legalábbis nem kizárólag ő – áll a középpontban, mint a gyógyítandó és megváltoztatandó beteg, hanem az ellenséges környezet is változtatásra vár, hogy megfeleljen a fogyatékossgal élő személy speciális szükségleteinek.

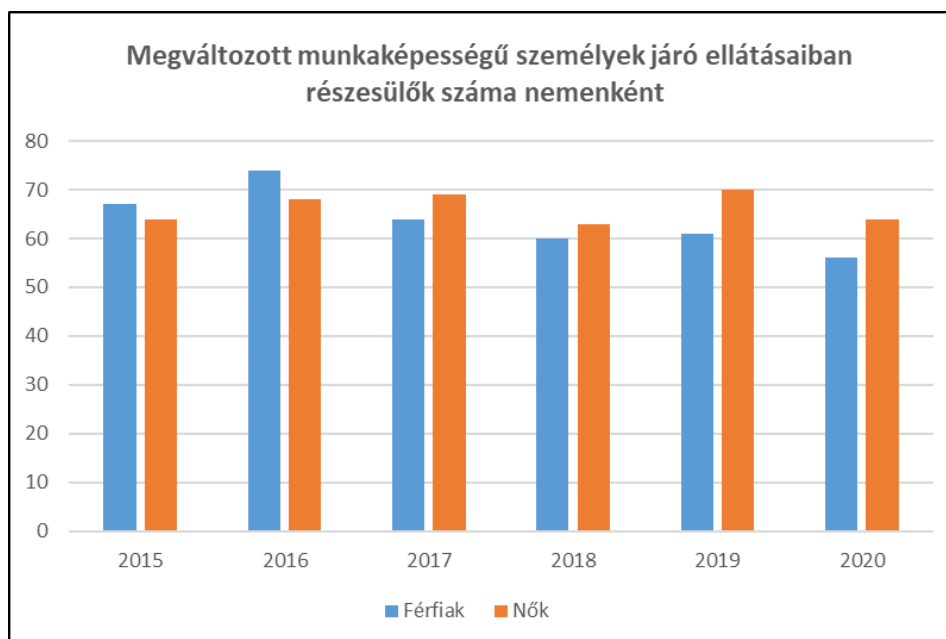
Hivatalos országos szintű adat a fogyatékossgal élőkről a 2011. évi népszámlálás alapján áll rendelkezésre. Már az akkori népszámlálási adatgyűjtés teljesítette a „Semmit rólunk nélkülünk!” elvet, vagyis, hogy az előkészítés folyamatába bevonták az érintettek képviselőit. A szigorú magyar adatvédelmi szabályok betartása pedig biztosítja a válaszadók anonimitását, magánéletének tiszteletben tartását, ahogy az idei évben történő népszámlálásban is.

Mivel e témában a válaszadás önkéntes, pontos statisztikai adat nem várható most sem. Az állam azt a törekvését, hogy minden érintett személy, aki szeretne, az tudjon a lehetőségeihez mérten munkát végezni, munkajövedelemből tartsa el magát és családját, a Fogyatékos Emberek Világnapja (december 03.) alkalmából is rendszeresen propagálja. Ezt segítették az elmúlt években és az idei évben a megváltozott munkaképességű (mms), fogyatékossgal élő személyek foglalkoztatási szintjének növelését ösztönző támogatások is. A 2020-ban indított „ÉrtékVagy!” program célja, hogy egyesítse a gazdasági és szolidáris felelősségvállalást. A megváltozott munkaképességű foglalkoztatás erősítése ugyanis ugyanúgy fontos a nemzetközi célgóriásoknak, az állami szereplőknek, és a magyar családi vállalkozásoknak is. Az mmk-s foglalkoztatás egyszerre gazdasági, és egyszerre morális érték és érdek. Ahogy egyszerre racionális üzleti döntés és közösséget erősítő felelősségvállalás is. Az intézkedéseknek köszönhetően a megváltozott munkaképességű személyek foglalkoztatási aránya 2010 óta 18 százalékról 44 százalékra nőtt. Ma mintegy 160 ezer megváltozott munkaképességű honfitársunk dolgozik Magyarországon. A

családtámogatási rendszerünk kiemelten kezeli azoknak a helyzetét, akik fogyatékosággal élő gyereket nevelnek. A világjárvány ideje alatt pedig felbecsülhetetlen segítséget nyújtottak a fogyatékos embereket érintő informatikai fejlesztések. Ilyenek a siketeket segítő Kontakt szolgáltatás fejlesztése, amelyben egy okoseszköz segíti a jelnyelvi tolmácsolást; a vakoknak kifejlesztett Távszem szolgáltatás, amely a mindennapi nehézségek megoldásában támogatja majd a felhasználókat; a mozgáskorlátozottak számára kifejlesztett speciális programok és eszközök, továbbá az autistákat segítő Data, amelynek az életritmus kialakításában van szerepe. Az Országgyűlés 2020 júliusban elfogadta, hogy a magyar jelnyelvből tett államilag elismert nyelvvizsga a nemzeti felsőoktatásról szóló törvény szerinti idegennyelv-tudást igazoló államilag elismert nyelvvizsgának minősül. Ez az előremutató intézkedés alapvető hatással lehet a jelnyelv megismerésére és használatára a nem hallássérült emberek vonatkozásában is, támogatva ezzel a társadalmi integrációt, és a hosszabb távon a jelnyelvet ismerő szakemberképzést.

7.1.1 számú táblázat - Megváltozott munkaképességű személyek ellátásaiban részesülők száma nemenként			
Év	Megváltozott munkaképességű személyek ellátásaiban részesülők száma - Férfiak (TS 061)	Megváltozott munkaképességű személyek ellátásaiban részesülők száma - Nők (TS 062)	Összesen
2015	67	64	131
2016	74	68	142
2017	64	69	133
2018	60	63	123
2019	61	70	131
2020	56	64	120

Forrás: TeIR, KSH Tstar



Településünkön a megváltozott munkaképességű személyek ellátásaiban részesülők száma összességében csökkent. Ha nemenkénti megoszlásban nézzük, akkor látható, hogy míg a férfiak száma kevesebb lett, a nőké gyakorlatilag nem változott az elmúlt évek során. Ennek okát nem igazán tudjuk, helyi nyilvántartott adataink nincsenek. Nappali ellátásban részesülő fogyatékos

személyek nincsenek önkormányzati fenntartású intézményben a településünkön, más elhelyezésről nincs adatunk. A fogyatékos személyek elszigeteltek a társadalomban, így családjaik is jobban elkülönülnek a környezetüktől, ami értelmi fogyatékoság esetén még nagyobb problémát jelent.

- a) fogyatékosággal élő személyek foglalkoztatásának lehetőségei, foglalkoztatottsága, védett foglalkoztatás, közfoglalkoztatás;
- b) munkavállalást segítő lehetőségek;
- c) hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás területén;
- d) önálló életvitelt támogató helyi intézmények, szolgáltatások, programok.

A fogyatékkal élőkre vonatkozóan országosan is kevés rendelkezésre álló statisztikai adat van, amelyek alapján pontos képet lehetne alkotni a fogyatékkal élők lakhatási, egészségügyi, foglalkoztatási helyzetéről. Nincs ez másképp településünkön sem.

A fogyatékkal élő emberek és családjaik a legsérülékenyebb társadalmi csoportot alkotják. Feladatunk olyan környezet teremtése, működtetése, hogy egyenlő eséllyel érvényesülhessenek a mindennapi életünk során a lakhatás és közlekedési eszközök használata, a szociális és egészségügyi ellátás, az iskoláztatási és munkalehetőségek, a kulturális és társadalmi élet, valamint a sport és a szórakozás területén is. A célcsoport részére szervezett ellátásokat, szolgáltatásokat, az egyes intézkedéseket az egyéni szükségletek alapján tervezik. Tapasztalataink szerint elhelyezkedésük során számos akadállyal kell megküzdeni. A munkáltató előítélete mellett a közlekedési eszközök használata is nehezíti helyzetüket.

Önkormányzatunk igyekszik eleget tenni a fogyatékkal élők esélyegyenlősége biztosításának, de ez leginkább az akadálymentesítésben valósult meg eddig.

Foglalkoztatás terén nem igazán van helyi adatunk. A vállalkozásoknak kiküldött helyi foglalkoztatást felmérő kérdőívekből 14 válasz alapján elmondható, hogy a 295 foglalkoztatottjukból 41 mogyoródi volt és közülük 1 fő egészségkárosodott. Ha a fogyatékos személy foglalkoztatása az integrált foglalkoztatás keretében nem megvalósítható, úgy számára speciális munkahelyek működtetésével a munkához való jogát lehetőség szerint biztosítani kéne. Az ilyen védett munkahelyet a központi költségvetés normatív és egyéb támogatásban is részesíti, többnyire mégsem vállalják be a munkaadók ezt a lehetőséget. Részben a berögzült előítéletek, részben a fogyatékosággal élő emberektől való „félelem”, tartózkodás, részben az a plusz anyagi terhek miatt (akadálymentesítés, félelem a kevesebb profit termeléstől, kevésbé hatékony munkavégzéstől).

7.2 Fogyatékkal élő személyek pénzbeli és természetbeni ellátása, kedvezményei

Támogatási formák

A fogyatékosági támogatás a súlyosan fogyatékos személy részére az esélyegyenlőséget elősegítő, havi rendszerességgel járó pénzbeli juttatás. A támogatás célja, hogy – a súlyosan fogyatékos személy jövedelmétől függetlenül – anyagi segítséggel járuljon hozzá a súlyosan fogyatékos állapotból eredő társadalmi hátrányok mérsékléséhez. Fogyatékosági vagy más néven rokkantsági támogatást Magyarországon élő, 18. életévét betöltött, súlyosan fogyatékos magyar állampolgár igényelhet. Illetve ide sorolható az a személy is, aki letelepedett, hontalan vagy bevándorolt. Másik támogatási típus a megváltozott munkaképességű személyek ellátása, amire jogosult a kérelem benyújtásakor 15. életévét betöltött személy, akinek az egészségi állapota a rehabilitációs hatóság komplex minősítése alapján 60 százalékos vagy kisebb mértékű és aki a kérelem benyújtását megelőzően legalább egy ideig biztosított volt, keresőtevékenységet nem végez és rendszeres pénzellátásban nem részesül.

Az a személy, aki a megváltozott munkaképességű személyek ellátásaira nem jogosult a lakcíme szerint illetékes járási hivataltól kérheti az aktív korúak ellátására való jogosultságának megállapítását. Ha az egészségi állapota az 50%-ot nem haladja meg és családjában az egy főre jutó jövedelem nem haladja meg a 25.650 Ft-ot, valamint vagyonnal sem rendelkeznek, a járási hivatal egészségkárosodási és gyermekfelügyeleti támogatást állapíthat meg. Ha azonban az egészségi állapota meghaladja az 50%-ot, a járási hivatal abban az esetben állapíthatja meg a foglalkoztatást

helyettesítő támogatást, ha az igénylő a kérelem benyújtását megelőzően álláskeresési járadékban részesült, vagy legalább három hónap időtartamban elhelyezkedése érdekében együttműködött az állami foglalkoztatási szervvel, és a jövedelmi, vagyoni helyzete megfelel a fentebb ismertetett feltételeknek.

A megváltozott munkaképességű, egészségkárosodott személyek ellátórendszere átalakításának célja, a komplex rehabilitáció szerepének hangsúlyosabbá tételével, eszköztárának bővítésével a foglalkoztatás elősegítése. A célok elérése érdekében került átalakításra a megváltozott munkaképességű, egészségkárosodott személyek ellátórendszere, valamint a megváltozott munkaképességű személyek foglalkoztatásához nyújtott támogatási formák összessége.

A 2011. évi CXCI. törvény azonos elveken nyugvó, egységes ellátórendszert épített ki, mely szakítva az eddigi szemlélettel az egyének egészségi állapota alapján határozta meg – többek között - az ellátások jogosultsági feltételeit.

Az új rendszer szakítva a korábbi évek gyakorlatával nem a pénzbeli ellátások tartós igénybevételére ösztönöz, hanem az állami gondoskodás lehetőségeitől való függőség megszüntetése mellett a rehabilitáció előtérbe helyezésével, valamint jövedelempótló pénzbeli ellátások bevezetésével biztosítja az egyének kieső jövedelmének pótlását.

Az ellátórendszerben elérni kívánt átláthatóság, továbbá a hatékonyság növelése szükségessé tette az ellátási kategóriák számának csökkentését, a foglalkoztathatósági szempontok markánsabb érvényesítését, melynek fontos eleme a komplex minősítés szempontrendszerének átdolgozása, illetve az akkreditációs eljárás és a megváltozott munkaképességű munkavállalók foglalkoztatásához nyújtható költségvetési támogatások rendszerének újra szabályozása.

2012. január elsejével a rokkantsági nyugdíj, baleseti rokkantsági nyugdíj, a rendszeres szociális járadék, az átmeneti járadék, mint ellátástípusok megszűntek. Helyettük új, egységes ellátások kerültek bevezetésre a megváltozott munkaképességűek megsegítésére.

A komplex minősítés keretében megállapított rehabilitációs javaslatról függően:

- rehabilitációs ellátás, vagy
- rokkantsági ellátás igényelhető részükre.

Fontos könnyítés az elmúlt évben, hogy a megváltozott munkaképességű személyek ellátásaiban, azaz rehabilitációs ellátásban vagy rokkantsági ellátásban részesülők idén már korlátozás nélkül vállalhatnak munkát ellátásuk folyósítása mellett.

Településünkön a Családsegítő Szolgálat tevékenységén belül látják el a házi segítségnyújtás, a szociális étkeztetés, családsegítés feladatait, a már előzőekben részletezett módon. Munkájuk segítésére a jövőben egy Tanyagondnoki Szolgálat kiépítése, illetve feladatellátási szerződés kötése nagyon fontos lenne, hisz évekkal ezelőtt volt ilyen segítség és hiánya nagyon megmutatkozik. Jelenleg a Családsegítő Szolgálatból egy ember látja el a külterületi településrészek lakóinál tűzoltásként ezt a feladatot

7.3 A közszolgáltatásokhoz, közösségi közlekedéshez, információhoz és a közösségi élet gyakorlásához való hozzáférés lehetőségei, akadálymentesítés

- a) egészségügyi és rehabilitációs ellátások elérhetősége, együttműködése;
- b) települési önkormányzati tulajdonban lévő középületek akadálymentesítettsége;
- c) közszolgáltatásokhoz, köznevelési intézményekhez, kulturális és sportprogramokhoz való hozzáférés lehetőségei, fizikai, információs és kommunikációs akadálymentesítettség, lakóépületek, szolgáltató épületek akadálymentesítettsége;
- d) munkahelyek akadálymentesítettsége;
- e) közösségi közlekedés, járdák, parkok akadálymentesítettsége;
- f) fogyatékossgal élő személyek számára rendelkezésre álló helyi szolgáltatások (pl. speciális közlekedési megoldások, fogyatékossgal élő személyek nappali intézménye stb.);
- g) előnyben részesítés (hátránykompenzáló juttatások, szolgáltatások)

7.1.2. számú táblázat - Nappali ellátásban részesülő fogyatékkal élők száma	
Év	Nappali ellátásban részesülő fogyatékos személyek száma (TS 128)
2015	0
2016	0
2017	0
2018	0
2019	0
2020	0

Forrás: TeIR, KSH Tstar; és helyi adatszolgáltatók

Nappali ellátásban részesülő fogyatékos személyek nincsenek önkormányzati fenntartású intézményben a településünkön, más elhelyezésről nincs adatunk. A fogyatékos személyek túlnyomórészt elszigeteltek a társadalomban, így családjaik is jobban elkülönülnek a környezetüktől, ami értelmi fogyatékoság esetén még nagyobb problémát jelent.

A hatályos jogszabályoknak megfelelően új beruházás, felújítás már akadálymentesített környezet biztosításával kell, hogy történjen. Kötelező jogszabályi előírás az akadálymentesítés, amelynek betartatása az építésügyi hatóság feladata. Alapelve, hogy a településfejlesztési tervekben és más településfejlesztési dokumentációkban általános elvárásaként jelenjék meg az egyenlő esélyű hozzáférés szempontrendszer. Így épült már meg az általános iskola új szárnya, az önkormányzati óvoda bejárata, a bölcsőde és az új egészségház. Az akadálymentesítés megtörtént a Családsegítő Szolgálatnál, a Polgármesteri Hivatal főépületében, valamint a felújított fogorvosi rendelő épületénél. Az új egészségház épületében vakvezető sáv segíti a látássérültek közlekedését. A megépült bölcsőde épületében mozgáskorlátozottak részére kialakított mosdó mellett, indukciós hurok és jelnyelvi segítség is elérhető. A jelzőlámpás gyalogátkelőhelynél süllyesztett szegéllyel együtt beton taktilis jelzők segíti a látássérültek közlekedését. Mindezek mellett teendő e téren azonban még akad. Megoldandó feladat például a Polgármesteri Hivatal másik épületének, illetve az ügyfélszolgálat helyiségének akadálymentessé tétele. Az önkormányzat tulajdonában lévő járdák, zöldterületek, játszóterek felújítása során gondoskodnunk kell az akadálymentes hozzáférés lehetőségéről. Az elmúlt években megtörtént a korábban telepített sportpark akadálymentesítése. A lakosság részéről történő útsatlakozás létesítésénél, valamint járda építésénél az önkormányzat csak az akadálymentes kialakítást tartja elfogadhatónak. Településünk weblapjának akadálymentesítése is megvalósult.

Akadálymentesítés

		Igen/nem							
		Lift	Vakvezető sáv	Mozgáskorlátozottak részére mosdó	Rámpa	Hangos tájékoztatás	Indukciós hurok	Tapintható információ	Jelnyelvi segítség
oktatási intézmények	alapfok	1	0	3	1	1	0	0	0
	középfok								
	felsőfok								

egészségügyi intézmények	fekvőbeteg ellátás	-	-	-	-	-	-	-	-
	járó beteg szakellátás								
	alapellátás	-	1	3	2	-	2	-	-
kulturális, művelődési intézmények		-	-	1	1	-	-	1	-
önkormányzati, közigazgatási intézmény		-	-	-	2	-	-	-	-
igazságszolgáltatási, rendőrség, ügyészség		-	-	-	-	-	-	-	-
szociális ellátást nyújtó intézmények		0	1	2	0	0	1	1	0
Forrás: Helyi adatgyűjtés									

Akadálymentesítés összességében a foglalkoztatóknál

	Igen/nem								
	Lift	Vakvezető sáv	Mozgáskorlátozottak részére mosdó	Rámpa	Hangos tájékoztatás	Indukciós hurok	Tápellátó információ	Jelnyelvi segítség	Egyéb
A foglalkoztató neve és a foglalkoztatás jellege (Egészségház, oktatási intézmények, Hivatal)	1	2	9	6	1	3	2	0	0

Forrás: helyi adatgyűjtés

Fizikai és infokommunikációs akadálymentesítettség a közlekedésben

	Igen/nem								
	Lift	Vakvezető sáv	Mozgáskorlátozottak részére mosdó	Rámpa	Hangos tájékoztatás	Indukciós hurok	Tapintható információ	Jelnyelvi segítség	Egyéb
Közterület (utca/járda, park, tér)	0	0	0	2	0	0	0	0	0
Helyi és távolsági tömegközlekedés	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Buszpályaudvar, buszvárók	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Vasútállomás	0	0	0	0	0	0	0	0	0

Forrás: helyi adatgyűjtés

7.4. Fogyatékossgal élők sajátos igényeinek kielégítését célzó programok a településen

Évekkel ezelőtt a művelődési ház több alkalommal is biztosított ingyenes teremhasználati lehetőséget a csökkent munkaképességűek által készített termékek értékesítésre, valamint a kulturális javakhoz, közösségi élethez való hozzáférésüket vers –és prózaíró pályázat, szavalóverseny, ingyenes kulturális programok, kiállítások, amatőr fotó –és festő pályázatok szervezésével igyekezett biztosítani. A Szt. László Íjász Egyesület pedig több alkalommal szervezte meg településünkön a MERI sportnapot azzal a céllal, hogy a mozgáskorlátozottak, fogyatékkal élők is megismerhessék és kipróbálhassák azokat a sportokat, amelyeket ők is űzhetnek. A sportnapok házi gazdáinak mindig nevezetes személyiségeket is sikerült megnyerni, többek közt Dani Gyöngyi paralimpikon vívót, Illés Fanni paralimpikon úszót és szépségkirálynőt. Az oktatási intézmények érzékenyítéssel igyekeznek közelebb hozni a fogyatékossgal élő gyerekeket, felnőtteket a fiatal korosztályhoz. Ezt a kicsiknél érzékenyítő mesekönyvek megvásárlásával, az iskolában kerekesszékes fiatalok bemutatkozásaival, a „Láthatatlan kiállításon” való részvétellel, előadásokkal segítik elő. Ez a társadalmi elfogadtatás folyamatos munkát igényel és a legkisebkekkel kell már elkezdni. Mindenesetre egy hely, egy témát felkaroló intézmény nagyon fontos lenne, hogy ezeknek a programoknak helyet adjon. Ezért is lenne szükségszerű egy közművelődési intézmény megépítése.

7.5 A fogyatékossgal élőket helyi szinten fokozottan érintő társadalmi problémák és a felszámolásukra irányuló kezdeményezések

A Családsegítő Szolgálat mellett a művelődési ház és könyvtár az elmúlt években többféle szolgáltatást, támogatást nyújtott az esélyegyenlőségért a munkanélkülieknek, időseknek, fogyatékossgal élőknek egyaránt. Ilyen volt például, hogy beiratkozás fejében, csekély, évi 400 Ft-os áron internetezési lehetőség biztosítása, ami adott esetben segítséget nyújtott visszatérni a munka világába, segített a környezettel, családtagokkal való kapcsolattartásban, információszerzésben és az elmagányosodás, egyedüllét visszaszorításában, kedvezményes/ingyenes beiratkozási lehetőség a nyugdíjasok számára, továbbá rugalmas kölcsönzési lehetőség biztosítása, látássérülteknek hangos könyvek megvásárlása. Azok részére, akik személyesen nem tudták felkeresni az intézményt „házhoz szállították” a könyveket. Továbbá “könyvmegálló” formájában lehetőség volt, van olyan könyvek elvitelére, melyeket magánszemélyek a könyvtárnak adományoztak és ha kiolvasták visszahozhatják vagy megtarthatják ezeket az olvasók. Mindezen dolgok nehézséggel folytathatók így, hogy nincs épülete, állandó helye a rendezvényeknek, programoknak. A művelődési ház igazgatója segített az orvosokkal való kapcsolattartásban, és az intézmény fontosnak tartotta, hogy a mozgásában korlátozott, de a programjai (kiállítás megnyitók, színházi előadások) iránt érdeklődő fogyatékkal élők szállítását megoldja.

Az intézmény minden lehetőséget megragadott, hogy részt vegyen az esélyegyenlőséget támogató, propagáló kezdeményezésekben. Ilyen kezdeményezés volt például egy mogyoródi végtagfejlődési rendellenességgel született fiatal író 2017-es életrajzi könyvbemutatója, mely egy jótékonyági könyvvásárlással ért véget. Az összegyűlt összeget, egy kerekesszéket is szállítani képes személyautóra szánták, amivel az író közlekedése vált egyszerűbbé.

7.6 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása

A fogyatékkal élők helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
Érzékenyítő foglalkozások gyerekek számára a fogyatékossgal élő emberek elfogadása iránt	A gyerekek jobban megismerjék és elfogadják a fogyatékossgal élő embertársaikat, természetesen tudjanak viselkedni velük

Fogyatékkal élő személyek foglalkoztatási lehetőségének feltérképezése, társadalmi szemléletformálás a foglalkoztatásuk kapcsán	Kellő információval rendelkezés a célcsoport foglalkoztatásával kapcsolatban és ezek ismeretében konkrét segítségnyújtási lehetőség adása
Epipen az iskolába, óvodákba	Az allergiás reakciók felismerése, az epipen használatának széleskörű ismerete
Cukorbetegséggel élő gyermekek segítése az intézményekben	Prevenció, tudatosítás kialakítása, hogy a diabetes nem betegség hanem egy állapot. Gyerekek egymás közt természetes módon kezeljék.
Fogyatékkal élők elszigeteltségének enyhítése	A fogyatékkal élők társadalmi beintegrálódása, programok szervezése

Több célcsoportot érintő, településszintű megállapítások	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
Turizmusfejlesztési stratégia kialakítása: a Szt. László kilátó megközelítését szolgáló infrastruktúra megújítása	Még hangsúlyosabbá tenni a Budapest közelsége előny miatti, a település fekvéséből, adottságaiból és turisztikai attrakcióiból származó kínálatot.
Helyi értékek összegyűjtése, rendszerezése a település hagyományörző múltjának megőrzése, átadása a fiatal nemzedéknek	Mogyoród hagyományörző és múltját szerető község, melynek megőrzése az idősök elhalálása miatt veszélyben van, ebben segíthet, ha a fiatalok ezeket az értékeket megismerik, elsajátítják és megőrzik.
„Élhető települések”: új művelődési ház és könyvtár megépítése	Új közösségi ház hiánya, ingyenes közösségi szintereken való megjelenés lehetősége korlátozott a megfelelő intézményi épület hiánya miatt
Sportlétesítmények fejlesztése Mogyoródon	Meglévő sportlétesítmények fenntarthatósága, karbantartása nehéz, korszerűsítések szükségesek
Útfelújítás a külterületi részeken és a belterületi közutak fejlesztése, csapadékvíz elvezetése Pisokmájba	Fejletlen úthálózat a szegregálódás veszélyét hordozza magában egyes településrészekben, továbbá a csapadékvíz elvezetés egyre nagyobb probléma

8. Helyi partnerség, lakossági önszerveződések, civil szervezetek és for-profit szereplők társadalmi felelősségvállalása

- a 3-7. pontban szereplő területeket érintő civil, egyházi, karitatív szervezeti szolgáltató és érdekvédelmi szervezetek, önszerveződések feltérképezése (közfeladatot ellátó szervezetek, közfeladatonként bemutatva, önkéntesek száma, partnerségi megállapodások száma);
- helyi önkormányzati, nemzetiségi önkormányzati, egyházi, civil szektor és gazdasági szereplők közötti partnerség bemutatása;
- önkormányzatok közötti, illetve térségi, területi társulásokkal való partnerség, társadalmi felzárkózást segítő közös programok bemutatása;
- a nemzetiségi önkormányzatok célcsoportokkal kapcsolatos esélyegyenlőségi tevékenysége
- civil szervezetek célcsoportokkal kapcsolatos esélyegyenlőségi tevékenysége;
- for-profit szereplők részvétele a helyi esélyegyenlőségi feladatok ellátásában.

A társadalmi partnerség és együttműködés egyik eszköze a HEP Fórumok szervezése.

HEP Fórumok segítségével a helyi állami, önkormányzati, egyházi és civil szervezetek között a hatékonyabb együttműködés alakulhat ki a célcsoportok esélyegyenlőségi problémáinak a

beazonosításában, a problémákra adekvátan válaszoló intézkedések megfogalmazásában, összehangolásában, valamint a HEP intézkedéseinek megvalósításában, megkönnyítve így az önkormányzatok esélyteremtő feladatainak ellátását.

Mogyoródon az egyházi és a civil szervezetek tevékenysége jelentős. A helyi lakosság szép számban vesz részt az ilyen programokon. Az önkormányzat a költségvetési rendeletében meghatározottak szerint támogatja a szervezeteket, azok rendezvényeit. A civil szervezetek függetlenségét elismeri és tiszteletben tartja és a jövőben számít az aktív közreműködésükre.

Egyházi és civil szervezeteink

Mogyoródi Lokálpatrióta Civil Egyesület, Mogyoródi Szent László Hagyományörző Íjászegyesület, Szentjakab Gyermekek Alapítvány, Mogyoródi Labdarúgásért Alapítvány, Mogyoród 1074. Közalapítvány, Don Bosco Nővérek Háza Alapítvány, Mogyoródi Kukukkhegy Polgárőr Egyesület, Mogyoródi Nagycsaládosok Egyesülete, Magyar Máltai Szeretetszolgálat Egyesülete, Községi Sportkör, Nyugdíjas klub, Mogyoród Kukukkhegy Kertbarát Kör, Mogyoród Pisokmáj Kertbarát Kör, Jakab Mihály Nédalkör, Mogyoródi Közoktatásért Alapítvány, Mogyoródi Sándor Huszár és TLH Egyesület, Kalász Katolikus Asszonyok és Lányok Szövetsége, Mogyoródi KSK Birkózó Szakosztály, Községünkért Mogyoródért Alapítvány, Mogyoródi Polgárőrök, Mogyoród Pisokmáj Területfejlesztési és Érdekvédelmi Egyesület, Élhetőbb Kukukkhegyért Egyesület, Veterán Katonai Hagyományörző Egyesület, LSP Team Sportegyesület, Speciális Mentő és Önkéntes Tűzoltó Egyesület, Jakab Lakópark Egyesület, Erdősor Egyesület, Mogyoródi Gesztenyés Óvodáért Alapítvány

Helyben működő egyházak

Római Katolikus Egyház, Református Egyház, Evangélikus Egyház, Adventisták

A közfeladatok ellátásában részt vevő szervezetek:

- az oktatás-nevelés terén a közfeladatot ellátók: 1 bölcsőde, 2 óvoda, 1 iskola
- az örökségvédelem, kulturális hagyományok ápolása, kultúra közvetítése terén tevékenykedők: (Könyvtár, Községünkért Mogyoródért Alapítvány, Mogyoród Turisztikai Kft., Mogyoród 1074. Közalapítvány
- a célcsoportok életfeltételeinek jobbítása érdekében egészségügyi, humán, mentálhigiénés, szociális jellegű szolgáltatásokat nyújtók: védőnők, gyermekorvosok, házi orvosok, Mogyoródi Családsegítő -és Gyermekjóléti Szolgálat, Don Bosco Nővérek Háza Alapítvány
- Mogyoródi közétkeztetésben részt vevők: Nonprofit Településüzemeltető Kft., óvoda, iskola, bölcsőde, Családsegítő -és Gyermekjóléti Szolgálat
- a település közbiztonságának feladatát ellátók: Polgárőrség, Körzeti megbízott

A fogyatékossgal élőknek Gödöllő és Térsége Látássérültjeinek Egyesülete, Vakok és Gyengénlátók Hermina Egyesülete, Mozgáskorlátozottak Közép-Magyarországi Regionális Egyesületének Gödöllői területi csoportja nyújthat segítséget. Tevékenységükkel beintegrálják a különböző célcsoportokat a hétköznapi életbe, segítik mindennapjaikat.

Mogyoródon két nemzetiségi önkormányzat működik, a Roma Nemzetiségi Önkormányzat és a Román Nemzetiségi Önkormányzat. Mindkettő 2019.10.13-án alakult meg a választások alkalmával. A kapcsolat jó és folyamatos velük. A civil szervezetek célcsoportokkal kapcsolatos esélyegyenlőségi tevékenysége lefedi a hátrányos helyzetű gyermekek oktatásának, tehetségfejlesztésének, rehabilitációjának támogatásától kezdve az időskorúak kulturálódásáig, a hagyományörzésen át a lakosság egészségi állapotának fejlesztéséig az alapvető közszolgáltatások (oktatás, egészségügy, szociális szolgáltatások, kultúra, művelődés, közrend, közbiztonság) ágazataiban lehetséges esélyegyenlőséget támogató szolgáltatások körét.

For-profit szereplők nem vettek részt az esélyegyenlőségi program létrehozásában.

9. A helyi esélyegyenlőségi program nyilvánossága

- a) a helyzetelemzésben meghatározott esélyegyenlőségi problémák kapcsán érintett nemzetiségi önkormányzatok, egyéb partnerek (állami vagy önkormányzati intézmények, egyházak, civil szervezetek, stb.) bevonásának eszközei és eljárásai a HEP elkészítésének folyamatába;
- b) az a) pont szerinti szervezetek és a lakosság végrehajtással kapcsolatos észrevételeinek visszacsatolását szolgáló eszközök bemutatása, valamint annak rögzítése, hogy működtet-e HEP Fórumot.
- c) A képviselő-testületi döntést követően az elfogadott HEP dokumentumot, valamint a hiteles határozatot a települési önkormányzat a helyben szokásos módon közzé teszi, és megküldi a TEF esélyegyenlőségi mentora részére. A TEF az települései önkormányzatok HEP-jeit közzéteszi, honlapján megjelenti.

A Helyi Esélyegyenlőségi Program (HEP) megírása során a helyzetelemzésnél és az intézkedési tervek elkészítésénél telefonos, valamint írásos és személyes egyeztetések (2 HEP fórum) zajlottak le a bevont partnerekkel. A Programban részt vevő partnerekben történt változás. Mivel az új bölcsőde, a Mogyoródi Napraforgó Bölcsőde megnyílt az idei évben, így ők bekerültek a Fórum tagjai közé. A Juhász Jácint Művelődési Ház és Könyvtár intézményvezető hiányában egyelőre nem szerepel a HEP Fórum tagjai közt. Változás továbbá, hogy a Support Alapítványt az önkormányzat saját Mogyoródi Családsegítő -és Gyermejkölési Szolgálatára váltotta fel.

A kidolgozott HEP a Képviselő-testületi megtárgyalását és elfogadását megelőzően az intézményeknek, valamennyi érintett partnernek véleményalkotás céljából megküldésre kerül. Továbbá az önkormányzat honlapján: www.mogyorod.hu közzétételre kerül, így az állampolgárok is véleményt mondhatnak.

Mogyoród Nagyközség Önkormányzatának Helyi Esélyegyenlőségi Programja a Képviselő-testület általi megtárgyalását és elfogadását követően a honlapon (www.mogyorod.hu) a továbbiakban hozzáférhető lesz, így az esélyegyenlőségi intézkedéseket széles körben megismerhetik.

Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Terve (HEP IT)

1. A HEP IT részletei

A helyzetelemzés megállapításainak összegzése

Célcsoport	Következtetések	
	problémák beazonosítása rövid megnevezéssel	fejlesztési lehetőségek meghatározása rövid címmel

Romák és/vagy mélyszegénységben élők	Vállalkozásfejlesztési és pályázati központ létrehozása, Iskolázatlanság csökkentése a roma lakosok körében, Szociális és egészségügyi szakemberek együttműködése, Életvezetési tanácsadás, Rendszeresen működő kézműves piac, ahol a helyi östermelők, magánszemélyek eladhatják, illetve cserélhetik áruikat, Roma gyermekek szocializációja, „Töltsük jól a délutánt!” Sporttámogatási rendszer létrehozása, Kiskorú és hátrányos helyzetű kismamák segítése	
Gyermekek	Pedagógiai szakszolgálati ellátás kapacitásának növelése, Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyerekek tanítás utáni szabadidejének hasznos eltöltése, ADHD-val élő gyerekek iránti érzékenyítés előadásokkal, Tehetséggondozó műhely beindítása az óvodai nagycsoportos korosztály számára, Hátrányos helyzetű tehetséges tanulók kulturális pályázatokon való részvételének mentorálása, Sportoljunk együtt! Közös sporttevékenységek szervezése családok részére, Védőoltási program: nem kötelező védőoltások önkormányzat általi támogatása, Iskolás kor előtti mozgásfejlesztések támogatása	
Idősek	Tanyagondnoki szolgálat létrehozása, Idősek napközbeni ellátásának létrehozása, Időskorban-biztonságban, Generációk találkozása, Derűs időskor: egyedül élő idősek elmagányosodása ellen, „Élet, erő, egészség!”, Szűrővizsgálatok lehetőségének megteremtése helyben	
Nők	Nők, illetve a családon belüli erőszak eseteinek hatékonyabb felderítése, prevenció elősegítése hatékony tájékoztatással, „Otthon vagy munkahely?”, Nőket érintő szűrőprogramok szervezése, önszűrések megtanítása, Pozitív, tudatos családtervezés elősegítése, Baba-Mama Klub a Covid19 járvány negatív hatásainak enyhítésére	

Fogyatékkal élők	Érzékenyítő foglalkozások gyerekek számára a fogyatékossgal élő emberek elfogadása iránt, Társadalmi szemléletformálás közösségi és kulturális és programok keretében, Épipen az iskolába, óvodákba, Cukorbetegséggel élő gyermekek az intézményekben, Fogyatékkal élők elszigeteltségének enyhítése a létszámuk feltérképezése által	
Több célcsoportot érintő, településszintű megállapítás	Turizmusfejlesztési stratégia kialakítása: a Szt. László kilátó megközelítését szolgáló infrastruktúra megújítása, Helyi értékek összegyűjtése, rendszerezése, a település hagyományörző múltjának megőrzése, átadása a fiatal nemzedéknek, „Élhető települések”: új művelődési ház és könyvtár megépítése, Sportlétesítmények fejlesztése Mogyoródon, Útfelújítás a külterületi részeken és a belterületi közutak fejlesztése, „Mogyoród Tüdeje” Átfogó faültetési program	

Jövőképünk

Olyan településen kívánunk élni, ahol a romák hozzájutnak a diszkriminációtól mentes életvitelhez és a munkalehetőségekhez.

Fontos számunkra, hogy a mélyszegénységben élők élethelyzetén, életminőségén javítsunk.

Kiemelt területnek tartjuk a gyerekek egészséges élethez, civilizált életkörülményekhez való jogának érvényesülését.

Folyamatosan odafigyelünk az idősök biztonságára és egészségi állapotára.

Elengedhetetlennek tartjuk a nők esetén a velük szembeni erőszakot, ennek felszámolását megkezdjük.

Különös figyelmet fordítunk a fogyatékkal élők esélyegyenlőségének javítására a közösségi életbe való beintegrálásukra.

Az intézkedési területek részletes kifejtése

2. Összegző táblázat - A Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Terve (HEP IT)

	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L
Intézkedés sorszáma	Az intézkedés címe, megnevezése	A helyzetelemzés és következtetéseiben feltárt probléma megnevezése	Az intézkedéssel elérni kívánt cél	A cél összhangja más helyi stratégiai dokumentumokkal	A cél kapcsolódása országos szakmapolitikai stratégiákhoz	Az intézkedés tartalma	Az intézkedés felelőse	Az intézkedés megvalósításának határideje	Az intézkedés eredményességét mérő indikátor(ok)	Az intézkedés megvalósításához szükséges erőforrások (humán, pénzügyi, technikai)	Az intézkedés eredményeinek fenntarthatósága	Önkormányzatok közötti együttműködésben megvalósuló intézkedés esetében az együttműködés bemutatása
0. Településszintű probléma												
1.	Turizmusfejlesztési stratégia kialakítása: a Szt. László kilátó megközelítését szolgáló infrastruktúra megújítása	Még hangsúlyosabbá tenni a Budapest közelsége előny miatti, a település fekvéséből, adottságaiból és turisztikai attrakcióiból származó kínálatot.	További turizmusfejlesztés és kínálatbővítés	TSZT, HÉSZ, Gazdasági program, költségvetési koncepció, Nemzeti Fejlesztési Stratégia 2030 dokumentum	A Nemzeti Turizmusfejlesztési Stratégiával való összhang kialakítása. Figyelembe véve a Budapest környéke turisztikai térség irányelveit, törekvéseit.	Turizmusfejlesztési pályázatokon indulás, a további attrakciók kialakítása, beintegrálva a már meglévő Szent László tanösvénybe, vagy külön attrakcióként	Mogyoródi Turisztikai Kft., önkormányzat	2027.12.31.	Adott célcsoport (családok, túrázók, gyerekek, idősek) egészséges életmódra biztatásának, szabadidő hasznos eltöltése feltételének biztosítása itt helyben.	Humán, technikai, tárgyi, pénzügyi, illetve pályázatok	Tájékoztatásig ényfelmérés, marketing, karbantartás	A környező turisztikai attrakciókat üzemeltető önkormányzatokkal együttműködés és egymás kínálatának promótálása (keresztpromóció)
2.	Helyi értékek összegyűjtésére rendezése település hagyományörző múltjának megőrzése,	Mogyoródi hagyományörző és múltját szerető község, melynek megőrzése az	Hagyományörzés megerősítése, értékeremtés, helyi történelmi ismeret,	Költségvetési koncepció, Értéktár Bizottság Programja	Részvétel Hungarikum pályázatokon és egyeztetés környező települések Értéktár	Pályázatok jóvoltából hagyományörző, értékeinket bemutató kiadványok és kisfilmek	Önkormányzat, Oktatási, nevelési intézmények, Mogyoródi	2023.12.31.	közösségi szintér bővítése	Humán, technikai, pénzügyi, tárgyi, illetve pályázatok	Tájékoztatás, marketing, hagyományörző napok és programok szervezése	Más településeken lévő Értéktár Bizottságokkal együttműködés, eszmecsere és konzultáció a Pest Megyei Értéktár Bizottsággal

	átadása a fiatal nemzedéknek	idősek elhalálása miatt veszélyben van, ebben segíthet, ha a fiatalok ezeket az értékeket megismerik, elsajátítják és megőrzik.	kulturális értékek átadása		Bizottságaival	készítése.	Turisztikai Kft. és Mogyoródi Települési Értéktár Bizottság					
3	„Élhető települések”: új művelődési ház és könyvtár megépítése	Új közösségi ház hiánya, ingyenes közösségi színtereken való megjelenés lehetősége korlátozott a megfelelő intézményi épület hiánya miatt	Egyes célcsoportok, családok hátrányos helyzetének javítása, szabadidő kulturált eltöltésének biztosítása, közösségépítés	TSZT, HÉSZ, Gazdasági Program, Költségvetési Konceptió, TOP Plusz Élhető Települések Pályázat	TOP Plusz Élhető Települések Pályázat	Művelődési ház megépítése pályázat útján	Önkormányzat, helyi vállalkozók	2027.12.31	Közösségi, kulturális színterek bővítése	Humán, technikai, tárgyi, pénzügyi, illetve pályázatok	Új, korszerű intézmény megléte, többcélú hasznosítása	Nem releváns
4	Sportlétesítmények fejlesztése Mogyoródon	Meglévő sportlétesítmények fenntarthatósága, karbantartása nehéz, korszerűsítések szükségesek	Korszerűbb, modernebb sportlétesítmények működtetése, jövedelmezőbb hasznosítása	Településfejlesztési Konceptió, Költségvetési koncepció, Gazdasági Program, Terület és Településfejlesztési Operatív Program Plusz Pályázathoz	Terület és Településfejlesztési Operatív Program Plusz Pályázathoz	Meglévő sportlétesítmények karbantartása, állaguk megóvása, bővítése, fejlesztése	Önkormányzat, Nonprofit Kft., helyi vállalkozók, sportegyesületek	2025.12.31	Adott célcsoportok lakosság sportolási lehetőségeinek szélesebb körű biztosítása, korszerű, felújított sportlétesítmények, esetleges funkcióbővülés, kihasználtság és hasznosítás lehetősége nő	Pénzügyi, technikai, tárgyi és pályázatok	Marketing, folyamatos pályázatfigyelés	Nem releváns

5	Útfelújítás külterületi részekén és belterületi közutak fejlesztése, csapadékvíz elvezetése Pisokmájba	a a	Fejletlen úthálózat a szegregálódás veszélyét hordozza magában egyes településrészekben, továbbá a csapadékvíz elvezetés egyre nagyobb probléma	Szegregáció megelőzése, csapadékvíz problémák felszámolása, lakóövezeti, lakhatási körülmények javítása	Településfejlesztési koncepció, TSZT, HÉSZ, Költségvetési koncepció, Gazdasági Program, Terület és Településfejlesztési Operatív Program Plusz Pályázathoz	Terület és Településfejlesztési Operatív Program Plusz Pályázathoz	Útjavítás, karbantartás, csapadékvíz elvezetés, aszfaltozott utak számának növelése	Önkormányzat Nonprofit Kft., helyi vállalkozók	2025.12.31	Adott célcsoport, adott településrészen élők életkörülményeinek javulás, szegregációs övezetek kialakulásának megakadályozása	Technikai, pénzügyi, humán és pályázatok	Tájékoztatás, karbantartás, pályázatfigyelés	Nem releváns
I. A mélyszegénységben élők és a romák esélyegyenlősége													
1.	Vállalkozásfejlesztési és pályázati központ létrehozása		Hiányzik egy vállalkozókat, különösen a kezdő vállalkozásokat segítő, informális, támogatói rendszer	A mogyoródi vállalkozások, kiváltképp a fiatal vállalkozók támogatása.	Gazdasági Program, Költségvetési Koncepció	Országos pályázatfigyelő portálok	Helyi vállalkozók és vállalkozások részére tanácsadás, segítségnyújtás	Önkormányzati helyi vállalkozókkal karöltve	2024.12.31	Helyi vállalkozások beindítása, meglévők fejlesztése	Humán, tárgyi, pénzügyi, estleg pályázat	stabilabb gazdasági tevékenységek megléte, új munkahelyek létrejötte a helyi vállalkozások bővülésével	Nem releváns
2.	Roma lakosság szocializációja, életvezetési problémáinak csökkentése		A roma lakosság életvezetési problémákkal beilleszkedési gondokkal küzd sok esetben, Az alacsony iskolázottságú roma lakosság nem, vagy csak nehezen tud munkába állni. A szülők nem tudnak megfelelő mintát nyújtani	Felhívni a figyelmet a tanulás fontosságára, jó gyakorlatok, követendő minták bemutatása, háztartásvezetési, családfenntartási előadások, életvezetési tanácsadások	Szociális Szolgáltatástervezési Koncepció, Költségvetési Koncepció	Nem releváns	Helyzetelemzés, adatgyűjtés, igényfelmérés, továbbtanulási lehetőségekre felhívni a figyelmet, mentorprogramok, felzárkóztatás, szolgáltatások beindítása	Családsegítő és Gyermekjóléti Szolgálat Iskola Óvoda Védőnők	Folyamatos	Igényfelmérésből származó adatok, statisztikák alapján felzárkóztatási programok, szolgáltatások elindulása	Humán, tárgyi, pénzügyi	Anyagi tárgyi és humán feltételek meglététől függ hosszabb távon a fenntarthatóság	Nem releváns

		gyermekeknek.										
3.	Szociális és egészségügyi szakemberek szorosabb együttműködése a hátrányos helyzet átörökítésének csökkentésére	A hátrányos helyzet generációkon keresztüli átöröklődése nagy problémát jelent a fiatalabb nemzedéknek mind pszichésen, mind fizikálisan	A generációk során tovább vitt nehéz szociális helyzet felszámolása, az „öröklődő” rossz szokások, életviteli problémák csökkentése, stabilabb megélhetés megteremtése	Szociális Szolgáltatástervezési Koncepció	Nem releváns	Kérdőíves felmérés, prevenció, előadások szervezése felvilágosítás, megelőzés, jogyakorlatok propagálása, konferenciók felszámolása	Családsegítő és Gyermekjóléti Szolgálat Védőnők, Orvosok, Bölcsőde, Oktatási, nevelési intézmények	2023.12.31.	Adott célcsoport tekintetében stabilabb megélhetés, jobb életminőség, rossz életvezetési stratégiák kiküszöbölése, kevesebb segélyre szoruló ember	Főként humán, tárgyi, technikai	Erőforrások függvényében időszakos	Nem releváns
4.	Új sporttámogatási rendszer létrehozása	Sportegyesületeknél a támogatási rendszerek a még nincsenek lefektetve, a hátrányos helyzetűek és tömegsport lehetőségének biztosítására nincs részletes koncepció	Sportegyesületek elkülönített támogatási rendszerének megalkotása	Költségvetési koncepció, Gazdasági program, előzetes Sportkoncepció tervezet	Nem releváns	Szükséges anyagi háttér felkutatása, támogatási rendszer részletes kidolgozás program megtervezése, elindítása, egyéb helyi szervezetek bevonása, program kiterjesztése helyi szinten, támogatási programban résztvevők továbbsegítése, közösségekbe integrálásának elősegítése	Önkormányzat, Nonprofit Kft., Sportegyesületek, helyi vállalkozók, mint szponzorok	2023.12.31.	Adott célcsoportok sportolási lehetőségeinek biztosítása, egyenlő bánásmód szerinti támogatási rendszer létrejötte	humán, pénzügyi tárgyi	Fenntarthatóság függ a pénzügyi és tárgyi feltételektől.	Nem releváns
5.	Kiskorú és hátrányos helyzetű kismamák segítése	Kiskorú és nehéz szociális körülmények között élő kismamák nem tudják kellő	Megfelelő körülmények közé szülessen minden csecsemő, a kismamák	Költségvetési koncepció, Szociális Szolgáltatástervezési Koncepció,	Nem releváns	Igény felmérés, az érintettek feltérképezése, felvilágosító és szűrő programok, jogya	Védőnők, orvosok, Családsegítő és Gyermekjóléti	2027.12.31.	Roszbabb anyagi, szociális körülmények közt élő, és kiskorú várandósok	humán, tárgyi	Folyamatos monitorozás	Nem releváns

		mentális és szociális felkészültséggel várni a születendő gyermekeiket	felkészítése mentálisan, szociálisan, a születendő gyermek fogadására	adománygyűjtés		korlatok bemutatása, közösen integrálás, előadások tartása	Szolgálat		gyermekei is megfelelő körülmények közé szülessenek			
II. A gyermekek esélyegyenlősége												
1.	Pedagógiai szakszolgálati ellátás kapacitásának növelése	Megnövekedett igények miatt kevés a humán erőforrás, a meglévők leterheltek.	Több óraszám, több szakember, többféle szakszolgálati terület (logopédus, gyógypedagógus, mozgásterapeuta, pszichológus) létrehozása	Költségvetési koncepció, helyi szociális rendezet	Nem releváns	Pedagógiai szakszolgálat fejlesztése által több szakszolgálati terület létrehozása, több szakember alkalmazása	Önkormányzat, Oktatási intézmények	2024.12.31.	Többféle fejlesztési lehetőség helyben, fejlesztő szakemberek számának növekedése	Humán, pénzügyi, technikai, pályázati	Pénzügyi feltételektől függ a fenntarthatóság	Nem releváns
2.	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyerekek tanítás utáni szabadidejének hasznos eltöltése	A hátrányos helyzetű fiatalok többségének iskolán kívüli szabadidejét a csellengés tölti ki. Ezekben az időszakokban fokozottan veszélyeztetve vannak.	A szabadidő hasznos eltöltése, prevenció.	Szociális Szolgáltatástervezési Koncepció	Nem releváns	Prevenációs, önismereti céllal szervezett csoportfoglalkozások, korrepetálások, tanulási nehézségek csökkentése	Családsegítő és Gyermekjóléti Szolgálat Oktatási, nevelési intézmények, Szalézi Nővérek, civil szervezetek	2023.12.31.	Csoportfoglalkozások, szervezett szabadidős tevékenységek számának növekedése, kevesebb csellengő gyerek	Humán. tárgyi, technikai, pénzügyi	Folyamatos kapcsolattartás, motiváltság, anyagi és tárgyi feltételek rendelkezésre állása, kommunikáció	Nem releváns
3.	ADHD-val élő gyerekek iránti érzékenyítés	Az ADHD tüneteit még nem sokan	A szülők és pedagógusok helyén	Nem releváns	Nem releváns	Ismeretterjesztő, tájékoztató és eszközöket,	Pedagógiai Szakszolgálat	2023.12.31.	Kevesebb probléma az ADHD-s	Humán, tárgyi, technikai	Szülőklubok szervezése az oktatási-	Nem releváns

	előadásokkal	ismerik, széles körben nem értett probléma szélesebb körben történő megismertetése, feltárása még nem	kezeljék az ADHD-val élő gyerekek problémáit			módszereket bemutató előadások szervezése	gálat, Oktatási, nevelési intézmények, védőnők		gyerekek elfogadása kapcsán		nevelési intézményekben, folyamatos felvilágosítás információ áramlás	
4.	Védőoltási program tovább folytatása	Nem kötelező, fizetős védőoltások beadatása komoly anyagi problémát okoz némelyik családnak	Minden gyermek megkaphassa ugyanazt az egészségügyi prevenciót, ugyanazokat az oltásokat, amiket a jobb anyagi helyzetben élő családok gyermekei, kevesebb megbetegedés	Költségvetési koncepció	Nem releváns	Nehéz anyagi helyzetben lévő családok gyermekei is juthassanak fizetős oltásokhoz önkormányzati támogatással	Önkormányzat, védőnők, gyermek orvos	2027.06.30.	A fertőző betegségek szövődményeinek visszaszorítása rosszabb anyagi körülmények között élő gyermekek is hozzájutnak a nem kötelező védőoltásokhoz	Humán, technikai, pénzügyi	Folyamatos igényfelmérés, tájékoztatás, felhívások, oltások	Nem releváns
5.	Iskolás kor előtti mozgásfejlesztések támogatása	Kevés és csak fizetős fejlesztések vannak a környéken és egyre több mozgásfejlesztést igénylő kisgyermek	Minden rászoruló gyermek kapjon fejlesztést az iskola megkezdése előtt	Költségvetési koncepció	Nem releváns	A rászorult gyermekek iskola előtti mozgásfejlesztése helyi szinten megoldásra szorul. A védőnői szolgálat, Családsegítő Szolgálat javaslatára az	Önkormányzat, védőnők óvoda,	2027.12.31	Mozgásfejlesztő szakemberek alkalmazása, számuk növelése, mozgásfejlesztések számának növelése	Humán, technikai, pénzügyi	Pénzügyi és humán feltételek biztosítása	Nem releváns

						érintett gyermek fejlesztését az önkormányzat támogatásával intézményi kereteken belül, vagy helyi mozgásterapeuta k bevonásával megoldani.						
III. A nők esélyegyenlősége												
1.	Nők, illetve a családon belüli erőszak eseteinek hatékonyabb felderítése	Sok a fel nem tárt erőszakot elszenvedő nők száma a családokban	Az erőszakos esetek számának felderítése, csökkentése	Nem releváns	Nem releváns	Prevenció elősegítése hatékony tájékoztatással, csoportterápiák szervezése	Családsegítő Szolgálat, védőnők	2025.12.31.	Tájékoztató, felhívó előadások száma, és az ezeken résztvevők száma	Humán, pénzügyi	A fenntarthatóság függ a humán és pénzügyi feltételektől	Nem releváns
2.	„Otthon vagy munkahely?”	A szülés után dolgozni akaró nők elhelyezkedése problémás, nehezen megoldható a gyermek elhelyezése miatt a munkába állás, sok nő számára dilemma, hogy gyermeket szüljön, vagy biztos munkahelyet teremtsen magának, esetleg karriert	Családbarát munkahelyek kialakítása rész munkaidős vagy rugalmas munkavégzés lehetőségével, szegénység csökkentése a foglalkoztatottság növelésével, családok támogatása, a nők körében magasabb munkanélküliség csökkentése, esélyegyenlőség a nemek között, a nők családi	Költségvetési Koncepció	Nem releváns	Helyi vállalkozók, munkaadók feltérképezése, kutatás, felmérés, arra vonatkozóan, hogy a helyi munkahelyek mennyire családbarátok (pl. a honlapon, facebook oldalon véleménykutatás), A gyed/gyesről visszatérni kívánkozó nőkkal való kapcsolattartás, munkahelyi eseményekre, ünnepekre esetleges kirándulásokra való meghívásuk, munkaügyi változásokkal	Családsegítő Szolgálat, védőnők, önkormányzat	2023.12.31.	Érdeklődők száma a téma iránt. Felismerés, hogy a gyermekvállalás, nevelés és a munkahely megtartása összeegyeztethető	Humán, pénzügyi, tárgyi	Tájékoztatók, jogi tanácsadások népszerűsítése, pozitív megerősítések, folyamatos visszacsatolás	Nem releváns

		építsen	feladatellátásához igazodó munkahely és munkarend kialakítása			kapcsolatos tájékoztatásuk						
3.	Nőket érintő szűrőprogramok szervezése, önszűrések megtanítása	Szűrővizsgálatokat nehéz elérni, betegségek megelőzése nem hatékonyan működik	Prevenció, hatékonyság növelése, betegségek mihamarabbi felismerése, önvizsgálatok megtanítása	Nem releváns	Országos szűrőprogramokhoz és eseményekhez csatlakozás	Szűrővizsgálók és előadások, szervezése, szűrőanyagok kiadása	védőnők házi orvosok	2024.12.31.	Szakmailag felkészült védőnők vezetésével tartott előadások száma, szűréseken résztvevők száma	Humán, tárgyi, technikai, pénzügyi	Fenntarthatóság függ a humán, tárgyi és pénzügyi feltételektől	Nem releváns
4.	Pozitív, tudatos családtervezés elősegítése	Sok családnak nagy anyagi nehézséget jelent a nem tudatosan várt gyermek vállalása	Családtervezés és gyermekvállalás területén a tudatosság növelése, tanácsadás	Nem releváns	Nem releváns	Felvilágosító előadások szervezése, jogi, szakmai tanácsadás	Védőnők, Családsegítő Szolgálat	2024.12.31.	Előadások, résztvevők száma, problémás esetek számának csökkenése	Humán, pénzügyi, technikai	A fenntarthatóság függ a pénzügyi és humán feltételektől.	Nem releváns
5	Baba-Mama Klub szervezése a Covid19 járvány miatti szocializációs problémák enyhítésére	A világjárvány következtében megváltoztak a közösségi kapcsolatok, bölcsőde, óvoda megkezdése előtt a kisgyermek szocializációs helyzete romlott, nehezen illeszkednek be	A szocializációs probléma megszűnjön, illetve megelőzzük. Bezártság, szeparáltság csökkentése	Nem releváns	Nem releváns	Védőnők által szervezett ingyenes Baba-Mama Klub, ahol ringató szerű foglalkozásokon, Baba-mama tornán, előadásokon vehetnek részt az anyukák a babákkal együtt.	Védőnők,	2023.12.31.	A Baba-Mama Klub résztvevőinek száma, szocializációs problémák csökkenése	Humán	Fenntarthatóság függ a humán feltételektől.	Nem releváns

		közösségekbe ezzel párhuzamosan a szülők, főleg az anyák elszigetelődtek										
IV. Az idősek esélyegyenlősége												
1.	Idősek napközbeni ellátásának biztosítása	Nincs helyben biztosítva az idősek napközbeni ellátása	Az idős, de nem leromlott egészségi állapotú, egyedül élő emberek nappali tevékenységeinek megsegítése, szabadidő hasznos eltöltése	Gazdasági Program, Költségvetési Konceptió	Nem releváns	Nappali ellátás megszervezése, melynek keretében étkezést, szórakozást, közösségi élményt biztosítunk	Családsegítő és Gyermekjóléti Szolgálat, Önkormányzat	2023.12.31.	Ellátottak száma	Humán, pénzügyi, tárgyi, technikai	Fenntarthatóság függ a tárgyi, pénzügyi, humán feltételektől.	Nem releváns
2.	Időskorban-biztonságban	Településünkön egyre nő azon idősek száma, akik egyedül élnek, értékeiket, otthonukat nehezebben tudják megvédeni.	Egyedül élő idősek biztonságérzetének fokozása	Más koncepcióban nem került feltüntetésre.	Nem releváns	Az egyedül élő idősek számának és lakhelyének feltérképezése a körzeti megbízottal és a Mogyoródi Polgárőr Egyesülettel együttműködve. Kapcsolatfelvétel az idősekkel, családjával, Igényfelmérés-jelzőrendszer	Önkormányzat	2025.12.31	A településen az időseket érintő bűncselekmények száma csökken	humán, pénzügyi	Fenntarthatóság függ a humán és pénzügyi feltételektől.	Nem releváns

						kiépítése						
3.	Generációk találkozása	Felgyorsult világunkban nagy szakadék van az idősök és fiatalok, gyermekek között. Sokszor az unokák is csak ritkán látogatják meg a nagyszülőket.	Generációk közti távolság csökkenjen	Nem releváns	Nem releváns	Lehetőség biztosítva a generációk találkozására főleg évi két alkalommal, az Idősök Világnapján és Karácsonykor, továbbá civil szervezetekkel összefogva egyéb közös programok szervezése az idős és fiatal korosztálynak.	Óvoda, Családsegítő Szolgálat	2024.12.31.	Programokon részt vevők száma	Humán, pénzügyi	Fenntarthatóság függ a humán, pénzügyi feltételektől.	Nem releváns
4.	Derűsebb idősor: egyedül élő, hátrányos helyzetben lévő idősök elmagányosodásának csökkentése	Az idősök egy részének helyzete nehéz, szociális helyzetük (külterületen élő vagy egészségi állapot) miatt a településközpontot csak nehezen vagy egyáltalán nem képesek megközelíteni, így elmagányosodás érzése nő, a szolgáltatásokhoz, a kulturális programokhoz való egyenlő hozzáférésük nem biztosított,	A szabadidős és kulturális programokhoz való hozzáférés, a lakóhelyi szegregáció hatásainak mérséklése és az idős korú népesség társadalmi izolációjának, elmagányosodásának megszüntetése, aktivitásuk fenntartása	Más koncepcióban nem került feltüntetésre.	Nem releváns	A nehezebb szociális helyzetben lévő idős korosztály egy részének alacsonyabb a társadalmi interakciós szintje ezt emelni kéne, ezzel együtt egészségi állapotuk javítása a szabadidős és kulturális programokhoz való hozzáférés támogatásával	Önkormányzat	2023.12.31.	Programokon való résztvevők száma	Humán, pénzügyi	Fenntarthatóság függ a humán, pénzügyi feltételektől	Nem releváns

		közösségi életből kirekesztődnek										
5.	„Élet, erő, egészség!” Szűrővizsgálatok lehetőségének megteremtése helyben	A településen élő idős lakosság számára nehéz a szűrőprogramokra eljutás.	Idősek betegségeinek csökkentése a szűrőprogramok biztosításával	Költségvetési koncepció	Nem releváns	Szűrőbusz elindítása, figyelemfelhívás a szűrések fontosságára.	Önkormányzat, háziorvosok	2023.12.31.	Szűréseken résztvevők száma	Humán, pénzügyi, tárgyi feltételek	Fenntarthatóság függ a humán, pénzügyi feltételektől	Nem releváns
V. A fogyatékossgal élő személyek esélyegyenlősége												
1.	Érzékenyítő foglalkozások gyerekek számára a fogyatékossgal élő emberek elfogadása iránt	Általában az a tapasztalat, hogy a gyerekek nem vagy ritkán találkoznak fogyatékkal élő emberekkel és nincs kialakult szemléletük velük kapcsolatban	A gyerekek jobban megismerjék és elfogadják a fogyatékossgal élő embertársaikat, természetesen tudjanak viselkedni velük	Nem került feltüntetésre más koncepcióban	Nem releváns	Kapcsolatfelvétel a Felelős Szülők Iskolájával	Iskola, Óvoda, Családsegítő és Gyermekjóléti Szolgálat	2024.12.31.	Nagyobb tolerancia megjelenése, résztvevők száma	Humán, tárgyi feltételek	Fenntarthatóság függ a humán, tárgyi feltételektől	Nem releváns
2.	Fogyatékkal élő személyek foglalkoztatási lehetőségének feltérképezése, társadalmi szemléletformálás a foglalkoztatásuk kapcsán	Nincs elég információ a célcsoport foglalkoztatásával kapcsolatban	Kellő információval rendelkező célcsoport foglalkoztatásával kapcsolatban és ezek ismeretében konkrét segítségnyújtási lehetőségek adása	Nem került feltüntetésre más koncepcióban	Nem releváns	Adatgyűjtés, helyzetelemzés során a helybeli munkalehetőségek feltérképezése, a munkaadók és a lakosság érzékenyítése a célcsoport iránt, olyan honlapok propagálása, ahol fogyatékkal élőknek is	Önkormányzat, háziorvosok, Családsegítő és Gyermekjóléti Szolgálat	2025.12.31.	befogadó környezet kiépülése a fogyatékkal élők foglalkoztatási aránya növekedjen, foglalkoztatási mutatók javulása	Elsősorban humán	Fenntarthatóság függ a humán feltételektől	Nem releváns

						hirdetnek munkát						
3.	Epipen az iskolába, óvodákba	Jelenleg egyik intézményünkben sincs epipen, pedig életmentő fontosságú, hogy legyen és ennek használatát is ismerjék a pedagógusok, és akár a gyerekek is	Az allergiás reakciók felismerése, az epipen használatának széleskörű ismerete	Más koncepcióban nem került feltüntetésre	Nem releváns	Széles körű tájékoztatás a helyi intézményben, tanuló epipen beszerzése, illetve minden intézménynek legyen saját epipenje. Ismerjék fel minél többen az allergiás reakciókat. Előadások megszervezése Előadások megszervezése a védőnők által, tanító epipen megvásárlása	Védőnők, önkormányzat, iskola, óvodák	2024.12.31	Allergiás reakciók megfelelő kezelése, esetek számának csökkenése	Humán, tárgyi, pénzügyi	Fenntarthatóság függ a humán, tárgyi, pénzügyi feltételektől.	Nem releváns
4.	Cukorbetegséggel élő gyermekek segítése az intézményekben	Egyre több a diabetezes gyermek. Fontos és életmentő, ha felismerik és megfelelő módon kezelnek egy rosszulletet.	Prevenció, tudatosítás kialakítása, hogy a diabetes nem betegség hanem egy állapot. Gyerekek egymás közt természetes módon kezeljék.	Más koncepcióban nem szerepel	Nem releváns	Előadások a védőnő szervezésében. Szurikáta alapítvány meghívása	Védőnők, Oktatási, nevelési intézmények	2027.06.30	Roszzullétek felismerése, megfelelő kezelésének elsajátítása, esetek számának csökkenése	Humán, tárgyi	Fenntarthatóság függ a humán, tárgyi feltételektől.	Nem releváns
5.	Fogyatékkal élők elszigeteltségének enyhítése	A fogyatékkal élők körében az egyedüllét, elszigeteltség tovább rontja helyzetüket, hosszú távon testi-lelki problémák	A fogyatékkal élők társadalmi beintegrálódása, programok	Más koncepcióban nem szerepel	Nem releváns	Fogyatékkal élő emberek társadalmi elfogadtatása, integráció elősegítése érzékenyítő programokkal,	Önkormányzat, Családsegítő és Gyermekjóléti Szolgálat	2027.12.31.	Programban részt vevők száma	Humán, tárgyi	Fenntarthatóság függ a humán, tárgyi feltételektől.	Nem releváns

		okozója lehet az izoláltság	szervezése			helyzetelemzés t el					
--	--	-----------------------------	------------	--	--	------------------------	--	--	--	--	--

3. Megvalósítás

3.1 A megvalósítás előkészítése

Önkormányzatunk az általa fenntartott intézmények vezetői számára feladatul adja és ellenőrzi, a településen működő nem önkormányzati fenntartású intézmények vezetőit pedig partneri viszony során kéri, hogy a Helyi Esélyegyenlőségi Programot valósítsák meg, illetve támogassák.

Önkormányzatunk azt is kéri intézményeitől és partnereitől, hogy vizsgálják meg, és a program elfogadását követően biztosítsák, hogy az intézményük működését érintő, és az esélyegyenlőség szempontjából fontos egyéb közszolgáltatásokat meghatározó stratégiai dokumentumokba és iránymutatásokba épüljenek be és érvényesüljenek az egyenlő bánásmódra és esélyegyenlőségre vonatkozó azon kötelezettségek, melyek az önkormányzat Helyi Esélyegyenlőségi Programjában részletes leírásra kerültek.

Önkormányzatunk elvárja, hogy intézményei a Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Tervében szereplő vállalásokról, az őket érintő konkrét feladatokról intézményi szintű akcióterveket és évente cselekvési ütemterveket készítsenek.

Önkormányzatunk a HEP kidolgozására és megvalósítására, továbbá értékelésére, ellenőrzésére és az ennek során nyert információk visszacsatolására, valamint a programba történő beépítésének garantálására **Helyi Esélyegyenlőségi Programért Felelős Fórumot** hoz létre és működtet.

A fentiekkel kívánjuk biztosítani, hogy az HEP IT-ben vállalt feladatok településünkön maradéktalanul megvalósuljanak.

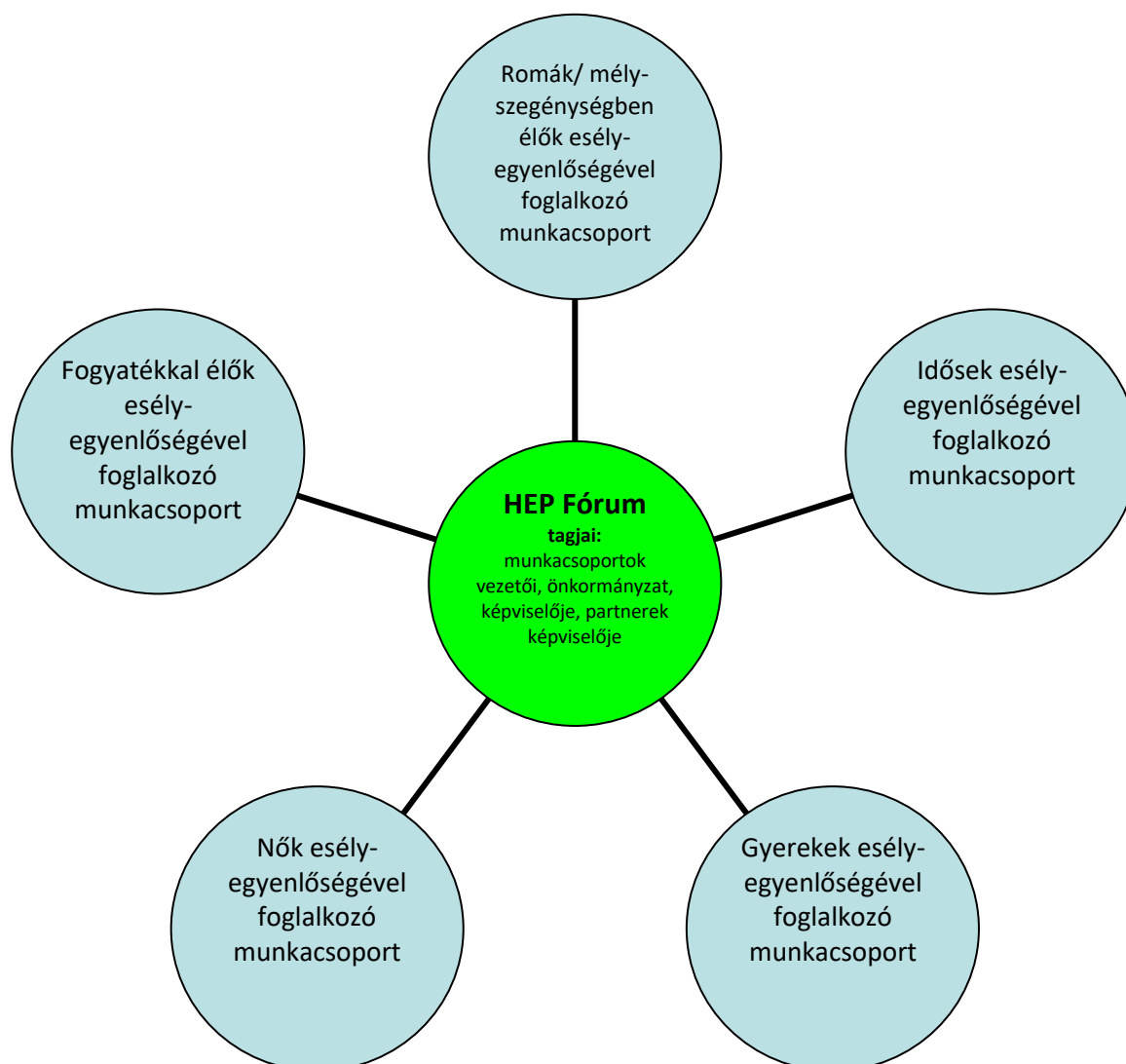
3.2 A megvalósítás folyamata

A társadalmi partnerség és együttműködés egyik eszköze a HEP Fórumok szervezése lehet. HEP Fórumok segítségével a helyi állami, önkormányzati, egyházi és civil szervezetek között a hatékonyabb együttműködés alakulhat ki. a célcsoportok esélyegyenlőségi problémáinak a beazonosításában, a problémákra adekvátan válaszoló intézkedések megfogalmazásában, összehangolásában, valamint a HEP intézkedéseinek megvalósításában, megkönnyítve így az önkormányzatok esélyteremtő feladatainak ellátását.

A HEP Fórum feladatai:

- a célcsoportok esélyegyenlőségi problémáinak a beazonosítása, a problémákra adekvátan válaszoló intézkedések megfogalmazása, összehangolása,
- a HEP intézkedéseinek megvalósításában, a HEP IT megvalósulásának figyelemmel kísérése, a HEP IT-ben lefektetett célok megvalósulásához szükséges beavatkozások évenkénti felülvizsgálata,
- annak figyelemmel kísérése, hogy a megelőző időszakban végrehajtott intézkedések elősegítették-e a kitűzött célok megvalósulását, és az ezen tapasztalatok alapján esetleges új beavatkozások meghatározása
- a HEP IT aktualizálása, az esetleges változások beépítése a HEP IT-be, a módosított HEP IT előkészítése képviselő-testületi döntésre
- az esélyegyenlőséggel összefüggő problémák megvitatása
- a HEP IT és az elért eredmények nyilvánosság elé tárása, dokumentálása, kommunikálása

Az esélyegyenlőség fókuszban lévő célcsoportjaihoz és/vagy kiemelt problématerületekre a terület aktorainak részvételével tematikus munkacsoportokat alakíthatunk 2 ezer fő feletti településeken (opcionális) az adott területen kitűzött célok megvalósítása érdekében. A munkacsoportok vezetői egyben tagjai az Esélyegyenlőségi Fórumnak is, a munkacsoportok rendszeresen (minimum évente) beszámolnak munkájukról az Esélyegyenlőségi Fórum számára.



A HEP Fórum működése:

A Fórum legalább kétfévente, a felülvizsgálatok és az új HEP elfogadása előtt, de szükség esetén ennél gyakrabban ülésezik.

A Fórum működését megfelelően dokumentálja, üléseiről jegyzőkönyv készül.

A Fórum javaslatot tesz az HEP IT megvalósulásáról készített beszámoló elfogadására, vagy átdolgoztatására, valamint szükség szerinti módosítására.

A HEP Fórum egy-egy beavatkozási terület végrehajtására felelőst jelölhet ki tagjai közül.

A HEP Fórumok javasolt összetétele:

Tagok

- a település polgármestere,
- a település/közös önkormányzatok jegyzője,
- helyi nemzetiségi önkormányzatok vezetői,
- beavatkozási területekhez kapcsolódó önkormányzati bizottságok képviselői,
- helyi/térségi releváns közszolgáltató intézmények képviselői,
- meghatározó helyi/térségi gazdasági szereplők, munkáltatók képviselői,
- 2 000 fő lakosságszám feletti települések esetében a Szociálpolitikai Kerekasztal képviselői,
- helyi jelzőrendszeri felelős,
- a településen működő - a HEP célcsoportjai kapcsán érintett - civil szervezetek és egyházak képviselői,
- A HEP intézkedési tervében szereplő intézkedések végrehajtásáért felelős intézmények, szervezetek képviselői,
- a település HEP referense,
- a rendvédelmi és közbiztonsági szervezetek képviselői,
- egyéb tagok (pl. tapasztalati szakértőként valamely célcsoportban érintett személy, vagy a településen aktív szerepet vállaló személyek).

Állandó meghívottak

- a település képviselő-testületének tagjai,
- az illetékes esélyegyenlőségi mentor,
- tankerületi központ képviselője,
- környező települések önkormányzati szereplői,
- járási jelzőrendszeri tanácsadó,
- egyéb meghívottak (járási hivatalok beavatkozási területekhez és célcsoportokhoz kapcsolódó szervezeti egységeinek képviselői, térségi felzárkózási programok képviselői).

3.3 Monitoring és visszacsatolás

A Helyi Esélyegyenlőségi Program megvalósulását, végrehajtását a HEP Fórum ellenőrzi, és javaslatot készít a HEP szükség szerinti aktualizálására az egyes beavatkozási területek felelőseinek, illetve a létrehozott munkacsoportok beszámolóinak alapján.

3.4 Nyilvánosság

A program elfogadását megelőzően, a véleménynyilvánítás lehetőségének biztosítása érdekében nyilvános fórumot hívunk össze.

A véleményformálás lehetőségét biztosítja az Helyi Esélyegyenlőségi Program nyilvánosságra hozatala is, valamint a megvalósítás folyamatát koordináló HEP Fórum első ülésének mihamarabbi összehívása.

A nyilvánosság folyamatos biztosítására legalább évente tájékoztatjuk a program megvalósításában elért eredményekről, a monitoring eredményeiről a település döntéshozóit, tisztségviselőit, az intézményeket és az együttműködő szakmai és társadalmi partnerek képviselőit.

A HEP Fórum által végzett monitoring vizsgálatok eredményeit nyilvánosságra hozzuk a személyes adatok védelmének biztosítása mellett. A nyilvánosság biztosítására az önkormányzat honlapja, a helyi média áll rendelkezésre. Az eredményekre felhívjuk a figyelmet az önkormányzat és intézményeinek különböző rendezvényein, beépítjük kiadványainkba, a tolerancia, a befogadás, a hátrányos helyzetűek támogatásának fontosságát igyekszünk megértetni a lakossággal, a támogató szakmai és társadalmi környezet kialakítása érdekében.

3.5 Kötelezettségek és felelősség

Az esélyegyenlőséggel összefüggő feladatokért az alábbi személyek/csoportok felelősek:

A Helyi Esélyegyenlőségi Program végrehajtásáért az önkormányzat részéről a polgármester felel.

- Az ő feladata és felelőssége a HEP Fórum létrejöttének szervezése, működésének sokoldalú támogatása, az önkormányzat és a HEP Fórum közötti kapcsolat biztosítása.
- Folyamatosan együttműködik a HEP Fórum vezetőjével.
- Felelősségi körébe tartozó, az alábbiakban felsorolt tevékenységeit a HEP Fórum bevonásával és támogatásával végzi. Így
 - o Felel azért, hogy a település minden lakója és az érintett szakmai és társadalmi partnerek számára elérhető legyen a Helyi Esélyegyenlőségi Program.
 - o Figyelemmel kíséri azt, hogy az önkormányzat döntéshozói, tisztségviselői és intézményeinek dolgozói megismerik és követik a HEP-ben foglaltakat.
 - o Támogatnia kell, hogy az önkormányzat, illetve intézményeinek vezetői minden ponton megkapják a szükséges felkészítést és segítséget a HEP végrehajtásához.
 - o Kötelessége az egyenlő bánásmód elvét sértő esetekben meg tennie a szükséges lépéseket, vizsgálatot kezdeményezni, és a jogsértés következményeinek elhárításáról intézkedni

A település vezetése, az önkormányzat tisztségviselői és a települési intézmények vezetői

- felelősek azért, hogy ismerjék az egyenlő bánásmódra és esélyegyenlőségre vonatkozó jogi előírásokat, biztosítsák a diszkriminációmentes intézményi szolgáltatásokat, a befogadó és toleráns légkört, és megragadjanak minden alkalmat, hogy az esélyegyenlőséggel kapcsolatos ismereteiket bővítő képzésen, egyéb programon részt vegyenek.
- Felelősségük továbbá, hogy ismerjék a HEP IT-ben foglaltakat és közreműködjenek annak megvalósításában.
- Az esélyegyenlőség sérülése esetén hivatalosan jelezzék azt a HEP IT kijelölt irányítóinak.

- Az önkormányzati intézmények vezetői intézményi akciótervben gondoskodjanak az Esélyegyenlőségi Programban foglaltaknak az intézményükben történő maradéktalan érvényesüléséről.

Szükséges továbbá, hogy a jogszabály által előírt feladat-megosztás, együttműködési kötelezettség alapján a települési önkormányzattal kapcsolatban álló szereplők ismerjék a HEP-et, annak megvalósításában aktív szerepet vállaljanak.

3.6 Érvényesülés, módosítás

Amennyiben a **kétévente előírt** – de ennél gyakrabban, pl. évente is elvégezhető - **felülvizsgálat** során kiderül, hogy a HEP IT-ben vállalt célokat nem sikerül teljesíteni, **a HEP Fórum megvitatja a beavatkozási tevékenységek korrekciójára, kiegészítésére vonatkozó intézkedési tervjavaslatát** annak érdekében, hogy a célok teljesíthetők legyenek.

Az HEP IT-t mindenképp módosítani szükséges, ha megállapításában lényeges változás következik be, illetve amennyiben a tervezett beavatkozások nem elegendő módon járulnak hozzá a kitűzött célok megvalósításához.

Az egyenlő bánásmód elvét sértő esetekben az HEP IT végrehajtásáért felelős személy megteszi a szükséges lépéseket, vizsgálatot kezdeményez, és intézkedik a jogsértés következményeinek elhárításáról.

4. Elfogadás módja és dátuma

I. Mogyoród Nagyközség Önkormányzata Helyi Esélyegyenlőségi Programjának szakmai és társadalmi vitája megtörtént. Az itt született észrevételeket a megvitatást követően a HEP Intézkedési Tervébe beépítettük.

II. Ezt követően Mogyoród Nagyközség Önkormányzatának Képviselő-testülete a Helyi Esélyegyenlőségi Programot (melynek része az Intézkedési Terv) megvitatta és számú határozatával elfogadta.

Csatolt melléklet:

- képviselő testület elfogadó határozatának kivonata

Dátum

Aláírás

A KÉPVISELŐ TESTÜLET ELFOGADÓ HATÁROZATÁNAK KIVONATA